SERIA DE AUTOR
ERIC-EMMANUEL
SCHMITT
Omul care vedea dincolo de chipuri
roman
book
HUMANITAS

ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Omul care vedea dincolo de chipuri

Traducere din franceză și note de
Liliana Donose Samuelsson

Serie coordonată de DENISA COMĂNESCU

ÉRIC-EMMANUEL SCHMITT
L'HOMME QUI VOYAIT À
TRAVERS LES VISAGES
Copyright © Editions
Albin Michel – Paris 2016
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2018, pentru prezenta versiune românească (ediţia digitală)

ISBN: 978-606-779-401-4 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021.311.23.30

Capitolul 1

— Dormi?

Aș vrea să-i răspund *nu* glasului care-mi vorbește, dar rămân nemișcat, mut, cu pleoapele închise. O singură vorbă ar fi de-ajuns să mă smulgă din vraja visului.

Într-o poiană scăldată în lumină, se apropie de mine un bătrânel cu barba albă, îmi întinde un iris și-mi arată cu degetul un cal. Spre marea mea surprindere, mă sui dintr-un salt pe spinarea roșcată a animalului – habar n-aveam că pot urca fără șa, darmite că știu să călăresc – și-i promit moșneagului că voi împlini misiunea încredințată. Îmi surâde și printre buzele lui subțiri, întredeschise, izvorăște un tril de păsărele. Soarele e strălucitor.

— Doarme?

Aștept câteva secunde. Dacă pauza se prelungește, îmi urmez planul și ajung la castel. Încordat, cu hățurile în mâini, am senzația că sunt suspendat între două lumi: una concretă, în care-mi simt pulpele strângând trupul cald al roibului, alta abstractă, la care de-abia dacă particip cu ochii închiși și o ureche neatentă. În fața mea, druidul își înclină capul spre umăr, mâhnit că nu-mi iau avânt. Uf, mă contrariază vocea, vocea asta care mă paralizează, și dacă mai insistă, ar putea să mă catapulteze cine știe unde.

Din fericire, tăcerea continuă și mă cufund liniștit în universul unde calul meu de luptă o ia la goană prin pădure. Mă încântă viteza animalului, ușurința mișcărilor, suplețea salturilor peste ochiurile de apă, grația trupului când ocolește obstacolele sau când se lasă în jos și se ferește de crengile copacilor. Copitele nu-i mai ating pământul.

— Dormi, drăguțule? șoptește vocea mieros.

Mă trece un fior fierbinte. Parcă aș recunoaște timbrul ăsta. Pe bolta

cerului, dincolo de coroanele copacilor, îmi apare, imens, chipul mamei, duios, strălucitor, binevoitor. Mă încurajează. Mă îndeamnă să mă avânt. E o fericire… Tot galopând, simt prezența ei mângâietoare.

— Sus, cretinule!

Și o lovitură peste umăr. Mă clatin. Îmi pierd echilibrul.

În lumea dintâi, mă prăbușesc de pe cal; în a doua, alunec de pe scaun.

Căzătura mă lasă buimac, înțepenit. Gura mi-e cleioasă și mă doare fundul.

Deschid ochii. Adio cursă, crâng și bidiviu! Mă trezesc înconjurat de biroul strâmt ce mi s-a repartizat la redacția cotidianului *Demain*, din Charleroi. Evident, mama mea a dispărut – a murit când m-am născut; în locul ei, văd mutra roșcovană a lui Philibert Pégard. Înalt, puternic, sangvin, tremurând de furie ca un taur, directorul mă cântărește cu dispreț în privire. Își plimbă ochii peste mine de sus în jos fără să mă vadă.

— Augustin, aici nu ești plătit ca să dormi!

Mă ridic în picioare vrând să-i spun că postul meu de stagiar nici măcar nu e remunerat, dar stânjeneala îmi sugrumă avântul și simt cum mă săgetează un junghi în coccis. Îmi masez spatele.

— Scuzați-mă, domnule Pégard.

Din încăperile vecine răsună râsete.

Patronul oftează scârbit, își întoarce privirea, iar colegii, pe care scena i-a distrat imens, îi urmează exemplul. Îi dezgust.

Prins în capcana atâtor priviri veninoase, îmi răstorn iar scaunul când dau să mă așez.

— Ah, scuze, scuze.

Scuzele i le șoptisem scaunului, cazul mi se agravează.

Arăt jalnic, știu asta… Fiind mai degrabă înalt decât corpolent, nu pot spune că am un trup, ci mai curând o tijă ce se înclină sub greutatea craniului; ceafa mi-e curbată, gâtul frânt, așa că silueta mea amintește de un portmantou. Sunt înclinat chiar când stau drept. Ca un vapor în pericol. Sunt mai mult slab decât suplu: dacă întind brațele, se văd doar tendoane, nici un mușchi; la piscină – un supliciu pe care-l evit – îmi expun un soi de adâncituri, la piept, fese, acolo unde oamenii normali arborează diverse reliefuri; dacă-mi scot șosetele, îmi ies la iveală niște labe fără pic de carne, de poți număra toate cele douăzeci și șase de oase. Cât despre cum arăt când sunt complet gol… singura culoare pe care o posed e bejul: pielea e bej, claia de păr e bej, irisul bej, părul de pe corp tot bej; pe un fond de nisip, devin transparent. Garantat insipid!

Cu toate că timpul consacrat oglinzii a fost cam redus, am căutat uneori să văd dacă înfățișarea mea ar avea ceva care să placă altora; a intervenit însă mereu câte o piedică ce mi-a întrerupt ancheta înainte de a ajunge la un rezultat.

Asistenta socială pe care sunt obligat s-o frecventez e de părere că vina e a mea, că eu nu mă iubesc. Fals… Mie nu mi-ar lipsi predispoziția asta, numai că celorlalți le este silă de mine! Fizicul meu neînsemnat nu e discret, ci sare în ochi, îi incomodează pe oameni, îi irită, îi exasperează, insipiditatea mea stârnește comentarii. Când caut să mă fac invizibil și merg lipit de ziduri, lumea mă remarcă; se uită lung la mine, și apoi îmi servesc, strâmbându-se, o insultă, un scuipat. „O mutră antipatică“ – asta a fost, în rezumat, concluzia unui pedagog pe când aveam 16 ani. La vârsta de 25 pot să certific pertinența acestei definiții.

Lumea consideră, dintr-un motiv care-mi scapă, că am vreo vină pentru felul în care arăt, mi se reproșează că sunt un ingrat. Sunt permanent victima acuzată, care nu trezește nici un dram de compasiune. Ar fi fost mai bine să fiu infirm? Poate că dacă aș fi fost orb, paralitic, ciung, m-aș fi bucurat de puțin respect… Din când în când, bănuiesc că mi se ghicește și lașitatea…

— Ei bine, Augustin, ce propui? Un ucenic tânăr și mânat de ambiție e plin de idei, nu? Sper că nu-ți imaginezi că stagiatura ta la noi e un prilej de odihnă la cald, e deja a treia oară că te prind în flagrant delict.

Philibert Pégard scoate sunete acute, amenințătoare, cu vocea lui de trompetă, fiind convins că n-o să reacționez. Înțeleg ce cursă îmi întinde. O să cad în ea? Ce satisfacție ar fi pe el!

Mă vede că tac și asta începe să-l amuze. De fapt, e decepționat de mine și încântat de persoana lui.

— Mă gândeam să propun niște interviuri…

Tresare, mirat că m-a auzit bolborosind câteva cuvinte.

— Poftim?

— Am putea să stăm de vorbă cu personalități locale, să le cerem părerea despre situația mondială, despre criză, lipsa de siguranță…

— Noi?

— Ziarul.

— Tu?

— De ce nu?

Conștient de curajul meu, am pălit. Directorul îi apostrofează pe

jurnaliști.

— Aveți grijă să nu vă pierdeți posturile, dragi prieteni: novicele nostru își propune să-i consulte pe mai-marii acestei lumi. Curând, nu numai că veți munci pe brânci la un cotidian de renume internațional fără nici o legătură cu fițuica de acum, care vă permite să vă plătiți facturile, ci veți primi ajutor de șomaj, fiindcă domnul Augustin Trolliet o să vă înlocuiască pe toți.

Pégard nu face nimănui favoarea de a i se adresa cu „domnul“ decât dacă vrea să-și strivească interlocutorul.

— Și pe cine are de gând Suficiența Sa să intervieveze? Pune-ți pe masă carnetul de adrese ca să profităm și noi de rețeaua ta de contacte! Hai, pe cine? Pe papa? Pe regele Lunii? I-ai reînviat tu pe de Gaulle, pe Gandhi, sau pe Gingis Han? Tu n-ai pus întrebări nimănui cu greutate, râmă nenorocită ce ești!

Mă măsoară încruntat din cap până-n picioare.

Deschid gura să ripostez, dar buzele nu scot nici un sunet. Încet-încet, încremenesc. Geamul din față îmi arată crud reflexia posturii mele neghioabe. Certurile se petrec mereu în felul ăsta: când încasez insulta, trag aer în piept, îmi țin răsuflarea, îmi retrag limba… și replica nu mai vine. Fizicul funcționează cum trebuie; mentalul întârzie. Ca și cum aș avea în mână arcul, dar săgeata mi-ar lipsi.

Plin de nervi, patronul mormăie:

— Hai, ieși pe stradă!

Colegii nu se mai uită la noi. Se cufundă fiecare în treaba lui, unul în fața ecranului, altul asupra unui articol, unui document; au trăit cu toții umilința străzii și acum le e teamă ca nu cumva, ricoșând, ordinul lui Pégard să-i nimerească și pe ei.

— Sunt nul afară, pe stradă, domnule director.

— Păi ești nul peste tot. Hai, șterge-o afară, pe trotuar! Și adu-ne ce-oi găsi prin fundul rigolei. La adunat de gunoaie o să te pricepi, nu?

Trebuie să fac ce-mi zice. Să mă supun repede, până nu inventează o răzbunare și mai rafinată. Pun mâna pe impermeabil, îmi iau căciula și mănușile de lână, și aș vrea totuși să-i explic de ce mă amorțește căldura, de ce am ațipit, de ce în ultimele zile…

Pégard plecase.

Rămân nemișcat, deplorabil, în mijlocul covorului uzat. Între pereți nu răsună decât tăcerea.

Trecând pe lângă birourile colegilor, îi văd cum își apleacă și mai jos capul, cum își strâng coatele, cum se chircesc; se feresc de mine ca și cum aș fi purtătorul unui virus nefast. Poate al ghinionului…

Mă precipit pe coridor, trec pe la toaletă, scot cu greu din vezică câteva picături prea închise la culoare, și pe urmă mă opresc în dreptul chicinetei. Acolo ezit. Îmi bate inima. O fi cineva prin jur? Dac-ar fi la vedere ceva de mâncat, un baton de ciocolată, un biscuit, un colț de pâine, o bomboană… De cât timp n-am pus nimic în gură? Îmi plimb ochii pe etajeră, pe lângă chiuvetă: goale. Deschid ușurel ușa frigiderului, unde se ascunde o bere desfăcută. De ce nu? Berea are mai multe calorii decât apa. Deși, pentru starea în care mă aflu eu, cea mai mică picătură de alcool riscă să…

O mână mare plină de inele cuprinde cutia cu bere. Femeia de serviciu își recuperează bunul și își duce berea la gura ei mare, care-i traversează capul lipsit de gât, parcă înșurubat între umeri. Fără să clipească din pleoapele mânjite de un fard albastru cremos, femeia dă pe gât tot lichidul deodată, plescăie, se șterge la gură, scoate un suspin de mulțumire și râgâie…

După spasmul ăsta, își poposește ochii încețoșați asupra mea de parcă m-ar privi din depărtare – eu aflându-mă, de fapt, la cincizeci de centimetri de ea –, schițează un surâs neclar, după care, cu papucii târșâind, ciorapii căzuți și mersul nesigur, își apucă ustensilele și dă pe jos cu mopul. După cum ține coada mopului, am impresia că a fost conceput ca obiect de sprijin, nu ca să facă curat.

Convins că deja m-a uitat, scot cutia de bere din coșul de gunoi unde a aruncat-o și sorb ce-a mai rămas pe fund. Gustul amar al hameiului îmi înviorează limba uscată, gâtlejul mi-e traversat de un val de plăcere. Ah, dacă aș descoperi unde-și ascunde rezervele nesuferita asta de Oum Kalsoum…

Mă uit fix la angajata de la *Demain.* Când mă concentrez asupra unei persoane, îi pătrund adesea secretele. În general, evit astfel de experiențe, fiindcă am aflat prea multe orori, de care m-aș fi lipsit cu ușurință, dar azi sunt atât de înfometat, că nu mai ezit. Ochii mi se agață de ceafa ei adipoasă.

— Unde-ți pitești tu rezerva de bere? îi spune repetitiv creierul meu femeii, examinând-o în detaliu.

Oum Kalsoum îmi rezistă.

Nu-mi parvine nici o informație.

Trupul ei pătrat, pe cât de lat pe atât de înalt, ambalat într-o rochie din

jerseu imprimat cu nuferi, e ca un bloc indescifrabil. Alcoolul care o umple mă ține la distanță – oricum, e periculos să te apropii de un recipient plin.

Insist.

Își sprijină bărbia de mânerul mopului, închide ochii, nu mai freacă podeaua și face infime mișcări din șold spre stânga. E cert că a ațipit și dansează în vis. În jurul ei, percep doar muzică, acorduri unduite de vioară, ritmuri de țiteră, percuții înăbușite și câteva cuvinte ezoterice, *Hayart Albi Ma'ak, Fat al-ma'ad…* Cântă, cu siguranță, în sinea ei; melopeea îi ocrotește enigmele și o transformă într-un donjon inabordabil.

Oum Kalsoum mă domină. Adevărul e că domină întregul personal, cu toate că ea se găsește pe treapta cea mai de jos a ierarhiei. Dacă face prost curățenia și răspunde neatent la telefon – fiindcă acestea sunt singurele ei sarcini –, Pégard n-o apostrofează niciodată; ea trece cu dispreț pe lângă praful din colțuri, uită să golească coșurile de gunoi, e nemulțumită de poziția ei și face mutre, nu le mulțumește furnizorilor; Pégard tace.

Când am intrat în redacție acum o lună, i-am întrebat imediat pe colegi: cum se face că Oum Kalsoum e privilegiată și scapă de tirania patronului?

„Habar n-avem. Dacă-ți explică ea, vino repede să ne pui la curent."

Azi, i-aș da și eu o replică identică novicelui care mi-ar pune întrebarea mie.

Oum Kalsoum rămâne un mister. Un mister pe care puținele elemente luminoase îl fac și mai opac.

Oum Kalsoum s-a născut băiat și se numea Robert Peeters. Într-o dimineață, la vârsta de patruzeci de ani, pe când juca dame într-o cârciumă din Châtelineau, unde radioul urla asurzitor *Ozkorini – Adu-ți aminte de mine* –, Robert Peeters a înțeles subit că într-o viață anterioară fusese femeie, și nu o femeie oarecare, ci Oum Kalsoum, incomparabila cântăreață arabă, steaua Orientului, privighetoarea din Cairo, Nemuritoarea, supranumită „a patra piramidă"! Tulburată de această revelație, s-a schimbat de la o zi la alta, și-a pus pantofi cu toc, rochii, turban, pe urmă s-a convertit la islam și s-a lăsat de meseria de dogar. A ales una mai feminină. Nimeni nu știe dacă s-a operat, și nici n-are de gând să verifice, deoarece, în afară de aplombul, îmbrăcămintea și machiajul spectaculoase, nimic nu e feminin la Oum Kalsoum: are o siluetă îndesată, de camionagiu, păr pe brațe, barbă închisă la culoare care spre sfârșitul zilei parcă-i găurește fondul de ten brun-roșcat, burtă de alcoolic și voce de jandarm. Lafouine, roșcovanul care se ocupă la noi cu sportul, ne asigură că Oum și-

a păstrat atributele masculine și că nu-și injectează hormoni.

La ziarul *Demain*, Oum Kalsoum domnește. Tronează la recepție în spatele unui birou acaju și fixează pe oricine vine sau iese cu privirea ei inexpresivă, dar imperială. Cel care pătrunde în perimetrul ei se simte obligat s-o salute – adică să schițeze o reverență –, omagiu la care ea nici nu răspunde. Îi cerem orice serviciu cu mult respect, chiar cu o umbră de servilism, pentru că, de altfel, în prezența ei, acel ceva nu mai este datoria ei, ci devine o favoare pe care ți-o acordă sau nu. Când sună telefonul, îl scrutează dezaprobator și răspunde abia după cincisprezece țârâieli, ca să fie ea sigură că pe intrus îl interesează într-adevăr convorbirea. Nimic n-o tulbură pe Oum Kalsoum.

De vreme ce lumea i se adresează cu *domnule* de îndată ce-i aude rezonanța organului vocal, ea îi corectează invariabil, cu un calm suveran: *doamnă!* Într-o zi, Lafouine îi lansă perfid:

— Nu vă descurajează să-i explicați fiecăruia că sunteți femeie?

— Tot așa era și-n viața mea anterioară.

Unde-și duce ea viața după slujbă? Și cu cine?

În mijlocul culoarului îngust, mă ating ușor de ea în drum spre ieșire. Contactul ăsta o face să tresară și înțepenește stupefiată că o ființă umană se fofilează în lumea visului ei, se uită la mine de sus până jos, încercând pentru a suta oară să afle cine sunt, renunță și își întinde mopul pe linoleum.

Înainte de a ajunge în vestibul, trec pe lângă biroul șefului, care a uitat să închidă ușa. Încetinesc pasul: cu ce se ocupă el când nu strigă la noi?

Sprijinit de birou, domnul Philibert Pégard trage dintr-o havană și privește intens strada încadrată de perdele din catifea de culoare închisă. Crede că-i singur pe lume. În loc să-și bruftuluiască angajații, meditează. Fumul urcă lin din trabucul maroniu cu inelul de scrum alb în vârf; nu activează combustia, nu duce trabucul la gură, îl lasă să se consume de la sine, încercând să-l păstreze intact cât mai mult posibil.

Fără să vreau, mă opresc în fața acestui tablou neobișnuit. Privesc mai cu atenție și-mi dau seama că el nu spre fereastră se uită, ci spre o fetiță a cărei siluetă se profilează în penumbră, o fetiță de șapte ani, cu codițe și rochie ecosez. El îi zâmbește, ea îi răspunde, cochetând din priviri.

Cine să fie? Copiii n-au voie în redacție…

Fetița mă descoperă și-mi face, veselă, un semn.

Eu răspund spontan:

— Bună.

Fetița își duce ambele mâini la gură, consternată, de parcă aș fi comis o imensă prostie, după care se pitește în spatele lui Pégard, care pivotează în direcția mea.

— Ce te-a apucat? De ce-mi spui „bună“?

— Ah, nu dumneavoastră, fetiței.

Arăt cu degetul fetița din spatele lui, deși acum n-o mai văd.

— Care fetiță?

— Fetița așezată lângă dumneavoastră, care s-a ascuns.

Unde-o fi? Degeaba mă aplec ba în dreapta, ba în stânga, fac și un pas în încăpere, ca să-i dibui ascunzișul, dar s-a topit. Incredibil! Nu dau de ea. Deodată, mă pun în patru labe, cercetez locul din spatele mesei, de sub fotoliu, dau la o parte perdelele.

— Augustin, nu ți-e bine?

Imposibil de știut unde și cum s-a evaporat.

— Era o fetiță aici! O fetiță de șapte ani, cu două codițe blonde și rochie ecosez!

Pégard se face roșu la față, ochii i se sting, mâinile îi tremură.

— Glumești? spune apoi în șoaptă.

— Nu glumesc deloc. Nu-mi explic cum a dispărut.

— Cum a dispărut?

Când mă apropii ca să lămuresc actul de magie, Pégard mă oprește și mă apucă de guler. Mi-e frică. Îl văd că e plin până la refuz de înverșunare. Mă apucă panica. Simt c-o să mă stranguleze.

— Cum îndrăznești?

E atât de tulburat, că abia poate să vorbească:

— Cum îndrăznești?

Tot scandând fraza asta, mă saltă, mă trage până la ușă și mă azvârle în vestibul.

— O să plătești pentru asta! O să plătești foarte scump…

Mi se pare că văd cum îi dau lacrimile. Face stânga-mprejur, trântește ușa și mă lasă lungit pe jos.

Aud cum se învârtește cheia în broască. Pașii lui Pégard se îndepărtează spre fereastra din fundul camerei.

Se lasă tăcerea.

N-am priceput nimic din cele întâmplate: prezența fetiței, volatilizarea ei, reacția lui Pégard…

Încerc să-mi aranjez puțin hainele în timp ce mă ridic în picioare. În spatele ușii se disting vag scâncete, plânsete. Îmi lipesc urechea de ușă.

S-o fi întors fetița?

Sunetele devin mai clare: o respirație grea, suspinele unui piept voluminos, gemete de bărbat. E Pégard, nu copila necunoscută.

Dacă dă peste mine aici, martor al slăbiciunii lui, mă execută pe loc: o întind.

Afară, umiditatea bulevardului Audent îmi aruncă un cearșaf rece pe obraji. Deși n-a plouat, un fel de lac dă luciu pavajului.

Pe o bancă, un bețivan cască întruna. Niște gospodine își termină cumpărăturile. Doi adolescenți cu glugi stau adăpostiți sub acoperișul unei intrări și fumează fără să tragă în piept. La ora unsprezece dimineața, nu prea vezi gură-cască. Un câine își întinde oasele. *Hai, ieși pe stradă!* îmi strigase Pégard, ca și cum era o oră la care străzile sunt animate de o mulțime de oameni fremătând de dorințe, de nerăbdare, de ambiții, alături de mii de indivizi a căror viață merge cu o sută de kilometri la oră – o hărmălaie plină mereu de comori debordante, din care ar trebui să extrag niște perle demne de coloanele ziarului. Or Charleroi nu e nici Paris, nici Londra, nici New York. La Charleroi, a sta de veghe înseamnă a dormi, Charleroi clipește din ochi la ora micului dejun, dă semne scurte de activitate spre finele după-amiezii, la ora de vârf, chiar dacă mașinile sunt bară la bară, dau mai curând impresia de blocaj decât de nerăbdare. Imobilitatea își are de mult timp domiciliul la Charleroi, precum și norii lăptoși și ploaia măruntă.

Privesc în jur. Un porumbel își ia posac zborul.

Ce informații să culeg?

Ar trebui să intru într-o cârciumă, să mă proptesc de bar, să sorb un pahar de ceva și să ascult trăncănelile distilate de patron sau de clienți. Numai că operația asta mă obligă să-i consacru câțiva euro. Or buzunarele mele sunt goale. Și nu numai buzunarele, burta la fel.

Nu văd că se termină trotuarul și-mi scrântesc glezna.

Mă prăbușesc.

Ah, de-aș putea să leșin! Să mă trezească cei de la salvare, să mă ducă la urgențe, unde mi-ar da un sendviș, o supă, un compot…

Îmi masez piciorul. Am ratat ocazia. Mă doare, dar atât. Durerea o să-mi treacă. Mai repede decât foamea.

Mă ridic. În fața mea la vreo douăzeci de metri, o doamnă elegantă scoate un măr dintr-un coș și mușcă puțin din el. Îi vibrează telefonul. Pune mărul pe marginea unei bănci ca să răspundă.

Să profit de neatenția ei ca să-i șterpelesc fructul?

— Augustin, stăpânește-te.

Conștiința mea preferă foamea rușinii. Întoarce-te la redacție cu *news*. Că altfel…

O parte nemernică a ființei mele ar avea poftă să se opună conștiinței:

— Că altfel, ce? Nu sunt nici plătit, nici recunoscut. Stagiatura asta nu duce la nimic. Ar fi mai bine să mă apuc de cerșit.

Ridic din umeri și continui pe bulevard. Aud clopotele. E o slujbă în Piața Charles II.

O iau într-acolo, fiindcă e un fast-food în drum.

Se înțelege că n-o să intru, dar – nu se știe niciodată – s-ar putea ca cineva, ieșind de acolo, să arunce la gunoi niște cartofi prăjiți, sau o jumătate de hamburger. Așa m-am hrănit ieri; recuperez și nu mi-e deloc scârbă.

Un bărbat dă peste mine cu brutalitate.

Era cât pe ce să cad, el nici măcar nu observă.

Nu-i mai pretind să se scuze – aș fi incapabil să mă iau la trântă cu el –, mă sprijin de un zid și-mi masez umărul.

Febril, agitat, bărbatul trece brusc pe cealaltă parte a străzii. Acum îl văd mai clar: are douăzeci de ani, o parka voluminoasă pe un corp firav, păr lung sub o căciulă, o barbă bogată dar îngrijit tunsă, ochi întunecați, ușor dilatați, anxietate în priviri. Se uită neîncetat în stânga și-n dreapta.

Mă intrigă.

Ce are acolo, în spate, foarte aproape de umăr?

Se oprește din mers. Își pipăie ceasul. Întrezăresc ceva mai clar pasărea care dă rapid din aripi în jurul lui, își schimbă direcția, i se așază iar pe umăr.

Ce e? Corb? Mierlă?

Mijesc ochii.

Un animal cu pene?

Mă apucă nebunia. Sunt oare jucăria propriei mele imaginații? În locul animalului văd acum un om în miniatură, o siluetă umană în *djellaba* de culoarea antracitului și care dă furios din brațe.

Înghit în sec și-mi strivesc palmele de tencuiala zidului de care mă sprijin ca să mă conving că nu mi-am pierdut contactul cu realitatea.

Tânărul din fața mea își șterge nădușeala, tremură, ezită și apoi se decide să-și controleze pașii. Omulețul care-i stă pe umăr începe să dea din picioare, să se strâmbe, să urle. Nu-i percep vorbele, știu doar că minuscula

creatură îl admonestează pe tânăr.

Acesta își încordează mușchii. Ascultă ce-i spune creatura în *djellaba*, închide ochii, respiră. Acum, iată-l cum încuviințează din cap. Aprobă. În răstimpul unui minut, s-a liniștit, e perfect calm. Creatura, simțind că victoria e de partea ei, își pierde din vehemență, debitul verbal i se domolește, e cu fiecare secundă tot mai sigură de ascendentul cucerit. Remontat, tânărul zâmbește și-i strecoară o vorbă. Totul e în ordine. Au căzut de acord.

Sunetul clopotelor a încetat.

Tânărul se uită la ceas și, hotărât, inspiră adânc. Își continuă drumul inițial. Face pași mari și apoi cotește.

Îl filez. Sigur că asta nu-mi va furniza *news*, dar creatura care-l escortează pe tânăr alunecând prin atmosferă aidoma unui zmeu de jucărie pe cer fără urmă de vânt mă intrigă.

Tânărul ajunge în Piața Charles II. La biserica Saint-Christophe, familii îndoliate ies de la slujbă și se regrupează în fața intrării. Apare un sicriu.

Tânărul își vede de drum și trece pe lângă treptele unde așteaptă liniștită lumea.

Înaintez și eu în piață, când tocmai îmi atrage atenția un amănunt: la stânga mea, o cutie cu cartofi prăjiți zace deasupra unui coș de gunoi arhiplin. Par să fie calzi, abia puși acolo.

Mi-e imposibil să rezist tentației. Întrerup urmărirea, iau câte un pumn de cartofi și-i bag în gură. Nu îndrăznesc să cred că peste câteva minute n-o să-mi mai fie foame.

Dinții strivesc pulpa făinoasă. Reînviu. Sau, mai corect: o să reînviu.

De fapt, unde e tânărul cu acea bizară creatură zburătoare?

Îmi întorc privirea și-l zăresc dincolo de fântâna arteziană din piață, la numai un metru distanță de angajații de la pompele funebre care bagă coșciugul în limuzină.

În acel moment își deschide parka, strigă o frază cu o voce spartă și face un gest brusc.

Urmează o explozie răsunătoare.

Apar niște dungi pe cer.

Un val de aer mă ia pe sus.

Planez.

Cad.

Capitolul 2

— Își recapătă culoarea…

— Își vine în fire…

Percep voci. De data asta știu că nu visez, mă odihnesc într-un hău negru fără pereți, un abis de tenebre, în sânul căruia plutesc fericit.

— Domnule!

Mi-e cald în noaptea în care mă aflu. Totul e imponderabil: membrele, gândurile. Ușurat de corp și spirit, nu mai sunt eu însumi. Îmi place forma asta redusă a eului meu.

— Deschideți ochii!

Și iar…

— Deschideți ochii!

Sunt fraze care denotă spaimă. Să reacționez?

— Deschideți ochii!

Să mai aștept?

— Vă implor!

Ca să scap de ambianța asta de panică, încep manevra, considerând că sunt capabil să execut ordinul.

— Vă rog, deschideți ochii.

— Crezi că ne aude?

Sigur că-i aud. Bine, deschid ochii. Un pic de răbdare. Sunt pe-aproape… Încerc din răsputeri.

— Domnule, nu cedați, reacționați!

Compar tenacitatea vocilor cu slăbiciunea mea. Pleoapele opun rezistență, le simt ca pe niște plăci de plumb inerte, încinse, înroșite. Ca să le împing, am nevoie de energia unui halterofil. Inspir și – uf! – fac un ultim efort.

În fine!

Mă invadează lumina.

Două chipuri aplecate deasupra mea se decupează pe cerul gri.

— Foarte bine, domnule.

— Bravo!

— Cum vă simțiți?

Mă căznesc să articulez un răspuns, dar laringele se eschivează, blocat, sufocat. Îmi vine să vomit.

În loc de răspuns, fac o grimasă amabilă.

Chipurile îmi mulțumesc zâmbind.

— Puteți să respirați normal?

Întrebarea mă îngrijorează. Îmi verific concentrat respirația, inspir, expir, o iau încă o dată, mai lent, de la început, îmi pun în mișcare coastele, pieptul, nasul, de parcă aș inventa procesul.

— Vreo jenă la plămâni?

Clatin din cap.

— Dureri în torace?

Fac semn că nu.

Cele două chipuri respiră ușurate. Am impresia că le produc mulțumire. Și iată că acum disting mai clar trăsăturile salvatorilor mei: băiatul are o față rotundă, de adolescent iubit, pe când fata, palidă, gingașă mă examinează cu irișii ei de porțelan albastru. De-abia aștept să enunțe noi rugăminți, ca să le împlinesc!

— Puteți vorbi?

Aș fi vrut să spun *da*, însă cuvântul n-a vrut să-mi iasă din gură. Mă mir. Mai încerc o dată:

— Mhm.

Un mârâit nazal e tot ce reușesc să produc. Pe mine nu mă alarmează. Dar cele două chipuri sunt mai puțin mulțumite.

— Scuzați-ne că insistăm, dar în mod normal vorbiți?

Zâmbesc.

— Deci ne confirmați că în mod obișnuit nu sunteți mut?

Le zâmbesc și mai larg.

— Acum e din pricina șocului?

— Sau a vreunei dureri…?

— …care vă împiedică să vorbiți?

Cuget și mă întorc spre băiat, cel care a spus *șoc*.

— Puteți să vă ridicați în picioare?

N-am deloc chef să mă ridic în picioare. Dar cred că pentru cele două chipuri care strălucesc de bunătate e crucial să mă ridic. Îmi reconectez membrele la conștiință și încerc să-mi îndrept toracele.

Brațele lor mă ajută să mă așez.

— Bravo!

— Perfect!

— Hai, în picioare!

— Nu vă panicați, nu vă temeți, noi vă ajutăm.

De mult timp n-am mai fost tratat cu atâta blândețe.

Decid să mă ridic mobilizându-mi la maxim voința, așa cum am făcut odinioară, la 6 ani, când am sărit prima oară de la trambulină.

— Curaj!

Îmi tremură coapsele, genunchii mi se clatină, brațele mi se răsucesc, dar îngerii păzitori mă sprijină și… reușesc. Iată-mă în picioare.

Ceea ce văd împrejur mă siderează: cioburi de sticlă, dărâmături, deșeuri, sânge, trupuri la pământ, unele gemând, altele acoperite cu cearșafuri, dricul în flăcări și pompierii care se agită în jurul lui, stația de autobuz dislocată, vitrine sparte, brancardieri într-un continuu du-te-vino, ambulanțe în mișcare, polițiști delimitând diverse zone, agenți care fotografiază și, mai departe, în spatele barierelor de securitate, mulțimea compactă de gură-cască. Un miros de ars îmi umple nările. Suspendată, o cenușă albicioasă refuză să coboare, să se depună.

Mă izbesc valuri de zgomote, vaiete ale răniților, indicațiile polițiștilor, plânsete de copii, țiuit de sirene. Într-o secundă, înțeleg ce s-a întâmplat. Nu așa arăta Piața Charles II. Bomba a reamenajat-o.

Salvatorii îmi ghicesc tulburarea.

— Aveați lucruri personale asupra dumneavoastră?

— Cu dumneavoastră?

Dau din cap că nu.

Nu-mi desprind privirea de dric. Îl caut din ochi pe bărbatul care e cauza acestui cataclism, dar mașinile pompierilor, cantitatea mare de spumă de extincție, giulgiurile, dezordinea mă împiedică.

Deodată descopăr lângă mine, pe jos, un braț sfâșiat. Este al lui. Prin simpatie, simt o durere în umăr.

— Au!

— Vă doare ceva?

Nu mai văzusem niciodată un braț orfan de trupul său. Îmi întorc

privirea.

— De ce țipați?

Aș dori să răspund, însă vederea mi-e înceţoşată, lacrimile îmi curg pe obraji.

— Vă transportăm la spital.

Ar trebui să-mi dea timp să gândesc, să conştientizez! Ei nu vor decât să acționeze, permanent, concentrați, expeditivi. Ne înșelăm asupra îngerilor: noi credem că îngerii ne veghează ca să ne scape de neliniști, când, de fapt, noi trebuie să-i liniştim pe ei.

Mă ajută să ajungem până la o ambulanță galbenă ca lămâia. Suntem întâmpinați grabnic de nişte indivizi care mă întind pe o brancardă pliantă. O împing apoi în vehicul până în fund, dar înainte să închidă uşile apuc să-i zăresc la vreo zece metri în stânga mea, în dreptul primăriei, pe Philibert Pégard şi pe jurnaliştii din redacție, care, deşi protestează vehement, sunt opriți pe loc de polițiști în spatele cordonului de securitate.

Când mă vede, Pégard rămâne mască. Nu pare sigur că m-ar recunoaşte. Timp de câteva secunde nu i se vede nici o expresie pe față, dar apoi apar contururile veseliei. Strălucește şi eu devin fulgerător un atu. Îmi adresează cu amabilitate forțată o mimică cu sens dublu: *Eşti OK?* şi *Ne vedem curând, nu?* Îşi freacă mâinile. Jubilează. Aşadar, un reporter de la *Demain* se afla la locul atentatului şi va relata evenimentul în exclusivitate! Nu încape îndoială că Pégard îşi scormonește mintea în căutarea titlului adecvat.

Uşile se închid cu o pocnitură.

Ambulanța îşi declanşează mugetele, se zgâlțâie şi traversează Piața Charles II încet, cu precauție, ocolind felinarele dezrădăcinate. Pe geamul ambulanței privesc atent haosul. Imunizat de emoția resimțită adineaori la văzul membrului stingher, scrutez solul prin scurgerile de funingine şi de sânge, pe experții criminaliști aşezați pe vine, sau pe doctorii care ascultă victimele.

Când o luăm pe strada Vauban, care ne depărtează de prăpăd, am certitudinea absolută că printre dărâmături nu există nici o urmă a creaturii în *djellaba* care zburătăcea pe umărul teroristului.

La urgențe, m-au instalat aşa cum eram, lungit pe brancardă, într-un colț la mijlocul coridorului verde-smarald. Ca de obicei, sunt neglijat.

Ca de obicei, consimt. Aud în treacăt frânturi de conversație şi remarci ale infirmierelor îngrozite şi înțeleg că echipele medicale acordă mai întâi

prim ajutor victimelor cu cel mai înalt grad de risc în urma exploziei[1], categorie din care eu nu fac parte. În jurul meu sosesc mereu răniți în stare gravă. Suflul exploziei a multiplicat nenorocirile. Chiar dacă trupul omenesc, moale și deformabil, rezistă mai bine la undele de șoc decât obiectele solide, mulți au avut de suferit din cauză că dărâmături, cuie, alice, șuruburi, bucăți de tablă și așchii de lemn le-au ciuruit carnea. Aud vorbindu-se de orbite sfâșiate, de torsuri perforate, de picioare care vor trebui amputate. *Repede, garou!*; *La bloc!*; *Sunați la Notre-Dame sau la Sainte-Thérèse, să vedem dacă mai e loc la ei!*; *Amputăm!*; *Garou!…* Tensiunea crește, toți doctorii spitalului sunt mobilizați, inclusiv cei care erau liberi sau în concediu. La gestiunea tehnică se adaugă gestiunea umană: bolnavii se congestionează, tună și fulgeră, imploră ajutor. Atentatul din Piața Charles II n-a lovit în egală măsură toate trupurile, dar a rănit toate inimile. Unii, pentru care teroarea e mai aprigă decât durerea, au sucombat într-un delir al suferinței.

1. În original, această categorie poartă denumirea BBB (blessés, blastés, brûlés), *i.e.* răniți, aruncați în aer, arși.

Se aude în permanență în stație lista actuală a morților, tot mai lungă. Personalul se plânge că echipamentul nu e suficient, că nu sunt destule săli de operație, că au nevoie de medicamente, și acum apelează la clinici private. Când și când, un țipăt sfâșietor ne anunță că o mamă din sala de așteptare tocmai și-a pierdut copilul.

Asist la toate astea mut, tremurând, pătruns de oroare.

O brancardă trece foarte aproape de mine. Pe ea, lungit, un bărbat gol, însângerat, cu pielea arsă, răvășit, se încordează, zdruncinat de spasme, și își rotește ochii de frică. Simt că în interiorul său rezistă. Chipul lui spune: *Nu, nu eu! Nu aici! Nu acum!* Duce o teribilă luptă interioară. Infirmierii, frenetici, îl preiau imediat.

E prea mult. Mă întorc cu fața la perete, cu spatele la toată agitația, înspăimântat de ce văd, dar și de ce îmi imaginez.

Stau ghemuit și nu mă mai mișc. La intervale regulate, îmi atinge cineva umărul să-mi aducă aminte că nu m-au uitat. Îmi place să simt ritmul ăsta, constanța, generozitatea asta a oamenilor care se dedică aproapelui; mă calmează. Încet, încet, mă cuprinde amorțeala, ca umbra muntelui când acoperă câmpul.

Îi cedez.

Spre sfârșitul după-amiezii, un intern libanez cu gene negre ca pana corbului mă trezește:

— Hai, ne-a venit rândul!

Împinge targa într-un separeu și îmi pune întrebări. Îi spun cum mă cheamă, câți ani am, adresa redacției ziarului *Demain*, și pe urmă mă supun examinării lui rapide și precise.

După fiecare palpare, fiecare control, bifează pătrățele pe o fișă. Așa epuizat cum e, nu neglijează nici un detaliu.

— Mi-e foame, îi spun.

— Myriam, adu o cină pentru domnul!

Ce simplu… De ce nu i-am cerut mai devreme? Myriam, o femeie jovială, dă la o parte perdeaua să mă întrebe dacă mănânc sau nu carne. Dau din cap că da. Orice carne? Confirm.

— O să vă instalăm într-o cameră la etajul trei, spune în final rezidentul libanez.

Nu știu dacă trebuie să mă bucur sau să mă neliniștesc.

— Dar… de ce?

— E o măsură de precauție. Dorim să vă ținem sub observație. Rezultatul primei examinări nu-mi arată că ați prezenta simptome traumatice, ci numai tensiune scăzută și slăbiciune din pricina șocului. Dar preferăm să ne asigurăm că nu aveți leziuni interne.

— Ca de exemplu…

— Leziuni digestive, care necesită timp ca să le putem diagnostica.

Îmi vine să-i strig că stomacul meu suferă din pricină că nu mănânc pe săturate de foarte mult timp. Și că nimeni nu trebuie să afle de ce mă bucur că sunt reținut aici.

— Doriți să treceți și pe la celula psihologică de criză înainte de a merge în cameră?

— Poate după ce mănânc?

— A, da, scuzați-mă.

Myriam și libanezul mă transbordează de pe targă pe un scaun cu rotile, și o infirmieră mă conduce în camera 313.

După ce treci de urgențe, celelalte secții ale spitalului par liniștite. Nimic nu tulbură pacea culoarelor largi în afară de zgomotul făcut de podeaua moale de linoleum în contact cu papucii personalului sau cu rotițele cărucioarelor. Înaintăm într-un univers lichid.

Etajul trei. Zidurile luminate de veioze discrete sunt decorate cu

postere cu peisaje alpine.

— Am ajuns. Camera 313.

Când Myriam îmi deschide uşa, mă trezesc faţă-n faţă cu Philibert Pégard, care mă aşteaptă aşezat pe scaunul de lângă pat, cu un buchet de flori în mână şi o grimasă linguşitoare pe figură. Myriam îl măsoară din ochi.

— Sunteţi rudă?

— Îi sunt prieten şi patron, afirmă Pégard cu autoritatea lui obişnuită.

De îndată ce şi-a enunţat fraza, îşi ia o ţinută umilă, care exprimă emoţie sinceră.

— În afară de familie şi poliţie, nimeni n-are dreptul să vorbească cu victimele, îi aminteşte cu severitate infirmiera.

— Augustin nu are familie.

Myriam se uită la mine aşteptând să-i confirm informaţia.

Îmi plec privirea.

— Ar fi, oricum, regretabil, răspunde Pégard, să-l lăsăm să traverseze singur o asemenea încercare. Cât despre comisarul de poliţie Terletti, el mă cunoaşte şi m-a delegat să mă ocup de Augustin. Mă prezint: Philibert Pégard, director al ziarului *Demain.*

Infirmiera citeşte gazeta oraşului şi, în plus, are alte treburi mai importante pe cap, aşa că decide să nu se mai amestece, ridică din umeri, mă instalează. Pégard dă în repetate rânduri s-o ajute, sau mai degrabă să-i demonstreze că e dispus s-o facă; de fiecare dată e respins.

— Care e diagnosticul? murmură Pégard.

— Vorbiţi cu doctorul. Pentru moment, domnul are nevoie de odihnă şi este sub observaţie. Nu-l obosiţi. O să-i aduc cina.

Iese.

Pégard e tot numai miere.

— Cum te simţi?

Stau puţin la îndoială… Ce-ar fi să-mi prelungesc afazia?

— Şocat?

Simt că trebuie să spun *da*. Încuviinţez şi adaug imediat:

— Mi-e foame.

— Ţi-aduce imediat mâncarea. Erai departe de explozie?

Descopăr cu surpriză că de ore întregi nu m-am mai gândit deloc la cele întâmplate, ca şi cum amintirile atentatului mi se retrăseseră într-un sertar al memoriei la care interzisesem accesul.

— Eram la intrarea în piață.

— Destul de departe. Uf, ce noroc… Și ai văzut-o?

— Ce să văd?

— Explozia.

— Am văzut-o, am auzit-o, m-am prăbușit. Și acolo, pe jos, mi-am pierdut cunoștința.

Pronunțând vorbele astea, îmi vin în minte cartofii prăjiți. Ce s-o fi întâmplat cu bunătatea de cartofi crocanți din care începusem să înfulec?

Fericit, Philibert Pégard flutură buchetul ca să înțeleg că florile îmi sunt destinate mie, dispare în baie, deplasează obiecte, bombăne, înjură, dă drumul la apă și reapare cu o ploscă în chip de glastră.

— Nu-mi mulțumi și povestește-mi.

Se așază bine în fotoliu: nu mai regretă că a venit, nici că a cheltuit banii pe buchet.

— L-am întâlnit pe terorist pe bulevardul Audent. Era atât de agitat, că a dat peste mine când să traverseze. Când a ajuns pe trotuarul de vizavi, l-am studiat.

— Cum se comporta?

— Febril. Straniu.

— Straniu în ce fel?

— Se tot uita la ceas, de mai multe ori pe minut. În mod logic, o dată ajunge.

Pégard scoate din impermeabil un blocnotes și consemnează ce-i raportez.

— Și pe urmă?

— Se putea ghici după picioare și cap că era foarte slab; în schimb avea pe el un hanorac enorm, cu totul exagerat.

— Explicabil, ascundea centura de explozibil. Vârsta?

— Douăzeci de ani.

— Barbă?

— Da.

— Părea magrebian?

— Da.

Pe fața lui Pégard se citește satisfacția pisicii care tocmai a înghițit un șoarece.

— Era singur?

Îl privesc insistent. E un moment important. Pot să-i spun tot?

Și dacă aș încerca?

Cu torsul aplecat spre mine şi ochii lichizi, Pégard repetă cu ton dulce întrebarea.

— Era singur?

— Nu.

Pégard se luminează: în fine, o ştire senzaţională! Deţine în exclusivitate o informaţie de care nici poliţia n-a aflat.

Subit, aruncă pe furiş o privire în spate să fie sigur că nu ne ascultă cineva.

— Cine era cu el?

Nu ştiu ce să fac… O să mă creadă? Răspund cu prudenţă:

— Un om în *djellaba*, mai în vârstă decât el.

— Înalt? Scund?

Mă gândesc şi-i spun domol:

— Scund.

— Slab? Gras?

— Nici una, nici alta.

— Perfect! Mai departe. Ce făceau?

Mă răsucesc în pat. Conversaţia asta începe să-mi fie incomodă, pentru că fac confesiuni, dar îi ascund ce-am văzut. Până unde o să merg aşa?

— Augustin, ce făceau cei doi împreună?

— Vorbeau, dar nu auzeam ce. Parcă se certau. Bărbatul mai în vârstă se străduia parcă să-l convingă de ceva pe cel tânăr. Şi cred că tânărul voia să dea înapoi.

— Aşadar, cel în vârstă îl îndoctrina pe tânăr.

— Dacă doriţi…

— Da, evident că era recrutorul, spălătorul de creier, şeful operaţiei. Cât a durat discuţia asta?

— Două, trei minute. Cel în vârstă a câştigat, iar tânărul a luat-o spre Piaţa Charles II.

— Singur?

— Nu, urmat de celălalt.

— Aha… Ciudat…

Aş fi vrut să-i spun lui Pégard că unele lucruri erau încă şi mai ciudate, ca dimensiunea bătrânului şi faptul că zbura. Dar, dacă le-aş fi dezvăluit, n-ar mai fi crezut nimic din ce spuneam.

— Deci s-au dus spre piaţă, da?

— Da. Şi s-au îndreptat spre biserica Saint-Christophe. Lumea ieşea de

la slujbă. Aştepta să fie urcat un sicriu pe un dric.

— Pe urmă?

Îmi frâng mâinile. Mă uit țintă la cearşafuri. Nu vreau să dezvălui urmarea. Pégard mă încurajează.

— Augustin, mărturia ta e capitală. Înțeleg că te costă să-ți amintești abjecția asta, că e… dureros, dar trebuie să ne ajuți, pe noi, jurnaliștii, pe polițiști, pe politicieni, pe cetățeni, țara, lumea întreagă. Poate că numai tu știi ce s-a întâmplat cu adevărat.

— Păi, a fost așa…

N-o să-i descriu episodul cu cartofii prăjiți. Dacă-i mărturisesc că nu mănânc pe săturate, există riscul că va descoperi şi restul.

— Hai, drăguțule, concentrează-te.

Ce teatru mai joacă și Pégard ăsta! În clipa aceea aproape că-i luam în serios compasiunea.

— Mi-a atras atenția o scenă de la dreapta mea… Cineva a început să înjure pentru că alunecase pe un rahat de câine…

— Ei, nu!

— Ba da.

— Nu!

Cum de miroase Pégard că mint? E chiar atât de subtil? Și eu un amărât de actor?

Se ridică, se învârte în jurul patului, e stacojiu, gâfâie, își frământă trabucul.

— Nu, să nu-mi spui că ai ratat esențialul din cauza căcatului unei javre! Nu-mi spune că ai pierdut atentatul.

— Nu, l-am văzut.

— Ah!

Se așază imediat pe fotoliu. Își apucă blocnotesul, își pune picior peste picior, se apleacă spre mine aproape docil.

— Hai, dragă Augustin, spune tot!

— După câteva secunde, tânărul s-a apropiat de mulțimea adunată în jurul carului mortuar, și-a desfăcut hanoracul, a strigat din răsputeri o frază confuză, și…

— *Allahu Akbar.*

— Poftim?

— A urlat *Allahu Akbar.* Am aflat deja. Înseamnă *Dumnezeu e cel mai mare.*

— Aha… Apoi și-a întins brusc brațele și s-a auzit bubuitura.

— Și bătrânul?

— Care bătrân?

— Bătrânul care era cu el.

— Nu l-am mai văzut.

— Era lângă dric?

— Nu.

— Oare s-a ascuns în ultimul moment?

— Habar n-am.

— Dar după aceea, nu l-ai reperat după aceea printre trupuri? Nu i-ai văzut *djellaba*? Sau bucăți din material?

Întrebarea asta mă lasă perplex. Cum își închipuie că eram atât de obsedat de acea creatură încât să-l fi căutat când am părăsit piața?

— Domnule Pégard, eu am leșinat. După ce m-au reanimat, altceva aveam eu de făcut, nu să cercetez dacă…

— Sunt convins că exact asta ai făcut!

Iar mă uimește. Rămân cu gura căscată. Își încruntă sprâncenele. Rămâne la părerea lui.

— Sunt convins! Și știi de ce? Pentru că ești jurnalist! Da, ca și mine! Ești un om inteligent care-și pune emoțiile în buzunar, ca să se comporte în primul rând ca profesionist. Mă înșel?

Stau cu capul plecat și bâigui ceva care trece drept asentiment.

— Și atunci? reia Pégard fără să mai aștepte.

— Nu mai era acolo!

— Genial. După ce și-a radicalizat victima, bătrânul îl urmează pe tânăr până la locul atentatului, după care, sigur că atacul se va produce, se topește. Prodigios! Iată o metodă nouă, de care nimeni n-a mai vorbit până acum!

Tropăie, bate din mâini, beat de fericire. Morții și răniții din urma odiosului act n-au nici o importanță pentru el… Ca un gropar care se bucură când izbucnește o epidemie.

— Cum? Mai sunteți încă aici? exclamă Myriam revenind în cameră.

Pégard, cu umerii coborâți, adoptă atitudinea pocăită a unui puști prins cu degetele în borcanul cu dulceață.

— Încerc să-i ridic moralul prietenului meu.

Myriam îmi pune tava cu mâncare pe pat.

— Asta o să-i ridice moralul, spune ea cu un zâmbet drăguț, la care îi răspund la fel. Ți-am pus două deserturi, adaugă ea în șoaptă.

Pe urmă, face o piruetă magistrală către ușă și-l amenință pe Pégard.

— Gata, afară! Nu vreau să-mi obosiți bolnavul.

Philibert Pégard își închide carnețelul, prefăcându-se că se supune.

— Aveți dreptate, dragă doamnă. Doctorul comandă. Am plecat. Pe mâine, Augustin.

— Exact, pe mâine, repetă Myriam și-l împinge spre ușă.

Închide ușa în urma lor și ecoul pașilor se pierde pe culoar.

Oftez.

În fața mea strălucește comoara comorilor, o tavă, pe care se află, în afară de o felie de pâine, o salată de cartofi cu castraveciori, un filé de curcan cu orez, un iaurt natur și un compot de pere. Simt furnicături prin burtă: în fine, profit și eu de o masă!

Pe neașteptate, pufnesc în râs. Sigur că mi-e rușine că râd în timp ce atâția oameni au murit și atâția alții îi plâng, dar acum, ce mai, dacă n-am crăpat, mănânc, nu?

Ce insensibil e instinctul… Oricât de sufocat de emoție sunt și de încremenit, exist, sunt în viață, sângele îmi curge prin vine, șocul nu mi-a pus capăt zilelor și am poftă de mâncare. Moralmente, compasiunea ar trebui să mă dărâme, or eu nu visez decât mâncare. Trăsnetul mi-a atacat doar spiritul, nu și carnea. Forța încăpățânată a trupului e mai tare decât orice scrupul, orice sentiment. Nu știu dacă voi fi lăudat sau blamat pentru acest egoism vital: eu îi cedez. Este martorul unei înțelepciuni cosmice, superioară înțelepciunii mele infime.

Atac cina. Cu un gest involuntar, apuc felia de pâine și o duc la gură. Îmi îndrept ceafa și observ o fetiță pe scaun. Este fetița din biroul lui Pégard, serioasă, tăcută, abătută.

— Dar… ce-i cu tine aici?

Se uită la mine cu ochi mari, luminoși.

— M-a uitat aici.

— Cine? Domnul Pégard?

Dă din cap și apoi cercetează tavanul din priviri. Încerc să aflu mai multe:

— E drăguț cu tine domnul Pégard?

Încuviințează fără nici o ezitare, cu voce subțire, melodioasă:

— Oo, da.

Un tic îi înalță umărul, încă un tic umărul obrazului stâng, închizându-i pe jumătate ochiul. Ca să-și revină, își întinde picioarele, își potrivește pantofii de lac și își netezește fusta plisată.

— Dar mă uită adesea…

Plictisit, îmi contemplu tava cu mâncare.
— Fugi repede după el, altfel se va îngrijora.
După ce muşc din miezul pufos al pâinii, mă uit iar spre fetiţă.
Scaunul e gol.

Capitolul 3

Am devenit oare un personaj important?

Încă din zori, vizitele urmează una după alta: o asistentă cu micul dejun, un medic primar escortat de rezidenți, infirmiere grăbite să recolteze, în fine, doi inspectori de poliție pentru a-mi lua o declarație. Se îmbujorau pe măsură ce le povesteam detaliile; mi-au mulțumit entuziasmați și m-au asigurat că-și vor transmite de îndată raportul superiorului lor.

S-a închis ușa. Am surâs către tavan. Un lucru care mă emoționează e că toți consideră camera asta ca fiind a mea: intră tiptil-tiptil, se scuză că mă deranjează, rămân în picioare în fața mea și când pleacă îmi urează însănătoșire grabnică.

Aș dori să-mi vizitez regatul.

Cu toate că doctorul mi-a interzis să mă dau jos din pat, mă ridic ușurel și, cum îmi pun picioarele pe podea, mă trece un fior, deoarece cămașa pe care am fost obligat s-o port se închide la spate lăsându-mi fesele și spinarea neacoperite.

Mă îndrept spre baie și o explorez minuțios. Mie, care de cele mai multe ori folosesc locuri sanitare colective cu aspect dubios, unde mi-e teamă că mă murdăresc și înainte, și, după ce mă spăl, baia asta mi se pare de un lux amețitor: e vastă, imaculată, complet echipată și îmi e destinată mie, care nici măcar nu o folosesc. Și oglinda care atârnă deasupra chiuvetei chiar o evit: să rămânem lucizi, o locuință de bogătaș n-o să-mi poată da fizicul de bogătaș.

Înapoi în cameră, mă apropii de fereastra cu geamuri duble și privesc în josul clădirii. O femeie în hanorac trage după ea pe pavaj pubelele. Ceva mai departe, pietonii merg grăbiți sub o ploaie rece, abundentă, în timp ce camioanele, ignorând băltoacele, o iau pe podurile autostrăzilor, care înalță

un eșafodaj de bretele. Îmi savurez încă o dată privilegiul: afară, se dă lupta fiecărui individ în sânul unui univers ostil în timp ce eu lenevesc în cămașă, dispun de un salon individual, liniștit, și bine încălzit.

Casc.

În pofida faptului că sunt sătul, am avut o noapte proastă, fiindcă imaginile de ieri mi-au torturat mintea. Nu reușeam să decid dacă mi-ar face mai bine să dorm sau să stau de veghe; veghea ar însemna să revin la explozie, la membrele sfâșiate, la chipurile brăzdate de groază, iar somnul m-ar abandona imaginației, care ar amplifica oroarea, adăugând amintirilor mele noi invenții. Așa s-a întâmplat că m-am văzut aruncat pe o șaretă cu cadavre; deși eram în viață, mă luaseră de mort, azvârleau peste mine cadavre, sare, nisip, cenușă, pământ, mă sufocam, țipam, dar nimeni nu dădea atenție. De fiecare dată când scăpam din coșmar, ud leoarcă, cu fruntea plină de sudoare, mă sforțam să deschid larg ochii ca să gonesc somnul, convins că voi reuși, ca să nu fiu strivit de un nou tomberon de leșuri.

La ora șase, am auzit clopotele din turnul bisericii răspândindu-și sunetele fluide. Ușurat că a trecut noaptea și odată cu ea cortegiul atrocităților, am suspinat și am deschis ochii.

Văd în fața mea un bătrânel în pijama cu dungi. Lumina portocalie venită dinspre bulevarde sculpta bezna camerei dezvăluindu-mi partea dreaptă a țestei sale pleșuve, zbârcite, un nas zdravăn și orbite adânci. Fața îi era întoarsă spre mine și mă privea fix, scrutător, așteptându-se parcă la ceva de la mine.

— Ce doriți?

Nici măcar o clipire. Era mărunțel, plăpând, îți făcea frică. În pofida celor peste o sută de ani ai săi, avea în el ceva de copil, pentru că mâinile îi dispăruseră sub mâneci, și umerii înguști abia îi susțineau cămașa de bumbac.

— Ieșiți din camera mea!

Nici o reacție. Cu bărbia țintă spre mine, bătrânul nu renunța la întrebarea lui mută, ceea ce dădea chipului său un aspect inexpresiv. Atât prezența, cât și imobilitatea lui îmi înghețau sângele în vine. Să fie vreun pacient nebun rătăcind prin spital?

Sau eram eu pe jumătate adormit?

Pesemne așa era. Începusem să sper că bătrânul cu fața vidă era o zămislire a viselor mele.

Cum poți să scapi de un vis? Intrând în alt vis! Am închis pleoapele și

am decis să le țin închise câteva minute.

Unu, doi, trei… Număram secundele… cincizeci și nouă… la început, îmi țineam respirația… o sută cincizeci, o sută cincizeci și unu… îmi auzeam suflul, al meu, nu al lui… două sute treizeci… Venea spre mine să mă strângă de gât?

Când am ajuns la două sute patruzeci, am deschis ochii: bătrânul dispăruse. Real sau ireal, scăpasem de el.

Mi-a ajuns la urechi un zgomot monoton, un sunet familiar, pe care nu am putut să-l identific imediat; apoi, geamurile se acoperiră iar de perle și am recunoscut ploaia care lovea zidurile clădirii. M-am încolăcit și, lipit de sulul subțire cu spumă de la căpătâiul patului, m-am lăsat absorbit de somn.

După vizitele din dimineața asta, tot am rămas cu unele neclarități: De unde venea necunoscutul? Îmi sprijin tâmpla de fereastră. Apa se scurge printr-un burlan de zinc de pe aripa dreaptă a clădirii. Afară, nu se vede cerul, nici o culoare, nimic decât apă înghețată.

Pe coridor, se aud tot mai clar niște pași hotărâți.

Cineva bate la ușă. Sar în sus. Trag cearșaful peste mine și spun cu voce suferindă:

— Da?

Intră o femeie sugrumată într-un impermeabil.

— Ce porcărie de vreme… Asta-i climă pentru broaște, nu pentru oameni!

Are o pălărie-clopot din pânză cerată, care-i face chipul mai lung și mai îngust, și pe care și-o smulge de pe cap după ce-și aruncă servieta pe scaun. Apoi își scutură capul ca să-și desfacă părul castaniu și dă la iveală o fizionomie banală cu ochi căprui și prea rotunzi, deasupra unui nas ascuțit.

— Bună ziua, sunt Claudine Poitrenot, judecătoare de instrucție. Și dânsul e asistentul meu, Mathieu Méchin.

Din spatele ei apare un tânăr corpolent, stângaci, adus de spate, care mă salută dând impresia că își cere scuze.

— Vasăzică acum ne cunoaștem cu toții, conchide judecătoarea.

Glasul îi este la fel de aspru ca și fizicul. Până acum, nu m-a privit direct în ochi. O împiedica o umbrelă scurtă, flască, din care îi picură apă pe mocasini. Asistentul pune mâna pe inculpată și spune în șoaptă:

— O pun în baie la uscat.

Ea îi mulțumește mută, încruntată, deja preocupată de ce trebuie să urmeze. Resimt ca pe o invazie intrarea ei inoportună în camera mea.

Ridică privirea, își împinge bărbia spre mine cu ochii strânși și începe:

— Ei, domnul cum se simte? A dormit bine?

Nu așteaptă răspuns. Înaintează câțiva pași și mă privește în ochi.

— Presa a citit-o?

— Nu.

Scoate din servietă vreo douăzeci de cotidiane și mi le așază în poală.

— E cam jenant, totuși!

Se întoarce către asistent, care e pe cale să-și despacheteze tastatura.

— Ce rușine! Pur și simplu o rușine! Nu găsesc alte cuvinte…

Caută, se vede, dacă există un alt termen, renunță, suspină.

— Din cauza dumneavoastră, domnule, noi avem aer de idioți. Mă rog, mai ales eu, care devin regina tâmpiților, titlu de care m-aș fi dispensat, credeți-mă. Nu-i așa, Méchin?

Asistentul, servil, evită să subscrie, citește cu atenție foaia de la capătul patului, unde îmi e notată temperatura.

În spatele lor, cerul picură.

Ea se apropie iar de mine, ridică sprâncenele și-mi arată ziarele.

— Presa știe mai multe decât justiția: s-a întors lumea cu susu-n jos!

Parcurg manșetele. Deși pun în primul rând accentul pe ororile atentatului și numărul de victime, vorbesc și de terorist. Judecătoarea Poitrenot își pune degetul manichiurat pe titlul unui articol: *Un fanatic mort. Complicele lui este încă în libertate.* Pe urmă, pe altul: *Creierul l-a spălat pe creier până în ultima clipă.* Și încă unul: *Al doilea activist a reușit să fugă.*

— Al doilea! Noi habar n-aveam că erau doi. De ieri, mergem pe ipoteza lupului solitar. Nu bănuiam că ar exista o rețea în spatele acestui act, deși luam în calcul și posibilitatea asta. Ah, facem figură de imbecili, nu alta, nu-i așa, Méchin?

Doamna Poitrenot face câțiva pași înapoi mușcându-și ușor obrazul stâng.

— Pe dumneavoastră, Augustin Trolliet, nu vă blamez, cu toate că în momentul ăsta sunt turbată și urlu la inspectori pentru că n-au ajuns la timp să vă ia o declarație. Dumneavoastră, cel puțin, ați avut un reflex profesional: v-ați chemat șeful.

Îmi aruncă *Demain.* Se întâmplase exact cum prevăzusem: Philibert Pégard a făcut paradă de informația pe care numai el o deținea. Femeia se așază pe pat.

— Grozavă lovitură pe piața publicitară pentru ziarul vostru de

provincie: mass-media din toată lumea îl citează. Și mâine mă vor cita pe mine, Claudine Poitrenot, proasta de judecătoare de instrucție, care află din ziare ceea ce se presupune că trebuie să știe înaintea tuturor!

— Să știți, doamnă, că eu n-am chemat pe nimeni. Când infirmiera m-a adus aici de la urgențe, șeful meu mă aștepta în cameră. Normal, când mi-a pus întrebări…

— Gunoiul! Nici nu-i de mirare! Sper că nu v-a trecut prin minte că s-a interesat de dumneavoastră din pură solicitudine?

— Domnul Pégard nu face nimic din amabilitate.

Tare aș vrea să adaug: „în afară de a angaja un stagiar pentru zero bani“, dar mă stăpânesc, pentru că nu vreau să-mi compromit valoarea recent atribuită.

Pentru prima oară, mă cercetează calm din priviri.

— Câți ani ai?

— Douăzeci și cinci.

— Îmi permiți să te tutuiesc?

Fiind luat prin surprindere, nici nu-i răspund, ceea ce trece drept asentiment.

— Ce făceai tu acolo, Augustin?

— Domnul Pégard mă trimisese pe stradă să culeg informații.

— Cum adică *pe stradă*?

— Pe stradă. Este expresia lui. Să intri în vorbă cu lumea de pe stradă, să asculți ce nemulțumiri au, pe scurt, să mergi la pescuit de știri inedite.

— *Pe stradă…* De ce nu *pe trotuar?* Ăsta ar fi mai degrabă limbajul proxeneților. Nenorocitul de Pégard! Deci ai coborât să vezi unde te duce mirosul, ai fost îmbrâncit, i-ai văzut, pe tânăr și pe bătrân, i-ai urmărit… Asta am citit în presă. Confirmi?

— Da.

— Méchin, trebuie să facem dosarul pe baze diferite.

Spune asta pe un ton de parcă se plânge că ar trebui să strice ce a tricotat și s-o ia de la început.

— Mi-ar trebui o țigară.

Face o pauză.

— Nu, nu e bine: m-am lăsat.

Geme:

— Dar mi-e o poftă! Tu fumezi?

— Nu.

— Bravo! Să nu fumezi niciodată!

— Nu mă expun decât la fumul din explozii.

Râde în hohote și-l ia pe asistent de martor:

— Simpatic, băiatul ăsta…

Se întoarce și se apleacă spre mine.

— Îl cunoști pe Hocine Badawi?

— Hocine Badawi?

— Tipul cu bomba. Nu v-ați întâlnit niciodată?

— Nu.

— Chiar niciodată?

— Nu.

— Dar Charleroi nu-i mare. Aici toți merg la biserică, toți se cunosc.

— Nici pe dumneavoastră nu v-am cunoscut până acum.

Se uită la mine câteva secunde și conchide:

— Nu ești prost!

— Dar dumneavoastră cum de-i știți numele?

— Închipuie-ți că avea actele la el, în hanorac. Bizar, nu? În locul lui, dacă mi-ar trece prin cap să bag o lume întreagă în sperieți detonând o bombă, nu mi-aș semna crima, sau cel puțin nu așa, imediat, ca să scot și mai tare din minți poliția, justiția, ziarele, victimele, familiile, pe scurt, întreaga societate. N-ai face și tu la fel?

— Ăăă… dacă…

— Pe de altă parte, nici tu, nici eu n-avem de-a face cu explozivele. Așadar, ori că mă aprobi, ori că nu spui nimic… Tocmai fiindcă gândesc în felul ăsta, se zice despre mine că sunt o tâmpită, nu-i așa, Méchin?

Asistentul se cufundă în scris.

Ea se ridică și patrulează prin cameră.

— Poți să-l descrii pe bărbatul în *djellaba*?

Amuțesc. Să continui cu tăcerea, sau să divulg că bărbatul în *djellaba* nu era altceva decât o creatură de mărimea unui corb care zbura ușurel pe lângă umărul atentatorului sinucigaș?

— O să vină cineva de la poliție să facă un portret-robot.

Îmi pocnesc încheieturile degetelor.

— Nu ești sigur? exclamă ea așezându-se lângă mine.

— Nu.

— N-ai reuşi să-l descrii?

— Nu complet.

— N-are importanţă, încearcă!

Se ridică şi îşi perie fusta cu mâna, ca şi cum camera de spital i-o murdărise.

— Ştii, nu-i vorba că mă plictisesc, dar mă aşteaptă trei mii de tone de dosare. N-am nici o secundă de pierdut. Şi, în afară de asta, colegii îmi pun beţe-n roate… Se pare că ocazia e perfectă ca să-mi dea de anchetat o afacere ca asta. Méchin, am venit cu o umbrelă.

— Am pus-o la uscat în baie, doamna judecător.

— Ce gâscă sunt! De-aş reuşi şi eu o dată să nu-mi ud umbrelele.

Îşi pune impermeabilul, pălăria-clopot, face o grimasă gândindu-se că arată catastrofal cu ea pe cap, îşi apucă ferm servieta şi cu dezgust umbrela pe care i-o aduce asistentul. Se opreşte brusc în pragul uşii.

— Îţi las ziarele, OK?

— Mulţumesc.

— Ce vrei să faci tu în viaţă, Augustin?

— Să devin scriitor.

— Nu ziarist?

— Nu, sunt ziarist doar ca să-mi câştig existenţa.

— Ca ziarist nu se câştigă nimic. Ştiu eu ce spun, am avut odată un logodnic ziarist. Era lefter.

Nu îndrăznesc să-i mărturisesc câtă dreptate are. Dă din cap.

— Fă-te scriitor, Augustin, dar, te rog, găseşte altceva ca să-ţi plăteşti chiria. În locul tău, aş căuta de lucru într-un magazin care nu vinde nimic. De pildă, tablouri! Un loc ideal, care-ţi oferă timp să cugeţi. De fiecare dată când intru într-o galerie, mi-e teamă că deranjez un artist care ar scrie *Comedia umană* sau *În căutarea timpului pierdut.*

— Ştiţi dumneavoastră mulţi negustori de artă la Charleroi?

— Corect, ducem lipsă. Lumea de-aici nu colecţionează. Atunci ţi-aş sugera nişte echivalente care se tot înmulţesc: magazine fără stoc şi fără clienţi, unde se ascunde spălarea de bani, numai că acolo n-ai fi recrutat decât cu recomandarea mafiei. O să mai vorbim…

Iese din cameră, dar revine.

— Eşti sigur că nu-l cunoşti pe Hocine Badawi?

— Sigur.

— Tu îmi ascunzi ceva, dar nu ştiu încă ce. În fine, o să lămurim noi

treaba asta mai târziu. În fond, abia am început să ne cunoaştem.

Judecătoarea şi asistentul închid uşa. Pantofii lor cu blacheuri răsună îndelung pe coridor, şi apoi se lasă din nou tăcerea.

Mă cuprinde neliniştea: nu cumva sunt pe cale de a induce în eroare justiţia şi poliţia, având în vedere că n-am dezvăluit exact ce am văzut? Şi acum nu mai pot să mă sucesc, fiindcă m-ar lua de mincinos sau de cretin. Şi asta mi s-a întâmplat deja prea des.

În copilărie, când am început să spun că vedeam uneori nişte fiinţe în jurul oamenilor, eram privit cu indiferenţă. Cine dă atenţie palavrelor unui orfan singuratic, sfrijit, trimis de la un cămin la altul şi în diverse centre de plasament? Dar până la urmă, pentru că insistam, învăţătoarele mi-au cerut să le povestesc mai în amănunt, şi atunci am priceput, după întrebările pe care mi le puneau, că ele nu vedeau ce vedeam eu. Nici ele şi nici colegii mei. Nici ele, nici nimeni. Într-o zi, când eram supărat că nimeni nu remarcase o faţă însângerată care plângea fără preget deasupra Emmei, o fetiţă de patru ani, educatoarea mi-a explicat că luam drept adevărate produsele imaginaţiei mele, că trebuia să nu mai vorbesc despre ele şi să mă duc la Karine Maïeu, psiholoaga şcolii… Dar nici ea, nici eu nu înţelegeam ce era cu mine. Dacă figurile pe care le vedeam erau nişte invenţii, ar fi trebuit să le găsim sensul, sau menirea. Or eu mă izbeam de ele, le descopeream, le întâlneam. Nici vorbă să le fabric, din contră, le înduram, le suportam, aşa cum suporţi ceva venit din exterior, aşa cum întâmpini realitatea… Pe psihoterapeută o pasiona ce-i povesteam, îşi nota totul într-un carnet, citea o sumedenie de studii. Momentele pe care le petreceam în biroul ei erau o delectare pentru mine. Era un loc luminos, cu o mulţime de desene colorate şi lăzi pline cu jucării. Karine era o femeie drăguţă, cu pielea fină, avea o gură roşie, cărnoasă, ca o cireaşă din care tare mult aş fi vrut să muşc. Într-o dimineaţă, Karine m-a anunţat că avea de gând să schimbe metoda: de vreme ce acum mă credea, nu mai avea rost să mă analizeze pe mine, ci pe indivizii în jurul cărora apăreau figurile.

— Ele apar de la ei, Augustin, nu de la tine.

În sfârşit, eram luat în serios… Şi urma să stau ore întregi în preajma lui Karine, a puloverului ei roz de mohair, a buclelor ei cu parfum de iris.

De fapt, abia dacă am avut timp să gust această nouă situaţie, pentru că a doua zi camioneta negustorului de brânzeturi a călcat-o pe Karine.

A fost prima mea durere. Până atunci, nu plânsesem pe nimeni. Nici nu fusesem iubit de cineva. Dacă se întâmpla să-mi placă unele persoane, nu simţeam niciodată ceva asemănător din partea lor. Cu excepţia lui Karine.

Descumpănit, am pus moartea ei pe socoteala încrederii pe care mi-o acordase… M-am simțit responsabil de dispariția ei, chiar vinovat. Oricine mă asculta vorbind de arătările mele își pierdea viața. Așadar, de atunci, am păstrat lucrurile astea doar pentru mine.

— Bună ziua, mă cheamă Sonia.

În ușă apare o infirmieră blondă, plinuță, care mi-aduce de mâncare.

— Nu vă mișcați, aranjez eu tot.

Instalează tava pe o banchetă glisantă și-mi atrage atenția asupra celor două recipiente din plastic translucid, așezate în mijlocul tăvii.

— Doctorul v-a prevenit în legătură cu probele, nu? Deci, v-am adus două cutiuțe. Asta-i pentru urină. Asta, pentru fecale. Știți cum să procedați?

Roșesc.

— E esențial, Augustin. Vrem să aflăm dacă pierdeți sânge. Chiar dacă vă este neplăcut, faceți un efort. Ne-am înțeles? Mă bazez pe dumneavoastră?

— Da.

Conversația asta mi se pare jenantă.

— Perfect. Gândiți-vă la mine, și eu mă întorc.

Sunt incapabil s-o privesc în ochi, așa că-mi cercetez prânzul în timp ce iese din cameră: morcovi rași, un filé de pește cu spanac, niște camembert și un măr. Încerc să mă bucur și să uit de maniile personalului medical, care e mai preocupat de consecințele intestinale ale mâncării mele decât de ce gust are.

După ce am înghițit tot, încep să dau din pleoape. Având în vedere agapele din ultimele zile, sațietatea mă epuizează. Digestia îmi mobilizează toată energia. Adorm legănat de un dulce extaz.

În timpul siestei, simt brusc o prezență insolită. Deschid ochii.

E bătrânul!

Mâinile lui scheletice țin strâns bara de crom și se apropie mai mult decât azi-noapte. Expresia chipului se rezumă la o întrebare. Mă înspăimântă.

Mă ridic în șezut și-mi trag cuvertura până la bărbie.

— Ce este? Ce vreți?

Nu face nici o mișcare, abia respiră și ochii spălăciți rămân întrebători. Stăm față-n față, muți.

Cu cât îl analizez mai amănunțit, cu atât îmi pare mai ireal. Prea multe

riduri, prea multe pete, prea mulți negi. Prea deasă împletitura de linii albastre, roșii sau mov care-i marmorează obrazul. Ai zice mai degrabă că e o caricatură ieșită din mâna unui spirit simplist decât un om bătrân. Cutele epidermei îi scot în evidență bărbia. Pielea, subțire și flască, îi atârnă ca de ceară, ba galbenă, ba cenușie. Urechile îi sunt pline de peri tot mai rari și mai cenușii pe măsură ce se refugiază spre craniu. Tot cercetându-i elementele concrete, mă îndoiesc că există cu adevărat.

Asta mă liniștește. Decid să nu-l mai bag în seamă și mă lungesc într-o rână, îmi ascund capul sub cearșaf și încerc să adorm la loc.

E clar că reușesc, fiindcă tresar surprins de patru polițiști care dau năvală în cameră.

— Venim pentru portretul-robot.

Mă ridic iar în șezut. E deja patru după-masa.

Comisarul de poliție Terletti, un italian brunet cu favoriți mari și obraji roșii care virează spre culoarea cărbunelui datorită unei pilozități mediteraneene, îmi explică necesitatea acestui portret. Stă lângă mine, vorbește gesticulând din mâini și degajă totodată un miros puternic de țigară, o emanație care mă convinge că e un tip competent: bărbatul ăsta vrea să se arate și profesionist, și viril: e afurisitul tăcut, căruia nu-i scapă nici o pradă și nici o pistă, furiosul, care-și petrece toată noaptea într-un bar sau într-o mașină și strivește chiștoc după chiștoc, așteptând să apară infractorul. Aroma asta pișcătoare mă îmbată la fel ca și vocea lui răgușită, și-mi propun imediat să nu-l dezamăgesc.

Terletti iese cu doi dintre bărbați și mă lasă cu Marc, un băiat de vârsta mea, cu fața colțuroasă, ciupită de vărsat. Își trage scaunul lipit de patul meu, se așază paralel cu mine și își plasează computerul între noi.

— Spune-mi ce anume te-a frapat la omul ăsta – în ce ordine vrei tu. Descrie cum avea privirea, fruntea, părul… și pe urmă o să-ți arăt niște schițe. N-are importanță că mai greșești sau că uneori dăm înapoi. O să avansăm în ritmul nostru.

Îmi scormonesc memoria, o puric. Trebuie să găsesc forma feței, cât de gros era nasul, cât de lată era bărbia, distanța dintre nări, aspectul podoabei capilare, grosimea buzelor, curbura sprâncenelor, proporția comparativă a elementelor… Trebuie să aleg între douăzeci și cinci de guri, să-mi imaginez structura unui craniu independent de păr, să luminez, să opacizez, să deplasez, să măresc, să micșorez, să nu mă raportez la desenul propriu-zis, ci să am mereu în minte ceea ce îmi amintesc eu…

Din când în când, infirmiera apare brusc în ușă și zice:

— V-ați gândit la mine?

Îmi vine să-i spun că nu îmi provoacă gânduri de urinare și defecare, dar mă abțin, o asigur de fiecare dată că nu mai e mult, și îmi reiau munca intensă de creare a portretului.

După două ore, epuizat, îi spun lui Marc că figura propusă în momentul acela de ecran seamănă cu ce-am văzut eu, fără să precizez dacă e adevărat sau dacă vreau să mă autoconving.

Inspectorul părăsește camera. Profit și mă precipit spre baie. Încerc să îndeplinesc rapid datoriile de bolnav. Nimic nu-mi mai aparține, nici agenda, nici corpul, nici memoria, nici excrementele. N-aș fi bănuit că pot fi atât de puțin dezgustat de contorsiunile la care mă supun, sunt doar mirat că produsele corpului meu sunt atât de calde.

Când Sonia trece din nou pe la mine, îi întind victorios probele. Pare foarte mulțumită.

Acum, parcă n-aș vrea să readorm: mi-e teamă că apare din nou bătrânul.

Comisarul Terletti se întoarce împreună cu Marc și colegii lor. Îmi arată un calculator.

— Marc o să-ți arate niște fotografii, și tu ne vei spune dacă-l recunoști pe individ. OK?

— OK, răspund eu, sensibil la energia lui.

Îi dă o pungă lui Marc.

— Poftim, ia și asta, și la sfârșit, poți eventual să răsfoiești și albumul familiei Badawi. De îndată ce dai de un indiciu, știi unde ne găsești.

Terletti și cei doi acoliți pleacă, lăsând în cameră miros infect de scrumieră.

Marc îmi trece pe sub nas dosarele suspecților. Sunt foarte concentrat la început, dar mă plictisesc repede. Chipurile nu oferă decât două expresii, apatia și agresivitatea. Redutabilii se dovedesc a fi cei placizi, fiindcă ghicești, pitită în ei, o violență virtuală mai explozivă decât cea clar exteriorizată de agresivi. Acestora li se adaugă o a treia categorie, cea a drogaților cu mină stinsă, cu ochi care nu privesc nimic, nu exprimă nimic, aidoma unor pești halucinați cu buze umflate și pupile dilatate.

— Nimic? insistă Marc.

— Nimic!

Albumul familiei nu conține decât clișee, arată aceeași încăpere, aceeași masă, aceeași canapea. Se vede că în casă la familia Badawi aparatul de fotografiat nu se folosește decât la zile de naștere, de

sărbătoare. Nimic nu se schimbă în decor, doar ființele omenești evoluează, tinerii devin mai înalți, bătrânii mai voluminoși. Flashurile care înroșesc pupilele creează o frăție de toxicomani. În fața acestor ținute banale, a acestor zâmbete forțate, sau prea dibace, niciodată sincere, mă consider fericit că n-am familie. Dacă ar trebui să mă înduioșeze genul ăsta de…

— Ăsta e!

Am țipat.

Bărbatul pe care l-am văzut pe bulevardul Audent stă într-un fotoliu cu un băiețel pe genunchi. Într-o altă fotografie e și mai izolat, departe de canapeaua unde stau tolănite femeile cu copiii. A treia, și ultima, e o adevărată fotografie portret, care îl arată cu ochii spălăciți, fumând o țigară fără filtru.

— Sunt sigur. El e.

Marc se repede afară din cameră. După cinci minute, se întoarce împreună cu Terletti și colegii lui.

— Deci care e?

Îi arăt cele trei fotografii.

Comisarul se întunecă și își freacă bărbia.

— Ăsta?

— Ăsta!

— Fără nici un dubiu?

— Fără.

Își scarpină obrajii, ceea ce produce un zgomot de răzătoare.

— Ăsta-i tatăl, Mustafa Badawi.

Ceilalți trei înțepenesc.

— Tatăl teroristului?

— Un tată care-și trimite fiul la moarte…

— Care îl însoțește și apoi îl lasă singur în ultimul moment?

— Ce nenorocit!

Îi furnică deja pofta de a acționa. Tropăie de nerăbdare.

— Punem noi mâna pe ei, șefu’!

— O sun pe judecătoare.

— Mergem noi, direct. N-avem de ce să mai mobilizăm o echipă.

Terletti îi oprește cu ton ferm:

— Calmați-vă! Nu face nimeni un pas. Toată lumea rămâne aici.

— Dar de ce?

— De ce, dacă băiatul e sigur pe ce spune?

— Sigur, supersigur, strig eu înflăcărat.

Cu brațele ridicate, comisarul Terletti ne face semn să tăcem din gură. Apoi, cu sprâncenele încruntate și nările fremătânde, mă fixează intens.

— Mustafa Badawi a murit de cancer acum zece ani.

Capitolul 4

— Tu vezi morții, Augustin?

Judecătoarea Poitrenot îmi așteaptă răspunsul. Capul îi este aplecat spre umărul drept, ca și cum i-ar veni mai ușor să mă descifreze pieziș. După o pauză, își repetă întrebarea cu voce stăpânită, încrezătoare, aproape alinătoare.

— Vezi morții?

Nu-mi vorbește în bătaie de joc, îmi pune o întrebare, așa cum făcea Karine pe vremea când eram copil. Și întrebarea asta și-o pune și ei, fiindcă, așteptându-mi răspunsul, o văd cugetând.

Eu îi contemplu fața perfect ovală, fără trăsături precise, pe care ochii seamănă cu niște nasturi cusuți pe chipul unei păpuși de cârpă: nu simt nici urmă de ostilitate. Lampa slabă de lângă pat proiectează asupra noastră o lumină dulce, care lasă loc întunericului la un metru în jur. Ceasul a sunat miezul nopții și am impresia, din pricina beznei și a tăcerii profunde, că doar noi doi suntem treji în spitalul adormit.

— Tu vezi morții, Augustin?

Întrebarea palpită acolo, în aer, între noi.

O să-i spun adevărul?

Acum câteva ore, întrevederea dintre mine și comisarul Terletti s-a terminat într-un fiasco. A fost de ajuns o singură frază și am alunecat de la martor capital la mincinos.

— Unde i-ai cunoscut tu pe Hocine Badawi și pe tatăl lui?

— Pe bulevardul Audent.

— Pe bulevardul Audent nu l-ai putut vedea decât pe Hocine, fiindcă acum Mustafa Badawi mestecă rădăcini de păpădie! răsună aspru replica

comisarului înțepenit de repulsie.

Bănuiam eu că Mustafa Badawi ducea un alt gen de existență decât Terletti, colegii lui, sau decât mine… Sigur c-ar fi trebuit să-i spun că, pe bulevard, Mustafa Badawi avea treizeci de centimetri. Dar mi-am imaginat cum ar fi reacționat comisarul la o asemenea mărturie: *Treizeci de centimetri! Adică domnul vede oameni de treizeci de centimetri? Care se deplasează zburând? Contactați-l pe șeful de secție și transferați-l pe băiatul ăsta la psihiatrie!*

Poate că n-ar fi fost o greșeală… De mult nu mai merg eu pe drumul bunului-simț, și cărările pe unde am luat-o sunt în ochii multor doctori niște halucinații. Dar eu, spre deosebire de un nebun, îmi dau prea bine seama că percep fenomene incredibile – motiv pentru care tac din gură.

Ultima și unica mea dovadă că sunt sănătos la cap fiind muțenia, îi sunt foarte devotat.

— Unde i-ai frecventat pe Hocine și pe tatăl lui?

— Nicăieri.

— Unde?

— Niciodată.

— Spune odată, pentru numele lui Dumnezeu!

— Vă jur că…

— Ei, asta e! Jură… ca toți care fabulează… Dă drumul adevărului, până nu mă apuc eu să-ți scotocesc trecutul. Ați mers la aceeași școală? La clubul de fotbal? La CECS La Garenne[2]? Erați vecini? Altceva?

2. CECS La Garenne – instituție de învățământ secundar din Charleroi, Belgia.

Am amuțit.

Stacojiu de furie și tropăind, comisarul Terletti m-a informat că afacerea nu-i încheiată, că voi fi convocat la ei și mă vor interoga până o să cad pe jos, că o să-mi distrugă viața… Tuna și fulgera într-un hal că Marc, inspectorul care lucrase cu mine la portretul-robot, a riscat să mă apere:

— Poate că Mustafa Badawi avea un frate care-i semăna. Și atunci, poate că unchiul, nu tatăl, l-a radicalizat pe Hocine.

— Mustafa Badawi n-avea nici un frate.

— Trebuie să-i cercetăm familia… Un frate, un văr… Eu garantez că Augustin e de bună credință.

— De bună credință?

— Doar am văzut câtă silință și-a dat la crearea portretului-robot.

— De bună credință, sigur… O vacă e și ea de bună credință! Și un măgar e de bună credință! Hai, ajunge, să trecem la treabă!

Terletti a ieșit din cameră și nici măcar nu s-a uitat la mine. Polițiștii după el. În drum spre ușă, Marc a făcut o grimasă de consternare.

— Știu că mi-ai descris exact ce-ai văzut. O să-l calmez eu pe Terletti, o să încerc să-l sucesc.

Ușa s-a închis cu zgomot. Auzeam cum pașii grei ai polițiștilor se cufundă în burta spitalului. Simțeam că-mi ard tâmplele. Inima îşi accelera bătăile. Eram dezamăgit! Dezamăgit că-i dezamăgisem! Mai ales pe Terletti. Tare mult aș fi vrut să-i fiu de folos. Timp de câteva ore m-am văzut reflectat în ochii lui arzători, m-am crezut important, voisem să-i merit atenția, să corespund energiei lui virile, pasiunii lui de anchetator, visasem să-l mulțumesc. M-am emoționat, m-am pierdut în rolul de denunțător crucial și am omis faptul că ceea ce știam – bărbatul în *djellaba* nu era mai mare decât un corb – rămânea imperceptibil.

Comedia luase sfârșit. Mi-era silă de mine. Furios, m-am băgat sub cearșafuri. Totul se termina mereu așa. Ori de câte ori voiam să mă port bine, interveneau neînțelegeri, mă împotmoleam în mediocritate și eram respins.

Ah, de-aș putea să crăp!

Misiune imposibilă…

Iată încă ceva care mă deprimă: că n-am puterea să dispar. Orice se întâmplă, corpul îmi rezistă, încăpățânat, mecanic, opac la dorința mea de a pieri. Persistă fără motiv. Spiritul meu e imponderabil, numai carnea e grea, lentă și tenace. În fond, eu nu știu nici să trăiesc, nici să mor. Sunt redus la o neputință exhaustivă. *Bun de nimic* – asta îmi băgaseră în cap învățătorii.

Mi-ar aduce moartea vreo soluție?

Mă îndoiesc…

Dacă moartea înseamnă că nu mai contezi în ochii altora, eu o practic deja. Încă din timpul vieții, sunt un mort căruia nu i se aduc flori. Ca să reprezinte un beneficiu real, moartea ar trebui să-mi suprime suferința că nu contez. Și cum să poți fi sigur de asta?

— Hai, Augustin, ieși din cort: e ora de masă!

Am dat la o parte cearșafurile și Sonia mi-a pus în poală cina. Am examinat-o bănuitor.

— Augustin, am vorbit cu doctorul. De acum înainte ai voie să ieși din

cameră și să te plimbi pe etaj.

— Îmbrăcat așa?

— Poți să-ți pui halatul care atârnă în spatele ușii, la baie.

Am mâncat cu reticență, aproape cu dezgust. Mă întrebam pentru ce particip eu la mascarada asta, pentru ce duc existența asta inutilă.

Am considerat că ar fi o chestiune de onoare să nu termin complet nici unul din felurile de mâncare. Nu ca pedeapsă, ci ca dovadă că-mi disciplinam corpul ăsta infernal, organismul ăsta colcăind de pofte de viață. Împingând farfuriile pe jumătate pline, mi-am regăsit oarecum respectul față de propria-mi persoană și m-am ridicat să-mi pun halatul de baie plușat, alb-gri, și cu gulerul uzat până la urzeală. Oglinda mi-a arătat un personaj ridicol cu picioare subțiri sub un material vast, fluturând ca o lalea pe care o deplasează pistilul.

Am luat-o pe culoar de-a lungul camerelor. Ușile erau întredeschise. Televizoarele date pe posturile de știri revărsau în continuu imagini din Charleroi, Charleroi în timpul dramei, Charleroi după dramă, miniștri defilând în Piața Charles II, regele în persoană depunând o jerbă în fața bisericii Saint-Christophe. Opt morți și douăzeci și cinci de răniți. Urmau buletinele cu ecourile internaționale ale evenimentului; de la președintele Statelor Unite până la cel al Rusiei, toate guvernele exprimau condoleanțe, fiecare în fața drapelului său național. Era o competiție a compasiunii, o luptă pentru fraternitate. Charleroi devenise centrul planetei.

Informat că am și eu o cameră cu televizor, m-am întors și am apăsat pe telecomandă. Aparatul, agățat în tavan, m-a anunțat că trebuia să plătesc la recepție o taxă ca să pot avea acces la programe.

Am rătăcit frustrat pe culoare. Peste tot, bolnavii și vizitatorii erau absorbiți de ecrane. Tot etajul era prins într-un văl de stupefacție.

Trecând de la o ușă la alta, prindeam frânturi ale declarațiilor. Experți în problema securității, a antiterorismului sau a radicalizării veneau unul după altul în platou, și fiecare își prezenta analiza, elucidarea faptelor, cu pertinență, cu pasiune, fără ca eu să aflu ceva în plus la sfârșitul fiecărei perorații.

Pe la mijlocul etajului era amenajat un spațiu comun în formă de scuar înconjurat de palmieri din plastic, cu scaune de mușama, unde puteai să stai să te uiți la televizor gratis. Sub televizor, tasat într-un scaun, un bătrânel își frângea gâtul încercând să privească ecranul. Un șirag de infirmiere garniseau bancheta. O femeie așezată lângă automatul de băuturi tricota o șosetă de lână bleu pentru un bebeluș.

Ca rezultat al contaminării generale, m-am așezat și eu să asist câteva minute la slujba mediatică.

„Comunitatea musulmană e în șoc!“ a trâmbițat jurnalistul. Camera de luat vederi circula pe străzile din Charleroi, unde femei cu văl își exprimau cu gravitate consternarea și aminteau că un credincios nu se comportă ca Hocine Badawi. „Unele sunt atât de emoționate, că nu găsesc cuvinte ca să califice incalificabilul“, a adăugat cronicarul, înainte să dispară în fața lui Oum Kalsoum, buimacă în spatele tarabei unui băcan. Obiectivul camerei a poposit pe figura ei: gură cleioasă de mahmur, sclerotica roșiatică fixând camera cu privire de găină speriată, grăbită, temătoare. Răspundea întrebărilor jurnalistului cu bolboroseli indescifrabile. Pentru cei care nu erau la curent că băuse, Oum Kalsoum era încarnarea disperării care se abătuse asupra musulmanilor.

Nu-mi puteam lua ochii de la ecran.

Având în vedere că nici o grupare teroristă nu revendicase încă atentatul, ipotezele se înmulțeau. Revenea la intervale lista eventualilor responsabili, ceea ce dădea naștere unui șir infinit de comentarii. În mod insidios, relatarea faptelor se transforma în roman al posibilului. Din pricina lipsei de informații suficiente, mass-media nu prezentau situația așa cum este, ci cum ar putea să fie, sau în orice caz, așa cum aveau ele posibilitatea s-o prezinte. Realitatea virtuală o înlocuia pe cea concretă. Charleroi, orașul pe care-l cunoșteam, era înlocuit de un Charleroi regândit, redesenat, reconstruit de suspiciunea lor, un Babel violent, platformă a jihadismului, o structură care îmbină micul și marele banditism, împingând indivizi deziluzionați spre radicalizare. Încetul cu încetul, inclusiv în imagini, clandestinul triumfa asupra vizibilului, ilegitimul asupra oficialului, jegul asupra curățeniei. Charleroi devenea un agregat de squaturi[3] și clădiri deteriorate, un haos de hangare mâzgălite sau de beciuri ticsite de arme, un loc lipsit de primărie, de școli, de licee, presărat de zone unde poliția nu mai putea pătrunde. În cursul acestei evocări paranoice, m-a surprins când am captat într-o imagine rapidă niște copii normali ieșind dintr-o grădiniță îngrijită pe un trotuar spălat, unde îi așteptau părinți normali.

3. Squat (engl.) – adăpost temporar, folosit ilegal de un om al străzii.

Orele se scurgeau în șir unele după altele.

Flash news. Comunicate. Puncte de reper. Știri pe scurt. Sondaje. Reacții de ultimă oră.

Canalul de știri îmi golise creierul și mi-l transformase în cameră de rezonanță. Aderam la expunerea solemnă răspândită de ecran, o expunere care devenea tot mai apăsătoare fiind trâncănită la fiecare ediție, rumegată de experți, ratificată de șefi. Încetasem să mai apelez la rațiune, simțeam ceea ce mi se spunea să simt: jurnaliștii erau factorul decisiv.

— Nu mai suntem în siguranță, bombăni femeia care tricota.

— Ar fi mai bine să ne mutăm, suspină una dintre infirmiere.

Urmă un reportaj temerar realizat în imobilul unde locuise Hocine Badawi. Vecinii spuneau că era un băiat calm, serviabil, corect. „Nu ne-am fi închipuit niciodată că… Ăsta-i un loc liniștit. Nu sunt decât oameni cumsecade aici.“ Mama tânărului și-a făcut apariția strigând cu voce plânsă că poliția se înșela incriminându-i fiul: „Era un băiat bun. Foarte, foarte bun. Care-și adora familia. Nu se poate.“

În spatele meu, cineva mormăie:

— Ce tot vorbești! Un puștan exmatriculat de șase ori, care fură, trage cu arma, e dealer de droguri, care ajunge pe mâna poliției la unsprezece ani și face o frumusețe de cazier judiciar între 18 și 22 de ani. A stat deja luni de zile în pușcărie, îngerașul. Doamnă Badawi, eu numesc așa un băiat o pramatie.

Mă întorc și o descopăr pe judecătoarea Poitrenot lipită de un perete.

— Un băiat bun, suspină mama plângând.

Judecătoarea aruncă o privire întunecată ecranului.

— Și nu numai atât! E multirecidivistă, ca și odorul ei… O femeie ce-și idolatrizează fiul, care n-a fost niciodată ascultător. Nu sunt de acord cu concepția ei despre felul cum trebuie să te comporți în societate. Ce se înțelege prin *băiat bun*? Că nu dădea în ea cu bâta?

Ridicase tonul pronunțând ultimele cuvinte. Toate privirile s-au întors spre ea. Și-a dres vocea ca să se scuze:

— Da, nu trebuia, m-am enervat, m-am enervat…

Privirile se liniștesc și se lipesc iar de ecran.

Judecătoarea mă bate ușor pe umăr.

— Augustin, am venit să stăm puțin de vorbă. Putem merge la tine în cameră?

Încuviințez și merg în urma ei.

— Așteaptă o secundă să-mi iau o coca-cola. N-am mai pus nimic în gură de azi dimineață.

Dă drumul unui euro în automat. Un zgomot apocaliptic confirmă livrarea băuturii.

— N-ați venit cu domnul Méchin?

— Méchin? A, nu, săracul…

Înșfacă cutia și adaugă, gânditoare:

— Méchin e adorabil, devotat, spălat, pieptănat, vaccinat, dar trebuie să recunoaștem că nu a inventat roata.

Își ridică ochii în tavan, căutând inspirație.

— Partea proastă e că, pentru cât e de îngrămădit, are nevoie de nouă ore de somn.

Gustă din coca-cola și apoi se strâmbă.

— Vai, e atât de proastă, c-ar trebui să se vândă la farmacie!

Îmi propune să avansăm pe culoar.

— Tu ai o prietenă?

— Poftim?

— Te-am întrebat dacă ai o prietenă. În același timp, știu că n-ai.

— De ce?

— Ar fi aici.

Am ajuns la cameră.

— Păcat. Fă-ți rost de o prietenă. OK, nu-i treaba mea. Oricum, ți-ar plăcea?

— Ăăă… da.

— Nimic nu te împiedică. Nu ești mai urât ca alții.

Înghit cu greu. Simte că m-a jignit.

— Să știi că insist: nu ești mai urât ca alții. Uită-te la mine: la vârsta ta, eu îmi găsisem un bărbat! Și nu eram Miss Univers.

Își dă la o parte o șuviță rebelă.

— Nici Miss Belgia. Nici măcar Miss Charleroi. Miss zero barat, iată titlul meu. E simplu: când aveam 16 ani, nici ca majoretă nu m-au ales! Și uite că…

Mă trec fiorii, și ea continuă pe un ton cu inflexiuni victorioase:

— Închipuie-ți că Méchin s-a însurat cu o Venus. Chiar așa! Rămâi prost dacă-i vezi împreună. Și au făcut trei copii, magnifici și ei! Acesta e, după cum vezi, hazardul eredității…

Mă proptesc de pat așteptând-o să se așeze.

— Ești nătâng, Augustin?

Întrebarea mă uluiește. Judecătoarea Poitrenot persistă:

— Uite cum comentează comisarul Terletti, în rezumat, intervenția ta: ne-ai dus cu zăhărelul arătându-ne pista unui cadavru. Și de ce? Pentru că ești un nătăfleț. După el, ești un debil mintal care vrea să atragă atenția.

Râde.

— Terletti, dragul de el, găsește mereu explicații tranșante. Are cu siguranță mintea pătrată. Ai băgat de seamă ce păros e? Îi ies smocuri de păr de sub gulerul cămășii și din mânecile puloverului! Mie mi se pare suspect. Nu, nu fiindcă îmi sunt respingătoare bufeurile astea de hormoni masculini – dimpotrivă, dacă vrei să știi –, dar am rezervele mele față de teoriile scăldate în testosteron. Înțelegi ce vreau să spun?

— Nu.

Se ridică în picioare și se apropie de fereastra bătută de ploaia care filtrează lumina portocalie a lampadarelor.

— Știi, Augustin, toată săptămâna defilează prin fața mea criminali. Dealerul care-și distribuie cocaina sub camerele de supraveghere. Vânzătoarea care poartă rochiile din magazin și pe urmă le agață la loc pe umeraș fără să le spele. Paznicul de noapte care organizează chefuri la locul lui de muncă. Barmanul care-și bea marfa. Șoferul de TIR care fură lăzi din ce transportă. Contabilul care virează banii întreprinderii în propriul cont. Femeia de serviciu care semnează cecuri furate de la stăpânii ei. Adolescentul care amenință negustorii cu pistolul de apă. Orbii falși, infirmii falși, cerșetorii falși… și câți alții. În ochii poliției, sunt toți delincvenți. În ochii mei, sunt în primul rând niște mocofani. Nulități! Sunt prinși de la primele furturi. Și se aleg cu un cazier judiciar pentru 50 de euro, 100 de euro, niște nimicuri… Ha, îți trebuie ingeniozitate ca să fii un bun răufăcător! Dar ăștia au un coeficient intelectual de midie fiartă. În general, când mă ocup de astfel de exemplare, mă plictisesc în asemenea hal că până la urmă le explic cum ar trebui să arate o escrocherie superbă, un furt strălucit, o porcărie sofisticată. „În felul ăsta, cel puțin mi-ați cuceri respectul!“ Mă ascultă cu gura căscată – dacă ar fi mobilați la cap, m-aș teme că li s-ar aerisi puțin creierul, dar riscul ăsta nu există! Majoritatea oamenilor habar n-au ce înseamnă excelența. La ei, rațiunea nu funcționează dincolo de instincte. Cea mai joasă speță… Eu, care mi-am ales meseria asta ca să-mi ascut inteligența, îmi consacru zilele unor arierați. Judecător de instrucție? Aiurea! Sunt șefa biroului de primate.

Se apropie din nou de scaun și caută ceva în fundul servietei.

— De altfel, sunt atât de proști, că atunci când le explic că sunt ceea ce sunt nici nu pricep.

Extrage o bomboană dintr-o cutiuță.

— Pe proști chiar așa îi și poți repera: în vocabularul lor nu există conceptul de prost.

Îmi întinde cutiuța.

— Vrei? N-au zahăr. Nu sunt delicioase, dar nici nocive. Îmi plac mai mult astea decât cele cu gust de violete.

— Nu, mulțumesc.

— Ești nătâng? Spune sincer. Nu ești bun de nimic?

Răspund cu privirea plecată:

— Mi-am pus adesea întrebarea asta…

— …ceea ce denotă o fărâmă de discernământ. Și?

— …și concluzia a fost că am mari defecte – naivitatea, lenea, încetineala – dar că nu sunt idiot. Mai puțin subtil ca alții, dar nu imbecil.

— Asta-i și părerea mea. Ar trebui să fii chiar foarte tăntălău ca să faci ce-ai făcut imaginându-ți că n-o să ne prindem.

— Poftim?

— Să pretinzi că ai văzut un om știind însă că e mort. Să-l descrii cu precizie, să realizezi un portret-robot, să-l arăți în fotografii – atâtea indicii din care să deducem că individul ăsta al tău nu mai există.

Își aruncă bomboana în gură și-o plimbă de la dreapta la stânga.

— N-am înțeles niciodată de ce-mi plac la nebunie porcăriile astea. Dar mi se întâmplă la fel cu țigările. S-ar putea spune că sunt abonată la tot ce-i dezastruos… Ți-aduci aminte de prima ta țigară?

— Da.

— Cum ți s-a părut?

— Infectă.

— Și ai renunțat? N-ai mai continuat?

— Exact.

— Cum spuneam: nu ești prost.

Se așază și se lamentează.

— Nu ca mine! Și nu încăpățânat ca Terletti!

Descurajată, înhață a doua bomboană și pe urmă mă observă.

— N-ai mințit, Augustin. Nici un debil de la Debili n-ar fi scornit așa ceva! Ne-ai spus adevărul, nu?

— Da.

— Numai că nu ni l-ai spus pe tot.

Ezit. Din cauză că m-a purtat în mai multe direcții, pentru că s-a agitat

prea mult, pentru că a făcut prea multe digresiuni, m-a zăpăcit. S-a agățat de mine și mă supune unui gen de constrângere hipnotică.

— E adevărat, sau nu?

Tot mai șovăi.

Mă atinge și șoptește:

— E adevărat?

— E adevărat.

Văd cum freamătă de mulțumire.

— Vrei să te ajut?

— Să…

— Să vorbești.

— Nu țin să vorbesc.

— Atunci o să te ajut. Mă voi limita la o singură frază.

Se uită pătrunzător la mine.

— Tu vezi morții, Augustin?

Judecătoarea Poitrenot așteaptă un răspuns. Capul îi este aplecat spre umărul drept, ca și cum i-ar veni mai ușor să mă descifreze pieziș. După o pauză, își repetă întrebarea cu voce stăpânită, încrezătoare, aproape alinătoare.

— Vezi morții?

Nu-mi vorbește în bătaie de joc, îmi pune o întrebare, așa cum făcea Karine pe vremea când eram copil. Și întrebarea asta și-o pune și ei, fiindcă, așteptându-mi răspunsul, o văd cugetând.

Eu îi contemplu fața perfect ovală, fără trăsături precise, pe care ochii seamănă cu niște nasturi cusuți pe chipul unei păpuși de cârpă: nu simt nici urmă de ostilitate. Lampa slabă de lângă pat proiectează asupra noastră o lumină dulce, care lasă loc întunericului la un metru în jur. Ceasul a sunat miezul nopții și am impresia, din pricina beznei apăsătoare și a tăcerii profunde, că doar noi doi suntem treji în spitalul ațipit.

— Vezi morții, Augustin?

Întrebarea palpită acolo, în aer, între noi.

O să-i spun adevărul?

Capitolul 5

— Unii morți sunt mai puțin morți decât alții. Rămân printre cei vii.

— Îi vezi?

Scot un oftat, care înseamnă *ia-o mai încet, mai întâi să discutăm*, după care îmi analizez concentrat pielițele din jurul unghiilor și, pentru că-i ocolesc privirea, reușesc să amân câteva clipe răspunsul.

— Am tot cugetat, doamnă Poitrenot, și am ajuns la următoarea concluzie: majoritatea morților au dispărut. Dacă nu, vă dați seama ce înghesuială ar fi? N-ai mai putea să miști nici degetul mic fără să gâdili o fantomă. Ia gândiți-vă: în momentul de față, suntem opt miliarde de ființe omenești, dar dacă îi punem la socoteală și pe cei de dinainte, adică cei care au existat de acum două milioane opt sute de mii de ani, am sălta cifra la o sută de miliarde, pe un glob nu chiar atât de mare.

Rup o pieliță uscată din colțul degetului mare al mâinii drepte și continui:

— Acum, nu știu să vă spun ce s-a întâmplat cu ei. Cu toți morții ăștia.

— Țărână! Ăsta-i destinul morților.

— Mm…

— Particulele lor au fost reciclate: au devenit pământ, flori, copaci, animale. Sunt convinsă că purtăm în noi firimituri de morți!

Mă uit fix la ea. Oare își dă seama câtă dreptate are? Cu toate astea, îmi face plăcere s-o contrazic:

— Părerea mea este că morții se plimbă altundeva.

— Altundeva?

Judecătoarea Poitrenot își încrucișează brațele.

— Augustin, mă crezi idioată? Îmi vorbești de morți, pe care nici tu și nici eu nu-i vedem? Ce sens are?

— Invizibilul există, nu-i așa?

— Absolut. Tocmai din cauza asta te întreb. Tu vezi morți pe care eu nu-i văd?

— Da, pe cei care sunt mai puțin morți.

Își perie pantalonii cu mâna, își încrucișează picioarele, apoi și le descrucișează, își drege glasul, examinează din ochi fereastra, ușa, de parcă ar căuta o ieșire.

— O să trebuiască să fiu cu ochii în patru, să mă feresc! exclamă ea.

— De mine?

— De mine! Sunt credulă. Din naștere…

Se asigură că nu ne spionează nimeni și se înclină către mine.

— Hai, povestește-mi…

— La început, n-am înțeles. Lumea nu prea dădea atenție ființelor pe care le vedeam eu, uneori persoane de talie obișnuită, dar de cele mai multe ori de dimensiuni reduse. În ce fel se deosebeau? Te luau prin surprindere. Apăreau și dispăreau după bunul lor plac și nimic nu le împiedica – nici zidurile, nici pereții, nici etajele. Nu intrau niciodată pe ușă, nici nu ieșeau pe fereastră. Își făceau brusc apariția și se volatilizau fără să bage în seamă obstacolele. Însoțeau de fiecare dată pe câte cineva și nu le păsa de cei prezenți, inclusiv de mine. Dacă le vorbeam, nici nu crâcneau; cel mult îmi aruncau o privire, de parcă ar fi spus: „De ce te bagi?“ Dacă mă gândesc bine, chiar mă întreb dacă privirea aceea mi-era adresată mie. Poate că doar mi se părea.

Aș fi dorit să aprofundez chestiunea asta, dar curiozitatea avidă a judecătoarei Poitrenot mă face să merg mai departe. Răsuflu.

— Ceea ce le scoate în evidență pe aceste persoane este înfățișarea pe care o au, mai expresivă decât a noastră. Fizionomia lor arborează un sentiment, unul singur, și îl iradiază cu intensitate. Nici un actor celebru nu atinge nivelul ăsta de strălucire. Fața lor proiectează tot, plictisul, acreala, suspiciunea, durerea, până și indiferența. La școala unde am mers eu, era o fetiță cu părul roșu, Isabelle, și mama ei se afla mereu, micuță, în spatele ei. Nu înțelegeam de ce se ținea scai de fata ei, fiindcă dădea impresia că murea de plictiseală.

— Vorbea cu ea?

— Se schimonosea. Atât. Nu-i păsa absolut deloc.

— Ai discutat cu cei din preajma ta despre aparițiile astea?

— Da. Când am început să le semnalez persoanele astea… volatile, am

constatat că-mi făceau mutre; se mirau, se arătau agasați dacă insistam, și până la urmă îmi ordonau să tac din gură. Eu, care-i respectam atât de mult pe adulți, mă gândeam că doar se făceau că nu văd ce vedeam eu. Și copiii din jurul meu, la fel. Am tras concluzia că unii oameni nu trebuie numiți, pomeniți. Ca un cod. În India, nu există acei indivizi din afara castelor, care *nu trebuie atinși*? Dacă-ți ies în cale, până și umbra lor te murdărește. Am urmărit un reportaj despre ei, și atunci i-am rebotezat pe acești volatili: persoane care *nu trebuie pomenite*.

— Când ai înțeles?

— Că erau mai curând Invizibili decât De nepomenit?

— Că erau morți.

— M-am lămurit la o înmormântare. Prima – de altfel și ultima – la care am asistat. Aveam șase ani și serviciile sociale mă încredințaseră soților Goulmier, o familie de plasament, care avea o fermă la Mettet. Raoul, fratele mai mare al doamnei Goulmier, pe care îl întâlnisem de mai multe ori duminica la noua mea familie, murise în urma unui infarct. Neavând în grija cui să lase cei șase copii adoptivi, doamna Goulmier ne-a luat și pe noi la înmormântarea lui Raoul. Ca să fiu sincer, eu nu simțeam mai nimic. Amețit de fumul lumânărilor care venea din dreptul băncilor din stejar ceruit, m-am lăsat furat de o reverie, am căscat în timpul condoleanțelor și am mers poticnindu-mă de oboseală în spatele dricului care urca spre cimitir. Acolo, mi s-a părut interesant spectacolul, și am urmărit cum au coborât în groapă sicriul legat cu niște funii. Eram mai degrabă captivat decât emoționat, fascinat de ritualul ăsta care mergea ca uns: familia în șir, cioclii eficienți și tăcuți, preotul mereu capabil să improvizeze o predică, mulțimea docilă, asistența reculeasă în timpul rugăciunii, apoi baletul de omagii. De fapt, când mi-a venit rândul la cădelniță, mă gândeam doar să execut corect mișcările, nu să adresez și vreun gând cadavrului. Bulversată, doamna Goulmier a zăbovit mult timp pe alee, unde așteptam și noi, cei șase copii, cu ochii plecați; nu-i venea să se întoarcă acasă. Numai apropiații familiei rămăseseră printre morminte. Groparul umpluse groapa, angajații de la pompele funebre tocmai depuneau jerbele și buchetele pe pământul bătătorit, când l-am văzut pe defunct că iese din pământ, zboară puțin în cercuri și apoi, fără nici o ezitare, se așază pe umărul soției și al fiicei lui. Da, el era, Raoul, nu mai mare decât o pasăre. L-am recunoscut, și am scos dintr-odată un țipăt. Lumea s-a întors către mine. „Ce te-a apucat?“ a exclamat doamna Goulmier. „Nimic“, am răspuns eu, prudent. „E normal, emoțiile“, a spus în

șoaptă o verișoară. Eu mă uitam fix la Raoul. Era așezat pe doi umeri: pe cel al fetei lui și pe cel al tinerei lui soții. Dedublat.

— Mai avea și alți copii?

— Doi băieți mari din prima căsătorie. Erau și ei acolo în haine negre, în fața mamei lor. Raoul nu s-a dus la ei.

— Ciudat, nu?

— Ce-i ciudat? Că a ieșit mortul din pământ? Că mortul se așază pe umărul fiicei și celei de a doua soții? Sau că mortul nu se cocoață pe cei doi fii și pe fosta soție?

Întrebările mele o trezesc parcă din somn pe judecătoarea Poitrenot. Dă viguros din cap aidoma unui câine care se scutură de crenguțe sau frunze prinse în blană; ea se descotorosește de ideile parazite. În mod reflex, își bagă mâna în cutiuța cu bomboane. Scotocește.

— Vrei una?

— Nu, mulțumesc.

— Ai dreptate, sunt de-a dreptul scârboase, și își aruncă două în gură.

Ușurată, le zdrobește între dinți.

— Ei bine, cum îți explici tu chestia asta? Mortul care învie pentru două persoane… Dacă a reapărut în dublu exemplar, de ce nu în patru, și pentru ceilalți copii? Dacă tot a revenit la viață, de ce nu pentru toți?

— Morții nu revin din propria inițiativă, supraviețuitorii îi cheamă.

— Poftim?

— Ce v-am povestit eu acum am înțeles mai târziu. Raoul și-a sprijinit fiii până la vârsta adultă, i-a îndrumat, i-a călăuzit când și-au început cariera. Băieții au căpătat tot ce se cădea să primească de la un tată, și-au atins maturitatea, și-au dobândit libertatea, autonomia. Știau acum, în pofida durerii, să meargă singuri pe drumul ales. Pe când ultimul copil, fiica de opt ani, și tânăra soție… ele mai aveau încă nevoie de el, și el nu le consacrase încă timp suficient… Morții care dispar au dat tot, cei care nu pleacă au dat mai puțin decât au promis.

— Au rămas datori?

Râd.

— Supraviețuitorii se consideră creditori. De aceea, unii nu termină niciodată cu morții lor.

Observația asta o înduioșează, își freacă bărbia. Continui:

— Ziua aceea mi-a dovedit că nimeni nu-l vedea pe Raoul. Degeaba căutam în ochii familiei mirarea, stupefacția, încântarea, neliniștea. Nimic!

Nici unul nu-şi îndrepta ochii acolo unde trebuia, şi dacă totuşi se mai întâmpla, privirea le aluneca de îndată altundeva. Aşadar, eu eram singurul care-l observasem pe Raoul.

— Te-a speriat lucrul ăsta?

— Ce anume?

— Că numai tu…

— Deja mă obişnuisem.

Judecătoarea Poitrenot, mişcată de mărturia mea, mă apucă de mână. Îşi revine însă imediat şi emoţia i se concentrează în pupile.

— Ăsta este un dar, Augustin.

— Un dar care nu serveşte la nimic.

— Cine ştie?

— Un dar care face să fiu luat drept idiot.

— Eu nu te văd aşa.

— Dumneavoastră nu, fiindcă şi despre dumneavoastră zice la fel lumea.

Tresare. Gâtul i se lungeşte ca unui struţ înfuriat. Îmi plec capul.

— Iertaţi-mă, doamna Poitrenot, nu voiam să vă insult.

— Să ştii c-ai nimerit-o. Foarte mulţi mă iau de cretină.

O pufneşte râsul.

— Mi-a prins bine, de fapt.

— A, da?

— Lumea nu se teme de mine. Convinşi că sunt o gâscă, criminalii se contrazic cu uşurinţă în prezenţa mea, avocaţii lor fac mai multe erori, devin neglijenţi. Cât despre colegii mei…

Nu continuă.

— Stop, aici nu vorbim despre mine.

Mă priveşte de parcă eu aş fi vinovat de digresiunea ei. Reiau:

— Să ştiţi că nici despre mine nu vorbim.

— Exact. Noi vorbim despre darul tău. Spune-mi: cei care au alături de ei un dispărut îşi dau seama de asta?

Nu m-a preocupat niciodată să clarific cu exactitate aspectul ăsta; acum trebuie să asamblez imagini, impresii, detalii acumulate de-a lungul anilor în adăpostul tăcerii.

— Unii habar n-au. Aceştia sunt oamenii cei mai taciturni, cei mai încuiaţi, adică cei mai puţin vii.

— Nu sunt conştienţi de problemele lor.

— Exact. Nu-l văd pe cel dispărut, văd numai dincolo de el. Deci se

înşală în permanenţă. Am cunoscut o învăţătoare care era aşa, domnişoara Beaumatin. Îi murise logodnicul într-un accident de motocicletă. Dar eu îl vedeam clar pe logodnicul mort. Îşi făcea apariţia la tablă sau în spatele scaunului ei de îndată ce termina de vorbit elevilor. Frumos bărbat, blond cu ochii verzi. Îmi plăcea teribil să-i contemplu, erau o pereche splendidă.

— Tu îl vedeai, dar ea nu?

— În timp ce ea ne controla la catedră ce avuseserăm de scris, el încerca să comunice cu ea, s-o mângâie, s-o atragă. Nici vorbă să reuşească. Rămânea mută, lividă, cu maxilarele încleştate. Când ne-a venit un profesor nou de gimnastică, tânăr, relaxat, logodnicul blond l-a abordat imediat, i l-a arătat fetei cu intenţia de a i-l recomanda, dar ea nici măcar o dată nu s-a uitat la el. La fel s-a întâmplat cu furnizorul gustărilor noastre de după-amiază; era limpede că ucenicul brutar era îndrăgostit de fată, şi logodnicul blond îl lăuda tot timpul ca s-o încurajeze pe domnişoara Beaumatin: ea nu i-a acordat nici cea mai mică atenţie. Am aflat nu demult că devenise eteromană şi că ministerul o transferase la învăţământul la distanţă.

— Cum? Se droga cu eter etilic?

— Daa, drogul domnişoarelor. Respectabil. Ieftin. Fără dealer. Te duci la farmacie, şi gata.

— În schimb, ce infect miroase!

— Şi ce dacă? Lumea crede că suferi de vreo boală.

— Ceea ce e perfect adevărat…

— Domnişoara Beaumatin n-a fost deloc conştientă de importanţa mortului său pentru viaţa ei. Cred chiar că nu-l cunoştea ca lumea, fiindcă eu, care-l studiasem pe logodnic, îmi dădusem seama că el dorea s-o vadă fericită, să-şi refacă viaţa, să-l înlocuiască pe el cu un alt bărbat. Dar vă asigur, doamnă Poitrenot, majoritatea celor vii care sunt însoţiţi de morţi îi văd.

— Nici nu-ţi dai seama în ce măsură mă convingi! spune ea cu o mimică ironică.

Râdem amândoi.

— Am văzut morţi care discută îndelung cu cei pe care îi urmăresc. Mustafa Badawi, de pildă, tatăl tânărului kamikaze.

— Descrie-mi scena.

— Eu cred că Hocine s-ar fi abţinut dacă mortul nu l-ar fi cicălit.

— Ai auzit ce-i zicea?

— Nu. Şi, oricum, îi vorbea în arabă. Morţii nu fac progrese, nu devin poligloţi când se duc pe lumea cealaltă. După câte-mi dădeam eu seama, îşi convingea fiul să meargă până în Piaţa Charles II, îl încuraja să comită atentatul.

— Au morţii putere asupra celor vii?

— Morţii au puterea pe care le-o permit cei vii.

Judecătoarea dă din cap şi strânge din pleoape. Deschide gura să întrebe ceva, ceva foarte important pentru ea, dar se aude o sonerie. Judecătoarea exclamă:

— La naiba!

Pune mâna pe telefon, recunoaşte numărul, înjură încă o dată şi se întoarce către mine.

— Scuze, trebuie să răspund.

Îşi înhaţă geanta şi iese pe culoar. Aud cum se îndepărtează conversând.

Întreruperea asta mă frustrează. Atâtea istorii apăsătoare, atâtea emoţii ţinute până acum ascunse, şi tocmai când, în fine, le dau drumul… Oare se întoarce până nu-mi dispare pofta să-mi descarc sufletul?

De ciudă, mă ridic, îmi mişc picioarele, mă întind.

Mă simt atras către fereastră. E singura mea deschidere către lumea de afară, fiindcă televizorul nu merge şi nici n-am voie să părăsesc etajul.

Pe geam curg picături de aburi în şiroaie. Dincolo de ele, văd noaptea compactă garnisită de un nimb portocaliu – lumina aceea murdară care se scurge din felinarele de pe marginea drumurilor.

Oraşul doarme. Nici o maşină. Nici un camion. Numai pârâielile unei motorete destramă acest vis, care totuşi după câteva momente redevine intact, parcă şi mai vid, şi mai rigid.

— Vai, vai! Ce mai toarnă!

O voce groasă, zeflemitoare mă face să tresar. Mă întorc şi-l descopăr în pragul uşii pe domnul Pégard.

Râde de îmbrăcămintea mea caraghioasă. Nu-mi pusesem halatul de casă, aveam pe mine doar cămaşa aceea care-mi lasă descoperite spatele şi fesele. Ce mai, un tablou lamentabil.

Instantaneu, prezenţa lui Pégard mă împinge către pat. Mă aşez cu prudenţă.

— Bună seara, domnule Pégard.

— Te-am luat prin surprindere, nu? Poate te întrebi dacă sunt permise vizitele în toiul nopţii.

— Sunt permise vizitele în toiul nopții?

— Celebrul jurnal *Demain* deschide uși, dragul meu. I-am promis paznicului de noapte un abonament gratuit; la fel și infirmierei de gardă de la parter. Știrile sunt mai presus de orice. Așadar, drăguțul meu Augustin, ce noutăți ai tu pentru mine?

— Nici una. Ce credeți că mi se poate întâmpla într-o cameră de spital? Ori mor, ori mă fac bine.

— Și ai ales să te faci bine?

— Da.

— Perfect.

Își scoate un trabuc și îl pipăie.

— Ți-au făcut ceva confidențe alți bolnavi?

— La etajul ăsta nu se stă de vorbă. Pacienții înghit neîntrerupt informațiile cu care ne îndoapă televizorul. Suntem ca niște pui crescuți în baterii.

— Ți-ai amintit vreun detaliu pe care să fi uitat să mi-l spui?

Tare mult aș vrea să-i semnalez că mi-aduc aminte că n-am fost plătit pentru stagiatura la *Demain*, ziarul care și-a sporit tirajul datorită mărturiei mele.

Dar omul ăsta are darul de a mă inhiba. Îmi sugrum riposta și întreb cu voce moale:

— Ați vândut ediția de ieri?

— Mm… ca de obicei.

— N-a crescut tirajul?

— După câte știu, nu.

— Nici traficul pe site?

— Nu.

— Curios. Se zice că atunci când are loc un eveniment important presa beneficiază de un regim…

— Nu noi!

Mi-a trântit aceste două vorbe ca un upercut. E indignat că tot insist. Se face roșu la față, i se umflă venele pe frunte. Dar știu că minte. Autoritatea lui nu lasă loc de replică, ci urmărește un singur lucru: să-mi închidă gura, să mă împiedice să-i dovedesc la ce mă refer, să-mi interzică să-i pretind bani.

Văd clar ce suflet mercantil are monstrul ăsta, dar violența și aroganța lui mă domină.

— Te simți mai bine? mă întreabă cu glas dulceag, ca să înțeleg că

necazurile financiare ale ziarului nu-i afectează omenia.

— Vom şti mâine.

Se scarpină în cap.

— Eşti mulţumit de felul cum se îngrijesc de tine? Ţi se pare că au venit suficient de rapid ajutoarele? Crezi că Belgia e pregătită să facă faţă unei asemenea crize? Ai avut motiv să pui la îndoială competenţa personalului de pe ambulanţe, a infirmierilor, a medicilor?

Îmi dau pe loc seama unde vrea să ajungă. Îşi pregăteşte manşete fulminante: „Sistemul spitalicesc depăşit“, „Haos la urgenţe“, „Infernul medical“, „Când va aloca guvernul banii necesari pentru îngrijirea cetăţenilor?“ Deja îi freamătă nările la ideea exasperării sau temerilor pe care le-ar putea provoca astfel de titluri. Omul ăsta e un diavol.

Şi iată-mă implicat în această naraţiune. Îi relatez tot, despre salvatorii înnebuniţi, urgenţele arhipline, disperarea, panica, sălile de operaţie insuficiente, medicamente insuficiente, personal insuficient…

Îi sclipesc ochii. Notează. Subliniază. Încercuieşte. E încântat.

Eu îl urmăresc, triez, caricaturizez: îi raportez numai elementele negative şi exagerez. Clocotesc de furie.

Ce-i cu mine? Pentru ce modific realitatea? Ca să-l impresionez. Ca să-i dau satisfacţie. Ca să aibă nevoie de mine. Ca să se încreadă în mine. Ca să-i demonstrez că sunt şi eu ziarist! Ce-am ratat cu Terletti voi reuşi cu Pégard. În fundul sufletului, accept că ceea ce fac acum este abject, patetic, lamentabil, dar mă avânt în mlaştina asta şi mă bălăcesc în pofida ruşinii pe care o simt.

El jubilează. Îşi imaginează impactul titlurilor, notele explicative, comentariile acerbe, tot ce va fi tipărit foarte curând. La atentat va adăuga un scandal. La teroare, o spaimă. Răului îi va adăuga alte rele. Închei cu descrierea acestei camere, unde sunt privat de televizor, unde îmbrăcămintea indecentă îmi răpeşte libertatea mai ceva decât nişte cătuşe, unde o poliţie brutală mă deranjează permanent cu cerinţe pentru anchetă, fără să-i pese nici de sănătatea mea, nici de traumele mele, şi unde sunt supus mai mult unei interminabile supravegheri judiciare şi mai puţin tratamentului de reabilitare.

Mă disprețuiesc, dar dezgustul generează energie şi încheierea tabloului meu apocaliptic e strălucită.

— Formidabil! conchide Pégard şi aplaudă fără nici o sclipire de compasiune.

Bănuiește oare că deformez realitatea?

Degetele-i bat toba pe coperta blocnotesului.

— Un regal!

Își dă seama că-l observ și devine sever:

— Materialul e sumar, dar voi încerca să scot ceva.

Se ridică în picioare.

— Mulțumesc, Augustin, pentru mărturie.

— O veți confrunta cu altele, sper.

— Asta-i bună! Sunt jurnalist, nu redactor.

Știu foarte bine ce-o să facă; o să se ducă rapid la redacție și o să chinuie un redactor căruia îi va cere să termine un articol pe care-l va semna el.

Se uită la ceas.

— Vai, nu trebuie să irosesc timpul! Pe mâine, drăguțule.

Zâmbesc: acum, că are cu ce să-și umple fițuica, persoana mea nu mai reprezintă decât timp pierdut. Alert, agitat, iese hotărât pe ușă, al cărei canat se imobilizează abia după câteva secunde bune.

Sunt din nou singur.

Îmi pun halatul și mă îndrept spre baie.

Fetița cu codițe șade pe chiuvetă sprijinindu-și coatele pe genunchi.

— Ce faci tu aici?

— Voiam să fac pipi.

Se îmbujorează, îmi ocolește privirea. Mă apropii încetișor de ea.

— Te ascunzi…

— El zice că lucrurile astea trebuie făcute discret.

— Cine?

I se pare evident cine și ridică din umeri. Eu risc și întreb:

— Domnul Pégard?

Confirmă, vizibil surprinsă de ignoranța mea.

— De ce te ții după domnul Pégard?

— Păi e tatăl meu.

— Atunci, grăbește-te, că tocmai a plecat.

Face ochii mari.

— A plecat de la tine și se duce la ziar.

Mă uit o fracțiune de secundă în cameră. Când întorc din nou capul, fetița a dispărut.

Ies în grabă din baie, traversez camera și scot capul pe ușă.

Pe culoar, la distanță de 50 de metri, o văd pe fetiță mergând în spatele domnului Pégard, fredonând și sărind ba pe un picior, ba pe celălalt, de parcă vedea căsuțele unui șotron desenate pe linoleumul ce duce spre ieșire. Ajung amândoi simultan în sasul de securitate.

Deodată, simt că cineva mă bate ușor pe umăr. Judecătoarea Poitrenot își pune telefonul în geantă și își încruntă sprâncenele.

— Visez, sau ce se întâmplă? Mi s-a părut că l-am văzut pe nenorocitul de Pégard.

— Da, a venit cu fata lui.

— Fata lui… Glumești?

— Deloc.

— Fata lui a murit acum 30 de ani.

— Despre fetița asta vorbesc.

Judecătoarea își scarpină urechea. Desigur că apelul telefonic a dus-o departe cu gândurile de conversația noastră, fiindcă i-a trebuit un minut să regăsească firul.

— Hai să intrăm în cameră, Augustin. Nu vreau să mă vadă cineva cu tine și să mă acuze că te hărțuiesc.

Ne așezăm din nou, ea pe scaun, eu în pat. Preț de câteva secunde, auzim o infirmieră forfotind pe culoar, apoi șoapte de îngrijorare, și pe urmă se reinstalează tăcerea.

— Mi se pare ciudat, zice ea încrețindu-și fruntea, că-l însoțește o moartă. Asta ne-ar putea sugera că infamul de Pégard are o viață interioară, un fel de profunzime, că sălășluiesc în el sentimente, durere, nostalgie…

— Iubire?

— Augustin, ia-o mai încet!

— Poate că s-a transformat abia după aceea? Cauza decesului?

— Un accident petrecut în casă, nu-mi mai amintesc… În schimb, te asigur că avea același comportament. O secătură… N-a existat un Pégard înainte de dispariția fiicei și un Pégard după, n-a existat decât un Pégard ticălos.

— Surprinzător.

Speculăm, fiecare separat.

Pégard traumatizat? Nu pare chinuit nici de remușcări, nici de regrete. Singurul lui carburant este banul. Aș putea să pariez că ar fi gata să-și distrugă tatăl, mama și copiii pentru zece euro!

Probabil că și judecătoarea Poitrenot a ajuns la aceeași concluzie, fiindcă trece la alt subiect:

— Vezi vreun mort în spatele meu?

Încearcă să-și controleze emoțiile, dar unele detalii – bărbia tremurândă, bătaia genelor – îi trădează teama. Se înfioară. Ceafa îi e țeapănă: o înfricoșează gândul că ar fi înconjurată de spectre, și rămâne nemișcată.

Aștept puțin până să-i răspund:

— Nu.

Ușurată, se instalează comod pe scaun.

— Și de aceea am încredere în dumneavoastră.

Judecătoarea Poitrenot trage aer în piept. Profit de pauza asta ca să-i spun ce începuse să mă frământe.

— Mai e ceva ce nu v-am spus încă: port ghinion.

— Poftim?

— Aduc ghinion celor care mă ascultă. Karine, doamna psiholog căreia m-am destăinuit… știți…

— Ce?

— Karine și-a pierdut viața. Se pare că a fost un accident. Imediat după ce vorbiserăm.

Judecătoarea rămâne cu gura căscată.

— Mă bagi în sperieți.

— Mi se pare normal.

Se ridică, merge de colo-colo, apoi face câteva ocoluri în jurul patului, lovind cu putere cadrul metalic.

— Ești un ticălos! Te detest… Și când mă gândesc că-ți înghit brașoavele! O istorie duce la o fabulație – delirezi, inventezi, trăncănești întruna, și eu te ascult. Ah, au dreptate colegii mei când spun că nu sunt în toate mințile.

Se întrece în bufonerii, dar îi intuiesc neliniștea. Concluzia mea este că, din fericire, m-a crezut.

În spatele ei, fereastra arată un cer încă mâzgălit de întunericul nopții. Judecătoarea Poitrenot se apropie de geam și face un desen cu degetul.

— Cum îți explici tu că vezi morții?

— Dumneavoastră cum vă explicați că sunteți vie?

— Îmi răspunzi printr-o întrebare.

— Uneori mi se pare că o întrebare în plus aduce răspunsul. Avansăm pe calea misterelor.

— Corect. Numai cretinii nu se miră de nimic.

— O, nu. Mai sunt și cretini care se miră de absolut tot.

Îmi zâmbește.

— Mă distrez în compania ta, Augustin.

Se apropie din nou de pat și mă contemplă. Solicitudinea ei mă încălzește. Mă simt mai bine.

— Noapte bună, Augustin.

Cum o fi ghicit că exact în clipa aceea mă lua somnul? Clipesc.

— Noapte bună, doamnă Poitrenot.

Închid ochii și judecătoarea se eclipsează fără pic de zgomot.

Capitolul 6

Clopotul bisericii anunță ora cinci dimineața. Cum de sunt conștient de lucrul ăsta? Credeam că dorm…

Urăsc ora asta! E ora insomniilor mele, ora gâlcevilor din dormitoare, ora răfuielilor cu lovituri de cuțit după o noapte de beție.

Rămân ghemuit în pat cu ochii închiși, încerc să-mi controlez respirația, caut să-mi amintesc fragmente de vis, de care să mă pot agăța. Vreau mai ales să nu mă trezesc, să-mi impun răgaz de odihnă.

Simt o suflare omenească…

E cu putință?

Calmează-te, Augustin! Îți auzi propriile inspirații și expirații, cărora tăcerea din jur le dă proporții colosale. Nu mai e nimeni în cameră, nici lângă tine în pat.

Nu! Respirația asta nu are ritmul meu…

Tremur tot. Mi-e frică. Augustin, frica ți-e alimentată de necunoscut. E o închipuire că mai e cineva. Verifică mai întâi. Nu intra în panică.

Îmi țin respirația. O secundă, două, trei, patru, cinci…

Lângă mine continuă o respirație străină.

Mă ridic brusc și deschid ochii.

În fața mea e bătrânul.

Țip.

Nu se mișcă. Chipul îi e înclinat către mine, curios și totodată imperturbabil, posedat de o imensă întrebare adresată mie, o întrebare care-i devorează trăsăturile, o întrebare ce străpunge noaptea, dar care pentru mine rămâne de neînțeles.

Am priceput! Arătările astea… figura asta expresivă care arată un unic sentiment… o nălucă. Iată defunctul care mă însoțește. Mortul meu. În fine,

îl văd.

De fapt, eu de ce aș fi scutit?

Mai puțin speriat, îi analizez figura, nu atât luminată, cât mai degrabă sculptată de razele lunii, și care nu-mi evocă nimic familiar. E tatăl meu? Bunicul? Mi-e imposibil să-l identific, de vreme ce nimeni nu mi-a povestit nimic despre familia mea. Un medic? Un preot?

— Cine ești?

Glasul mi-a tremurat mai puțin decât mă așteptam. Nu m-am ferit să-l tutuiesc. Nu trebuie să mă tem de mortul meu.

Bătrânul mă contemplă înmărmurit.

Repet întrebarea accentuând-o cu gesturi.

— Ce legătură ai cu mine?

Pleoapele vinețiii și uscate i se zbat. Mi-a observat mișcările. Să fie oare surd? Vorbește o altă limbă?

Întreb din nou. De mai multe ori.

Zadarnic.

Își dă seama că vreau ceva de la el, dar continuă cu întrebarea lui. Desigur, i se pare mai importantă întrebarea lui decât a mea.

Renunț. Nu mai insist, dar îl privesc. N-am mai avut de-a face cu un astfel de caz: al mortului anonim. Până acum, defuncții care îi însoțeau pe oameni aveau fiecare o identitate vădită. Tată, mamă, copil, logodnic, soț, prieten. Nu mi s-a întâmplat niciodată să văd un viu escortat de un necunoscut. A trebuit să fiu eu acela.

Îl analizez în detaliu. Nu poate să aibă mai mult de un metru treizeci. Să fi fost dintotdeauna așa de scund, sau este efectul trecerii în lumea de dincolo? S-a micșorat? Cu trăsăturile lui, ar fi putut să aibă un metru nouăzeci.

Dar raționamentul ăsta nu mă ajută în nici un chip. Îmi taie elanul. Cine să fie? Încerc să-i ghicesc meseria: croitor, funcționar, grefier; dacă mi-l imaginez mai înalt, mă încumet să evoc un bancher, un profesor universitar, un avocat. Din păcate, rămâne indescifrabil, cu fața brăzdată de riduri, cu gâtul numai piele și os, umerii lăsați, torsul rahitic. Nu pot dibui identitatea acestui patriarh, fiindcă anii l-au uzat și l-au mumificat. Vârsta se dovedește romancier nepriceput; până la urmă, poveștile pe care le scrie pe corpul omului se confundă; personajele nu-și mai trădează ocupațiile, sunt doar niște bătrâni. Nu mai sunt niște sportivi bătrâni, niște frumoși bătrâni, niște trădători bătrâni, sau niște deputați bătrâni, nu, doar niște bătrâni. Vârsta compune romane groaznice, fiindcă se place doar pe ea

însăşi; distruge chipurile ca să se regăsească; portretele le înlocuieşte cu oglinda propriului ei chip.

Bătrânul scoate un geamăt. Insistă. Întreabă.

Ce vrea de la mine?

Mă străfulgeră o idee: nu ştie cine sunt? Păi asta nu mai e o situaţie banală! Chiar că niciodată n-am văzut aşa ceva: un viu care-şi întreabă mortul cine e, în timp ce mortul îi adresează aceeaşi întrebare. Ar fi de mai mare râsul, dacă n-ar fi de plâns.

Bătrânul îşi întredeschide buzele vineţii, îi zăresc limba albicioasă în spatele dinţilor mărunţi, înghite, o să vorbească.

— Domnule Versini, ce faceţi dumneavoastră aici? spune o infirmieră care se iveşte în spatele lui. N-aveţi voie să ieşiţi din cameră, vă repet! M-am săturat să alerg tot etajul ca să vă prind.

Infirmiera, o femeie planturoasă, pune mâna pe umărul bătrânului.

— Afară, şi înapoi în cameră.

Bătrânul percepe contactul şi înţelege că e apostrofat. O priveşte insistent pe infirmieră. Se întunecă la faţă.

Infirmiera se întoarce către mine.

— Vă rog să-l scuzaţi.

Are tonul stăpânului care se scuză după ce câinele i-a atacat vecinul.

— Şi pe deasupra, nici nu-şi pune aparatul auditiv.

Urlă la bătrân:

— Hai în camera dumneavoastră, domnule Versini.

Îl împinge spre uşă bătându-l uşor pe umăr ca pe un animal.

Infirmiera îl urmăreşte înaintând pe culoar, şi apoi se întoarce către mine şi-mi spune cu voce joasă:

— Să nu vă supăraţi pe el, săracul… E soţul doamnei înmormântate în ziua atentatului. Fizic, n-are nimic, dar e încă sub şoc. N-a înţeles ce s-a întâmplat în faţa bisericii, şi întreabă în stânga şi-n dreapta unde este sicriul soţiei.

În virtutea reflexului, îmi aranjează cearşaful, zâmbeşte şi iese.

Mă lungesc din nou. Timp de câteva secunde, mi-am imaginat că am şi eu un mort, o istorie, nişte rădăcini. Acum, iluzia s-a destrămat. Nu ştiu dacă sunt trist sau uşurat: nimeni nu contează pentru mine şi nici eu nu contez pentru nimeni.

Din fericire, somnul mă eliberează…

Sunt înconjurat de un şirag de doctori. Profesorul Baugnez, escortat de trei interni, declară pe un ton amabil şi vioi:

— Rezultatele analizelor ne-au liniştit, domnule Trolliet. Nici suflul exploziei, nici căderea nu v-au produs leziuni. Puteţi pleca de la noi. E o veste excelentă, nu?

Doctorii se arată perfect satisfăcuţi, ca şi cum m-ar fi vindecat… Dar eu nu mă bucur, mă sperie gândul că-mi voi părăsi camera, căldura ei, mesele.

Profesorul Baugnez vede că nu prea sunt entuziasmat.

— Noi ne ocupăm numai de organele dumneavoastră, Augustin Trolliet. În schimb, colegii mei vor constata cum staţi cu moralul. Celula de psihologie este la etajul întâi. Duceţi-vă. Aveţi dreptul la îngrijire suplimentară posttraumatică. N-o să vă dăm drumul în natură, după cele prin care aţi trecut.

Internii adoptă instantaneu mina gravă a profesorului. Merg în pas cu el, ca nişte dansatori care execută o coregrafie.

— Doriţi un concediu?

Eu aş avea mai curând nevoie de un loc de muncă, dar mă aud răspunzând:

— Da, mulţumesc.

— Vă prescriu o lună de concediu. Dar psihologul îl poate prelungi dacă va fi necesar.

Scrie în grabă o reţetă, care pentru foarte mulţi ar reprezenta un bun preţios.

— Poftim! Acum vă puteţi întoarce la dumneavoastră acasă.

La mine acasă… Reacţionez cu voce neutră:

— Ce zi e azi?

— Duminică.

Duminică, cea mai proastă zi a săptămânii… Nu mai spun nimic.

Profesorul Baugnez se aşază pe marginea patului şi mă ia de mână.

— Eşti tânăr, Augustin, ai viaţa înainte. În pofida ororii la care ai asistat, trebuie să-ţi regăseşti avântul, veselia, nepăsarea. Doar n-o să-i laşi pe terorişti să câştige, nu?

Dacă nu cedez imediat, va continua pe tema asta.

— Da, domnule doctor, aveţi dreptate.

— Să te lupţi, Augustin!

— Contra cui?

— Contra dumitale.

Trupa lui de interni aprobă la unison. Judecând după figurile lor, cred că aș fi ingrat să insist: profesorul Baugnez mi-a consacrat două minute din timpul lui.

Schițez un surâs. Se retrag satisfăcuți, convinși c-au reușit. Îi invidiez pe oamenii ăștia care rezolvă problemele una după alta – sau așa cred. În timp ce eu n-o să apuc niciodată să rezolv problema vieții mele.

O infirmieră mi-aduce niște documente administrative pe care le completez în felul meu, căutând să mint cât mai puțin posibil. O îngrijitoare îmi aduce o pungă din plastic transparent, în care se află hainele mele spălate, călcate, împăturite, uscate, țepene. Sunt atât de puțin obișnuit cu genul ăsta de curățire septică, încât parcă nici n-aș zice că sunt ale mele – nu regăsesc mirosul meu, izul prafului de frecat chiuvete. Din clipa în care mi le pun pe mine, am impresia că devin un necunoscut.

În pofida amabilității personalului spitalicesc, este imposibil să negociez un dejun. Fiecare în parte își exprimă bucuria că plec, în special Myriam, infirmiera care m-a condus de la urgențe aici, acum două zile. Mă însoțește cu multă bunăvoință până la ieșire.

— Să ai grijă de dumneata, Augustin.

Aș vrea să mai stea cu mine, să-i strig sărăcia în care trăiesc, să-i dezvălui ce existență sordidă duc, dar mă rezum la „Mulțumesc, Myriam“.

— Pe curând?

— Pe curând.

Sunt mândru, sau sunt prost? De ce nu i-aș spune că nu știu încotro s-o apuc, că nu am unde sta, că nu mă așteaptă nimeni, nicăieri?

Dacă i-aș spune ar însemna să recunosc că așa și e. Chiar mai rău, mi-aș lipi eticheta de om al străzii, cu alte cuvinte cerșetor, ratat, marginalizat, solitar, vagabond, o epavă. Or nu sunt chiar o cârpă definitivă, mă încăpățânez să-mi consider mizeria provizorie. N-am avut noroc. O să se întoarcă roata.

Vai de mine! De îndată ce-mi dau curaj, o altă parte a ființei mele se simte păcălită și rânjește: „Noroc? Întreții niște relații remarcabil de constante cu norocul: N-ai avut niciodată noroc! N-ai fost copil dorit, venirea ta pe lume n-a fost sărbătorită, părinții tăi au dispărut, nu i-ai cunoscut, ai fost trambalat de la orfelinat într-o familie adoptivă, ai trecut rapid și superficial prin școală, n-ai nici prieteni, nici iubită, și te încăpățânezi să te crezi stagiar la un ziar submediocru, care nu te plătește, te exploatează, care nu te va angaja niciodată.“ Protestez. Dacă aș fi fost urmărit de ghinion, aș fi explodat în ziua atentatului, sau mi-ar fi amputat

un braț sau un picior… „O să vezi tu“, continuă vocea sceptică, „o să regreți că n-ai fost desfigurat. Poți să-ți muști degetele încă de pe-acum, pentru că dacă te-ar considera cu adevărat o victimă ai căpăta o indemnizație, adică o pensie.“

Afară, merg pe bulevardul aglomerat. În jurul meu drumurile vibrează. După ce am observat jungla asta urbană prin geamurile duble, acum mă năucește volumul ei sonor; între lianele intersecției rutiere, bicicletele șuieră, scuterele latră, motocicletele urlă, automobilele se înroșesc și camioanele mugesc… Mă refugiez de mai multe ori lângă fațadele clădirilor când zgomotul e în crescendo și mă amenință de moarte.

Cutreier străzile mai mult de o oră.

Mă îndepărtez de centrul orașului, pe urmă de cartierele periferice; pe măsură ce vacarmul uman descrește, se întețește vântul. Cobor spre Sambre. E un râu liniștit, aproape imobil, indiferent. Cerul, contaminat, pare tot lichid și e format din suprafețe albe sau gri care se topesc unele într-altele. Continui de-a lungul apei pe o stradă desfundată care odinioară ducea la uzine. Clădirile din cărămidă care azi sunt înverzite de mușchi sau afumate de poluare au căpătat acea imobilitate fragilă caracteristică edificiilor care nu mai servesc la nimic: acoperișurile își pierd țiglele, sub ele se văd geamuri sparte, bârnele cedează, burlanele atârnă pe zidăria care se fărâmițează. În locul ușilor au fost bătute în cuie scânduri ca să interzică accesul, ceea ce nu i-a descurajat nici pe șobolani să pătrundă și să se înmulțească, nici pe zburătoare să-și facă înăuntru cuiburi, nici pe mine, intrusul, să mă adăpostesc și să-mi amenajez acolo un culcuș.

Fac înconjurul clădirii principale, trec pe lângă două antrepozite vechi și ajung la fosta casă a paznicului. Niște corbi, înspăimântați de apariția mea, se pun pe croncănit. Escaladez o balustradă, urc în balconul primului etaj și înclin panoul de lemn care maschează fereastra.

Fac un salt și aterizez în vechiul salon.

Acolo, o familie așezată pe podea mă privește complet buimăcită. Tatăl, mama și cei patru copii ai lor nu mă auziseră venind. Mama țipă cât o țin plămânii.

Eu sunt indignat. Mi-au ocupat lăcașul alți vagabonzi.

Am lipsit doar două zile și le-a fost de-ajuns!

Tatăl se ridică în picioare și își ia o postură amenințătoare.

— Tu, cine?

Reperez în întrebare un accent românesc. Răspund apăsat:

— Eu locuiesc aici.

În timp ce scot vorbele astea, îmi dau seama că băieții lui mai mari au pe ei puloverele mele, cele două pulovere, singurele mele pulovere.

Mă apucă furia.

— Asta-i locuința mea. Și n-aveți dreptul să puneți mâna pe lucrurile mele.

Ca să înțeleagă, mă apropii de copii ca să-mi dea înapoi hainele. Băieții, crezând c-o să-i bat, sar imediat în picioare, unul urlă, celălalt mă mușcă de mână. Mă iau la luptă cu ei. Tatăl se repede la mine și-mi arde un pumn, care mă pune jos peste niște lăzi de carton și moloz.

— Aici, eu! Aici, eu!

Îmi repetă fraza asta de zece ori venind către mine: se bate cu pumnii în piept, ca un urangutan.

N-are sens. E inutil să mă încaier cu el. Nu sunt pe măsura unui mascul dominant, îngrozit, care-și apără familia.

— OK!

Îi fac semn că am capitulat.

Deși a priceput, insistă ca să dovedească alor săi cât de redutabil este:

— Aici, eu!

— OK! Plec.

Domol, în patru labe, aproape târându-mă, ajung la fereastră. Mă urmărește cu privirea piezișă, gata de atac.

Trec peste balustradă și dispar.

De îndată ce aterizez, îmi frec umărul unde m-a pocnit. Asta e: mi-am pierdut acoperișul și hainele. Familia căreia i-am căzut pradă e convinsă de dreptul ei. Eu nu. Eram pregătit pentru genul ăsta de incidente. Obișnuința… Când forța nu-i de partea ta, ești constrâns să folosești subterfugii.

Fac zece metri în tăcere, atent să nu-mi scârțâie pietrișul sub picioare. Mă opresc, intru printre tufișuri și caut discret ce am pitit acolo. De sub o cârpă acoperită cu noroi, scot o sirenă de poliție, o jucărie de copil, pe care am găsit-o într-o locuință precedentă. Doar să nu se fi descărcat bateria…

Aștept 20 de minute. Românii nu trebuie să facă legătura între mine și ceea ce va urma.

Apăs pe buton. Alarma își lansează strigătul sfâșietor. În interiorul casei, țipete, forfotă, șușoteli. Panoul care acoperea fereastra se clintește și iată că familia de români părăsește locul. Neliniștiți, privesc tot timpul atent

primprejur, de teamă să nu descindă dintr-un moment într-altul forțele de ordine. Din fericire, arbuștii mă apără și atenuează semnalul sonor, făcându-l greu de localizat.

Au întins-o.

Eu îmi las jucăria să funcționeze, escaladez fațada, pătrund în *squat*. Dau zor, fiindcă românii s-ar putea întoarce. Îmi adun lucrurile răvășite pe jos. N-au mai apucat să le bage în desăgi. Cu cele două pulovere, am scăpat ieftin. Îmi iau rucsacul burdușit, ies, opresc sirena, o bag în buzunar, și o iau la picior în sens invers față de români.

Unde să mă duc?

Oricum, locul ăsta o să-l evit. Familia de români se va înapoia de îndată ce se asigură că nici o mașină a poliției nu staționează prin zonă.

Câte săptămâni mă va găzdui un loc ca ăsta? Patru… Asta e durata medie. Un solitar ca mine nu rezistă niciodată unei familii care se impune și se instalează.

Unde să mă duc?

Mă îndepărtez de Sambre și urc străzile mărginașe ce duc spre Charleroi: Rue des Regrets, Rue des Tanneurs, Rue de l'Odeur. Caut să depistez o cocioabă printre frontispiciile ponosite ale clădirilor, ghidându-mă după perdele: în părțile astea joase cu străzi înguste, localnicii își protejează căminul acoperind ferestrele cu stambă, fiindcă altminteri trecătorii le violează intimitatea. Se înțelege că o casă fără perdele la geam sau cu obloanele închise este abandonată.

Într-un colț bătut de vânt, descopăr o casă a cărei tencuială acoperită de funingine a fost linsă de flăcări. Mă opresc. Apare neîntârziat în pragul porții un vecin cu aer ostil. Privesc prin panourile bătute de mântuială la fereastra de jos și întrevăd interiorul carbonizat. Cenușa e încă proaspătă, praful n-a avut timp să șteargă din negreală. Așadar, incendiul a avut loc cu doar puțin timp în urmă. Privirea dușmănoasă a vecinului îmi apasă ceafa și mă face să ghicesc ce s-a întâmplat: niște familii se aciuaseră acolo până când oamenii locului au dat foc la casă, ca să se descotorosească de musafirii nepoftiți. Caz clasic.

Îmi continui vagabondajul. E periculos să vizezi un squat pe străzi locuite. E mai indicat să te retragi departe de centru.

Îmi vine iar în minte imaginea unei uzine de șuruburi, de-a lungul căii ferate dezafectate, nu departe de ramificația unei autostrăzi. Mă mai plimb vreo oră. Stomacul îmi geme, mațele îmi chiorăie, fac gălăgie. Scormonesc

prin toate coșurile de gunoi întâlnite pe drum. O coajă de pâine tare ca lemnul îmi permite să mai rabd.

În fine, mai la vale se vede uzina. Deși nu iese fum din coșul ei înalt și larg, cerul se întunecă deasupra ei, negru catran, clocotitor, furios. Ici și colo, planează corbii, trecând de la câte o bârnă la un troliu ruginit. Cum să intru? Îngrăditura, deși mutilată de trecerea anotimpurilor, e încă înaltă și solidă. Poarta are trei metri înălțime; lăsând la o parte faptul că grilajul colcăie de bacterii gata să mă infecteze cu tetanos, nici n-aș putea să mă cațăr fără să fiu văzut de șoferi.

Îmi rămâne o singură soluție: de pe pantă s-o iau la stânga, acolo unde virează șoseaua, să mă fofilez până la bena de gunoi, pe care, din interior, s-o folosesc drept scară ca să ajung sus pe zid; de acolo nu-mi rămâne decât să mă agăț de ceva ca să cobor în incinta uzinei.

Pun în aplicare manevra. Numai să nu mă surprindă șoferii care vin pe șosea. Odată ajuns în vale, mă cațăr pe benă. Când văd ce conține, saci, scânduri, cartoane, hârtii murdare, renunț și mă opresc. E prea riscant să continui pe un teren atât de periculos și prefer să avansez făcând echilibristică pe marginea exterioară din fier. E îngustă. Mă clatin. Vântul mă zgâlțâie. Rezist. Încă un efort… O rafală mă împinge, mă îndrept prea violent, rucsacul mi-e împins într-o parte și mă trage jos în benă.

Nimeresc în mijlocul deșeurilor. Șocul îmi taie respirația.

Câțiva șobolani deranjați de plonjeul meu își fac brusc apariția ca niște scântei.

Vacarmul autostrăzii persistă, insensibil.

Îmi recapăt respirația, controlez să nu-mi fi rupt ceva și constat că am scăpat doar cu o zgârietură la braț.

Descopăr la dreapta un laptop.

E strălucitor, curat, întreg, nici pătat, nici oxidat. Intact. Îl aprind. O noapte sublimă, înstelată, deasupra unor dune apare ca pagină de start. În ochii mei, e de un lux nemaivăzut. Apăs pe diverse taste și aparatul nu-mi cere nici o parolă.

Strig de bucurie. Întâmplarea mi-a oferit ceea ce eu nu-mi permiteam să cumpăr. Sar grăbit în picioare și bag computerul în rucsac.

Acum, totul devine pură formalitate. Izbutesc să ies din benă, să ajung din nou sus pe zid, și-mi dau drumul de partea cealaltă.

Înaintez cu multă prudență în spațiul ăsta lăsat în voia animalelor și a plantelor. Nu văd nici urmă de ființe umane, cutii sau sticle de bere,

ambalaje sau mucuri de țigară, care să semnaleze un alt boschetar. Înaintez într-o pădure virgină.

Unde să mă instalez? Nu prea departe de zidul de care se propteşte bena. În felul ăsta mă voi deplasa mai puțin și-i voi putea pândi pe eventualii intruși.

Ușa putrezită se rupe când o împing. Urc la etajul doi al atelierelor, curăț câțiva metri pătrați cu o bucată de carton în chip de măturică și îmi amenajez un culcuș. Și iată că mi-am făcut o cameră.

Îmi desfac sacul de dormit din puf și mă întind, nerăbdător să folosesc darul ce mi-a picat din cer.

Computerul îmi readuce în fața ochilor noaptea orientală, care mă impresionează și mai și decât prima oară. În mod reflex, încerc să intru pe Internet. Bineînțeles, sunt informat că n-am acces nefiind conectat. Reușesc, cu Word – care merge –, să pun în funcțiune diverse funcții, ora, calculatorul, busola.

Sunt curios să aflu cui îi datorez acest cadou și trec la documentele proprietarului. Apar mai multe dosare. Îl deschid la întâmplare pe cel numit sobru „J“.

JIHAD

Dacă nu te simți în largul tău în preajma celorlalți, a prietenilor tăi, a părinților, profesorilor, asta înseamnă că ești alesul lui Dumnezeu, fiindcă ești o ființă superioară, care deține Adevărul. Acest dezacord între tine și societate este normal: tu ești diferit de restul, ai mai mult discernământ, mai multă exigență și puritate interioară, tu nu accepți lumea asta coruptă, vrei s-o purifici. Citește din nou Coranul, frate. Dumnezeu a șoptit în urechea Profetului: unui credincios adevărat nu-i este teamă să se lupte cu necredincioșii. Dimpotrivă, el te îndeamnă să-i nimicești până la ultimul. Credința autentică varsă sânge. *Sura 4, 56: Pe cei ce tăgăduiesc Semnele Noastre, îi vom arunca în Foc, și de fiecare dată când pielea li se va scoroji, le vom da alta ca să guste osânda! Dumnezeu este Puternic, Înțelept! Sura 4, 89: Lor le-ar plăcea să vă vadă tăgăduitori, precum sunt ei înșiși, și astfel să fiți asemenea lor. Nu vă luați nici un prieten dintre ei, până ce nu vor pribegi pe calea lui Dumnezeu! Dacă întorc spatele, prindeți-i și omorâți-i, oriunde-i veți afla! Nu vă luați nici oblăduitor, nici ajutor dintre ei. Sura 2, 193: Luptaţi-vă cu ei până când nu va mai fi nici o*

ispită, ci va fi doar Legea lui Dumnezeu. Sura 3, 141: Dumnezeu îi pune la încercare pe credincioşi şi îi zdrobeşte pe tăgăduitori. Sura 8, 17: Pe ei, nu voi i-aţi ucis, ci Dumnezeu i-a ucis. Sura 4, 74: Să lupte pentru calea lui Dumnezeu cei care îşi vând Viaţa de Acum pe Viaţa de Apoi! Celui care luptă pentru calea lui Dumnezeu, fie ca va fi ucis, fie că va fi biruitor, îi vom da o mare răsplată. Sura 4, 95: Credincioşii care se feresc să lupte – în afară de cei oropsiţi – şi cei care se luptă pentru calea lui Dumnezeu cu bunurile şi făpturile lor nu sunt deopotrivă. Dumnezeu le dă întâietate celor care luptă cu bunurile şi făpturile lor asupra celor care se feresc să lupte. Dumnezeu a făgăduit tuturor bunătăţi, însă Dumnezeu le dă întâietate luptătorilor faţă de cei care stau degeaba şi le va da o mare răsplată. Sura 4, 57: Noi îi vom băga pe cei care cred şi săvârşesc fapte bune în Grădinile pe sub care curg râuri, unde vor veşnici şi unde vor avea soţii neprihănite.[4]

4. Toate citatele au fost preluate din versiunea în limba română semnată de George Grigore, editura Herald, 2015.

Întrerup lectura. Textul continuă în același fel pagină de pagină, euforic, repetitiv, sufocant, secretând ură și violență. Un alt folder conține documentele J1, J2, J3… până la J11. Când îl deschid, parcurg ediții digitale ale *Dabiq*, ziarul grupării *Daesh*, care, sub o prezentare de lux, își etalează propaganda. La numărul 9, găsesc o pagină care propune ostateci europeni de vânzare. La 11, redacția anunță că au fost executați, din cauză că „nu i-a solicitat nimeni“. Împing computerul la o parte. Aiurelile astea mă consumă doar citindu-le. Dar pun din nou mâna pe tastatură, mânat de necesitatea de a verifica o idee care mi-a trecut prin minte. Da… folderul cu fotografii. Privesc un șir de fotografii. Am impresia că pe unele le-am văzut deja. Îmi amintesc de… Îmi tresare inima. Exact, recunosc imaginile cu bătrânii mai în umbră, incomodați de aparatul de fotografiat, și tinerii din prim-plan, zâmbitori, seducători: e albumul familiei Badawi!

Am în mână computerul care-i aparținuse lui Hocine Badawi.

Sub titlul „Eu“, sunt niște portrete de-ale lui, altele, la fel de numeroase, clasate „Eu și Momo“ – el cu fratele lui mai mic.

Sunt în posesia unui element capital. E cert că poliția a făcut deja zeci de percheziții ca să-l obțină. Cât despre Pégard, îmi imaginez până unde ar ajunge cu servilismul… Până la bani, poate.

Dintr-odată dispar toate imaginile, ecranul se stinge. Bateria s-a

descărcat. N-am ce face, în fabrică nu mai e curent electric. O să încarc bateria mâine, în redacție.

S-a înnoptat. Penumbra mărește fabrica unde m-am refugiat, dar și riscul deplasărilor mele, pentru că în mocirla tenebroasă din jur se ascund cuie, cioburi de sticlă, corniere metalice.

Mă simt important, plin de mine, după ce am descoperit un lucru de o asemenea amploare, dar burta mi-e goală. Trebuie să pornesc la asaltul coșurilor de gunoi din împrejurimi.

Cobor din nou, cu precauție, în parcul industrial, dar cum o să ajung iar sus? Dacă mi-a fost ușor să alunec din vârf, nu pot acum să urc înapoi săltându-mă. Văd niște capre de lemn răspândite ici și colo prin zonă, le trag cu brațele la un loc și clădesc o instalație care îmi va permite să mă cațăr până sus.

Operația asta mă epuizează. Foamea, oboseala, moliciunea datorită pricinuită de viața dulce de la spital mă obligă să mă așez ca să-mi recapăt încetul cu încetul suflul.

Contemplu luminile îndepărtate ale orașului, într-o pâclă murdară. Autostrada bubuie.

În spatele zidului aud zgomot de sticlă spartă. Cineva a sărit în benă. Să nu fiu oare singur aici?

Mă ghemuiesc și aștept să apară un cap la marginea zidului.

Intrusul întârzie. Continuă să răscolească prin benă.

— Fir-ar să fie!

Pare o voce tânără.

— Ce dracu!

Intrusul înjură agasat, dezamăgit, și după un timp aud trosnituri de deșeuri azvârlite.

M-am prins. Respectivul nu caută adăpost, caută un obiect pierdut.

Oarecum edificat, calmat, vreau să-i văd fața.

Urc scândurile, fără zgomot, una câte una, până sus de tot. Jos, văd un băiat care răvășește grămada de gunoi din jurul lui.

— Ce dracu!

Un nor alunecă pe cer și descoperă luna. Văd ceva mai bine figura băiatului: Mohammed, Badawi junior, pe care tocmai l-am văzut în fotografie.

Trece alt nor, care descoperă complet luna. Timp de câteva secunde, razele ei argintii săgetează locul.

Sunt tot mai uluit.

Pe umărul băiatului zburătăceşte o persoană în miniatură, evident un mort.

Cu riscul de a mă da de gol, mă aplec ca să-i disting mai clar trăsăturile.

Defunctul care se tot agită deasupra adolescentului e fratele lui mai mare, Hocine Badawi, teroristul.

Capitolul 7

— Ce cauți tu nu-i acolo.

Fraza asta mi-a ieșit din gură fără să vreau. Mă surprinde cu atât mai mult cu cât văd că băiatul care stătea pe vine în fundul benei se ridică și rămâne împietrit.

— Ce?

Fața lui ostilă încearcă să discearnă cine l-a interpelat.

Întunericul nopții conferă mister, iar eu, care mă aflu în partea opusă a razelor lunii, sunt invizibil. Așadar, pentru adolescent sunt o enigmă – o apariție dublată de o dispariție –, lucru care mă umple de voluptate, pentru că rareori mi se întâmplă să domin o situație.

— Ce? Cine ești? Ce-ai spus?

Cuvintele îi țâșnesc cu viteză de mitralieră, înghite vocalele, apasă atât de tare pe consoane, încât îmi trebuie un efort ca să descompun rafala și să-i dau un sens.

— Lucrurile fratelui tău nu sunt acolo.

— Ce? Îl știi pe fratele meu?

Glasul îi urcă strident, în spirală, de la grav la ascuțit. E vorba de schimbarea vocii? Efectul emoției? Încerc să-mi păstrez sângele-rece:

— Bineînțeles, de vreme ce știu ce cauți. Și mai știu și cine ești.

— Ce? Cum? Ce sunt aiurelile astea?

Face un salt până la marginea benei, gata s-o ia la sănătoasa.

— Mohammed Badawi! articulez eu pe un ton cât se poate de calm.

Tânărul se întoarce zăpăcit, și fața lui rotundă se luminează.

— Ți-a vorbit fratele meu de mine?

— Mi-a vorbit de Momo. Mi-a arătat fotografiile voastre.

Pe buzele lui de copil apare un surâs și pe urmă, parcă secătuit de puteri, băiatul izbucnește în gemete și hohote de plâns.

Disperarea lui mă dezarmează.

Dorisem să-l intimidez, dar văd că minciunile mele îl distrug pe băiat. Lacrimile îl înecă. Abia mai respiră. Subit, nu-l mai percep ca fiind un Badawi periculos, ruda mârșavului terorist, ci ca pe un băiețel care-și plânge fratele mai mare.

Mă duc la el. Caută să-și stăpânească suferința, dar trupul îi tremură și încă se mai tânguie.

Mă așez la un metru de el, și nu mă mai feresc de razele lunii. Când respirația îi revine la normal, îl întreb cu bunăvoință:

— Nu știai ce se pregătea să facă?

— Nu.

Se șterge la nas cu mâneca hanoracului, și apoi murmură epuizat:

— Am stat două zile la poliție. M-au interogat, m-au interogat și iar m-au interogat.

— A, da… Cine? Terletti?

Pare mirat:

— Îl știi pe…?

— Îl cunosc pe Terletti.

— Eşti de la poliție?

Ridic din umeri.

— Aș dormi eu pe-aici dacă aș fi de la poliție?

Clatină din cap, convins și de indiferența mea, și de răspuns.

— N-am turnat pe nimeni la poliție, continuă băiatul.

— Bine-ai făcut.

Se ridică și își dezlănțuie furia:

— Nu, nu-i bine deloc. N-am spus nimic pentru că nu știu nimic despre nimic. Aș fi vrut să ascund adevărul, aș fi vrut să păstrez secretele fratelui meu, aș fi vrut să mă bat, să-l apăr, să-mi țin gura până la sfârșit. Numai că Hocine…

I se înecă glasul. Nu găsește cuvinte potrivite pentru ce îl chinuie. Îi termin eu fraza:

— Hocine nu ți-a vorbit despre intențiile lui.

— Nu…

— Ce-ai fi făcut dacă ți-ar fi spus că se va omorî?

— L-aș fi împiedicat.

— Ei, tocmai din cauza asta nu ți-a dezvăluit nimic.

Băiatul își descrețește fruntea și rămâne surprins, perplex. Explicația mea îl obligă să cugete și îl liniștește.

Profit de acest răstimp și-i arunc o privire defunctului. Se află lângă umărul băiatului – un Hocine Badawi micuț, mut, înmărmurit, insensibil la conversația noastră, cvasiabsent. Aerul ăsta de muribund mi se pare legitim după ce a sărit în aer și s-a sfărâmat în mii de bucăți pe caldarâm.

Oare Momo își dă seama că e însoțit de un mort?

Ochii băiatului mă străpung, îmi analizează chipul, încearcă să-mi ghicească culoarea pielii, întunecată de filtrul argintiu al lunii.

— Tu cine ești?

— Augustin.

— Augustin? Glumești!

— Numele meu e Augustin.

Se dă înapoi strâmbându-se.

— Nu ești din Rif[5]?

5. Regiune din nord-vestul Marocului.

— Nu sunt din Rif.

Surprins, răcnește:

— Nu ești de-al nostru?

— Sunt din Charleroi.

— Deci asta e, nu ești de pe la noi, repetă băiatul, punându-se deja în gardă.

Ostilitatea lui nu mă descurajează și îl provoc:

— Dar tu, Momo, nu te-ai născut cumva în Charleroi?

— Da, adică nu.

— „Da, adică nu“?

— OK, m-am născut la spitalul Notre-Dame, dar asta nu înseamnă nimic. Eu sunt din Rif. Familia mea e din Rif. Toți ai noștri sunt din Rif. Suntem din Rif.

După sinceritatea care-i accelerează debitul verbal, pot deduce concepția fantasmagorică pe care o are despre nașterea lui, își înfige rădăcinile într-un teritoriu pe care și strămoșii lui l-au părăsit de mult. Bănuindu-mi scepticismul, mărește miza:

— Dacă locuiești în Belgia te naști la spital. În Rif, m-aș fi născut acasă!

— Ai fost vreodată în Maroc?

— Mai taci!

Se ghemuiește. Dialogul nostru se termină. Aștept.

Norii umbresc luna, cerul se stinge, am frisoane. Încurajat de întuneric, adolescentul mă apostrofează:

— De unde-l știi pe fratele meu?

Simțind că alunecăm pe un teren tot mai periculos, îmi amintesc de un detaliu pe care-l menționase Terletti:

— Din Garenne. Eram amândoi înscriși la centrul educativ din Garenne.

— OK.

— Eram oarecum prieteni.

— Hocine nu mi-a vorbit niciodată de tine.

— Nu? Dar câți ani aveai tu acum zece ani?

— Patru.

— Păi atunci…

Momo își pleacă privirea admițând că e învins.

Continui:

— Pe urmă, nu ne-am mai văzut. Ne-am reîntâlnit nu demult, ca să… ei, nu pot să… gata!

Se uită la mine cu emoție intensă, iar eu decid să-mi joc cărțile.

— Momo, să știi că sunt la curent cu o mulțime de lucruri. Bănuiesc ce căutai tu aici.

— Eu? Nu căutam nimic.

— Aha. Ai intrat în bena asta ca să tragi un pui de somn? Eu credeam că veniseși să cauți un computer.

Rămâne cu gura căscată și cu privirea în gol cam treizeci de secunde. Pe urmă, își recapătă energia:

— E la tine?

Nu răspund. Tăcerea asta îl uluiește.

— De unde știi că e aici?

— Dar tu? îi răspund eu.

Continui cu tăcerea. Ce nu spun îl impresionează mai mult decât ce spun.

Momo își scarpină ceafa, se șterge la ochi.

Intestinele mi se contractă în asemenea hal, că mi-e teamă ca Momo să

nu le audă muzica. Adolescentul se uită întrebător la mine, vrând parcă să spună: „Ce facem acum?“

— Mi-e foame! exclam eu. Ție nu?

— Ba da.

— Mergem să mâncăm ceva?

— OK.

— Te previn: sunt lefter. N-am un chior.

Fericit că-și poate arăta superioritatea, scoate din buzunar niște bancnote.

— Nici o problemă. Mi-am pierdut două zile la poliție, așa că în după-masa asta m-am refăcut, am vândut.

Râde plin de orgoliu, și nu-l întreb cu ce fel de negoț s-a ocupat, convins că nu era vorba de lăcrămioare.

Ieșim din benă cu multă prudență, escaladăm taluzul și ajungem pe marginea drumului. Acolo, trântită în iarbă, ne așteaptă un scuter.

— Urcă.

Mă așez. Greutatea mea turtește pneul roții din spate și Momo pornește. Zigzagăm puțin și pe urmă atelajul ni se echilibrează. Tabla portbagajului îmi intră în fesele descărnate și strâng din dinți.

O luăm spre Charleroi. Din casele avuților ies lumini aurii, în timp ce neoanele verzui ling tavanele locuințelor mai sărace. Străzile se succed în lanț.

Momo conduce repede, cu unicul scop de a produce cât mai mulți decibeli; de fiecare dată când mugește motorul sau scârțâie pneurile, acompaniază și el cu un zgomot surd, continuu.

Frânăm în fața unei dughene iluminate, *La Folie Kebab*, *fast-food*, un local îngust, ca o lamă înfiptă în fațadă, unde de-a lungul unei tejghele din sticlă, care delimitează zona bucătăriei, sunt puse la perete niște mese minuscule. Dedesubt se află câte două taburete, ceea ce ne convinge că fiecare compartiment e pentru o cină în doi. Paravanele despărțitoare sunt decorate cu fotografii decolorate ale specialităților casei alături de prețurile respective însemnate cu cifre enorme, subliniate. Un tip uriaș, gras, trandafiriu, moale, are un șorț strâns legat, pe cât de lung pe atât de larg și o figură puhavă cu o tufă de păr negru, lucitor, în vârful capului. Se sprijină pe tejghea și își pierde suflul doar încercând să rămână imobil. Niște buzișoare răsfrânte – gură frumușică de femeie – încheie chipul acestui mastodont de o urâțenie perfect masculină.

Momo trece pe lângă el ca și cum nici n-ar exista și cercetează meniul.

— Tu ce vrei? mă întreabă.

— La fel ca tine.

Mirosurile astea de grăsimi gătite – carne la grătar şi ulei de prăjeală – mi se urcă la cap, îmi chinuie stomacul, îmi excită la culme papilele gustative. Aromele mă îmbată. Sunt leşinat de foame. Anticipez în gând şi mă simt deja cherchelit de plăcere.

Momo arată cu degetul ce vrea să mănânce fără măcar să-şi întoarcă privirea spre angajat, fără să-i spună un cuvânt. Dă impresia că, dacă i s-ar adresa, s-ar murdări. Îl ignoră probabil tocmai fiindcă îl serveşte. Colosul slinos nu se sinchiseşte, ci pune nepăsător, docil, întrebările necesare ca să-şi facă bine treaba:

— Cartofi prăjiţi, muştar? Ketchup?

Momo se arată agasat, de parcă obezul ar trebui să-i ghicească răspunsurile. Ce aberaţie poate explica tratamentul disprepuitor pe care un puşti de paisprezece ani şi-l permite faţă de o namilă de treizeci?

Hocine Badawi somnolează deasupra umărului frăţiorului. Se înţelege că nu ne urmăreşte de bunăvoie. Eu, care nu l-am pierdut din ochi pe Momo, sunt convins că nu s-a lămurit că îl însoţeşte fratele lui mort.

Pe când ne instalăm farfuriile pe blatul de melamină, îl întreb pe Momo:

— Îl cunoşti pe tip?

— Pe cine?

I-l arăt pe tipul solid care îşi şterge sudoarea de pe frunte cu o cârpă albă.

— Pe el? Nu.

Momo regretă până şi privirea pe care i-a acordat-o.

— E turc, adaugă Momo cu dispreţ. Toate restaurantele sunt ţinute de turci. La tine e computerul lui Hocine?

Îmi înfig cu nădejde dinţii în sendviş. Momo îmi ia tăcerea drept confirmare.

— Ţi l-a lăsat ţie?

Iar tac, ceea ce trece din nou ca un „da“.

Momo începe să mănânce. Proptit pe umărul lui Momo, Hocine a adormit. Stau şi-i observ.

— Şi tu, Momo, cum de-ai ajuns în benă?

— Ne duceam acolo, Hocine şi cu mine, să ascundem câte un lucru de care să nu ştie mama: jucării şterpelite, reviste porno, ţigări, cadouri de ziua

ei. Nimeni nu folosește bena asta. Niciodată nu e golită.

Apucă niște cartofi prăjiți cu mâna.

— Dacă fratele meu îmi lasă vreun mesaj, acolo îl găsesc.

I se întunecă fața. Ochii i se umplu de lacrimi, dar le oprește.

Mâncarea mă face atât de euforic, încât simt că debordez de compasiune.

— Ești supărat pe el?

— De ce să fiu?

— Că a plecat fără să-ți spună nimic?

Momo face un gest de neputință, care înseamnă „și nu numai“. Timp de câteva momente își caută cuvintele potrivite, dar pe urmă renunță și, de ciudă, ronțăie bucățelele de miel.

— Suferi?

Îmi aruncă o privire ostilă.

— Sufăr pentru mama! De zile întregi nu face decât să plângă. Oamenii nu pricep! N-au auzit niciodată de Hocine Badawi și, hodoronc tronc, toată mass-media îl arată din cauza bombei. Pentru ei, Hocine Badawi e Adolf Hitler. Pleosc, diavolul! Mama nu știe de acel Hocine Badawi. Când se pomenește numele Hocine Badawi, mama îl vede pe fiul ei, pe care-l iubește, nu pe ucigaș. Înnebunește. În ziare și la televizor s-a inventat un alt fiu, cu numele și chipul furate de la fiul ei, dar care nu este fiul ei adevărat. Când aude că se învârte cheia în ușă, strigă: „Hocine?“ Și nu din reflex, ci pentru că ea își imaginează că Hocine cel adevărat se va întoarce, că adevăratul Hocine va explica mulțimii că nu el e teroristul, că nu el a omorât opt oameni aruncându-se în aer și făcându-se bucățele. Fiindcă, zice mama, adevăratul Hocine nu putea să plece de-acasă și să nu spună nimănui la revedere.

Momo se oprește copleșit de emoție. Pe umărul său, miniatura adevăratului Hocine își continuă indiferentă siesta.

— Și tu, cum îl judeci tu?

— E fratele meu! Are dreptul să facă ce vrea.

Momo se înroșește la față. În spatele tejghelei, turcul herculeean deschide o pleoapă. Momo, furios că și-a revărsat durerea în public, îi aruncă o privire ucigătoare.

Copleșit de kebabul care acum îmi plutește prin stomac, iubesc tot universul.

— Ai băgat de seamă că fratele tău se schimbase?

— Nu, nu se schimbase. Avea necazuri, era preocupat. Nu-i același

lucru.

Îmi vin în minte documentele descoperite în computer.

— Îți vorbea de religie? Adică mai mult decât înainte?

Momo mă fixează visător.

— Da… Spunea tot timpul că imamul nu-i bun de nimic. Imamul cartierului. Și că n-o să transformăm noi lumea cu un imam ca ăsta. Și sunt de acord cu el. Niciodată nu ne-a păsat de ce trăncăneşte imamul. Hocine n-a fost niciodată religios, aproape că nu studiase Coranul, bea alcool, mergea la petreceri cu prietenii, fuma haşiş, cannabis, lua ecstasy, agăța fete la club, adică, pe scurt, era normal, ce mai! Dar nu în ultimul timp… era preocupat. Da. Foarte mult. Ore întregi. Se închidea în camera lui și cugeta. Vorbea mai puțin. Dar altceva, nu.

Furios, dă cu pumnul.

— Două zile m-a tocat Terletti cu întrebările ca să afle dacă fratele meu a călătorit pe undeva. Hm, călătorii!… Doar nu sunt tâmpit, am înțeles imediat că spunea „călătorii“ și de fapt se referea la Siria. Și insista, se-nvârtea ca mâța în jurul blidului cu mâncare. Mă lua pe ocolite: Italia, Grecia, Turcia… Ce dracu, Hocine e ca mine, nu ne-am dus pe nicăieri. Cel mai departe a fost la Bruxelles și o dată la Amsterdam, ca să danseze, într-o sâmbătă. Nu-i păsa de altceva, soarta lui era pecetluită; unii spun că a fost să se antreneze în lagărele din Siria.

— Ai un Coran la tine?

— Suntem din Rif!

— L-ai citit?

Pare încurcat.

— Noi trăim cu Coranul. Nu ne trebuie să-l citim. E ca și cu dicționarul: tu ai citit dicționarul?

Îi dau dreptate, ca să nu pornim o discuție care să mă depășească. Își încruntă sprâncenele:

— Tu ai citit Coranul?

— Bineînțeles.

Mint puțin, dar voi minți și mâine.

Momo se ghemuiește pe taburet și își potrivește picioarele.

— Mi-e frică să mai merg la școală.

Îi apar vinișoare violete pe tâmplele bronzate.

— Ce-o să le spun? Drept cine mă vor lua? Nu mai vreau să merg acolo.

— Îți place școala?

— Sunt premiantul clasei, spune el repede, și se ghemuiește din nou.

Strivește cu degetul mare un cartof prăjit pe masă, ceea ce rezumă ce simte.

— O să mă creadă un monstru. Fratele monstrului.

Tremură de furie.

— Dacă-mi insultă cineva fratele, îl omor!

— Te vor exmatricula.

— Ei și!

Momo strivește încă un cartof, de data asta foarte hotărât.

— Mai bine făceam și eu ca Hocine…

Cuvintele astea îl trezesc pe micuțul Hocine Badawi așezat pe umărul fratelui său și, subit, interesat de ceea ce declară puștiul, se apleacă ușurel ca să asculte continuarea.

— S-a terminat cu mine. Sunt un criminal, pentru că mă cheamă Badawi. Mama e o criminală, pentru că o cheamă Badawi. Dintr-o clipă într-alta ne-am transformat în niște gunoaie. Crezi că voi accepta să trăiesc așa?

Hocine, cu ochii scânteietori, se apropie de Momo și îi ține în șoaptă o predică, din care eu n-aud nimic.

Împietrit, Momo vorbește de unul singur, căutându-și, parcă, frazele potrivite.

— Suntem umiliți. Lumea n-o să ne ierte niciodată că am trăit alături de un tip care a ucis opt persoane și a rănit alte douăzeci și cinci. Asasinul e steaua familiei noastre! Nimeni n-are ce să-i reproșeze lui Hocine al nostru. Oamenii se uită la noi ca la niște gunoaie când își amintesc. Dar Hocine al nostru era Hocine dinaintea terorismului, cel pe care-l știu de când m-am născut. Ce-ar vrea lumea? Să uit tot? Și să fiu doar fratele teroristului? Ar prefera poate să fiu terorist? Da, ar fi mai simplu.

Tot mai agitat, Hocine și-a regăsit înflăcărarea și suflă tot mai multe fraze în urechea fratelui mai mic, care se bâlbâie, hipnotizat.

— Hocine este gloria familiei Badawi. Pentru tot restul lumii e un barbar, dar el și-a pus în gând să devină martir, un erou! Era mândru de asta. Îmi cunosc fratele: dacă a făcut ce-a făcut înseamnă că era mândru de ce-a făcut. Și dorea să fiu și eu mândru. De-aia îi caut lucrurile. Mi-a lăsat un mesaj. Vreau să-mi înțeleg fratele. Și toată lumea mă împiedică.

Dintr-odată, se scutură ca și cum ar vrea să se elibereze de o vrăjitorie, și Hocine nu se mai mișcă.

— Vrei un desert?

— Ca tine.

Momo își întoarce capul spre turc și, fără să-l privească, îi cere două șarlote cu floare de portocal. Vorbește cu glas scăzut și mai puțin distinct decât cu mine, mormăie și atât; e treaba grasului să fie alert. Panicat, îl imploră să repete comanda. Momo o șoptește făcând un semn din bărbie către prăjituri.

Nu mă pot abține și mârâi:

— Fă și tu puțin efort…

— Eu plătesc! Clientul e rege, nu?

Namila ne pune în față prăjiturile. Impresionat de mutismul lui Momo, mă abțin ca un laș și nu mulțumesc.

Afară, pe stradă, o mașină cu farurile clipinde încetinește.

— Aoleu, poliția! scheaună Momo.

Se dă jos de pe scaun, alunecă în trei secunde la subsolul dughenei și se închide la toaletă.

Pasagerii trântesc ușile mașinii. Doi inspectori de origine magrebiană intră în fast-food.

— Ne e foame! Spune primul.

— Două kebaburi! comandă al doilea.

— Miel, pui, vită? întreabă turcul.

— Vită. Și două cola. O bere, șefu'?

Pe trotuar trece un bărbat cu o țigară în mână.

— Da, Jubilaire, confirmă șeful intrând.

E comisarul Terletti. Ne recunoaștem instantaneu și rămânem muți. Pe urmă, strâmbă din nas și mă privește fără simpatie.

— Tu mănânci halal?[6]

6. Mâncare halal – mâncare pregătită conform preceptelor religioase musulmane.

Mă uit primprejur și constat că scrie peste tot că animalele au fost sacrificate în mod ritual.

— A, da… N-am văzut… N-am remarcat.

Își ridică ochii în tavan.

— Când știu că la alegeri votul tău contează la fel ca al meu, nu-mi mai e deloc dragă democrația.

Iese pe stradă și scuipă în rigolă.

În așteptarea sendvișurilor, cei doi polițiști mă scrutează de parcă aș fi țicnit. Mă prefac că nu-mi dau seama.

Polițiștii plătesc, ies după Terletti, care-și strivește mucul de țigară cu un gest viril, și se urcă cu toții în mașină.

La câteva secunde după ce mașina o ia din loc, iese și Momo de la toaletă.

Îl întâmpin cu un oftat:

— Bine-ai făcut că te-ai ascuns: era și Terletti.

— Ce-a spus? Despre ce ați vorbit?

— Despre nimic. El crede că sunt greu de cap. De fapt, ăsta e cel mai bun camuflaj de care dispun.

Spunând vorbele astea, mă întreb dacă Terletti nu are dreptate. Ce caut eu aici cu fratele unui asasin, care era cât pe ce să mă ucidă? Nu e ciudat că încerc să-l înțeleg, adică să-l consolez?

Capitolul 8

„Pentru ce?“

Întrebarea asta mă frământă din zorii zilei.

Stau cu capul sprijinit în palme, cu coatele pe birou, cu ochii închiși și încerc să mă izolez de redacție. E început de săptămână și jurnaliștii simt mai mult ca niciodată nevoia să schimbe impresii despre evenimentele din urmă; etajul nostru s-a transformat într-un stup, unde albinele zumzăie încontinuu, știrile roiesc și bondarul Pégard tropăie zgomotos, agresiv, febril și le cere albinelor lucrătoare polenul știrilor de ultimă oră. Directorul nostru, care nu s-a făcut niciodată vinovat de exces de modestie, și-a dublat orgoliul: Charleroi a devenit buricul pământului – în orice caz, universul mediatic al lumii – fiindcă reporteri, corespondenți, trimiși speciali, regie video, camere de luat vederi, magnetofoane, sateliți din 50 de țări ne veghează străzile. Orașul nostru a scăpat acum de năpasta somnolenței, fiindcă este sondat de curiozitatea internațională. Reabilitarea asta îl umflă în pene pe Pégard, și se crede mai legitim decât un prinț de viță nobilă: în calitatea lui de patron de presă, s-a interesat de Charleroi înaintea tuturor, chiar în perioada pretinsei lui obscurități! Și acum, triumfă. Își dă aere. Perorează.

Îmi apăs cu palmele tâmplele și urechile ca să mă distanțez de toată hărmălaia asta.

„Pentru ce?“

Reflectez rumegând o serie de imagini. Hocine mă îmbrâncește, se strecoară în mulțimea adunată la intrarea bisericii și urlă *Allahu Akbar* înainte de a exploda… Momo, care refuză să plângă, dar suferă ca un copil orfan, fiindcă fratele mai mare l-a trădat… Victimele care se zbat de durere pe culoarele de la urgență… Tânguielile mamei care și-a pierdut copilul…

„Pentru ce?“

Pentru ce să mori? Pentru ce să ucizi niște necunoscuți? Ce cauză merită așa ceva?

Deasupra genunchilor mei, într-un sertar, computerul lui Hocine Badawi e pus la încărcat. De îndată ce se golește clădirea, o să-l cercetez și poate voi fi în stare să răspund la întrebarea care mă obsedează:

„Pentru ce?“

Întoarcerea mea la redacție a fost sărbătorită azi dimineață. Am fost întâmpinat cu entuziasm, ca și cum m-ar fi îndrăgit. Colegii, care până acum mă trataseră tot timpul cu snobism, și-au arătat în mod neașteptat grija frățească față de sănătatea mea, față de starea mea sufletească. Am fost amabil, cordial și natural, în rezonanță cu armonia generală. În fața acestui asalt de solicitudine, Pégard, care tot timpul sare calul, a deschis trei sticle de vin spumant, căruia el îi zice șampanie, l-a servit în pahare de plastic și ne-a constrâns să bem lichidul călâu rostind un toast pentru convalescența mea.

De când m-am întors, cred că le-am repetat confraților de vreo douăzeci de ori mărturia, deoarece fiecare dorea să aibă privilegiul de a o asculta între patru ochi. Răspunzând și întrebărilor, mi-am îmbogățit relatarea cu diverse detalii, astfel încât, în cele din urmă, am produs o versiune corectă.

Numai Oum Kalsoum nu mi-a pus întrebări. Indiferentă la început, și-a făcut apariția la momentul spumantului, atrasă de alcool ca viespea de dulceață; atunci și-a dat ea seama de veselia echipei, a zâmbit, și-a ridicat paharul și a strigat cu toată lumea la unison. Acum, văzând ce onoare mi s-a acordat, mă privește și ea cu bunăvoință. Am urcat în grad. De acum înainte sunt identificat: ăla în cinstea căruia se bagă șampanie, că până acum, când ne întâlneam, nu prea își amintea cine sunt.

„Pentru ce?“

E ora douăsprezece jumătate. Personalul ia pauză.

După moda belgiană, fiecare și-a adus *sendvișurile* – un prânz frugal pregătit de soție. Mie mi se strânge stomacul. Ca de obicei, n-am nimic de rontăit. Mă hotărăsc să ies afară și să înghit câteva guri de aer ca să-mi păcălesc foamea.

Jos, sub acoperișul intrării, fumătorii trag din țigară.

— Vrei și tu una, Augustin?

— De ce nu?

Mi-aduc aminte că tutunul îți mai taie foamea. Mă trezesc că rămân

printre ei. Încep actualitățile. Deși atentatul n-a fost revendicat de nici o grupare, toți pariază că va veni curând un comunicat ori de la ISIS, ori de la Al-Nusra.

— Bineînțeles că Hocine Badawi s-a radicalizat pe Internet. Mai ales că se bănuiește că a stat un timp în Siria.

— A, da?

— Familia neagă. Vecinii la fel. Și nu există nici un indiciu că ar fi călătorit.

— E important să i se găsească computerul.

— Poliția face tot posibilul, cotrobăie prin coșurile de gunoi.

— Când îl vor găsi, o să știm multe despre ce contacte avea.

Pufăi și mă gândesc cu voluptate că informațiile zac la mine în sertar.

— Și dacă e vorba de un solitar, de un tip care s-a radicalizat de unul singur, fără mentor, fără să facă parte dintr-o celulă?

— E ceva rar asta! Nici măcar un terorist autonom nu rămâne independent.

— Ei, mai există.

— Chiar dacă e un izolat, atentatul va fi revendicat tot de o rețea. O pleașcă: opt morți și douăzeci și cinci de răniți. Îți dai seama ce publicitate! Primii care revendică câștigă.

Toți râd.

— Și dacă operează așa, câte unul, obiectivele le sunt indicate tot de un creier din străinătate.

— Și care sunt obiectivele?

— Creștinii! N-a eliminat creștini la ieșirea din biserică?

— Nu, nu sunt de acord. Nu fuseseră la o slujbă, ci la o înmormântare. Și la funeralii vine toată lumea, creștini, atei, evrei, budiști, musulmani. Hocine Badawi a ales un loc public unde se adunase o mulțime pestriță, așa că ținta lui a fost Charleroi!

— Nu, nu Charleroi, noi toți, întreaga Belgie. Belgia pașnică, cea căreia îi aparține Charleroi.

— Și atunci, de ce nu mai degrabă toată Europa? Pentru că, să fim cinstiți, când vizezi o țară atât de mică, semnalezi ceva… Hai să ne gândim bine, teroriștii n-au ales Portugalia, Andorra sau Monaco. E o diferență! Au ales ceva modest și simbolic! Lovesc Belgia, fiindcă Belgia găzduiește instituțiile europene. Toată Europa e vizată, fraților.

— Și tu, Augustin? Tu, care l-ai văzut pe Hocine, ce zici?

Îmi strivesc mucul de țigară de tencuială.

— Eu n-am văzut ce era în capul lui.

Mă aprobă, fără să-mi bănuiască șiretlicul.

De fapt am văzut ce era în capul lui: pe tatăl lui. În schimb, ce vorbeau mi-a scăpat.

Conversația sporește, domoală, evazivă, aidoma rotocoalelor fumului de țigară. Hocine a devenit marioneta mai multor ventriloci: fiecare cu vocea lui și cu propriile obsesii.

Rămân tăcut și urc în redacție. Inspectez bucătăria și ajung la concluzia că nu există nimic de băgat în gură.

Îmi vâjâie capul. Beau niște apă de la robinet ca să-mi umplu stomacul cu ceva.

De ciudă, mă instalez la biroul meu și deschid Coranul, pe care l-am descoperit printre dicționarele și enciclopediile puse la dispoziția noastră pe o etajeră.

Încep să citesc, dar frazele îmi dansează sub ochi și mă ia cu leșin.

— Ia, poftim!

E Oum Kalsoum, într-o rochie imprimată cu papagali, și machiată cu albastru-deschis. Îmi întinde maiestuoasă un platou de prăjituri cu miere.

— Sunt pentru tine, spune cu un surâs pe care nu-l mai văzusem vreodată.

Apuc o prăjitură cu degetele.

— Nu. Tot platoul e pentru tine.

Îi mulțumesc bâlbâind ceva de neînțeles. Își dă seama că nu mă prefac. Surâde și mai larg.

— Le-am făcut în weekend.

Încep să mă îndop. Ea mă privește cum le devorez. Radiază.

Satisfacția ei e colorată de o vagă surpriză, nu din cauza bucuriei mele, ci o surpriză adresată sieși: o surprinde că a avut o idee atât de strălucită. E în culmea fericirii când mă contemplă, dar în același timp se admiră pe ea, ca o regină bucuroasă că-și mulțumește supușii.

Îi mulțumesc o ultimă dată; își ia un aer de modestie, face stânga-mprejur și dispare fredonând.

Mă oblig să mestec încet, să-mi rezerv jumătate din baclavale pentru masa de seară. Acum sunt sătul și simt cum mă fură somnul. Nu, nu trebuie să-i dau ocazia lui Pégard să mă umilească. Apuc o piuneză și o fixez pe speteaza scaunului pe care stau, cu vârful în dreptul șalelor; dacă cumva mi

se închid ochii şi-mi pierd echilibrul, acul mă va trezi.

Colegii se întorc şi stupul îşi reia zumzăitul. Molipsit de energia redacţiei, reuşesc să lucrez. Mi s-au încredinţat nişte sarcini de subaltern: să clasez micile anunţuri, să compun pagina de „ştiri pe scurt“. Mă pun pe treabă ca şi cum misiunea m-ar pasiona.

Birourile s-au golit.

La orele nouăsprezece, Philibert Pégard m-a autorizat să mai rămân, atrăgându-mi însă atenţia să sting lumina când plec şi să trântesc uşa, pentru ca sistemul automat de alarmă să intre imediat în funcţiune.

Fiind convins că sunt singur, scot în fine computerul din sertar. Mi se pare că e mai greu acum, după ce s-a încărcat, şi aştept să-mi livreze secretele lui Hocine Badawi.

Preţiosul ecran îmi arată mai întâi noaptea aceea înstelată. Încep să parcurg documentele. Fişe referitoare la explozive şi detonatoare. Un studiu despre cianură şi ricină. Articole despre sistemele de deschidere a focului. Prospecte jihadiste. O serie de portrete cu titlul *shahid*. Consultând dicţionarul, aflu că termenul respectiv îi desemnează pe eroii islamului şi constat că Hocine colecţiona staruri ale terorismului, după cum alţii colecţionează vedete din fotbal sau staruri pop.

Nişte fişiere arată calea islamului autentic conform salafismului[7], o întoarcere regeneratoare la sursă, la textele fondatoare. Departe de a vorbi despre măceluri, evocă inocenţa pierdută şi puritatea care trebuie regenerate. „Bunul musulman“, „adevăratul musulman“, „în slujba lui Dumnezeu“ sunt expresiile care abundă în fiecare paragraf.

7. Salafism – provine de la cuvântul arab *salaf* (strămoş). Este o aripă a islamului care propovăduieşte respectarea strictă a preceptelor corecte, drepte, lăsate moştenire de strămoşii islamului.

Încerc să accesez mailul. E blocat. Deschid Recycle bin: a fost golit. Ce frustrare! Dumnezeu e peste tot în computerul ăsta, dar complicii lui Hocine, nicăieri. Numai un IT-ist ar putea să forţeze porţile astea.

— Ah, eram sigură că te găsesc aici!

Vocea mă face să tresar.

O descopăr pe judecătoarea Poitrenot însoţită de stângaciul Méchin, transpirat leoarcă, aproape dărâmat sub povara dosarelor.

— Méchin, pune jos toate astea, semeni cu un dromader.

— Mulțumesc, doamna judecător.

Ea ridică din umeri și își trage un scaun în fața biroului meu.

— Augustin, te deranjează dacă stăm puțin de vorbă? Treceam pe-aici și mi-am zis să mă opresc câteva minute.

— Cum doriți…

— Biroul meu miroase a pipi de pisică. Niciodată n-am înțeles cum se poate așa ceva, când nu e nici o pisică în toată clădirea – deduc asta după abundența de șobolani din pivniță. La început, am bănuit că mirosul venea de la delincvenți – crede-mă că unii sunt alergici la apă și săpun –, pe urmă, după ce am audiat niște escroci mai răsăriți, m-am gândit că…

Jenată, se apleacă spre mine și-mi șoptește în ureche:

— …poate venea de la Méchin. OK, mi-era jenă, dar, în fond, de ce nu? Ei bine, nu de la el! Méchin se dă în fiecare dimineață cu parfum de vetiver – ceea ce mie îmi taie apetitul –, nu cu urină.

Își retrage bustul și continuă cu voce tare, ca să audă și Méchin, care caută un loc unde să-și pună dosarele.

— Am schimbat mocheta, am dezinfectat mobilele, am spălat pereții. Degeaba! Parcă tot într-un grajd ne aflăm. Nu-i așa, Méchin?

— A, da, doamna judecător.

— În fine, n-avem noi timp să investigăm misterul ăsta, nu pentru asta mă plătește statul! Cum facem? Stăm de vorbă aici, sau preferi un bistrou?

— Aici. Nu mi-am terminat treaba.

Închid nonșalant computerul, ca și cum mi-ar aparține. Dar nu mă pricep la minciuni, iar la prefăcătorii, și mai puțin. Se uită la mine și-mi observă neliniștea. Are o privire șovăitoare, nu știe ce să creadă, bănuiește ceva.

— Aveți întrebări? spun eu ca să-i mut ochii de la computer.

— Aceeași întrebare pe care ți-o pui și tu: pentru ce?

Încremenesc și-mi dau seama. Flutură o cutiuță cu bomboane violete.

— Vrei?

— Nu.

— Mai bine, că dau crampe. Méchin, tu vrei?

— Nu, mulțumesc, doamna judecător.

Își suge bomboana. Îi dezvălui perplexitatea mea:

— De ce mă întrebați „pentru ce?“ De ce pe mine?

— Pari sensibil, inteligent. În plus, ai un…

Se întoarce, se asigură că Méchin e suficient de departe și șoptește:

— …un dar! Darul tău poate-ți permite să răspunzi?

Ca să-mi lase timp să reflectez, se ridică și-l măsoară disprețuitor din creștet până-n tălpi pe Méchin, care își deschide laptopul.

— Nu va trebui să notezi nimic, Méchin. Augustin și cu mine vom avea doar o conversație neformală. Nu avem nevoie de tine.

Méchin își șterge broboanele de sudoare de pe frunte.

— Pot să merg la toaletă, doamna judecător?

— Bineînțeles, Méchin, bineînțeles.

— Mulțumesc, doamna judecător.

Se încruntă urmărind cum Méchin dispare pe coridor.

— Ce comportament aberant! Îmi mulțumește când îl îndemn să-și pună documentele jos, sau când îi permit să meargă la toaletă… Există două răspunsuri: ori eu îl tiranizez, ori el se tâmpește. Tu ce crezi? Nu, nu-mi spune. Ne oprim aici.

Se așază din nou în fața mea.

— Așadar?

— Încerc să înțeleg și nu reușesc.

— Eu am descoperit o pistă, spune ea. O pistă pe care poliția, ghidată de cimpanzeul ăsta magnific de Terletti, n-o ia în considerare și despre care ezit să-i vorbesc. Metoda mea? Să-l audiez pe criminal.

Privirea i se oprește pe computerul meu.

— E suficient doar să asculți ce spune.

Mă trec fiorii. Oare încearcă să-mi explice că a identificat proprietarul aparatului așezat între noi?

— Pentru moment, în ciuda percheziţiilor pe care le face, poliția n-a pus încă mâna pe computerul lui Hocine Badawi. Dar prea mult n-o să mai întârzie…

Își ridică privirea spre mine.

— N-are a face! El deja ne-a informat.

— …?

— *Allahu Akbar*, asta a strigat cu o secundă înainte de a sări în aer. *Allahu Akbar.* Sloganul ăsta a devenit atât de obișnuit, încât i se neglijează importanța. Trebuie să ne deschidem urechile și să pătrundem mai bine vociferările oamenilor ăstora: *Allahu Akbar.*

— *Dumnezeu e cel mai mare.*

— În pragul morții, teroriștii strigă numele lui Dumnezeu. Terletti face o greșeală când neglijează aceste vorbe: *Allahu Akbar.*

— E doar o expresie.

— A, da? Eu cred că e mai mult decât o expresie.

— O revendicare?

— Prima idee care-ți vine… Cea care-i blochează pe jurnaliști…

— O mărturisire?

— Și mai mult.

— Atunci ce?

— Un denunț!

Mă fixează. Mă simt hipnotizat.

— În clipa de pe urmă, ei îl trădează pe vinovat. Îl denunță pe călău. Cât despre ei, rămân în continuare niște marionete; deasupra lor, a tuturor, se află un redutabil păpușar.

— Poftim?

— Și noi îi facem responsabili pe cei care nu sunt altceva decât momeala. Acuzăm victimele. Asasin este cel care decretează, nu cel care execută. Creierul, nu mâna. Cine comandă în cazul de față? Dumnezeu.

Judecătoarea se ridică și se învârtește în jurul birourilor, cu mâinile la spate.

— Combatanții îi trâmbițează numele! De secole întregi îl denunță pe Dumnezeu, iar nouă, prin nu știu ce infirmitate bizară, ne scapă sensul acestui strigăt. Cruciade, războaie sfinte, certuri între creștini și catari, lupte între catolici și protestanți, toate bătăliile astea au fost săvârșite în numele lui Dumnezeu! Coloniștii americani îi exterminau pe indieni citând din Cartea lui Iosua, olandezii invocau Deuteronomul ca să justifice apartheidul în Africa de Sud, japonezii invadau China în numele șintoismului, în islam, sunniții se războiesc cu șiiții ascultând de Allah, și azi teroriștii Statului Islamic sau ai grupării Al Qaeda se sacrifică și fac măceluri strigând *Allahu Akbar.* În timp ce noi suferim de surzenie. Și mai rău: ascultăm aceste declarații și le criticăm cu severitate. Cum să ucizi în numele lui Dumnezeu? Credincioșii consideră că așa ceva este o blasfemie, ateii, că e aberant.

— Sunt prea multe religii pe pământ, doamnă. Dacă n-ar fi decât una…

— Dumnezeu tot rămâne. Și Dumnezeu ne torturează.

— Atunci, ar trebui să dispară religiile.

Reflectând la ce-am spus, își apucă ceasul cu degetele și întoarce brățara în jurul încheieturii mâinii.

Eu îmi continui gândul:

— Dacă oamenii s-ar lipsi de religii, tot ar mai izbucni conflicte, conflicte de interes, teritoriale, conflicte de orgoliu, dar ele n-ar putea fi

justificate făcând apel la Dumnezeu, nu ne-am mai putea îmbăta cu canoane religioase, nu ne-am putea făli că suntem defensivi, când în fond nu suntem decât ofensivi.

— Divaghezi, Augustin. Tu postulezi că războaiele se duc în numele lui Dumnezeu, fiindcă oamenii îl folosesc pe Dumnezeu ca instrument, îi uzurpă cuvântul, dându-i legitimitate. După tine, oamenii îl folosesc ca pe un paravan, ca pe un gen de ceață care le disimulează cruzimea, ca scuză a cinismului lor. Și dacă ar fi… invers?

— Nu știu.

— Dacă Dumnezeu ar fi cel care-i împinge pe oameni la război?

— Dumnezeu nu-i decât un pretext.

— Nu, Dumnezeu e un text.

— Doamnă Poitrenot, culturile nu vin de la Dumnezeu. Oamenii elaborează doctrinele, formulează legile, dogmele, stabilesc ritualurile, ierarhiile, instituțiile. Religiile sunt invenții ale oamenilor.

— Uiți ce au la bază: textele sacre.

— Și pe ele tot oamenii le scriu.

— Ce știi tu?

Replica asta mă frapează. Eu nu mi-am imaginat niciodată un Dumnezeu real, nu l-am conceput altfel decât ca pe o dorință. E un vis, o fantasmă, produsul minții omenești.

— Augustin, raționamentul tău pornește de la ipoteza că Dumnezeu nu există. Ce știi tu despre asta?

— Am sentimentul ăsta… un sentiment de vid…

— Repet: ce știi tu despre asta?

— Nimic. La drept vorbind, nimic…

— Aha!

— Și dumneavoastră?

— Nici eu nu știu nimic.

— Aha!

Ia în râs aerul meu victorios.

— Nici unul din noi nu știe dacă Dumnezeu există, Augustin. E normal. Și asta dovedește că suntem oneşti. Existența lui Dumnezeu nu ține de nici o știință, nici de capacitatea de percepție a simțurilor noastre – nu-l vedem, nu-l auzim, nu-l mirosim, nu-i strângem mâna –, nici de cunoașterea științifică – nu-l descoperim pe Dumnezeu sub lentilele microscopului, ale telescopului, nici prin rezolvarea unei ecuații matematice –, nici de reflecția filozofică – nu există raționament care să-i

dea viață. Nu aș avea încredere în fricoșii care pretind că „știu“… Că știu că Dumnezeu există sau că nu există.

— Și atunci?

— Trebuie să-ți păstrezi mintea deschisă și să presupui posibilitatea că Dumnezeu există. Dacă așa este, Dumnezeu își face cunoscute dorințele prin intermediul cărților sfinte, Vechiul Testament, Noul Testament, Coranul, al căror conținut are, conform indicațiilor sale, statut de revelație. Dumnezeu îi inspiră și pe intermediarii la care recurge: profeți, scribi, martori. În cazul ăsta…

Judecătoarea se oprește. Simt că ezită. Aranjează un teanc de hârtii de pe biroul meu, după care aruncă rapid o privire în spate.

— În cazul ăsta, exclamă ea, e un dezastru!

— Că Dumnezeu există?

— Că spune ce spune.

Coboară tonul, ca și cum i-ar fi teamă că cel despre care vorbește o spionează:

— Biblia, de exemplu. Începe destul de bine cu Facerea, cu Dumnezeu care pune ordine în haos și creează niște lucruri geniale ca stelele, globul pământesc, oceanul, diamantele, portocalele, piersicile, ciocolata, pisicile, penele de păun, digestia. Până aici, avem de-a face cu un Dumnezeu blajin și generos. Pe urmă, se înfurie: îi pedepsește pe Adam și pe Eva, fiindcă fac o greșeală, îi gonește din Rai, îl condamnă pe bărbat la muncă, și pe femeie la durere. Ce caracter murdar! Așadar, euforia n-a ținut mult. Înverșunarea continuă secole și secole în șir… Dumnezeu își regretă bunăvoința și generozitatea, e dezgustat de ființele pe care le-a creat și organizează un prim genocid: pang! Pune la cale potopul ca să termine cu toți cei vii! Din fericire, familia lui Noe scapă, își continuă existența, dar nu trece mult și Dumnezeu se supără. Incendiază orașele, ca Sodoma și Gomora, Adma, Zeboim. Când, sub comanda lui Moise, își eliberează poporul de sub jugul faraonului, trimite Egiptului zece plăgi – broaște, țânțari, lăcuste, bube, ape otrăvite – care se termină cu uciderea pruncilor! Dă apoi ordin să se facă băi de sânge pentru recucerirea Pământului Făgăduinței, în detrimentul populațiilor locale, provocând astfel un al doilea genocid, cel al cananeenilor. Și te scutesc acum de sfaturile pe care i le-a dat lui Solomon – să-și distrugă adversarii –, lui David – să-i lichideze pe filisteni, de discursurile pompoase, dușmănoase din Psalmi… Dumnezeu belicosul provoacă războaiele de ale căror reguli își bate joc. Și, departe de a se opri doar la soldați, își varsă mânia pe femei, pe copii, pe oamenii cei mai slabi,

pe cele mai nevinovate populații civile. În Noul Testament, se mai potolește puțin – cu toate că-și trimite fiul să crape pe o cruce –, pe urmă tună și fulgeră în cartea din urmă, Apocalipsa, o profeție înspăimântătoare, conform căreia patru cavaleri – călare pe patru cai, unul alb, unul roșu, unul negru și unul gălbui – aduc biruința, discordia, foametea și moartea.

Abia mai respiră, dar nu se oprește:

— În Coran, Dumnezeu continuă să aţâţe focul. În sura Vacii, ca în Deuteronomul din Biblie, Dumnezeu ordonă uciderea necredinciosului…

— Știu!

— Cum de știi?

— Tocmai citesc Coranul.

Dă din cap și spune:

— Nici un text sacru nu omite cruzimea incredibilă a lui Dumnezeu.

Se așază comod pe scaun.

— Și noi, tu, eu, ceilalți, ce facem de-a lungul secolelor? Îi atacăm pe oameni. Le repetăm întruna că se servesc de Dumnezeu ca să-și exprime agresivitatea, dar dacă cumva Dumnezeu se servește de oameni ca să-și exprime propria agresivitate? Afirmăm că Dumnezeu e o scuză, dar dacă este invers și umanitatea este scuza lui Dumnezeu? Insistăm fără preget că furia oamenilor provoacă măceluri, dar dacă e vorba de furia divină? Vorbim de violențe comise în numele lui Dumnezeu, dar dacă ele sunt concretizarea violenței lui Dumnezeu?

Se apropie deodată de mine.

— Iată ce ar trebui să fac eu, să investighez un ucigaș recidivist, cel mai gigantic ucigaș al Istoriei. La urma urmelor, deținem deja mărturii și destăinuiri de mii și mii de ani – eu prefer să le numesc denunțuri. E vreo problemă? Da, prescrierea. Trebuie să-l anchetăm pe Dumnezeul de azi. Numai că eu nu l-aș angaja pe comisarul Terletti pentru treaba asta. Îți închipui ce mutră ar face? Un italian care poartă medalion cu Sfânta Fecioară pe blana care-i iese de sub cămașă? I s-ar face părul măciucă bietului băiat, ar semăna cu un arici. Dar procurorul general? Ar zice ori că am înnebunit, ori că sunt o imbecilă. Optez pentru imbecilă. Poate să mă ducă departe, să fiu dată afară din povestea asta, să fiu dată afară pur și simplu. Deoarece, dacă Dumnezeu, ca naș al acestei mafii, și-a țesut pânza, are și el ajutoare, intermediari. A pus la punct toată rețeaua. M-am fript.

— De ce îmi spuneți mie toate astea?

— Ca să faci tu ancheta cazului în locul meu.

— Eu?

— Fă-i un dosar lui Dumnezeu. În timp ce Dumnezeu și bipezii lui păroși merg cu nasul în pământ pe urmele unor amărâte de indicii umane, ridică-te deasupra lor, continuă ancheta la nivelul pe care-l merită, și demonstrează-mi că Dumnezeu este vinovatul!

Dă cu mâna în birou și, privindu-mă insistent, îmi trage și mie una zdravănă:

— Dumnezeu e cel care ucide.

Capitolul 9

Noaptea, birourile se fac negre ca smoala. În penumbra murdară, nu mai văd diferențele dintre mese de scris, comode, fotolii; mobilierul s-a mărit amenințător. Numai instalația de alarmă emite niște clipiri difuze albăstrii de îndată ce casc sau mă întind.

Din reflex de *squatter*, ocup redacția în mod clandestin: am stins lămpile și am micșorat luminozitatea ecranului, care-mi obosește ochii.

Afară, un orologiu cu sunet grav lasă să se audă zece bătăi; după un scurt decalaj, bat clopotele de la Notre-Dame-des-Remparts. Judecătoarea Poitrenot și fidelul ei Méchin au plecat de mult.

Așezat în fața computerului, am ronțăit agale foietajele de la Oum Kalsoum, lingându-mi degetele după fiecare ca să savurez mierea și zahărul. Curge în mine un gen de oboseală caldă, care mi se răspândește în tot corpul și mă moleșește. Sunt atât de îndopat, că mă aflu în pragul migrenei, dar trupul are momente de fericire.

Cu cât mai sătulă mi-e burta, cu atât mai mult strigă spiritul după hrană. Descumpănit de prelegerea judecătoarei Poitrenot, am analizat încă o dată conținutul laptopului: îi confirmă supozițiile. Peste tot, Dumnezeu e cel care vorbește. El amenință sau răsplătește. Și ordonă tot ce-i mai rău. Înainte, le luam drept formule retorice, acum le iau de bune. Teroriștii nu-mi mai apar deranjați mintal, ci sunt niște viteji; sinucigașii migrează spre panteonul sfinților.

Scârbit, îmi masez mușchii cefei, pe care ziua de lucru sedentară i-a înțepenit. Mă ustură pleoapele. Am nevoie de aer.

Să te supui… Ce are de-a face spiritualitatea cu renunțarea? Credința cu supunerea totală?

Nu e mai frumos, uneori, să te opui? Dacă Dumnezeu împinge la

crimă, omul trebuie să o respingă. Când Dumnezeu nu se comportă la înălțimea sa de Dumnezeu, să-i atragem atenția și să-i întoarcem spatele. Aspir la o asemenea gândire… Dar convingerile mele au suferit o derută. În noaptea asta, a intrat în viața mea un nou personaj: Dumnezeu. Nu-l chemam, nu-l veneram. Aparținea acelui conglomerat de termeni care nu corespund nici unei realități – zână, neant, gaură neagră, infern, rai, purgatoriu –, grupul cuvintelor inofensive. Ce eroare! Din cauza lui Poitrenot, mi-a apărut pe scenă, cu spada în mână, cu insulta în gură, cu privirea furibundă, animat de o înverșunare nesățioasă în slujba cuceririi și răzbunării.

Totul s-a schimbat, din păcate. Mă înfricoșează. Mă încremenește. Mă domină cu înverșunarea lui, nu cu înțelepciunea. Sub el, mă sufoc.

Îmi dau seama cu oroare că a prosperat dintotdeauna acolo unde se află. Vai, Dumnezeu n-a stat în umbră, s-a expus în plină lumină, în orașe, sub formă de biserici, de temple, de sinagogi, de moschei, apoi în nume, în acte, în fraze, în opinii, în doctrine. A guvernat totul, sigur pe el, indiferent dacă eu eram orb sau surd.

Revelația asta mă copleșește; m-a expulzat din universul meu și asta mă înfioară. Îl regret pe Dumnezeul ateismului meu. Acel Dumnezeu în care nu credeam, bun, generos, afectuos, încarnarea a tot ce e mai bun în om. Dumnezeul căruia convulsiile realității mă constrâng să-i dau atenție e nedrept, părtinitor, agresiv. Ce-am avut de câștigat întâlnindu-l? Nimic. Doar dacă demoralizarea, spaima, opresiunea, anxietatea pot fi numite progres.

Nu mă așteptam la un astfel de Dumnezeu.

Într-o lume ideală, Dumnezeu s-ar arăta binevoitor; într-a noastră, se arată odios. Într-o lume ideală, l-aș fi respectat; într-a noastră, mă sperie.

O să reușesc să-l țin la distanță? Să mă țin la distanță? Cine decide? Mi-am păstrat puterea?

Închid computerul și-i dau drumul în buzunarul lărgit al impermeabilului.

Nu mă așteaptă nimeni, squatul meu nu are confortul birourilor de aici, dar plec, nu mai stau. Nu trebuie să mă găsească Pégard aici mâine dimineață.

Ajuns în stradă, mă surprinde faptul că viața continuă. Trei băieți se ciondănesc în glumă. O doamnă obeză își contemplă pudelul care se ușurează. Un tânăr de 30 de ani, la patru ace, cu o haină scurtă și fular de mătase în jurul gâtului, merge grăbit vorbind la mobil cu cea pe care a

sunat-o. Fericiții! Pe ei îi doare-n cot că Dumnezeu îi hărțuiește pe oameni și-i împinge la măcel.

Instinctiv, mă îndrept spre Piața Charles II. O mașină micșorează viteza în dreptul meu și mă urmează de-a lungul trotuarului: din spatele geamurilor, polițiștii plecați în patrulare se uită insistent la mine. Cuprins de neliniște, îl implor pe Dumnezeu să nu se oprească să mă percheziționeze. Din fericire, accelerează și își continuă rondul; nu le par interesant. Am și eu o dată norocul să fiu salvat de neînsemnătatea mea.

Momentul ăsta de panică mă luminează: computerul mă pune în pericol. Dacă polițiștii ar fi dat de el, l-ar fi deschis și ar fi zis că sunt complicele lui Hocine Badawi. Când trec pe lângă un coș de gunoi, mă hotărăsc să-i dau drumul.

Nu! Indiciile…

Mă răzgândesc. Presupunând că va pescui cineva computerul, criminaliștii îmi vor colecta ADN-ul sau amprentele de pe tastatură. Chiar dacă nu figurez în nici un registru penal, aș putea fi identificat.

O iau din nou pe bulevardul Audent.

În fața unei bănci, un om al străzii instalat pe o saltea de burete acoperită de cârpe citește cu o lanternă frontală de speolog niște benzi desenate, *Picsou Parade* și *Mickey*; e concentrat, imperturbabil, încruntat, deja agasat de oricine l-ar deranja, și afișează seriozitatea cuiva care ar aprofunda Proust sau Kant.

Exact înainte de Piața Charles II, mă oprește o femeie.

— Pentru mine și copil, vă rog.

O cerșetoare îmbrăcată neglijent mângâie o păpușă de plastic pe care o ține strâns la piept. Femeia observă că i-am descoperit accesoriul și dă să-l anime legănându-l.

— N-avem ce mânca.

Fără pic de jenă, îi zâmbește îndurerată păpușii, ca și cum, ca mamă devotată, s-ar alarma. Perfect conștientă că nu m-a păcălit, își continuă, oricum, comedia:

— Pentru copil și pentru mine, vă implor.

— Îmi pare rău, și-i arăt palmele goale.

Ridică din umeri. Mă crede; tenișii mei obosiți, impermeabilul ponosit și silueta scheletică nu i-au scăpat.

— Vrei să te culci cu mine?

A pus întrebarea cât se poate de natural, fără urmă de seducție, pe un ton detașat, de parcă mă ruga să-i car o sacoșă.

— Nu, mersi.

— Nu-ți place de mine?

Nici de data asta nu-și învăluie debitul cu oarecare feminitate, dar simt că mijește agresivitatea.

— Îmi pare rău, mă așteaptă cineva…

— Te-așteaptă, repetă femeia pe un ton afectat. Mă rog, prințule…

Îmi face o plecăciune zeflemitoare, și apoi traversează rapid pe trotuarul de vizavi, unde-l acostează pe următorul trecător.

— Domnule, n-avem ce mânca, copilul și cu mine.

Îmi văd de drum.

Ce-ar fi să-i restitui computerul lui Momo? Fără îndoială că Hocine Badawi pentru el îl abandonase în benă, acolo unde își ascundeau ei doi comorile. Am găsit soluția! Ori îl pun înapoi printre gunoaie, ori – și mai bună idee – mă văd cu Momo și i-l dau direct.

Ajung în Piața Charles II.

Pânze plastifiate îmbracă vitrinele oarbe și zidurile afectate de impactul exploziei. În fața scărilor de la intrarea în biserică, mormane de buchete și mesaje exprimă emoția populației. Din loc în loc, pe scări, pe caldarâm, sub ferestre, flăcările plăpânde ale lumânărilor creează o ambianță caldă, castaniu-aurie, candidă, care seamănă cu Ajunul Crăciunului. Perechi, grupuri de prieteni vin și se încălzesc. Stau cu capul plecat și se roagă în tăcere, meditează, aduc omagiu morților, și trăiesc emoția de a împărtăși această armonie tăcută după brutalitatea ucigătoare.

Compasiunea lor o declanșează și pe a mea. Pentru prima oară, reflectez cu adevărat asupra faptului că aici și-au pierdut viața oameni nevinovați. Văd consecințele irupției violenței pure, idioate, de nejustificat, în inima unui oraș pașnic.

La stânga mea, lângă primărie, observ un grup de oameni care îmi amintește ceva. În mijlocul familiei sale, un bătrân venerabil îmbrăcat într-un palton negru plânge, susținut de copiii lui: e bătrânul care mă vizita în camera de spital, cel care-și înmormânta soția în ziua atentatului. Domnul Versini s-a transformat. Nu mai arată ca un semn de întrebare, a înțeles și e zdrobit de durere.

Tulburat, o iau pe o stradă laterală, de frică să nu mă recunoască. Grăbesc pasul. Inima îmi bate tot mai repede.

N-am să-i dau computerul lui Momo. De ce aș respecta eu intențiile lui Hocine Badawi, un călău al umanității? Pe deasupra, obiectul conține documente ce pot dezorienta o minte șovăitoare. După crima comisă de

fratele său, trezește suspiciuni, și ar putea fi tentat să se izoleze, să braveze, să se radicalizeze. De altfel, cine-mi poate dovedi că Momo nu deține parola de mail?

Singura soluție rezonabilă este să încredințez obiectul poliției. Nu-l mai păstrez după ce l-am golit de conținut. Nu voi mai avea computer… Ei și?

— Comisarul Terletti va sosi în scurt timp. Nu doriți să stați de vorbă cu altcineva?

Polițista din spatele geamului recepției unde se înregistrează primirile îmi pune aceeași întrebare pentru a patra oară de azi dimineață. Eu aștept pe o banchetă și răspunsul îmi e pentru a patra oară identic:

— Nu, doar dumnealui, cu nimeni altcineva. Mă cunoaște. Am fost victimă a exploziei. Ne-am mai întâlnit.

Pipăi computerul. Sunt aici ca să-l recuceresc pe Terletti. Nu numai că mă fascinează morocănosul ăsta de italian, dar mă tem și de timiditatea mea când suntem față în față. Puternic, hotărât, viril, direct, este atât imaginea tatălui care-mi lipsește, cât și a masculului care nu sunt.

Mi-am îndeplinit conștiincios planul elaborat ieri seară. După ce am luat hotărârea, am trecut pe la bomba unde m-a dus Momo, *La Folie Kebab*. I-am imitat puțin atitudinea plină de siguranță și l-am salutat pe colosul turc cu buze trandafirii, spunându-i:

— Merg la toaletă. Comand pe urmă.

În cabina zăvorâtă, m-am asigurat că puteam ascunde computerul deasupra rezervorului de apă, între el și tavan. Am crestat peretele cu colțurile computerului și am lăsat sfărâmăturile tencuielii pe margine. Apoi l-am pus din nou în buzunar și am ieșit.

Din capătul dughenei, i-am spus din mers uriașului cu șorț de cum am pășit pe trotuar:

— De fapt, nu!

Și am luat-o la picior. Chiar dacă bănuiam că vânzătorul nu s-ar fi luat de mine că mă răzgândisem, tot nu mă simțeam bine că încălcasem regulile.

— Ah! Uitați-l pe comisarul Terletti.

Polițista care-mi anunță venirea superiorului ei se ridică, cochetă, își aranjează părul și-i spune:

— Tânărului ăstuia i s-a urât de când vă tot așteaptă.

Fără să-și ridice privirea spre cea care-l informează, Terletti se întoarce

plictisit către mine.

— Ah…

Și se transformă într-un bloc de țâfnă.

— Ce vrei?

— Să vă aduc la cunoștință un amănunt important.

— Îți dai seama că nu ești un om de încredere?

— Eu, poate nu. În schimb, obiectul pe care l-am adus cu mine…

Scot computerul.

Terletti nu se clintește.

Aștept. Știu că face pe impasibilul. Știu că simulează indiferența. Știu că așteaptă momentul propice să-mi arate că mă domină. Aștept.

Articulează, în fine, ca o mușcătură:

— Ce e?

— Computerul lui Hocine Badawi.

O licărire îi străpunge instantaneu irisul negru, febra vânătorului.

— Vino după mine!

Împinge cu brațul larg deschis toate sasurile și avansează cu pași alerți, fără să-i pese de mine, care-l urmez luptând cu ușile care-mi nimeresc în nas.

Intrăm în biroul lui. Închide cu grijă ușa. Încăperea pute a scrum. Pe pereți nu sunt prinse foi de hârtie, așa că mulțimea de pioneze arată ca o erupție de coșuri pe zidul altfel gol.

— Stai jos.

Se apropie de mine și mă cercetează cu severitate.

— E în interesul tău să nu faci greșeli. Cum demonstrezi că e vorba de computerul lui Hocine Badawi?

Scot aparatul, aprind cerul înstelat, apăs pe galeria de imagini și pe urmă pe un fișier intitulat *Eu și Momo*.

— Măi, să fie! strigă Terletti.

Jubilează în felul lui specific, adică devenind încă și mai tenebros, mai taciturn, mai lugubru decât înainte. În timp ce se învârte în jurul meu, își freacă obrajii albăstrii, scoțând un sunet de răzătoare.

— Unde l-ai găsit?

I-am servit relatarea pe care o pregătisem: computerul era ascuns la toaleta unui restaurant unde am intrat să-mi cumpăr un sendviș; chiar acela unde ne-am văzut duminică. Îi precizez adresa și ora. Îi mărturisesc apoi că am examinat laptopul, fiindcă mă gândisem să-l păstrez eu.

Amănuntul ăsta îl face pe Terletti să dea crezare aventurii mele.

Schițează o grimasă răutăcioasă.

— Așa, ticălosule, voiai să-l păstrezi?

— Da. Dar când am văzut al cui era…

— Sigur, sigur. Bine, șterg cu buretele furtișagul.

Pune entuziast mâna pe telefon.

— Băieți, știți ceva? Am recuperat computerul lui Hocine Badawi. Exact. Aici, la mine. Mi l-a adus un martor. OK, nu-l ating.

Termină satisfăcut conversația.

— Băieții de la IT o să sune imediat.

Telefonul sună. Terletti bombăne, pe urmă răspunde.

— Alo? Bună ziua, doamna judecător.

Zâmbește. Zâmbesc și eu, fiindcă îmi imaginez că la capătul celălalt al firului se află judecătoarea Poitrenot.

— Ați nimerit la țanc, doamna judecător. Am descoperit… Cum? În dimineața asta? În biroul dumneavoastră? Imediat, doamnă judecător.

Căzut pe gânduri, Terletti își freacă cotul, iar eu bănuiesc, după aerul lui posomorât, că nu prea gustă autoritatea feminină. Analizează din ochi computerul fără să-l atingă.

— Ai deschis mailul?

— Nu, n-am putut.

— Băieții noștri vor reuși. Am recrutat specialiști excelenți. Niște genii.

Îmi întinde mâna.

I-o strâng cu mândrie, tulburat de căldura lui neașteptată.

— Mulțumesc, Augustin. Semnează-ți depoziția la Martinet, camera de alături. Eu mă tirez în biroul judecătoarei.

Încântat că i-am câștigat admirația, îi răspund relaxat:

— Biroul unde miroase a pișat de pisică?

Preț de câteva secunde, se uită consternat în ochii mei, își retrage mâna, face un pas înapoi și își amintește că m-a luat întotdeauna de nebun. Scoate un oftat.

Se retrage bolborosindu-mi din spate, când trece pragul:

— Cu bine și noroc!

Ușa se închide.

Ca de obicei, am vrut să impresionez, în schimb n-am reușit decât să-mi consolidez imaginea de găgăuță. Terletti rezumă ceea ce provoacă trecerea mea prin viața oamenilor: o extremă indiferență care uneori capătă

nuanțe de dispreț.

Când ajung la redacția ziarului *Demain*, zidurile se cutremură. Pégard a intrat într-una din crizele lui de furie care îi înfricoșează pe angajați, pentru că astfel de crize se încheie cu umilințe, represalii, sau – și mai rău – concedieri pe loc. Pégard are fața violacee, părul rar răvășit și zbiară că tirajul ziarului a scăzut din nou la nivelul obișnuit, în timp ce el, directorul, considera că ceea ce în ultimele zile fusese o excepție avea să devină noua regulă. Colac peste pupăză, de vreme ce trupele trimise la Charleroi vor fi retrase, Pégard presimte că *Demain* va cădea curând în coma lui provincială. Se învârte ca un titirez, umblă de colo-colo, se frământă, se agită, tună și fulgeră, se sufocă, se revoltă, denunță, suspectează, se oțărăște, convins că energia discursului său reprobator va modifica mersul lucrurilor.

Meritul creșterii vânzărilor, pe care o negase față de mine, și l-a atribuit în totalitate lui personal, fără să ia în considerare contextul, uitând că eu fusesem cel care aproape îi dictasem articolele, unul despre tatăl Badawi, un altul despre personalul de la urgențe, depășit de amploarea masacrului.

— Am condus ziarul ăsta cu greu, de unul singur, timp de 30 de ani, exclamă Pégard ridicându-și mâinile durdulii, îl țin în viață, vă țin pe voi în viață, și ce primesc în schimb de la voi? Nimic. Nici o idee. Nici o viziune. Nici o promisiune de viitor. Voi rămâneți cramponați în trecut. Sunteți morți.

În momentul când a pronunțat cuvântul *morți*, a apărut în pragul ușii fetița de șapte ani cu părul blond în codițe.

Sprijinită de tocul ușii, ne observă. În afară de mine, n-o zărește nimeni. După ce-mi lansează un bună ziua mut, cântărește situația, admiră vacarmul pe care-l face tatăl ei și disprețuiește imobilitatea angajaților timorați.

— Așadar? V-ați obișnuit cu rutina? Dacă situația continuă, o să vă schimb eu rutina, și o veți învăța pe cea de la Forțele de muncă.

Eu ridic mâna.

Pégard mă arată cu degetul și mai adaugă o salvă de insulte:

— Uitați cine dorește să ia cuvântul. Un stagiar. Asta nu vă inspiră puțină rușine, domnilor? Stagiar! Și, pe deasupra, convalescent! Un om care a mirosit moartea. E mai viu ca voi toți, adunare de momâi.

Fetița mă încurajează clipind din ochi. Dar Pégard n-a terminat.

— Aici, unii primesc salariu de zece, cincisprezece ani, și el, un stagiar, care trudește pentru un salariu de mizerie – auziți? de mizerie! –, sângerează ca să ne salveze ziarul. Ce propunere vrei să faci tu, micuțul meu Augustin?

— Propun, domnule Pégard, să publicăm interviuri ample asupra evenimentelor cu cele mai remarcabile personalități locale. Atenție, cele cunoscute dincolo de Charleroi, dincolo de Valonia, dincolo de Belgia. Cu titlu pe prima pagină. Să păstrăm relevanța internațională de azi a ziarului.

Pégard mă privește fix și chipul i se luminează.

— Bravo, micuțule Augustin. Asta e, exact asta! Sunt perfect de acord!

Fetița îmi zâmbește încântată. Colegii se uită în pământ. Spre deosebire de Pégard, ei n-au uitat că propusesem același lucru acum câteva zile, ceea ce m-a costat pedeapsa de a fi trimis „în stradă“ și, implicit, de a-mi risca viața în Piața Charles II.

— La treabă! Repede!

Pégard pleacă, însoțit de fetița în rochie ecosez care apoi dispare fredonând un cântecel.

Noi improvizăm o ședință ca să ne repartizăm rolurile. Cum nu vreau să provoc aversiunea colegilor, mă eclipsez și-i las pe ei să se afirme. Fiecare își enumeră personalitățile pe care ar putea să le contacteze, un prinț, un premiu Nobel în chimie, un pionier în medicină, un prim-ministru, profesori universitari cu scrieri în publicații de renume, rapperul Stromae, președintele Comisiei Europene, secretarul general al NATO, cea mai mare comoară belgiană. Lista e tot mai bogată și asta ne reconfortează.

După ce m-am pitulat în ambuscadă, mă precipit în fine acolo unde voiam să ajung:

— Éric-Emmanuel Schmitt?

— Poftim?

— Se spune că e un scriitor pe care-l interesează foarte mult metafizica și religiile. Pasiunea lui este să-i înțeleagă pe oameni, inclusiv pe cei pe care-i detestă sau pe care nu-i aprobă.

— Daa, a scris un roman genial despre Hitler.

— Eu tare aș vrea să-i pun niște întrebări.

Colegii se uită lung la mine, perplecși. Unul dintre ei își exprimă scepticismul.

— E un tip cu greutate, Augustin.

— I-am citit toată opera. Patruzeci de cărți.

Toți își întorc privirile spre redactorul-șef de la cultură. Lui i-ar reveni

în împrejurări normale un asemenea interviu.

— Scrie așa de mult și de repede, că nu-i mai țin pasul.

Face un gest de oboseală semnalând colegilor că el capitulează. Atunci atenția se mută spre specialistul în dezbateri politice.

— Regret, dar eu nu-l suport.

Redactorul-șef conchide cu un oftat:

— Hai, Augustin, încearcă-ți norocul. Ia legătura cu editorul lui Schmitt.

În ora următoare, sunt întâmpinat de răspunsuri ostile. La editura din Paris mi se refuză de zece ori legătura cu atașata lui de presă. Până la urmă, fiindcă perseverez până la limita hărțuirii, acceptă să-mi răspundă.

— Reacția lui la atentatul de la Charleroi? Sigur, ce coincidență! Tocmai a trimis patru pagini la *New York Times*, așa că le puteți citi mâine. Primiți *New York Times* la Charleroi, nu?

Și îmi închide telefonul în nas. Unii dintre membrii redacției mă ajută să abordez niște cunoștințe ale autorului. Nu-mi dau însă numărul lui de telefon. „Pentru cine? *Demain?* Cotidianul de la Charleroi?“ Cei mai milostivi insinuează că dacă vreau să-mi materializez ideea aș face bine să plec de la ziar.

Nu-mi pasă. Eu țin să-l întâlnesc. Sunt convins că aș rezolva cu ajutorul lui întrebările judecătoarei Poitrenot. Cu ajutorul lui, mi-aș încheia ancheta asupra lui Dumnezeu.

O serie de indiscreții îmi confirmă zvonul pe care-l mai auzisem, și anume că are o casă la Guermanty, nu departe de Charleroi.

Îmi fac un plan: localitatea Guermanty numără mai puțin de o sută de suflete, deci nu mi-ar fi deloc greu să-i reperez locuința. Alerg la Pégard.

— Domnule Pégard, vă implor să mă ajutați cu articolul meu.

Își rupe vârful trabucului, îi taie extremitatea cu ajutorul unei ghilotine din nichel mat.

— Adică?

A decretat azi că mă agreează. A jucat, așadar, rolul patronului perfect față de angajatul exemplar.

— Aș dori să-l intervievez pe Éric-Emmanuel Schmitt.

— Pe cine?

Îmi închipuiam c-o să spună asta. Bănuim cu toții că sare peste toate ședințele de redacție, pentru că de fiecare dată când evocăm în prezența lui

numele unei celebrități replica lui este „Cine?“

— Scriitorul tradus în lumea întreagă. Studiat în școli. Éric-Emmanuel Schmitt!

— Aaa, vorbești de acel Éric-Emmanuel Schmitt? Înghiți sunetele, drăguțule. Trebuie să articulezi. Să pronunți clar.

Ghemuită pe covor, fetița se bătea ușor la urechi cu degetele ca să-mi explice că tatăl ei nu captează întotdeauna sunetele. Pégard aprinde trabucul și constată fericit că trage bine.

— Și ce dorești?

— Vă mulțumesc, domnule Pégard, că ați ascuns adineaori că nu sunt plătit. Dacă ați fi dezvăluit lucrul ăsta, aș fi pierdut tot respectul colegilor. Încă o dată, vă mulțumesc tare mult.

Pégard mormăie tușind:

— Pentru puțin. Hm… Vezi că mă pricep să administrez o echipă?

— Aș avea nevoie de ceva bani ca să mă deplasez la Guermanty, unde e reședința scriitorului. Nu pentru taxi, pot să merg cu autobuzul.

Prins în plasă, Pégard n-are cum să mai dea înapoi.

— Cât?

— O, cinci euro.

Își scoate portofelul și, cu un gest amplu, trântește o bancnotă pe masă, adăugând cu ton de mare nobil:

— Uite, băiete, ia zece!

Autocarul galben și roșu mă lasă la Guermanty, în centru. Satul se întinde pe dealuri de jur împrejurul unei peluze încadrate de clădirile de utilitate publică: biserica, școala, sala de festivități, bistroul, băcănia. Mă aventurez la întâmplare pe străduțele lăturalnice. Lângă niște locuințe izolate, una dintre casele mai luxoase ar putea să fie a scriitorului, dar care? Îmi continui investigația și descopăr două mici castele, unul în centrul istoric, înconjurat de ziduri de apărare, celălalt la ieșirea din localitate, apărat de un grilaj baroc din fier forjat, care dă într-o alee de stejari. Cutiile de scrisori nu poartă nici un nume.

Intru în vorbă cu sătenii. La întrebarea mea „Nu-i așa că aici locuiește scriitorul Éric-Emmanuel Schmitt?“, mi se răspunde „Poate“, „Nu știu“, „A, da?“ și merg mai departe. E clar că n-o să-mi spună. Mai ceva decât un vechi oraș sicilian care-și ocrotește mafia, satul ăsta belgian practică *omerta*[8].

8. *Omerta* – termen sicilian: legea tăcerii.

Mă pregătesc să sun la uşile proprietăţilor probabile, când tocmai văd un bărbat care traversează strada principală şi se îndreaptă spre pădure. Înalt, corpolent, a ieşit să-şi plimbe câinii; sau poate câinii l-au scos la plimbare, după cât de tare trag de lesă.

Mi-e teamă să nu fi văzut prost. Urmez grupul păstrând distanţa.

De îndată ce iese din sat, bărbatul se apleacă şi dă drumul câinilor. Aceştia mulţumesc lingându-l şi apoi se scutură, cu urechile ciulite.

Ghicesc că e omul meu. Aflasem din ziare şi de la emisiunile televizate că e nebun după câini şi că-şi compune cărţile în timp ce hoinăreşte cu ei ore în şir.

Dintr-odată, drumul se deschide, se luminează şi continuă aşa, liber, drept înainte. Cerul şi pământul se întind, se dilată, imense, aproape infinite. Orizontul e nemărginit.

Nu cutez să mă apropii. Bărbatul se apleacă să culeagă crengi şi le azvârle pe rând, iar câinii i le aduc înapoi, în ordine, unul după altul. Pleacă, vin, scormonesc cu labele, adulmecă, gata să capteze zgomote, mirosuri, prezenţe. Cu laba agilă şi coada mândră, stau la pândă o secundă, pornesc la galop în secunda următoare, şi apoi merg din nou la pas ca înainte, cu nasul în vânt, încordaţi, supli, contemplativi, nişte animale de pradă, sălbatice şi armonioase.

Când bărbatul o ia pe un alt drum şi văd mai clar o reţea de cărări pe versantul colinei, ghicesc cum să-i ies în cale, şi aleg drumul care-mi va permite să-l acostez.

Avansăm unul către celălalt. El merge la numai vreo cincizeci de metri în faţa mea şi de data asta sunt sigur că-l recunosc. Impacientat, caut mai multe formule de adresare şi mă apucă panica. El, din contră, emană un calm surprinzător; îşi ghidează câinii cu privirea, sau cu un murmur, nu ţipă deloc la ei. La zece metri distanţă, când să ne salutăm, îi sună telefonul. Răspunde şi începe o conversaţie animată.

Câinii mă adulmecă, se lasă mângâiaţi, pe urmă pleacă să scurme în gropile din iarbă.

Schmitt ajunge în dreptul meu, îmi zâmbeşte cu gura şi din ochi, continuând să vorbească la telefon.

Eşec! Am ratat întâlnirea. N-am avut noroc, ca întotdeauna. Ce-i de făcut? Să merg înapoi? Reflectez un moment, dar îl văd agăţat de telefon vorbind şi gesticulând stângaci. Dacă insist, îl voi deranja şi mă va repezi.

Mă îndepărtez înciudat.

Adevărul e că nu mai știu pe unde rătăcesc. Cărările se împletesc, se întretaie, amestecând scurtături peste câmpuri și alei pe lângă pădure. Pantofii îmi sunt plini de noroi și apa îi îmbibă pe măsură ce înaintez. Mi-e frig.

După cincisprezece minute de rătăciri, cobor pe un drum abrupt aproape drept prin pădure și, când să ocolesc un tufiș, mă trezesc față-n față cu scriitorul.

Aproape că nu-mi vine să cred. Câinii se zbenguie vioi şi el fredonează ceva. Se oprește de cum mă vede, dându-mi de înțeles că-și amintește de mine. Exclam spontan:

— Vedeți? Asta-i dovada că Pământul e rotund.

Pufnește în râs, fermecat de sclipirea de spirit.

Continui, ca să nu pierd ocazia:

— Vă ador cărțile, domnule Schmitt.

Nu mai râde. Credea că se plimbă pe acolo incognito? Nu pare mulțumit că e recunoscut. Mă mai cercetează o clipă substituindu-l pe admirator drumețului amuzant. După aceea, se binedispune intenționat:

— Îmi adorați cărțile? N-am să vă descurajez. Înseamnă că aveți gust.

— Le-am savurat pe toate.

— Toate? spune el, sceptic. Exagerați. Nici eu nu știu câte am scris.

— Patruzeci.

— Deja patruzeci?

Afectează o modestă neatenție.

— Domnule Schmitt, vă solicit o favoare. Acum, dacă tot știți că Pământul e rotund, trebuie să vă atrag atenția că nu funcționează cum trebuie.

Iar râde. E clar, pe omul ăsta îl amuză orice. Oare veselia asta este un sistem de apărare, sau expresia unei bucurii interioare?

Câinii, lungiți la picioarele lui, se plictisesc, cu labele încrucișate, răbdători.

— Ziarul meu urmărește reacțiile personalităților.

Privirea îi devine severă. Cuvântul „ziar“ îl trezește la realitate.

— Care ziar?

Îi răspund cu glas tremurat:

— *Demain*, gazeta de Charleroi.

Se întunecă.

— Nu cunosc.

— Ba da. Îl vedeți pe tejgheaua din magazinele alimentare, din farmacii, la benzinării, în buticurile nonstop, cu chenar verde pe prima pagină; relatează fapte diverse oribile și nefericirea vedetelor.

— A, da… Are loc și pentru cultură?

— Mă lupt pentru asta. Aș dori tare mult să-i fac pe oameni să se intereseze de lucrurile esențiale, aș vrea să fie mai pasionați de părerile unui mare scriitor ca dumneavoastră decât de Miss Meteo și bețiile ei, de divorțul unui fotbalist sau trăsnăile dobitocilor care participă la reality show-uri. Ați vrea să mă sprijiniți în lupta mea pentru cultură și pentru inteligență, domnule Schmitt? Uneori, mă simt tare singur!

Se apleacă și își mângâie câinii, care așteaptă sfârșitul discuției noastre cu speranță în privirile lor aurii.

— Ce șiret! În fața unor astfel de argumente, sunt obligat să accept. Notați atunci numărul asistentei mele, Gisèle Gemayel, care-mi organizează tot ce trebuie. E mâna mea dreaptă, și mâna mea stângă. O voi preveni că veți suna și va stabili o întâlnire.

Îl privesc îndelung îndepărtându-se. Avansează grațios alături de câinii lui, de parcă ar forma un corp unic. Legătura lor pare mai profundă decât cuvintele sau privirile, aidoma unui fir invizibil, care l-ar împiedica pe mascul să galopeze prea departe sau pe cele două femele să rămână prea mult în urmă lângă scheletul unui șoarece de pădure. Atelajul om–animale înaintează liniștit, sincronizat, radios, sub cerul măturat de vântul de miazăzi.

Pe drumul de întoarcere, îmi stăpânesc cu greu entuziasmul. Ce triumf! Am obținut interviul imposibil. Redacția va trebui să mă aplaude. Și voi continua ancheta pe care mi-a cerut-o doamna judecător Poitrenot. Sunt atât de nerăbdător să-mi anunț marea veste, încât ochii îmi alunecă pe șirul de sate și străzi pe unde trece autocarul.

De îndată ce ajungem la autogară, mă duc direct la redacție. Apropiindu-mă, remarc mașini ale poliției cu girofarurile în funcțiune staționând în fața imobilului nostru.

Intrigat, grăbesc pasul și-i interpelez pe agenții care blochează intrarea.

— Ce se întâmplă?

Auzindu-mi glasul, comisarul Terletti iese din hol și mă arată cu degetul.

— El e!

Trei tipi voinici mă iau cu asalt, doi dintre ei îmi imobilizează umerii, al treilea îmi trage brațele la spate. Terletti își declară decizia cu maxilarele crispate:

— Augustin Trolliet, sunteți arestat.

Cătușele mi se închid în jurul încheieturilor.

Capitolul 10

Cu mânecile suflecate până la cot, își încrucișează antebrațele păroase, puternice, cu vene vizibile. Pleoapele nu-i clipesc. Sprijinit de birou, Terletti mă scrutează din cap până-n picioare disprețuitor.

N-a scos o vorbă.

De o oră.

Nimic…

Îi ascult tăcerea. Tăcerea lui este și mai imperioasă decât îi sunt cuvintele. Nu mi-aș fi imaginat vreodată că un polițist conduce un interogatoriu ținându-și gura.

Mă aflu în mijlocul unei săli goale, pironit pe un scaun scund, strivit de privirea lui Terletti. Ochii lui mă sfredelesc, mă jupoaie, mă cercetează până la os. Niciodată în viața mea n-am fost înjosit în halul ăsta. Nu numai că m-au încarcerat, dar nici nu primesc o justificare, și acum nu mi se pune nici o întrebare. Sunt tratat ca un animal. Mă închid. Mă supraveghează. Mă disprețuiesc. Mă pedepsesc. Pentru ce?

Umilit, întorc neîncetat pe toate fețele multiplele erori și aproximații care îmi definesc existența, doar-doar aș putea găsi motivul detenției. Printre minciunile mele, reperez unele benigne, detectez altele interesante – care ar putea să-l intereseze pe Terletti –, dar le țin în rezervă, fiindcă nu știu ce caută el.

Așteptarea mă apasă atât de mult, încât încep să mă consider vinovat. Foarte vinovat. V-a reușit intimidarea, domnule comisar! Mai rămâne să decideți cărui cap de acuzare îi veți acorda întâietate azi. Un vestigiu de bun-simț mă îndeamnă totuși să tergiversez.

— N-ai nimic să-mi mărturisești?

În fine, Terletti a pronunțat o frază. Îi bolborosesc în grabă un răspuns:

— Aveți întrebări?

Își freacă bărbia, se uită în tavan și trânteşte un „nu“.

— Atunci ce facem aici?

— Asta mă întreb și eu.

Dus pe gânduri, își contemplă unghiile, rigide, rotunde, tari – sunt convins că acasă, în baie, nu și le taie, și le pilește.

— Vă voi mărturisi ceea ce doriți, îmi scapă din gură, învins.

— Cunoşti familia Badawi?

— Nu.

— Deja minți.

— Nu…

— Minți! Știm din înregistrarea camerei de supraveghere instalate la restaurantul *La Folie Kebab* că duminică seară te-ai întâlnit acolo cu Mohammed, fratele lui Hocine. Ați vorbit îndelung.

— Îl întâlnisem din întâmplare.

— Din întâmplare? Uluitor! Rolul hazardului în viața criminalilor…

— Criminal! De care crimă sunt acuzat?

— Nu ești acuzat, facem o anchetă. Calmează-te!

Se ridică în picioare, își propteşte spatele de zid și continuă să mă scruteze.

— Recapitulez lista întâmplărilor din viața ta: îl întâlnești pe Hocine Badawi *din întâmplare* pe bulevardul Audent, pe urmă te plimbi *din întâmplare* prin Piața Charles II în momentul atentatului. După aceea, mănânci *din întâmplare* împreună cu fratele asasinului și descoperi *din întâmplare* computerul.

Fluieră admirativ.

— După tine, întâmplarea te place, sau te detestă?

— Nu înțeleg ce spuneți.

— Nici eu. În schimb, pricep perfect ce nu spui tu: ești complicele lui Hocine Badawi.

— E absurd!

— E logic! Mergi cu el până la Piața Charles II ca să-l încurajezi până în ultima clipă. Acolo, ca să verifici că operațiunea e săvârșită, te plasezi departe de exploziv și de impact. Îți calculezi bine poziția, de vreme ce, șocat, dar nu rănit, ești ridicat, îngrijit, compătimit. Statutul tău de accidentat te dotează cu o aură de inocență. Superb! Însă, fiindu-ți teamă că trecătorii ar fi putut să te surprindă alături de Hocine Badawi, te transformi

în martor – o nouă deghizare după cea de victimă – și ne livrezi un portret-robot menit să încurce pistele.

Terletti își mușcă buzele. Cursul poveștii îi animă fața colțuroasă. Un fel de jubilație furioasă face ca vocea lui gravă să devină mai sonoră, mai răspicată, datorită satisfacției pătimașe a expunerii.

— Te hotărăști să recuperezi computerul lui Badawi. Îl contactezi pe fratele lui mai mic și vă dați întâlnire la *Folie Kebab*. Transferul urma să se opereze – și înregistrarea atestă lucrul ăsta –, când Mohammed ne vede intrând în local pe mine cu oamenii mei. I se face frică și se închide la toaletă. Prudent, ascunde acolo computerul deasupra rezervorului de apă. Când se întoarce, îți explică ce a făcut și tu, din precauție, aștepți până plecăm noi. Așadar, ieri te întorci acolo fără nici o jenă, înhați computerul și o iei la sănătoasa. Înregistrarea e martoră.

— Delirați! Vă înșelați amarnic de la început la sfârșit.

— Dovedește-mi.

— Și-n plus povestea dumneavoastră n-are nici un sens. De ce l-aș fi indicat pe tatăl lui Hocine?

— Ai comis o eroare: te gândeai să denunți un membru al familiei, un văr, un unchi, și l-ai nimerit pe tatăl decedat. Iată pentru ce ai recuperat computerul și ai întins-o.

— Recuperez ce? Dacă aș complota cu teroristul, v-aș fi încredințat computerul?

— Ni l-ai adus după ce i-ai golit memoria. Amprentele tale sunt pe toate tastele. Ai stat ore în șir la computerul ăsta.

— Am umblat la el, da, fiindcă, după cum v-am explicat deja, avusesem intenția să-l păstrez.

— Pentru alții!

— Vi l-am adus!

— Ești viclean… În felul ăsta îți acreditai teoria. Dacă nu m-aș fi îndoit, am fi înghițit-o cu toții pe nemestecate.

— Care teorie?

— Că Hocine Badawi făcea totul de capul lui. Că acționa ca un lup solitar. Adevărul e că tu ți-ai șters propriile urme, precum și urmele complicilor.

— Nu sunt terorist și n-am complici!

— Așa spuneți toți.

— Care toți?

— Teroriștii. Duceți totul până la capăt, și pe urmă negați.

— Eu am tăcut pentru că nu-mi puneați nici o întrebare. Voi nega până-n pânzele albe.

— Sigur, sigur că da.

— Sunt nevinovat.

— Asta declară mereu vinovații!

— Și atunci, nevinovații ce strigă? Mă scoateți din minți.

— O, nu, ai toată stima mea.

— N-am golit computerul lui Hocine Badawi.

— Ba da!

— Ei bine, sunt zero la informatică. Folosesc numai computere colective, n-am avut niciodată un computer al meu, personal.

— Da, da, știu eu melodia asta: încerci să mă convingi că ești un idiot. Sistemul defensiv clasic.

— Deloc. Sunt, într-adevăr, un idiot.

— Nu chiar!

Tonul lui categoric pune punct discuției. N-are rost să argumentez, că tot nu mă va asculta.

Bate cineva la ușă. Un polițist îi aduce un dosar verde pe care-l răsfoiește atent, dându-mi impresia că nu mai exist. I-a trecut oare prin minte că violența cea mai gravă la care mă poate supune rămâne indiferența?

Ca să-i trezesc la rândul meu frustrarea, mă arăt impasibil, amorf, în nici un chip îngrijorat de strategiile lui meschine.

Continuă să mă enerveze. Scoate scurte grohăituri în timp ce parcurge foile pe care le așază apoi cu minuțiozitate, una câte una, înapoi în dosarul de carton vechi, pufos. Zăbovește intenționat asupra unora dintre pagini, ca și cum i-ar furniza informații capitale. I se întâmplă chiar să rânjească.

Tace chitic.

După douăzeci de minute, deduce că nu voi reacționa la farsa asta și se apropie de mine.

— Știi ce conține dosarul ăsta?

Rămân ca de piatră.

— Istoria ta. De când te-ai născut și până la optsprezece ani.

— Și ce-i cu asta?

— Ești descris ca fiind un orfan exemplar, care n-a creat niciodată neplăceri societății.

— A, scuzați-mă, ar fi trebuit?

Își arată surpriza față de replica mea ironică. Continui pe un ton

identic:

— Și credeți că istoria mea duce la terorism: În ce proporție se radicalizează copiii orfani? Orfan victimă, sau orfan vinovat? Lămuriți-mă.

— Ah, văd că mușcă mielușelul!

Trântește dosarul pe masă.

— Ți-a lipsit fără îndoială prezența tatălui, Augustin.

Simt fraza asta ca pe o palmă. Replica țâșnește din mine:

— Totul depinde de ce fel de tată. Există tați al căror descendent mă bucur că nu sunt.

— N-are a face. E necesar să ai un tată în timp ce crești.

— E suficient să mănânci.

— Tatăl îl învață pe copil legile, îi explică ce poate face și ce nu. Are un rol crucial. Tatăl își pregătește fiul să trăiască în afara căminului părintesc, în societate.

— În cazul meu, căminul coincidea cu societatea, de vreme ce am fost crescut în instituții publice. Am căpătat o educație socială accelerată. Credeți-mă, am stăpânit mereu cunoștințele referitoare la drepturile și datoriile pe care le am, le-am asimilat pe calea admonestărilor și a pedepselor. În casele acelea nu se râde. Așa că, pe scurt, m-am descurcat fără tată.

— În schimb, a fost mai greu fără mamă, spune Terletti mai în șoaptă.

Ofensat de întorsătura pe care a luat-o discuția, îi înfrunt privirea. Trupul mi se răcește. Simt că mi se urcă sângele la cap. Trebuie să mă temperez.

— Detest mila. Dar și mai mult compasiunea dumneavoastră prefăcută. Doar nu m-ați adus aici ca să vă înduioșați de soarta mea, nu? M-ați adus în arest.

— Vai, vai… ți se limpezesc gândurile.

— Ce-mi reproșați?

— Unde stai?

— Nicăieri. Unde apuc.

— De ce?

— Dumneavoastră ce credeți?

— Ai, totuși, o slujbă.

— Am o slujbă de stagiar neremunerat.

— Primești un ajutor minim de la stat.

— Am fost jefuit. În ultimele luni am ales să-mi găsesc câte un acoperiș pe străzi, ca să economisesc cât pot și eu. Visul meu era să

închiriez o cameră. Dar acum trei săptămâni cineva mi-a furat economiile în timpul nopții.

Mă aștept la o reacție… Într-adevăr, mi-o taie strâmbând din nas:

— Nu cred o iotă.

Dar așa e! El îmi împlântă cuțitul:

— Nu mai încerca să mă convingi că ești în halul ăsta de idiot! Mergi prea departe! Gata…

La remarca asta, îmi dau lacrimile. În fața neîncrederii lui, îmi dau seama că existența mea se rezumă la un șir de catastrofe, pe cât de numeroase, pe atât de durabile, astfel încât ce-i povestesc eu pare o minciună grosolană și neverosimilă. Are dreptate Terletti? Sunt țăcănit?

Suspin. El se apleacă spre mine, amabil.

— Ușurează-te, Augustin. Spune-mi tot. Spune-mi că te simțeai atât de izolat, că ai preferat să intri într-un grup. Spune-mi că viața ta de zi cu zi era atât de lipsită de sens, încât ți-ai dorit să-i dai un țel și să te alături luptei pentru o cauză. Spune-mi că ai citit Coranul și că ți-a plăcut ce-ai citit. Spune-mi că râvnești să repari universul ăsta murdar și să-l înlocuiești cu un altul, mai pur și mai integru. Pare atât de scuzabil… Având în vedere tot ce-ai avut de îndurat tu în copilărie, personal aș considera că e normal să dai votul de încredere unui partid religios entuziast, activ. Ai circumstanțe atenuante. Oricine te-ar înțelege. Eu sunt primul.

Mă uit fix la el.

Îmi tremură mâinile.

Mă ține în șah, dar îi pasă de mine. Mă bruftuluiește cu patimă. Cu toate că-i scap, se străduiește să mă descifreze.

Câtă finețe, în fond…

Îmi plec privirea și-i adulmec parfumul. Fumul de țigară se amestecă cu mirosul de mosc, în timp ce dedesubt izuri acide, calde, carnale vorbesc despre trupul lui vital, nervos. Sudoarea lui nu-mi displace. Virilitatea lui mă îmbată. Îmi face bine că-l simt aproape. Nu sunt obișnuit cu așa ceva. Mi-ar fi plăcut teribil de mult să-mi fie tată… Îmi transmite căldură și o primesc. Mă tulbură și mă inspiră.

Prins în cursa intimității lui, înclin să-i cedez. Să-i pun cărțile pe masă, să-i debitez tot ce dorește. Să inventez toate minciunile pentru care-mi va mulțumi. Voi prelungi astfel apropierea noastră. Și voi pune capăt acestei așteptări inepte în mijlocul unei săli sinistre și goale.

— Deci? întreabă Terletti cu o voce răgușită, de parcă stânjeneala mea l-ar fi contaminat.

Îmi ridic ochii, zăresc un gen de maliţiozitate care-i sclipeşte în pupile: îmi pândeşte prăbuşirea.

— Deci nimic…

În ultima secundă, când tocmai îmi luam avânt să plonjez în mărturiile false, mi-am pus stavilă. Mă clatin pe marginea prăpastiei.

Faţa lui Terletti se întunecă de amărăciune.

Simt în sinea mea o uşurare care mă desfată; decepţionându-l, am asupra lui un impact mai puternic decât dacă i-aş fi dat satisfacţie.

Se îndreaptă. Văd că încă mai pregetă. Pe urmă ia decizia şi pleacă.

— Îţi dau câteva ore de gândire. Cine caută găseşte.

Agenţii de poliţie îmi dau în fine o gustare şi nişte apă. Când Terletti trece iar pe culoar, aud că întreabă garda:

— A mâncat sendvişul?

— Da.

— Fără proteste?

— Da.

— Fără să ezite?

— Da.

— La dracu…

Se îndepărtează.

Încerc timp de un minut să-i înţeleg motivul decepţiei: îmi aduseseră un sendviş cu un cârnat! Un musulman l-ar fi refuzat. Eu, nu. Îi subminez ipoteza radicalizării.

Sunt mutat într-o celulă, o colivie cu pereţi tencuiţi şi fereastră cu grilaj, unde miroase a vomă şi clor.

Mă lungesc pe o scândură care serveşte de banchetă. Îmi propun să dorm şi mă prăbuşesc într-un somn bântuit de coşmaruri.

Mai târziu – habar n-am cât timp a trecut, deoarece mi-au confiscat ceasul – doi poliţişti mă conduc iar în sala de interogatoriu.

De data asta, Terletti stă pe un scaun şi pare încuiat. Mă salută fără să mă privească, îmi face semn să mă aşez şi nu pierde nici o secundă.

— Unde l-ai cunoscut pe Mohammed Badawi, fratele lui Hocine?

— Într-o benă. Căutam ceva de mâncare.

— Şi el ce făcea acolo?

— Căuta computerul fratelui.

— Ce benă?

— Lângă uzina de şuruburi. Lângă drumul lateral. În apropiere de squatul meu.

— Asta corespunde depoziţiei lui Mohammed Badawi.

Aflu prin deducţie că adolescentul a avut de suportat aceleaşi întrebări ca şi mine. Mi-e milă că, la vârsta lui, trece prin lucruri atât de neplăcute, din cauza celor care-l înconjoară.

— Dar eu descoperisem deja computerul şi îl pusesem bine. Îl păstram pentru mine.

— De ce nu ne-ai spus imediat adevărul?

— Nu bat toba că dorm prin clădiri părăsite şi că scormonesc prin gunoaie. Am şi eu demnitatea mea.

— „Demnitatea“ ta te-a făcut suspect.

— A, da? Şi acum, gata? Nu mai sunt?

Contrariat, Terletti începe să tuşească. Toracele lui dă tusei rezonanţa unei caverne. Se sufocă. Ca şi cum suferă că s-a înşelat.

— Judecătoarea de instrucţie refuză prelungirea arestului. După ea, ne lipsesc dovezile. Ceea ce nu înseamnă că te-am absolvit de vinovăţie. Te ţin sub observaţie, băiete. N-am terminat cu tine. Indiferent ce întreprinzi, tot de mine dai. Hai, şterge-o!

Mă ridic încet. Ochii îmi rămân lipiţi de dosarul verzui din carton pufos, de care nu se desparte. Ajuns în pragul uşii, mă opresc.

— Aveţi în dosarul dumneavoastră identitatea părinţilor mei?

Terletti păleşte.

— Poftim?

— N-am ştiut niciodată cine sunt părinţii mei biologici.

Terletti îşi contemplă vârful pantofilor.

— Poate au cerut să rămână anonimi?

— S-ar putea?

— Sigur.

Văd că e afectat, ceea ce-mi dovedeşte că dosarul – îl ţine strâns la piept – conţine şi informaţia asta.

— Vă rog, spuneţi-mi dacă aveţi numele lor.

— Nu, nu le am.

Ne privim intens.

— Minţiţi mai mult decât mine, domnule comisar Terletti.

Plec.

Afară e noapte. Nu plouă, dar ceața așterne pe pământ o peliculă lichidă. Totul e apăsător. Aerul, umbrele, lumina felinarelor care străpunge anevoios această umiditate fluidă, huruitul înfundat al mașinilor care traversează drumurile opace.

Curge apă și prin vinele mele. Mi-a înecat energia. Mi-e foame. Am frisoane. Le simt de-a lungul spinării. Când părăsesc sediul poliției, abia mă mai țin pe picioare.

— Ne vedem lângă porumbelul soldat.

Mesajul mi-l strecoară în ureche o persoană care, în treacăt, se atinge ușor de mine, și, înainte ca pâcla s-o absoarbă, o recunosc pe judecătoarea Poitrenot.

— Porumbelul soldat. Când?

— Sssst!

Strigasem.

— Ah, pardon, doamnă.

— Nu trebuie să se înțeleagă că ne întâlnim, șoptește silueta devenită acum invizibilă. Imediat, Augustin.

Aud cum se trântește ușa unei mașini. Un vehicul pornește. Să fie al ei?

Continui spre parcul Regina Astrid. Merg cu ochii în pământ, evit puținii trecători care-mi ies rar în cale. Oare își dau seama că tocmai am ieșit din arest?

Parcul doarme. Mergând de-a lungul grilajului, regret vara, când vremea bună îmi permite să dorm pe una din băncile parcului. În seara asta, epuizat, îmi închid ermetic impermeabilul și mă instalez la poalele coloanei înalte din piatră sculptată, cu un porumbel din bronz în vârf.

Niște pantofi cu toc cui țăcăne pe asfalt, apoi judecătoarea Poitrenot apare din ceața deasă, se apropie de mine, și ne așezăm pe un zid scund, în penumbră.

— Ador locul ăsta! exclamă ea. Ai remarcat că e singurul monument funerar fără nume?

— Hm…

— E o idee nobilă să aduci un omagiu porumbeilor combatanți, care au salvat vieți pe mare, în deșert, care au transmis ordine între armate, care uneori au plecat dintr-un incendiu sau de pe un câmp gazat ca să ducă la destinație mesaje importante, și pe urmă au ajuns muribunzi în porumbar. Ce eroi!

— Erau dresați: habar n-aveau ce fac.

— Dar cine știe ce face? Cine știe ce spune în momentul când se exprimă? De fapt, cine vorbește în noi atunci când ne auzim vorbind? Tu, care vezi cum morții le dau sfaturi viilor, ar trebui să-ți pui întrebarea asta.

Se întoarce spre mine și îmi atinge ușor mâna.

— N-a fost prea grea ziua asta de arest, nu?

— Terletti mă detestă. În ochii lui, sunt vinovat.

— Mai bine s-ar vedea el vinovat.

— Poftim?

— Știu eu ce spun.

Bate din degete pe genunchi.

Ceața se destramă și observăm spre fundul parcului, printre acoperișuri, luna înconjurată de o aureolă caramel.

— Și fidelul dumneavoastră Méchin?

— Méchin? Vai de el, săracul…

Își așază cutiuța cu bomboane în palma stângă.

— Nu-ți mai ofer, așa-i?

— Acum, parcă aș ronțăi una, crăp de foame.

Își agită cutiuța, dar nu cade nici o bomboană.

— Ghinion. S-au terminat. Regret.

Înghit în sec, cu părere de rău.

— Augustin, tu i-ai spus lui Terletti ce vezi dincolo de chipuri?

— Nu.

— Nici să nu-i spui vreodată.

— Promit. Deja mă ia drept găgăuță. Ce rost are să-l mai și încurajez?

— Terletti reprezintă tipul de biped obișnuit, bipedul adaptat, care funcționează perfect în lumea noastră. Adulmecând lucrurile cu nasul în pământ, a devenit expert în trivialități, și asta îi asigură prestigiu. Adică farmec. Nu?

Îl dezaprob atât de mult pe Terletti, că aș contrazice-o cu cea mai mare plăcere pe judecătoare, dar mi-aduc aminte de emoția pe care am simțit-o când s-a aplecat spre mine.

— Da, e adevărat.

— Pentru noi, femeile, Terletti are ceva de primat mascul, care ne stimulează creierul arhaic, care ne zgândăre hormonii și ne trezește ovarele. Nu știu de unde-i vine asta… o fi barba aia deasă și neagră… mușchii… căldura pe care o emană… firea inflamabilă, prevestitoare de incendii… energia interioară dezvăluită de pilozitatea lui. Te îngrijorează și te calmează în același timp, e ceva între câine protector și lup amenințător.

Foarte atrăgător… Și pentru voi, bărbații?

— Știu eu… Aparent, are un fizic în coerență cu certitudinile pe care le afișează, viguros, solid. Convingerile lui nu-i tremură, nici mâinile. Mi se pare mai viril decât o să fiu eu vreodată.

— Ți-a dovedit că ai un profil propice radicalizării?

— Exact.

— Se înșală asupra fondului, dar la detalii are dreptate. Ținând seama de ce ai avut parte în viață, și mai ales de ce n-ai avut parte, ar trebui să urăști societatea.

— Adică?

— De când te-ai născut, ai fost marginalizat.

— Pentru ce aș reproșa asta societății? Societatea m-a despăgubit pentru incapacitatea părinților mei.

— Azi cauți de lucru și nu găsești, Pégard te exploatează, dormi sub cerul liber, nu mănânci ca lumea. Toate astea îți provoacă o stare de depresie, te fac să adopți idei simpliste, să găsești niște țapi ispășitori pentru eșecul tău, să te radicalizezi, să devii violent. Dar tu ai rămas băiat cinstit.

— Mulțumesc.

— Ești o pradă perfectă a violenței, numai că violența n-are priză la tine. De ce? Tocmai asta îi scapă lui Terletti. El cade în plasa socialului, a factorului psihologic, a politicului, se lasă momit de circumstanțe. El îl examinează pe „cum“, confundându-l cu „de ce?“ Or întrebarea esențială este: de ce? De ce ai scăpat tu de radicalizare, de integrism, de ranchiună, de mânie? De ce?

Se uită în ochii mei și spune fără să mai aștepte:

— Pentru că Dumnezeu te-a lăsat în pace.

Mă trec fiorii și ea continuă:

— Fericite Augustin! Dumnezeu te lasă-n pace.

Își agită cutiuța de bomboane, uitând că e goală.

— La naiba!

Nu pune la inimă ghinionul și-mi arată orașul dimprejur.

— După mine, oamenii sunt de două feluri. Cei pe care Dumnezeu îi lasă în pace și cei pe care Dumnezeu îi hărțuiește. Tu ești din prima categorie. Cu atât mai bine! Ai scăpat ieftin.

— Asta-mi vine de la el sau de la mine?

— Poftim?

— Pe nimeni nu interesează persoana mea. Credeți că am același efect

asupra lui Dumnezeu?

— Dumnezeu te evită.

— El mă evită, sau eu?

— El! Răspunderea nu-i a ta. Credința nu vine de la oameni, ea vine de la Dumnezeu. Numai el ți-o poate acorda sau retrage.

— De ce nu distribuie credința tuturor?

— Nu înțeleg întrebarea. De ce ar distribui credința tuturor?

— Ar fi mai echitabil.

— Dar Dumnezeu nu e echitabil.

— Am fi cu toții egali.

— Ceea ce Dumnezeu ar detesta! El selectează, alege, desemnează: așa își petrece el timpul.

— Nu acordă credința decât celor care merită?

— Nicidecum! Cel mai bun dintre oameni, cel mai generos, cel mai de treabă, cel mai perspicace, cel care prin toate actele sale ar merita credința poate să n-o primească niciodată. Am întâlnit oameni formidabili care își duceau viața fără să le pese de Dumnezeu. Chiar și printre religioși, majoritatea nu i-au cunoscut prezența. Uite, de pildă Maica Tereza, care și-a consacrat viața leproșilor din Calcutta…

— Nici ea nu credea?

— Ea voia să creadă, dar Dumnezeu era mereu absent și tăcut. Niciodată nu i-a satisfăcut dorința de a i se arăta.

— Dar dacă vrei să crezi, asta nu înseamnă că deja crezi?

— A vrea să crezi denotă un apetit și în același timp o renunțare, o ambiție și un eșec. Când spui că vrei să crezi, seamănă a disperare. Oamenii doresc să creadă și devin atei de ciudă. Repet: credința vine de la Dumnezeu, nu de la om.

— Dumnezeu nu e drept.

— Textele sacre nici nu spun altceva.

— Dumnezeu e crud.

— E scris negru pe alb în unele versete și în unele sure.

— Dumnezeu e zgârcit.

— Să zicem că face economie. Îi cunoaște bine pe oameni, de vreme ce el i-a făcut. Știe că cei mai mulți nu gândesc, ci se mulțumesc să meargă cu turma. Din pricină că nu cugetă, rumegă și tot rumegă. Turma e guvernată de instinctul gregar. Umanitatea avansează rumegând. Ce rost ar avea ca Dumnezeu să se ocupe de turmă? El nu se adresează decât unei minorități: cercul liderilor.

Râde.

— Cât despre numărul redus al celor care-și construiesc opiniile în mod rațional, nici de ei nu se ocupă Dumnezeu, fiindcă pe ei nu-i va mișca.

O cercetez din priviri. Își mânuiește raționamentele cu ușurința jonglerului profesionist care-și stăpânește mingile.

— Dumneavoastră credeți în Dumnezeu, doamnă Poitrenot?

— Nu, nu cred. Dar sunt convinsă că există.

— Asta nu înseamnă credință?

— Nu, înseamnă teamă.

Îmi pune mâna pe coapsă. E un gest menit să mă liniștească, dar eu simt cum degetele îi freamătă de spaimă.

— Pe unii, frumusețea, inteligența și bunătatea pe care o percep în univers îi conduc spre Dumnezeu. Pe mine mă conduce răul.

Îmi strânge genunchiul.

— Când oamenii resping gândul la rău, Dumnezeu le vine în ajutor. Masacrele, războaiele, genocidurile, holocausturile, execuțiile, exploziile, Inchiziția, terorismul radical, iată dovada lui Dumnezeu pe pământ.

Își apropie fața îndurerată de a mea.

— Unde ai ajuns cu ancheta?

Capitolul 11

Fosta fabrică de şuruburi mă întâmpină de parcă i-ar fi fost dor de mine. De îndată ce-i trec pragul şi pătrund în incintă, alungă corbii, dă la o parte vălul lunii, ca să-mi ghideze paşii, vătuieşte zgomotele din atelierul unde mă caţăr şi trage apoi o perdea de nori oferindu-mi astfel obscuritatea propice unui somn bun. Reîntâlnirea cu sacoşa mea, puţinele haine pe care le am, caietele, mă emoţionează până la lacrimi. Ferestrele înalte din jur, cu geamuri crăpate, fac de gardă, sunt santinelele liniştii mele, în timp ce zidurile centenare mă apără contra vântului, a intemperiilor. Reîntoarcerea îmi e, aşadar, sărbătorită, şi noaptea asta nu va semăna cu prima, aceea când, intrus fiind, auzeam tot soiul de şuierături stranii traversând acoperişul şi podelele.

Omul dă glas obiectelor, ştiu asta; eu le-aş îmboldi chiar să sporovăiască. Nu se supun strigându-mi „Îţi aparţin“, în schimb, îşi manifestă diverse sentimente. Vorbesc oare la fel de mult cu un bogat care vine acasă? Poate că starea de proprietar amuţeşte obiectele?

Ce noroc! Eu nu posed nimic, aşa că totul îmi este ospitalier.

A doua zi mă trezesc fericit. Cu toate că nu găsesc nici un motiv special de bucurie, mă simt cuprins de un calm deplin, acel calm care se instalează în urma crizelor de plâns. Contemplu terenul viran. Vântul e mai puţin rece şi presimt freamătul primăverii, reînvierea plantelor, prezenţa unei energii stăruitoare, clocotindă, care se umflă şi se infiltrează în vinele vieţuitoarelor.

Iarba îşi îndreaptă firele îngălbenite căutând căldura razelor de soare. Clipă de clipă aud sunete melodioase, triluri, care se unesc în tufăriş. Cerul pare binedispus, iar eu cedez, fără motiv, acestei exaltări.

În drum spre toaletele gării, unde pot să mă spăl, ziua îmi surâde, un cânt trepidant îmi străbate trupul, mă simt puternic ca un uriaș, capabil să opresc un camion din mers doar cu brațul, să sar peste barierele și grilajul de siguranță ale căii ferate. Copiii, în drum spre școală, dau veseli din cap. Nu li se citește nici urmă de griji în ochi. Nici cea mai mică greutate nu apasă pe umerii lor.

Îmi vine în minte fraza judecătoarei Poitrenot: *Dumnezeu te lasă în pace.* Mă simt liber. O libertate infinită. O libertate îmbătătoare. Dumnezeu mă ignoră, dar nu-mi strică viața. Nu trăiesc în bogății, nici în siguranță, m-am născut cu binecuvântarea asta stranie de a exista fără el. Degetul lui Dumnezeu mă cruță.

După o toaletă rapidă și discretă, aterizez la ziar cu pofta de a învinge greutățile cele mai herculeene. Fericită coincidență: Pégard mă asaltează de cum pun piciorul în pragul redacției.

— În fine, ți-au dat drumul!

— Nu mi-au dat drumul, de vreme ce nu m-au închis. M-au interogat.

— Detenția e pentru suspecți, nu pentru martori.

— Nu mai doriți să lucrez aici?

Pégard împietrește. Nu se aștepta să audă că-i spun exact ce avea el în gând. Pe neașteptate, folosesc surpriza asta în avantajul meu.

— Vă înțeleg, domnule Pégard. O redacție care adăpostește un jurnalist hărțuit de poliție pentru că-l suspectează că deține informații capitale sigur că dă naștere la discuții. De bine? De rău? Greu de spus. Dar zvonurile umblă… Se înțelege că vreți să evitați genul ăsta de zumzăială.

Fac stânga-mprejur ca să plec.

Pégard mă oprește cu mâna lui scurtă, energică.

— O să rămâi la noi, Augustin. Nimeni nu trebuie să spună vreodată că Pégard își lasă colaboratorii la greu. Nu mi-e mie frică de scandal.

Mă întorc încercând să nu râd. Cu cât sunt mai ordinare cursele pe care i le întind, cu atât mai plăcut i se pare să se lase prins în ele.

— Hai, micuțul meu Augustin, vino în biroul meu să-mi povestești tot ce s-a întâmplat. O să scoatem un articol de nivelul lui Zola. O să fie un „J’accuse!“ al nostru. O să salivezi în fața succesului. Vasăzică poliția face abuzuri? Vasăzică poliția se înșală? Vasăzică poliția face anchete plecând de la prejudecăți. Asta înseamnă să ignori presa! Să-l neglijezi pe Pégard!

Încuie ușa biroului.

Trei ore mai târziu, e gata cu un articol rasolit, abject dar eficace: „Revenirea în actualitate a dramei de la Charleroi!“ Un text care spune tot fără să spună nimic, care presupune că presa ar deține mai multe informații decât poliția și știrile, pe scurt, un articol polemic care trebuie citit de mai multe ori înainte de a trage concluzia că nu e decât apă chioară.

Profit de o pauză și o sun pe Gisèle Gemayel, asistenta lui Éric-Emmanuel Schmitt. Îmi confirmă cu voce caldă, însorită, că știa că urmează să sun și îmi propune două întâlniri, una chiar în ziua aceea, cealaltă săptămâna viitoare. Optez imediat pentru prima.

Mă urc în autobuz și constat că veselia de la începutul zilei îmi prevestea reușita după-amiezii: îl voi întâlni pe unul dintre autorii mei preferați, unul dintre cei care mi-au transmis dorința de a mă consacra scrisului!

Ajung din timp la Guermanty și intru în bistroul care oferă un sendviș pentru un euro jumătate. Aerul proaspăt îmi umple plămânii. Când împing ușa cu clopoțel, toate conversațiile încetează și bărbații de la mese mă privesc insistent. Patronul, un tip jovial, îmi ghicește stinghereala și mă plasează cu amabilitate la bar, ca să pot evita ochii scrutători.

Clienții își reiau discuțiile. Mă atrag și pe mine. Se vede după trupurile lor îndopate, obrajii roșii, mâinile muncite că au lucrat sau poate încă mai lucrează în meserii grele, care-i expun intemperiilor. Până la urmă le dezvălui că am venit pentru un interviu cu scriitorul satului.

— A, domnul Schmitt! exclamă patronul. Trece prin fața vitrinei când își plimbă câinii. Ne salută politicos, dar nu intră niciodată.

— Normal, stă la doi pași de-aici. N-are nevoie de tine când vrea să bea un pahar.

— Să știi că toată lumea care vine aici stă la doi pași.

— Ei, asta-nseamnă că el, cel puțin, nu se plictisește acasă!

Râd cu toții în cor. În spatele hohotelor de râs, discern o melancolie secretă, îndoiala că au făcut cele mai bune alegeri în viață, de vreme ce li se pare că a nu te plictisi acasă e ceva de invidiat, ceva mult deasupra talentului de a scrie sau de a crea.

La ora fixată, ocolesc proprietatea și mă prezint în fața porții monumentale. Câinii încep instantaneu să latre. O voce contrariată hârâie din interfon:

— Ce doriți?

— Sunt Augustin Trolliet. Am o întâlnire cu domnul Schmitt.

Urmează câteva clipe de tăcere. Asta mă neliniștește. Mi se pare că vocea morocănoasă, deloc ospitalieră e chiar vocea lui.

— Aha, sigur.

Da, el e.

Porțile grele de lemn se deschid, lăsând să se vadă o grădină englezească și, în depărtare, țâșnind din casă, o haită de câini care se reped către mine.

Din fund, de la capătul peluzei, Éric-Emmanuel Schmitt îmi strigă:

— Nu vă temeți. Sunt câini de alarmă. Nu mușcă.

Într-adevăr, câinii se opresc la doi metri de mine, latră, își arată dinții, mă împiedică să înaintez, dar nu mă atacă.

Schmitt îmi vine în întâmpinare. Se rupe dintr-o altă lume fără să se grăbească, își păstrează ritmul obișnuit, și ochii concentrați asupra gândurilor proprii. Sunt, evident, inoportun. Ostilitatea câinilor emană de la el, îi exprimă firea retrasă, furia pentru că e deranjat. Când ajunge în dreptul meu, dă ordin câinilor să tacă:

— Gata!

Câinii își contractă mușchii, își coboară sprâncenele, dar mă fixează în continuare din ochi și din adâncul gâtlejului scot o mârâială surdă.

— Gata, ajunge!

Atunci, câinii se destind ca un arc care cedează și încep să zburde, atrași de tufele de iarbă pe care le tot mușcă în joacă. Ca și cum ordinul ăsta se adresa și reticenței lui, Schmitt se luminează și-mi zâmbește.

Mă invită să-l urmez până la ferma-castel, un edificiu din secolul al XVII-lea, sobru, elegant, de bun-gust, cu fațada gri-pal, care bate ușor în albastru. Mă informează că turnul de pază care domină mijlocul grădinii aparține cetății din Evul Mediu, precum și zidurile de apărare.

Intrăm într-un salon mare și luminos, ale cărui șase ferestre cern razele soarelui prin perdele din voal plisat. Casa respiră pace. Nimic nu oprește contemplarea, patinele mobilelor strălucesc, totul pare că aparține unei atmosfere evanescente.

Zohra, menajera, ne aduce două cafele. Schmitt începe o conversație frivolă, un fel de preludiu menit să mă destindă. Câinii se lungesc pe covor, clipesc și se lasă cuprinși de moleșeala dinaintea sfintei sieste. În afară de stăpânul lor, nimic nu-i interesează. Îl privesc trăind, îl ascultă, se străduiesc să-i imite calmul și imobilitatea.

În timp ce-mi vorbește, remarc volume legate în diverse culori care acoperă zidul din fundul încăperii, înalt de cinci metri, în timp ce restul pereților sunt consacrați muzicii. Între perdelele de in cafeniu, un birou izolat, acoperit de piele netedă și fină de culoarea ambrei captează reflexii de lumină. În spatele meu, un șemineu își cască amenințător botul negru, în care s-ar putea adăposti mai multe persoane. Când privirea îmi cade din nou pe amplul fotoliu violet unde stă Schmitt, zăresc subit oameni morți.

Mai mulți.

E prima oară că văd atâția.

Mai mult sau mai puțin clari, mai mult sau mai puțin prezenți – unii chiar par translucizi –, morții plutesc în jurul lui.

În fața peretelui acoperit de cărți, un zid de morți îl încadrează pe scriitor.

Unii îmi dau impresia insolită că-mi sunt familiari. Mă concentrez și încerc să-i identific. Acesta tânăr, agitat, cu perucă albă, parcă ar semăna cu Mozart. Celălalt, bărbatul șleampăt, în halat de casă, mi-l evocă pe Diderot. Pe banchetă, cu pleoapele închise, se odihnește un buddha. Și doamna cu păr creț, cu ochi de pisică conturați cu khôl, într-o poziție lascivă, visătoare, are mult din Colette.

Am priceput. Geniile cărora Schmitt le aduce atât de frecvent omagii în cărțile lui, sau în interviuri, îi populează existența. Nu l-au influențat într-un moment anume din trecut, ci locuiesc și dialoghează cu el permanent, îl sfătuiesc, îl critică, îl inspiră.

Înarmat cu acest criteriu, reușesc să identific și alți morți. Îl recunosc pe Molière în bărbatul sangvinic de colo, plin de energie neînduplecată și cu mers nervos. Pe podea, între canapea și fotoliu, văd un bolnav în sudori, care scrie necontenit la un mic pupitru și care-mi amintește de Pascal. Ceva mai departe îi reperez, neclar, volatili, pe Bach, Schubert, Debussy. În schimb nu ghicesc cine e călugărul din tavan, care domină încăperea cu un chip pe cât de ascetic pe atât de charismatic, nici pe copilul chel de vreo zece anișori, sau pe arabul jovial care se sprijină de umărul lui Schmitt.

— Mă simt neobișnuit de bine aici, îi spun.

— Sub picioarele noastre se unesc trei izvoare.

— Și?

— Asta creează o energie foarte specială. Ia scoteți-vă mobilul.

— N-am așa ceva.

Schmitt ridică din sprâncene.

— Uitați, luați-l pe al meu. Pornesc busola. Verificați!

Constat că acul intră-n panică, se tot învârte, nereușind să indice nordul.

— Locul acesta derutează busolele, și pe cele tradiționale, și pe cele electronice.

— Și asta ce înseamnă?

— Că orice e posibil! Iată de ce am ales să stau aici. Veneam pe-aici, mă întrebam dacă să cumpăr sau nu proprietatea asta, și observam de fiecare dată că nici mie, nici câinilor nu ne venea să plecăm. Așa e și cu oamenii, și cu locuințele. Nu tu îți alegi ființa iubită. Tu ești cel care cedezi. Dacă vrei să cauți rațiunea îndrăgostirii, atunci înseamnă că nu iubești.

— Domnule Schmitt, dumneavoastră, care v-ați manifestat interesul pentru diverse religii, le-ați acordat atenție și respect fără să evitați a vă mărturisi propria credință, ce opinie aveți despre teroriștii care ucid și se sacrifică în numele lui Dumnezeu?

— Simt o dublă tristețe. Profund îndurerat din pricina violenței teroriștilor. Indignat că se prevalează de Dumnezeu.

— Dumnezeu nu este războinic?

— Dumnezeu nu vorbește limbile noastre. Are nevoie de interpreți.

— Și în interpreți nu se poate avea încredere?

— Nici unul nu vorbește din start limba lui Dumnezeu.

— O învață.

— Nu se învață. Poți studia limba Bisericilor, a religiilor, dar nu limba lui Dumnezeu. Nu există bilingvi Dumnezeu–om.

— Nici profeții?

— Ei beneficiază de câteva noțiuni. Care nu depășesc niciodată cursul pregătitor.

— Nici misticii?

Chipul i se întunecă. Călugărul de deasupra lui, cel cu trăsături austere și ochi pătrunzători, se apleacă și își apropie urechea.

— Misticii se întâlnesc cu Dumnezeu, dar experiențele de genul ăsta se situează într-o lume aparte, unde cuvintele nu sunt călăuzitoare. Și, de fapt, mai e vorba de lume? Mai degrabă reversul lumii. Sau adevărul lumii.

Clipește urmându-și șirul ideilor.

— Când am trăit noaptea mea mistică, sub stele, în inima Saharei, nu mai știam în ce spațiu și în ce epocă mă conducea forța divină. Îmi pierdeam toate limitările, ale corpului, ale conștiinței, deveneam imponderabil, nu mai percepeam timpul, locul și durata trăirii. Evadam.

Dar, cu cât mă îndepărtam de mine însumi, de punctele mele de reper, cu atât mai mult căpătam în schimb. Până la totala dezintegrare.

Călugărul se afla deasupra frunții lui, acum mai aproape, binedispus, cu privirea plină de afecțiune.

— Când mi-am revenit, eram plin. Plin pentru tot restul vieții. Pătruns de sens. Dobândisem credința, adică încrederea în mister. Cum să poți descrie un asemenea moment nemaiauzit, neașteptat, excepțional? Nici o limbă n-a prevăzut astfel de culmi, această nebunie, această nebuloasă, aceste taine, această temelie. Frazele se zbat la suprafața percepțiilor. Vorbele comunică vizibilul, nu invizibilul; ele descriu experiența obișnuită, nu extraordinarul. Misterul nu este exprimabil decât cu aproximație, metaforic: misterul e condamnat la poezie.

Călugărul, vesel, îl aprobă pe Schmitt. Mă întreb dacă nu-i suflă el continuarea:

— Mi-e greu să pronunț cuvântul „Dumnezeu“. Termenul ăsta a fost folosit cu multiple înțelesuri. Care este legătura între zeii-spirite din animism, zeii păgânismului, zeul arhitect al filozofilor, zeul principial al raționaliștilor, Dumnezeul personal al religiilor, Dumnezeul unic al Cărții, Cel pe care îl pictăm, Cel căruia nu i se face chip cioplit? Și Dumnezeul meu care e? Cel în fața căruia mă plec. Cel care dăruiește energia de a trăi și de a acționa. Cel căruia îi mulțumesc din zori și până-n noapte, cu fiecare răsuflare, în fiecare rugăciune.

Călugărul bate ușor cu palma creștetul lui Schmitt, care se destinde.

— Nu mi-e rușine să cred. Harul ce mi s-a oferit în Sahara reprezintă, după darul vieții, cel mai magnific cadou pe care l-am primit. Am avut două rânduri de părinți: cei care m-au născut și Charles de Foucauld[9].

9. Charles de Foucauld (1858–1916) – ofițer în armata franceză, devine explorator și geograf, apoi preot catolic, eremit în Sahara algeriană. Sanctificat în 2005.

În clipa aceea, călugărul dispare reluându-și locul în tavan, jenat parcă de această declarație. Înțeleg acum că e vorba de Charles de Foucauld, figura spirituală din deșert, părintele alb pe urmele căruia a mers Schmitt în munții Ahaggar[10].

10. Cel mai înalt lanț muntos din Sahara algeriană.

— Îl vedeți uneori?

Am pus întrebarea fără să mă gândesc. Schmitt tresare.

— Poftim?

Cântăresc cât de nepoliticoasă a fost remarca și răspund șovăind:

— Pe Charles de Foucauld?

Mă uit în tavan și-l văd tot acolo pe călugăr. Schmitt se încruntă și vocea îi îngheață:

— Charles de Foucauld a murit în 1916, dragă tinere.

— Știu, domnule Schmitt. A murit pe 16 decembrie 1916. Mă întrebam dacă vorbiți cumva cu el.

Surâde, satisfăcut.

— Mă emoționați, domnule Trolliet. Îl simt, într-adevăr, în preajma mea. Nu-l „văd“, așa cum spuneți dumneavoastră, dar îi percep prezența binefăcătoare. Uneori, chiar am impresia că-l… aud. Și mă inspiră ce spune.

Deduc că Schmitt aude, dar că nu vede. Să fie asta o caracteristică a scriitorilor?

Se îmbujorează regretându-și deja mărturisirea.

— Vă rog să scoateți asta din articol. Eu am făcut această confidență omului, nu jurnalistului. M-a tulburat sensibilitatea dumneavoastră și mi-a scăpat. Acum, să revenim la interviu.

— După dumneavoastră, violența teroriștilor nu ține niciodată de violența lui Dumnezeu?

— Dumnezeul pe care-l venerez eu nu declanșează nici gânduri și nici acțiuni negative. E un Dumnezeu care luminează, liniștește, insuflă iubire. În loc să adâncească fisurile, sau să amplifice vrajba, el ne face să pătrundem în unitatea și armonia Totului. Ne umple de recunoștință, nu de invidie. Ne înăbușă frustrările sau ne arată cât de ridicole sunt. Ne înalță, nu ne degradează, astfel încât tot ce zace în noi ne așază pe calea unei modeste smerenii. Dumnezeul acesta nu ne cere să ucidem, ne cere să iubim și să perpetuăm viața.

— Dacă nu Dumnezeu, cine împinge la crimă? Religiile?

— Dumnezeu este focul. Religiile derivă din el ca un fel de răciri. Sunt diferite, dar conțin aceeași inimă, la originea lor arde aceeași flacără unică, universală. De ce se multiplică? Pentru ce sunt divergente? Din pricina unor factori secundari. Dincolo de vorbe și concepte, focul persistă. Pentru a exprima inexprimabilul, profetul și misticul transpun, traduc. Atunci intervine o scădere a temperaturii focului, o primă răcire. Pe urmă, textele circulă – modificate, rescrise.

E a doua răcire. Pentru a doua oară scade temperatura. Apoi, se stabilesc și se definesc confesiuni, rituri, se construiesc Biserici. E a treia răcire. În cele din urmă, pentru a uni masele în mod clar, simplu, focul e înlocuit cu dogme. Ei bine, atunci se poate ajunge la frigul polar!

La replica asta, două fantome se pun pe râs: de Foucauld din tavan și buddha de pe canapea.

— Cu toate astea, religiile urmează o axă. Ele combat instinctele egoiste ale oamenilor, îi smulg din junglă și-i așază în societate, îi înalță deasupra brutalității pentru a le inculca spiritul legii, al celei care e valabilă pentru noi toți. Religiile înlocuiesc haosul pulsiunilor individuale cu o rânduială spirituală, educă, socializează, pacifică. Ne-au împins dintotdeauna la un grad superior de autocontrol, ne-au făcut să transcendem animalitatea. Religiile impun idealul de umanitate. Unii atei militanți – și nu printre cei minori, de la Epicur la Freud – afirmă că religiile l-au creat pe Dumnezeu; părerea mea este că religiile l-au creat pe om.

— Ce înțelegeți dumneavoastră prin om?

— Un biped fără pene mai nefericit decât animalul, fiindcă e plin de întrebări la care nu va primi nicicând răspunsuri. Le caută necontenit.

Arunc o privire celor trei câini.

— Vi se pare că ei sunt mai fericiți decât dumneavoastră?

— Ei cultivă bucuria cu o energie care mă depășește. Dar mai învăț și eu… sau mai degrabă ei mă învață pe mine.

Când aud ce spune, îmi vine în minte entuziasmul inexplicabil care m-a cuprins azi dimineață, forța instinctivă legată de venirea primăverii. Probabil că animalele își trăiesc permanent viața în modul ăsta, sub influența impulsurilor de moment…

— Dacă vă înțeleg bine, domnule Schmitt, cu toate că religiile ne vorbesc despre Dumnezeu, în numele lui Dumnezeu, și pretind că ne conduc spre Dumnezeu, ele se îndepărtează de Dumnezeu, de focul inițial, de inima arzătoare captată de mistici și profeți. Considerați că se îndepărtează prea mult?

— Da.

— Uneori?

— Mereu. Inițial, religiile sunt divine, în cele din urmă, umane. În general, instituțiile, ca și civilizațiile, se precipită spre propria dispariție, căci timpul le golește. Îmbătrânind, forma capătă mai multă importanță decât fondul, recipientul contează mai mult decât conținutul. E ceea ce numim decadență.

— Să fie asta soarta oricărei religii? Decadența?

— Da. În cazul în care religia nu este periodic revitalizată de către indivizi excepționali, sfinți, teologi, artiști, mistici, care se pricep să înlăture praful, să reîmprospăteze sensul, să revină la sursă, să creeze o nouă aurore cu dimineţile de ieri. Așa supraviețuiesc cele trei religii ale Cărții – iudaismul, creștinismul și islamul…

— Credeți că toate religiile au aceeași valoare?

— Iată o întrebare pe care aș fi preferat să nu mi-o puneți.

— Cum s-o putem evita, când azi oamenii se măcelăresc în numele islamului?

— Oamenii au asasinat în numele tuturor religiilor. Până și înaltele spirite orientale au justificat războaie. În pofida pacifismului său, și buddhismul a fost criticat nu demult cu ocazia băilor de sânge din Birmania sau Sri Lanka.

Blajinul budist de pe canapea se încruntă și se uită insistent la Schmitt întrebându-se despre ce tot vorbește.

— Sărmanul Milarepa, șoptește Schmitt.

Mâhnit, buddha închide ochii. Înțeleg atunci că el este Milarepa, înțeleptul tibetan despre care Schmitt a scris un text.

Continui:

— Există deci o legătură între religie și violență.

— Nu. Există o legătură între ignoranță și violență. Violența mi se pare un act de disperare în încercarea de a fugi de incertitudini. Cei care lovesc vor să aibă dreptate și să nu fie contrazişi. Vor să se eschiveze de la întrebări. Vor să fie ei atotștiutorii. Nefericiții! Își doresc marmură acolo unde curge doar apă. Ei fug de condiția umană, care e făcută din mai multe întrebări decât răspunsuri. În fond, ei vor să devină Dumnezeu însuși, dar nu reușesc decât să producă un mim derizoriu.

— Desigur, un filozof nu cârmește spre agresivitate, fiindcă un filozof are dubii. Dar un credincios n-are dubii.

— Ba da! Eu am dubii și, în același timp, cred. Credința și dubiile mele merg paralel de-a lungul unei frontiere comune, fiindcă nu aparțin aceluiași teritoriu. Intelectul meu își continuă căutările, pentru că Dumnezeu nu ține de știință, existența sa nu se dovedește cu o formulă ca 2 + 2 = 4. Iar credința mea avansează viguroasă, statornică, neclintită, în forul ei propriu: inima, amintirea, receptivitatea, imaginația.

— Credința dumneavoastră nu răspunde dubiilor pe care le aveți?

— Nu, fiindcă ea ocupă un alt teritoriu.

— Și rațiunea nu vă zdruncină credința?

— Nu, fiindcă ea ocupă un alt teritoriu.

— Sunteți dublu.

— Sunt unul, și complex. Accept să percep lumea în două moduri, cu inteligența și cu inima. Și nu le confund.

— A crede îl exclude pe a ști.

— Exact! Rațiunea mea se îndoiește, pentru că nu e credință. Și credința afirmă, pentru că ea nu are rațiune și nu e rațiune.

Își mângâie câinele negru, care dă impresia că e la fel de ușurat de această formulare ca și stăpânul său.

— Concluzia mea, domnule Trolliet, e că violența este o patologie a cunoașterii. În loc să-și admită limitele spiritului, fanaticul refuză să excludă ceea ce nu cunoaște și consideră opțiunile sale subiective drept realități obiective. Violența apare când omul își neagă limitările.

— Violența e un simptom?

— Violența dezvăluie o boală a gândirii. Atenție, o boală a gândirii, nu o boală religioasă. Se comit masacre și pentru alte ideologii, nu numai în numele religiei; se comit masacre din cauza discordiilor dinastice, se comit masacre din naționalism, se comit masacre din motive rasiale, se comit masacre antisemite, se comit masacre din complex de superioritate. Ce idioțenie să pretinzi că religiile generează ferocitatea! În toate epocile s-a ucis. Din diverse motive. Toate formele de intoleranță exprimă aceeași frică, frica de perplexitate. Barbarul îl elimină pe cel care nu gândește ca el.

Suspină, epuizat. În timp ce Diderot îi șoptește ceva la ureche.

— Ce perspectivă deprimantă! continuă el. Poți extermina trei sferturi din umanitate, și dubiul nu va pieri.

— Îmi place definiția asta: violența ca o patologie a incertitudinii.

— Sau ca imperialism al prostiei.

— Și soluția?

Diderot trâmbițează în urechea lui Schmitt.

— Soluția? Toți filozofi! Salvarea? Cunoașterea! Atenție, o cunoaștere la fel de smerită precum credința, o cunoaștere care știe că-și extrage validitatea din proceduri restrânse. Am convingerea că singura disciplină care ar trebui învățată, după citit și socotit, este filozofia.

— Mai avem mult până acolo.

— Motiv pentru care am ajuns aici!

Se ridică și se apropie de o fereastră. Inspiră cu ochii pe jumătate închiși lumina așa cum alții beau sau fumează – cu voluptate. După câteva

clipe, se întoarce spre mine, pare că mă redescoperă și pe urmă face un semn către cățeaua caramel, care voia să se strecoare între canapea și fotoliu. Are coapsele încordate, vânjoase, asemenea unui luptător japonez, și geme bătând pasul pe loc.

— Ați observat? Cățeaua mea, Daphnée, se ferește mereu să treacă pe-acolo. Tergiversează, amână, așteaptă, uneori se mai oprește. Ai crede că evită pe cineva, că se milogește să i se facă loc, că așteaptă până pleacă celălalt de acolo… Îmi vine chiar să mă întreb dacă nu vede niște fantome. Și Lulu, câinele negru, la fel. Se uită ore întregi la bibliotecă de parcă ar cerceta niște elemente anume, pe care eu nu le pot repera. Animalele au unele simțuri mai dezvoltate decât ale noastre, ca mirosul și auzul, dar poate mai au încă un simț. Dumneavoastră ce credeți?

Profit imediat de momentul ăsta fără să-mi pese de risc:

— Domnule Schmitt, și eu posed acel simț.

— Poftim?

— Văd și eu ce vede Daphnée.

— Eei…

— Îl vede pe Pascal.

— Poftim?

— Pe filozoful Blaise Pascal. De câteva minute stă turcește și scrie ceva pe niște hârtii. Când Daphnée a încercat să-și facă drum pe-acolo, Pascal nu i-a dat atenție.

Schmitt mă măsoară înmărmurit din cap până-n picioare, apoi o contemplă pe Daphnée, care încearcă să se fofileze între cele două mobile. Dă energic din coadă, corpul îi tremură, își ridică buzele, dar Pascal rămâne concentrat asupra gândurilor lui. Atunci, Daphnée, dezamăgită, își coboară urechile, renunță și se îndepărtează de canapea.

Schmitt își lovește fruntea cu palma.

— Ce-s prostiile astea?

Emoția îl sugrumă:

— Vă bateți joc de mine?

Devine vehement, dar nu-mi dau seama dacă ardoarea asta înseamnă că se agață de lumea normală sau e pe cale să treacă în alt plan.

— Domnule Schmitt, din clipa în care v-ați așezat în fotoliu, văd o sumedenie de morți în jurul dumneavoastră. Niște morți vii, de vreme ce vă spionează, vă ascultă, și uneori vă vorbesc.

Se calmează.

— Acolo?

— Da, formează aproape un zid.

I-o arăt cu degetul pe Lulu, lungită cu botul pe labe, fără s-o slăbească din ochi pe felina Colette.

— Vedeți pe cine supraveghează Lulu?

Schmitt își întoarce privirea, pe jumătate sceptic, pe jumătate speriat.

— Eu… în principiu n-am nici o obiecție la ce-mi spuneți… încerc să-mi păstrez mereu mintea deschisă… dar recunoașteți că… Cine să fie vizitatorii?

— Aici, Mozart. Acolo, Diderot. Charles de Foucauld tronează în tavan. Colette lenevește pe marginea biroului. Milarepa nu s-a mișcat decât atunci când ați pomenit de măcelurile budiste din Asia. Molière merge de colo-colo prin cameră, iar Bach, Schubert, Debussy zburdă și ei pe-aici.

Pe Schmitt îl pufnește râsul, un râs rece, crud, istovit, care nu-i seamănă deloc.

— Bravo, tinere! M-ai citit bine. Îți aduci aminte de panteonul meu și pornind de la el compui o poveste frumoasă. Din cauza lui Daphnée, te-am și crezut un moment.

— Să știți că nu glumesc, domnule Schmitt.

— Ba da.

— Nu.

Se crispează și nu mai simulează buna dispoziție.

— Nu mai insistați.

— Vă jur că…

— Întrevederea noastră s-a încheiat. Mulțumesc.

Fideli față de sentimentele stăpânului, cei trei câini îmi dau de înțeles că trebuie să plec, deoarece se ridică pregătindu-se să mă escorteze.

— Domnule Schmitt, vă jur că nu vă mint. N-am extras din cărțile dumneavoastră personajele care planează aici, pentru că nici nu le recunosc pe toate. Pe câteva nu le știu.

— Ca de exemplu? întreabă el mecanic.

— Băiatul acesta de zece ani fără păr pe cap.

— Oscar, băiețelul bolnav ale cărui ultime zile pe pământ le-am descris într-o povestire.

Mă privește insistent, fără amabilitate.

— Am precizat adesea că, deși textul acela este un produs al imaginației mele, copilul ăsta nu mă părăsește niciodată.

— Și bătrânul acesta zâmbăreț cu prestanță caracteristică Orientului Mijlociu?

— Domnul Ibrahim! Am repetat de mii de ori în interviuri că aceste două personaje, Oscar și domnul Ibrahim, deși inventate de mine, mă însoțesc pretutindeni și-mi dăruiesc din înțelepciunea și curajul lor. Înțeleg eu acum de unde vine tot ce-mi serviți. Rămâneți la impostura dumneavoastră copy-paste, domnule Trolliet.

Observ cum i se înăsprește chipul. Mă trimite spre ușă cu un gest imperativ. Nu mă mai suportă.

— Și acolo, domnule Schmitt…

Îi indic un personaj care de la bun început se ține mai la o parte.

— Acolo, e o femeie de vreo treizeci de ani, scundă, plinuță, cu ochi căprui, care privește nedumerită drept în față.

— Poftim?

— Când și când fredonează, sau descifrează legăturile cărților și le mângâie.

— Cântecul… cărțile… O, Doamne!

Buzele încep să-i tremure. Își pironește ochii în podea, uluit.

— Nedumerită, spuneți?

— Da, nedumerită… Ca morții care n-au înțeles că sunt morți.

Schmitt se prăvălește într-un fotoliu.

— Cu ochi căprui? Foarte rotunzi?

— Da.

— Frumoasă?

— Așa și-așa. Drăguță.

Își mușcă tare de tot buzele.

— Deci e… aici!

Ochii i se umplu de lacrimi.

Se ridică, mă împinge la o parte, urcă în fugă scara, urmat de câinii care scheaună simțind că stăpânul lor suferă.

De la etaj se aude o ușă trântită. Se trage un zăvor.

Am rămas singur. Întorc capul spre salon. Zidul morților a dispărut.

— Zohra? Doamna Zohra?

Menajera a dispărut. Nu se mai aude nici un zgomot în imensa locuință. Ce-i de făcut?

Capitolul 12

Mor de plictiseală. A trecut o oră de când aștept în salon, în fotoliul pe care mi l-a indicat Schmitt, cu spatele drept, fără să scot un sunet, fără să îndrăznesc să deschid o carte, deși lângă mine, pe masa scundă, sunt vreo treizeci, iar pe rafturi, cu sutele, legate în piele roșiatică, nisipie, de culoarea ciocolatei, a peruzelei, auriu-deschis. De teamă că aș putea fi luat drept hoț, mă comport ca și cum l-aș aștepta pe proprietar, plecat pentru numai câteva secunde.

Aud din când în când zgomot de persoane care trebăluiesc, împing uși sau se interpelează în camerele spațioase de la capătul îndepărtat al coridoarelor. De fiecare dată mi se încordează umerii, mă chircesc și mi se taie respirația: nu numai că nu mă hotărăsc să chem pe cineva, dar chiar mi-e frică să nu apară, pentru că ar trebui să explic tulburarea pe care am provocat-o.

Aud gheare zgâriind treptele ca o ploaie de plumb. Un pas greoi le urmează. Cineva coboară de la etaj.

Schmitt reapare, escortat de câini. Dând cu ochii de mine, pare mai degrabă ușurat decât dezamăgit. Câinii mârâie aproape imperceptibil.

— Scuzați-mă, spune el murmurând. Îmi pare rău că v-am lăsat baltă și am dispărut… dar am rămas cu gura căscată când mi-ați vorbit de ea.

— Ea?

— Tânăra cu privirea aceea nedumerită. Numai eu știu cine e. Despre ea n-ați putea găsi nici o urmă nicăieri.

Se așază în fața mea. Ceafa îi e crispată. Privirea, rătăcitoare.

— E aici?

— Mă uit în jurul lui; peretele morților n-a revenit.

— Nu e nimeni.

Câinii se apropie și se lungesc la picioarele lui. El le mângâie grumazul.

— Am iubit-o pe femeia asta cu toată ființa mea. Aveam 20 de ani când ne-am aruncat unul în brațele celuilalt și așa am descoperit amândoi misterul primului cuplu. Ani în șir, n-am ieșit mai deloc din apartamentul parizian unde am locuit împreună în timpul studenției. În afara studiilor, scriam, și ea, și eu. Pe ea, fiecare cuvânt o costa un efort considerabil – pentru o pagină îi trebuiau săptămâni întregi. În schimb, pana mea alerga pe hârtie, făcea salturi între proiecte, sărea de la dramă la roman, trecând prin câte un eseu, apoi fixându-se asupra unei nuvele, cu o ușurință, o fluiditate care-mi dădeau în vileag lipsa de maturitate. Din pricină că nu știam ce să scriu, înnegream caiete peste caiete. Ea, în schimb, era perfect conștientă de vocația ei. Eu căutam, ea găsea. Eu o admiram, ea mă încuraja.

Schmitt contemplă grădina luminată de razele soarelui.

— Într-o bună zi, n-am mai fost iubiți și ne-am găsit fiecare câte o locuință. Dar am rămas prieteni și ne prezentam reciproc noile cuceriri, ceea ce implica multă abnegație din partea candidaților! De asemenea, continuam să ne arătăm unul celuilalt noile texte, ceea ce dovedea că nu părăsiserăm definitiv mansarda literară unde ne împletiserăm visurile timp de șapte ani. Poemele ei, din ce în ce mai condensate, atingeau excelența; piesele mele începeau să aibă o coerență.

Îl ridică pe Lulu, câinele negru, și îi freacă tandru spinarea suplă.

— Pe la treizeci de ani, a doborât-o o boală și s-a stins după o interminabilă agonie. Am găsit o filă pe patul ei de spital. Dansa acolo o frază: „În jurul meu, totul e alb și liniștit“ – un singur rând în partea de sus a unei file goale, un fir de viață deasupra neantului. Ultimul ei text.

Surâde îndurerat.

— Moartea a avut ultimul cuvânt.

Își îndreaptă capul.

— De fapt, am refuzat întotdeauna să-i acord morții ultimul cuvânt.

Îi dă drumul lui Lulu.

— De atunci, eu scriu pentru amândoi. Pentru ea, care n-a avut timp să se împlinească. Pentru mine, care mă bucur de acest privilegiu. Când lumea subliniază că sunt prolific și se minunează că practic atât de multe genuri, îmi vine să răspund: „Normal că scriu așa de mult, fiindcă am la activ două cariere de scriitor“.

Se destinde. Lulu caută cu botul lui abil mângâierile stăpânului său.

— O simt încă lângă mine. În timp ce scriu, sunt adesea intimidat, pentru că mi-o imaginez privindu-mi pagina cu rigoare, supraveghindu-mi precizia termenilor, căutând cu răbdare imaginea justă, hotărâtă să vâneze cuvântul inutil. Uneori, mi se întâmplă s-o aud râzând ca pe vremuri de ușurința mea la scris, dar sfătuindu-mă în același timp să accept acest incredibil dar.

Apucă un volum de pe masă.

— De 25 de ani încoace, știu care dintre cărțile mele îi plac cu adevărat și care îi plac mai puțin. Cu o pagină scrisă în față, știu ce-i aparține ei și ce vine de la mine. Iar dacă simt mereu nevoia de a-mi continua viața creând, datorez asta gândului permanent că am tot timpul două capodopere de redactat: a mea și a ei.

În spatele lui Schmitt reapare peretele morților. Diderot, Mozart, Molière, Pascal, Milarepa, Colette și ceilalți își reiau treburile obișnuite, în timp ce femeia cu privirea nedumerită îl privește tandru pe Schmitt.

El își îndreaptă ușor, nesigur, capul:

— Este…

De emoție, nu poate termina fraza. Cred că înțeleg și răspund:

— Da, e aici.

Respiră profund, fericit.

Adaug cu delicatețe:

— S-au întors cu toții.

Lulu confirmă uitându-se fix la Molière, în timp ce Daphnée se dă puțin la o parte ca să treacă Milarepa.

Schmitt se întoarce către mine.

— Darul dumneavoastră pune în lumină o întrebare care mă urmărește.

— Anume?

— Cine scrie când scriu eu? Cine acționează când acționez eu?

Un șofer mă duce înapoi la Charleroi. Ce contrast între călătoria mea discretă la Guermanty, cu autobuzul, și drumul triumfal de întoarcere în berlina tăcută, cu scaune de piele ecru, în care mă lăfăi.

Schmitt dorește să mă revadă. Pentru că are ceva treburi în oraș, îmi dă întâlnire la bistroul Les Chevaliers.

— Diseară la ora opt. Se poate?

— Da, foarte bine.

— Pot să vă spun Augustin?

— Desigur, domnule Schmitt.

— Și ne putem tutui, da?

— Dacă doriți.

— Mulțumesc. Fă și tu la fel, Augustin, adaugă Schmitt dispărând sus, în castel.

Îmi proptesc capul de geamul mașinii și mă distrez imaginându-mi reacția lui Pégard și a colegilor dacă m-ar fi surprins în intimitatea asta cu o celebritate.

Mașina oprește în fața redacției ziarului *Demain.*

— Domnule, nu aveți ceva mărunțiș?

Cerșetoarea cu copilașul de plastic în brațe s-a repezit spre mine.

— Pentru mine și copil, domnule. N-avem ce mânca.

Obosită, mai bătrână decât mi se păruse noaptea trecută, se înclină în fața mea și, concentrată, schițează anevoios o reverență fără să mă privească. N-a interesat-o decât limuzina, apoi șoferul care mi-a deschis ușa să cobor.

Pipăi doar trei euro în fundul buzunarului.

— Vă rog!

Se uită în treacăt la mine fără să mă recunoască. De acum înainte, aparțin unei alte sfere. Nu-mi propune să mă culc cu ea.

Cum aș putea s-o conving că sunt mai prăpădit ca ea? Apuc un euro și i-l strecor în mână.

— Vai, mulțumesc!

Privește încântată moneda, care desigur că în ochii ei poartă încă aura limuzinei și ale șoferului; acest euro are mai multă valoare decât un euro căpătat de la un oarecare.

Sprijinit de burlanul unei case, un bărbat zvelt, cu ochi înguști fumează și mă privește intens, cu severitate.

Mă precipit în holul imobilului. Și tocmai când mă credeam pe culmile fericirii, izbucnesc în hohote de plâns. Zdrobit.

O treaptă. Umbră. Tăcere.

În colțul palierului, mă ghemuiesc cu brațele în jurul genunchilor. Lacrimile îmi curg pe obraji. Trebuie să-mi revin. Cine sunt?

Vârtejul ăsta mă zăpăcește. Nu mai știu în ce ipostază voi intra în redacție: ca stagiar păduchios, sau ca noul prieten al lui Éric-Emmanuel Schmitt…? Îmi calmez respirația, îmi controlez diafragma, îmi potolesc bătăile prea repezi ale inimii.

Nu mi s-a întâmplat niciodată să mă creadă cineva cu atâta bunăvoință!

Nimeni în afară de el, nici femeie, nici bărbat, n-a acceptat vreodată atât de repede că am darul pe care-l am! Sentimentul ăsta de fraternitate mă bulversează, dar nu-mi dau seama dacă emoția atât de intensă, de sfâșietoare, de violentă e colorată de bucurie sau de tristețe. Probabil că de amândouă… În același timp jubilez că m-a ascultat un om important, și plâng de extenuare, fiindcă, după ce timp de 20 de ani am fost respins, abia acum, subit, simt pe umeri povara acestei excluderi.

— Domnule, nu trebuie să stați aici, pe jos.

Ridic ochii și o văd pe Oum Kalsoum. Surprinsă că a dat peste mine acolo, nu-și amintește cum mă cheamă, ezită, se bâlbâie puțin și bolborosește:

— Aha, este… este…

Nu-i vine nici un nume pe buzele ei moi, dar asta nu o intimidează…

Se așază alături de mine, mai precis își lasă să cadă pe trepte cele 90 de kilograme sugrumate în fusta de jerseu. Scoate din poșetă o batistă cu miros de trandafir și mi-o strecoară între degete.

— Nu plâns… Nu plâns.

Deși exprimarea e proastă, sentimentul e înalt. Văd că și ochii ei mari s-au umezit de emoție. Ce multă iubire emană ființa asta, corpul ei cald, bondoc. Simt cum mâna ei îmi apasă delicat părul de la ceafă. Începe să fredoneze… *Salou Kououssa Atala… ya qalbi… ya habibi.* Cuvintele îi curg într-un fel de arabă colorată de accent flamand. Timp de doi ani, învățasem limba asta la orfelinatul din Saint-Georges, așa că am înțeles câte ceva. Promisiunile încălcate… nepăsarea… gestul care respinge… destinele care se despart… Vocea îi e cumplită, aspră, falsă, nici măcar nu se ostenește să caute tonul corect. Oum Kalsoum schițează pripit frazele, nu le dă contur. Cântă despre gustul amar al abandonului, descrie viața ca un câmp plin de ruine.

Dă-mi libertatea înapoi, descătușează-mi mâinile,
Eu pe a ta ți-am dat-o, n-am încercat să te leg de mine.
Ah, lanțurile tale mi-au însângerat încheieturile.
De ce le mai am, dacă acum nu te mai subjug?
De ce trebuie să țin promisiuni, când tu nu le mai respecți?

M-am săturat de închisoarea asta, de-acum lumea e a mea.

Sunt conștient că scena e aproape ridicolă. Ar trebui să mă

descotorosesc râzând de creatura asta improbabilă, jumătate bărbat, jumătate femeie, care trăsnește a paciuli și a transpirație, și ale cărei picioare așezate pe treapta din fața mea lărgesc mai să-i rupă niște escarpeni portocalii ponosiți.

Sigur, ar trebui să mă desprind de confuzia din mintea acestui mascul care se crede femelă, de această creatură vie care se dă drept moartă, de acest flamand care se consideră arab, de acest impostor care vorbește și se imaginează cântând. Dar Oum Kalsoum trece la o altă melodie, care mă leagănă și mă liniștește. De fiecare dată, e vorba despre tânguiri languroase, despre femei abandonate și iubiți nestatornici. Se pare că la capitolul iubire nu cunoaște decât despărțirea dureroasă. Chiar dacă istoriile evocate n-au nimic în comun cu situația mea, cedez cu mâhnire. Ne unește pe amândoi beția amărăciunii.

Apare un curier. Motorul liftului ne întrerupe apatia.

Pătruns subit de jenă, mă încordez. Oum Kalsoum își revine, își recuperează batista, își șterge ochii și o pune cu delicatețe în geantă, bolborosind:

— Așa-i mereu în dragoste…

Nu răspund. Își ține capul sus, dar privirea îi e pierdută în depărtare.

— Of… bărbații… bărbații.

— Dar nu plâng din cauza bărbaților! Sunt bărbat!

Am protestat fără să vreau. Își întoarce privirea către mine și, surprinsă, mă cercetează. Pielea groasă i se înfioară. Într-adevăr, uitase. Uitase că eu nu eram ea, că eu nu-mi plângeam iubitul dispărut. Plescăie din limbă.

— Când un bărbat plânge, în el vorbește ce e mai prețios, fata pe care o poartă în suflet. Eu am plâns foarte mult înainte să devin femeie.

Își închide geanta, se agață cu mâna de balustradă și se ridică anevoios. Conchide:

— Acum, mi-e mai bine.

— Nu mai plângi, Oum Kalsoum?

— Nu, cânt.

— Reciți, nu cânți!

— Ba cânt.

— Nu.

Se apleacă spre mine cu un surâs și își duce un deget la tâmplă.

— Aici, cântecul e neîntrerupt. E permanent. Și e frumos.
— Cu siguranță că e frumos, dar numai tu auzi.
— Ei, da, însă e frumos.
Mulțumită, scotocește prin geantă.
— Poftim, un cadou pentru tine. Îmi întinde un portchei din pluș roz.
— N-am chei, Oum Kalsoum.
Dă cu încăpățânare din cap. Vrea să-mi facă plăcere.
— Ia-l.
— Nici apartament n-am.
Oare pricepe ce-i spun? Suspină insistent.
— O să ai deja un portchei. Trebuie să începi de undeva.
Un refuz ar jigni-o, așa că primesc cadoul ca pe ceva de preț.
— Mulțumesc, Oum Kalsoum.

O scânteie de satisfacție îi însenin ează ochii. Își regăsește calmul, face un gest de prințesă care înseamnă „pentru puțin“, și coboară restul de trepte cu o ușurință neașteptată. În mijlocul holului, își ridică brațele la nivelul umerilor, își agită mâinile prin aer și își unduiește imperceptibil șoldurile: în forul ei interior, cântă și dansează.

La redacție afișez o modestie discretă. Nu povestesc nimănui nimic, stau aplecat asupra mesei mele de scris și dedic ore întregi reformulării interviului cu Schmitt. Pe măsură ce șlefuiesc frazele, înțeleg mai clar ce mi-a spus scriitorul: el și judecătoarea Poitrenot gândesc exact invers. Când identifică originea violenței, au opinii diferite. Ea spune că violența vine de la Dumnezeu; el, că vine de la oameni. După ea, Dumnezeu se folosește de oameni; după el, oamenii se folosesc de Dumnezeu. În mod paradoxal, cea care răspunde de justiția umană îl inculpă pe Dumnezeu, cel care este considerat umanist îi acuză pe oameni.

Și eu? Mie ce teorie mi se pare că reflectă realitatea? Îmi dau foarte bine seama că de câteva zile încoace mă mulțumesc să ascult, fără să reflectez cu adevărat. Poate că e un reflex de jurnalist… Și totuși atât Schmitt, cât și Poitrenot doresc să-l revadă pe individul ăsta găunos, fără idei, fără un anume punct de vedere. Insipiditatea mea nu-i bulversează. De ce oare?

Pe la ora opt, plec de la redacție spre cafeneaua în care am stabilit să ne întâlnim, vizavi de Palais des Beaux-Arts. Dau iar peste bărbatul scofâlcit, cu ochi cenușii, care mă urmărea puțin mai devreme, când mă întorceam la ziar. Ce figură antipatică! Mă deranjează doar că-l văd.

Dispare pe o stradă învecinată.

La Chevaliers, mă așez lângă fereastră. Dacă faci abstracție de bar și halbe, bistroul ăsta sugerează un fel de arhivă: drapele vechi, blazoane, resturi de ghirlande care atârnă ici și colo pe pereții gălbejiți. Câteva afișe colorate lucind de grăsime arată brânzeturile regiunii sau laudă braseriile ancestrale. Clienții sunt una cu mobilierul; aidoma meselor și scaunelor rustice din lemn, nici ei nu se mișcă, nu vorbesc, lâncezesc acolo ore în șir. Felul în care arată locul face nesuferită așteptarea. Totul pare cald, aerul, geamurile, până și lumina gălbuie și spațiile umbrite. O amorțeală dulceagă scaldă întreaga atmosferă.

Când se apropie chelnerul să-mi ia comanda, îmi vine să plec, fiindcă n-aș avea cum să-mi plătesc consumația dacă nu vine Schmitt, dar gândul că sunt un ratat mă sperie și cer o bere. Zarurile sunt aruncate! Peste un minut, mi se aduce halba și, alături, niște bucățele de cervelat[11] și o farfuriuță cu muștar.

11. Cârnat afumat produs în Elveția, în Franța și în unele regiuni din Germania.

Ce deliciu! Am din nou senzația trăită în berlină: rege al lumii, sunt servit, răsfățat, universul mi se înclină.

Schmitt se strecoară la masă, în fața mea.

— Scuză-mă, Augustin. Ah, detest să întârzii!

— Cinci minute, asta nu-i întârziere.

— Mda… Însă eu ador punctualitatea. Mai bine-mi rup un picior decât să nu fiu punctual la o întâlnire. Nu ora o respect eu când mă grăbesc, ci pe celălalt. Cum te simți? Ce bei?

Așteptând să-i răspund, duce la gură câteva bucățele de cârnat. Omul ăsta degajă o vitalitate ieșită din comun. Localul fusese pătruns de o energie pozitivă chiar înainte să apară el. Acum, așezat în fața mea, Schmitt elimină decorul, clienții, împinge în spatele lui pietrele desenate în *trompe l'œil*, lustra imensă din fier forjat cu becuri în loc de lumânări. Nu-l mai văd decât pe el contemplându-mă, și privirea lui mă devorează.

— O bere Orval? A, de ce nu! Foarte brună… mult malț. E excelentă, o ador. Afurisiții de călugări trapiști… Dați-mi și mie una, vă rog! Și încă niște cervelat. Și puțină brânză cu sare de țelină.

Îi lasă gura apă doar pronunțând cuvintele astea.

— Uneori viața ne alintă. Am impresia că speram să-ți faci apariția,

Augustin. E straniu, dar mi se pare normal că ești aici.

— Ați și fost foarte primitor.

— E o excepție! În mod normal, nu primesc pe nimeni. Mai ales la Guermanty. Dar tu mi te-ai impus imediat.

Jenat, cobor privirea. El continuă cu însuflețire:

— De când ai plecat, m-am gândit neîncetat la ce mi-ai dezvăluit. Dacă un perete de artiști – scriitori, muzicieni, filozofi, ghizi spirituali – sălășluiesc în mine înseamnă că nu ești niciodată singur când scrii.

— Nu mi s-a mai întâmplat să abordez pe cineva care să fie frecventat de o asemenea companie.

— Glumești?

— Nu, de obicei oamenii nu sunt însoțiți decât de un mort. Un mort anonim, adică un mort familiar, nu de o personalitate oficială. Dumneavoastră sunteți primul pe care-l văd trăind alături de un panteon.

— Îmi place să admir. Mă trezesc nerăbdător să descopăr ce mă va umple de admirație în ziua aceea.

Își miroase berea și adaugă:

— Sunt convins că toți scriitori au câte un perete al personalităților.

— Nu știu, n-am mai avut întrevederi de genul ăsta cu alți scriitori.

— Păcat!

Ia câteva guri de bere. Îi rămân urme de spumă în jurul buzelor, ceea ce-i dă aerul unui copil mirat.

— Care dintre morții mei au intervenit în timpul convorbirii noastre?

— Diderot v-a șușotit ceva la ureche.

— Când?

— Când vorbeați despre mântuirea prin cunoaștere.

— Ah, da, eliberarea grație „luminilor“. Era calul de bătaie al domnului enciclopedist.

Mai soarbe o gură bună de bere.

— Diderot suflă, Mozart corectează, Colette râde cu sarcasm. Ei nu sunt doar un produs al memoriei mele, nu-i așa? Nu se reduc la lecturile mele, la bagajul meu de cunoștințe, la rezervele acumulate, ci sunt vii, descoperă, reacționează.

— Da.

— Morții ăștia n-au spus încă tot. Ei caută o ureche, o gură, o mână ca să ne instruiască, să ne hrănească. Ei încă mai vorbesc. Și eu sunt cutia lor de rezonanță. Ce onoare!

Râde. Expresia chipului său trădează voluptatea de a cugeta.

— Augustin, datorită viziunilor tale, putem redefini o serie întreagă de concepte. Astfel, discursul morților față de un om în viață ca mine constituie o influență.

— Exact!

— Și faptul că ne înțelegem greșelile din dezaprobarea lor.

— Fără îndoială.

— Și ne recăpătăm încrederea atunci când ei sunt de acord cu noi. Înseamnă că le-am căpătat aprobarea.

Își freacă fruntea.

— Nu m-am considerat niciodată un creator, ci mai degrabă scrib. Mă simt invadat de idei, de amănunte, de emoții fără să-mi dau seama de unde vin. Morții! Am descris cu exactitate locuri unde n-am pus niciodată piciorul. În timp ce scriam romanul *Evanghelia după Pilat*, am emis ipoteze confirmate de documente descoperite ulterior în Orientul Mijlociu. Morții! Și nu prezic numai trecutul, mă raportez și la viitor. Eu credeam că ceea ce scriam izvora din imaginația mea, și când colo am scris pagini întregi despre societate, bani, migrații, texte pe care realitatea le-a dovedit premonitorii. Morții! Mereu morții! Știi cum îi spun biroului meu? Am compus un termen inspirat de Flaubert, care numea *gueuloir*[12] încăperea unde își repeta textele de sute de ori pe zi, cu voce tare. Eu mi le ascult, și-i spun *écoutoir*[13].

12. Loc unde se vorbește foarte tare, de la verbul „gueuler“ – a țipa, a vorbi foarte tare.

13. Loc unde se ascultă, de la verbul „écouter“ – a asculta.

Își pune mâinile pe masă cu palmele întinse și mă privește fix:

— Cine scrie când mâna scrie? Cine acționează când acționăm noi?

Profit de întrebările astea ca să-i vorbesc despre reflecțiile mele din timpul după-amiezii:

— Domnule Schmitt, mi-am pus și eu astfel de întrebări în timp ce transcriam convorbirea cu dumneavoastră. Cine e violent? Dumnezeu prin intermediul omului? Sau omul însuși, servindu-se de Dumnezeu ca scuză sau pretext? Dumneavoastră înclinați spre a doua soluție, dar cum putem fi

siguri?

— Ai citit operele lui Dumnezeu?

— Poftim?

— Ai citit cele trei cărți pe care le-a scris? Vechiul Testament, Noul Testament și Coranul?

— Da și nu. Pe ici, pe colo.

— Asta e problema când scrii prea mult…

— Ar trebui să le citesc? — Te sfătuiesc. Odată terminată lectura, îți vei pune mai multe întrebări cu privire la autor.

— De pildă?

— Chiar vorbește serios când amenință? Trebuie luat ad litteram când îi îndeamnă pe oameni la crimă, sau la răzbunare? Și mai ales, pentru ce…

Schmitt se oprește, își freacă bărbia, fruntea încrețită, ochii mai negri ca niciodată.

— Pentru ce o ia de la capăt de trei ori?

— Poftim?

— Pentru ce scrie Dumnezeu trei cărți? N-a scris deja totul în prima, în Vechiul Testament? Când se apucă de scris Noul Testament, adaugă ceva de care uitase prima oară? Pe urmă, nici de Noul Testament nu e pe deplin mulțumit, așa că după câteva secole o ia de la capăt și ne dă Coranul?

Schmitt se așază mai bine în scaun.

— Proastă carieră de scriitor a mai avut și Dumnezeu! S-o ia de la capăt de trei ori… Și care să fie progresul de la prima la ultima carte?

Se uită demoralizat în tavan.

— Pe cât de mult îl găsesc pe Dumnezeu în fundul sufletului, în rugăciune și în recunoștința pe care i-o port, pe atât de puțin îl percep pe Dumnezeu scriitorul.

Suspină.

— Cu toate astea, suntem colegi.

Îl pufnește râsul. Izbucnesc și eu în hohote de râs și reiau ideea.

— Iată care ar fi interviul ideal, interviul important, interviul definitiv, cel care ar ilumina umanitatea: interviul cu Dumnezeu! „Bună ziua, domnule Dumnezeu, am venit să vă pun întrebări legate de opera dumneavoastră literară.“

Mă privește scrutător, cu un zâmbet mecanic, de parcă mi-ar dezbrăca sufletul.

— Tu, Augustin, tu ai fi capabil să realizezi un astfel de interviu cu

Dumnezeu.

Dă din cap, aproape surprins de evidența acestei constatări.

— Da. Tu ești omul potrivit pentru o asemenea situație.

Conversația asta absurdă mă amuză și intru în joc:

— De ce eu?

— Fiindcă ești de o sensibilitate extremă, deschis, prezent la tot ce spune fiecare dintre noi. Și mai e și darul pe care-l ai.

— Darul meu?

— Ești înzestrat cu privilegiul de a vedea și auzi lucruri pe care ceilalți nu le aud și nu le văd.

Solemnitatea discursului său mă impresionează. Ce actor! Mă duce cu gândul la druidul care-mi apare uneori în vis, cel care-mi încredințează misiuni. Râd pe înfundate ca să destind atmosfera.

— Ah… ce păcat că n-am adresa lui Dumnezeu.

Schmitt îmi apucă cu asprime încheieturile mâinilor.

— O am eu.

Încerc să râd. Brusc, îmi apasă și mai tare mâinile ca să mă calmez.

— Augustin, am posibilitatea să-ți aranjez o întrevedere cu Dumnezeu.

— Vă… vă bateți joc de mine!

Se apleacă către mine, încordat, concentrat, grav, și îmi spune cu voce înfundată:

— N-am fost niciodată mai serios ca acum.

Capitolul 13

— Trebuie găsit cristalul!

Acestea au fost ultimele lui cuvinte.

— Trebuie găsit cristalul!

Și obsesia mea de acum înainte.

În noaptea asta, nu pot să închid ochii. Degeaba mă aflu la adăpost, în uzina dezafectată. N-am nici cea mai mică speranță să adorm. Prea tare mă chinuie gândurile.

Cerul sufocă câmpurile. Infinitul e acoperit de o catifea întunecată pe care o străpung stelele, filtrând lumina incandescentă a unui foc de dincolo de ele. Simt în aer ceva aspru, mineral, care stagnează. Luna parcă a lăcuit în gri zidurile din jurul meu, iar reliefurile, muchiile, unghiurile lor se profilează cu duritate. Domnește un contrast violent între lumini și umbre. Totul are o limpezime rece. Timpul, la fel ca și somnul, a rămas în suspensie.

În forul meu interior, zonele de neliniște și obscuritate au dispărut. Misiunea ce mi s-a încredințat îmi este clară. „Trebuie găsit cristalul!“

Lungit pe o saltea alcătuită din lăzi de carton, presate și suprapuse, iau la rând cu frenezie ipotezele și vreau să vină cât mai repede dimineața. Așteptarea e un supliciu. Repede! „Trebuie găsit cristalul!“

Acum trei ore, când părăseam cu Schmitt Les Chevaliers, umflați de bere și cârnăciori, atinsesem o asemenea fericire fizică și intelectuală, încât nu mai eram în stare să opun rezistență la absolut nimic.

Schmitt mi-a propus să vin din nou la castelul din Guermanty ca să-mi mai dezvăluie câte ceva.

Mașina străbătu păduri și câmpuri negricioase pe un drum care-i punea

la încercare suspensiile, un drum desfundat, pe care autobuzele îl evitau. Scurtătura ne duse la Guermanty în zece minute în loc de treizeci. Ferma-castel ieşea în evidenţă printre străzile liniştite şi casele cu grădini, frumos aliniate. Întunericul îi schimba fizionomia, redându-i aspectul războinic. Zidurile de apărare înalte, masive, îşi arătau falnice statura ostilă. Turnul rotund asigura paza, iar donjonul rectangular se fălea cu crenelurile înguste din vârf prin care se puteau ţinti duşmanii cu arcul sau cu muscheta.

Câinii ne întâmpinară cu urlete fioroase, preferând să-l ameninţe pe intrus şi nu să-şi salute stăpânul. Schmitt trebui să-i calmeze, să aprindă toate lămpile de la parter, să creeze o ambianţă strălucitoare şi confortabilă, ca să fiu tolerat.

— Să nu pierdem timpul; hai la subsol.

Scriitorul dădu la o parte o tapiserie grea şi coborârăm în pântecele pământului.

Deschise apoi o uşă acoperită cu plăci de oţel, care dădea în pivniţă, sau mai degrabă într-un şir de pivniţe boltite, un univers alveolar care ocupa toată baza clădirii. Iluminaţia oblică lingea zidurile de cărămidă, dar nu ajungea până la tavanele joase, astfel încât m-am lovit la cap de câteva ori.

Prima pivniţă era ticsită de lăzi pline cu ghirlande, globuri, figurine. Schmitt răspunse surprinderii mele:

— Podoabele pentru bradul de Crăciun.

— Adică cum? Împodobiţi o pădure întreagă, nu un singur brad?

— Ne place să variem, să schimbăm culorile în fiecare an. Roşu. Fucsia. Portocaliu. Verde. Auriu. Albastru. Alb. Argintiu, etc. Dar aveţi dreptate: cu atâta material, am putea deschide un magazin.

În a doua pivniţă, observai sticle de vin aliniate în rastele sau în lăzi din lemn de pin, cu numele domeniilor viticole.

În a treia zăcea un talmeş-balmeş de vechituri: mese, scaune, lămpi, urcioare, speteze de pat, resturile mutărilor succesive.

Obiectivul nostru era partea din fund, fiindcă Schmitt se puse în genunchi, palpă peretele, înjură, se dădu mai încolo, o luă de la început, alunecă din nou la stânga şi, în fine, strigă:

— În sfârşit!

Scoase uşurel o cărămidă din perete.

O cărămidă? O jumătate de cărămidă, adică o treime de cărămidă, doar cât să-ţi amăgească ochii. Îşi băgă mâna prin spaţiul eliberat şi scoase o

cutie de tablă.

— Gata, iat-o!

Înainte de a privi mai îndeaproape obiectul, încă mai reflectam asupra acelui camuflaj extravagant.

— Mi se pare bizar să-ți ascunzi comorile în spatele unei cărămizi.

— E tradiția familiei.

— Nu aveți o casă de bani?

— Ba da, sigur că am. Dar acolo pun foarte puține lucruri. E tot o tradiție de familie.

— Aha… Ascundeți așa de multe lucruri în familia dumneavoastră?

— Bunicul meu era bijutier și lucra cu pietre prețioase. Primea un salariu modest, dar cât repara câte o bijuterie îi trecea prin mâini o avere însemnată. În apartamentul lui din Lyon își organizase un sistem de ascunzișuri. Fiindu-i teamă că ar exista un hoț care să triumfe asupra zăvoarelor și ușilor blindate și să-și facă drum până la seif, instalase o ladă de zestre, foarte vizibil, unde punea tot felul de obiecte fără valoare, apoi o trusă de scule camuflată în fundul unui șifonier, și mai ales – sub pretext că nu trebuie să-ți pui toate ouăle în același coș – o mulțime de ascunzători în pereți, pe care nimeni nu le-ar fi putut bănui. Așadar, mă pricep încă din copilărie să scot cărămizi și să le pun la loc.

Îmi arătă cutia de tablă.

— Stai jos, Augustin.

Mă așezai în fața lui, ghemuit, pe pietriș.

Scoase o lanternă și lumină obiectul.

— Un șaman mi-a dat substanța asta în păstrare. Se numește yagé.

— Ya…

— Yagé, sau ayahuasca. După unii, ar însemna *liană amară*, după alții, *liana morților.* I se spune *suc mistic.* Se extrage din lianele din jungla amazoniană. Din coaja lianelor.

— E un medicament?

— Dacă vrei.

— Adică?

— E un drog. Și ca toate drogurile, în funcție de doză, tratează, halucinează… sau omoară.

Fraza asta fu urmată de tăcere respectuoasă. Schmitt ridică ușurel capacul și-mi arătă două săculețe din bumbac legate fiecare cu un șnur, unul ecru, celălalt maro.

— În secolul XX, savanții francezi au făcut analiza chimică a acestei substanțe și au dat primului alcaloid izolat numele telepatină, deoarece acest psihotrop dă posibilitatea de a capta gândurile la distanță.

Flutură săculețul maro.

— Aici avem un preparat de excepție, unic, fiindcă șamanul a adăugat coca în ayahuasca, precum și alte plante: solanacee, care conțin și nicotină, atropină și scopolamină. Pe scurt, produsul conține nu mai puțin de 57 de vegetale proaspete măcinate, amestecate și conservate sub vid, având în vedere că prin uscare li se distrug proprietățile. Acest stupefiant oferă o viziune superioară.

Îmi explică modul de întrebuințare mângâind săculețul.

— Produsul finit se obține prin fierbere. Uite, e notat pe hârtia asta. Adaugă un volum dublu de apă și lasă amestecul la marinat peste noapte. Dimineața următoare pui amestecul la foc mic timp de trei ore amestecând din când în când. După aceea, filtrezi compoziția, o lași să se răcească și repeți de două ori procedura. La sfârșit, lichidul este aproape negru.

Îmi zâmbi și chipul îi fu străbătut de un fior.

— Atunci, bei decoctul și ești astfel în stare să-l abordezi pe Dumnezeu.

— Și dumneavoastră credeți în asta?

— Nu am nici o prejudecată raționalistă. Faptul că acced la cunoaștere prin mijloace iraționale nu-mi pune probleme. Sunt convins că această floră ne anihilează reflexele obișnuite, ne deznoadă firele inteligenței și ne deschide calea de acces la diverse straturi ale realității.

— Și mie ce mi se va întâmpla dacă beau asta?

— O transă, halucinații.

— Nimic negativ?

— Ba da! Riști să-ți golești intestinele după absorbție. Sfatul meu e să urmezi înainte o dietă.

Să nu mănânc? Iar? Am râs de sfatul lui:

— Postul e specialitatea mea!

Nu sesiză aciditatea replicii. Agasat de lipsa lui de sensibilitate, i-am spus pe ton agresiv:

— Pentru ce nu încercați dumneavoastră?

Fața lui Schmitt împietri. Își pierdu și culoarea.

— Nu m-am drogat niciodată.

— Ei și?

— Nu vreau.

— Totul trebuie experimentat.

— A, da?

— Mai ales de către un scriitor!

Râse batjocoritor.

— Ce clișeu! Și fantezia, la ce servește? De treizeci de ani încoace, explorez lumea cu imaginația, care pentru mine e un adevărat mod de cunoaștere. Ce plictiseală să trăiești tot ce povestești! Ce pierdere de timp! Din partea mea, să facă asta cei care se încăpățânează să treacă drept romancieri, deși le lipsește darul de bază: imaginația. Eu n-am ambiția să ating recordul milionului la categoria romane despre divorț, despre depresie, boală, dispariția tatălui, paternitate…

Bănuindu-l că vrea să schimbe subiectul, am repetat:

— Pentru ce n-ați încercat experiența?

Puse capăt perorației și, coborând tonul, îmi răspunse sincer:

— Nu suport ideea de a pierde controlul. Sigur că greșesc, de vreme ce momentele cele mai frumoase ale vieții mele le-am trăit ca rezultat al abandonului: întâlnirea mea cu Dumnezeu în deșert, marile mele iubiri. Numai că… De altfel, eu aproape că nici nu beau alcool.

— Cum? Nu v-ați îmbătat niciodată?

— Nu. Ei, o dată, dar a fost un accident. Cum nu beau, mi-au fost suficiente două ginuri tonice spaniole ca să mă amețesc! Ce seară oribilă! A fost dramatic.

— De ce?

— Nu rezist la băutură, mă deprimă.

— Dumneavoastră? Care sunteți atât de energic? Și mereu cu zâmbetul pe buze?

— Exact! Alcoolul ne dărâmă barierele pe care le ridicăm în timpul existenței noastre conștiente. Așadar, concluzia mea este că trebuie să combat nostalgia, melancolia, decepția, deoarece ebrietatea le scoate pe toate la suprafață. Cei veseli la băutură luptă împotriva căldurii și mărinimiei lor din timpul zilei, nu?

Nu mai suflă o vorbă. După un timp, spuse cu glas de băiețel:

— Ayahuasca presupune suspendarea oricărui tratament medical, ceea ce eu nu-mi permit. Știți, n-am decât asta…

Își duse degetul la tâmplă.

— …creierul. Ca să trăiesc și să-mi câștig existența. Mi-e frică să-l ating.

— Dar curiozitatea?

— Curiozitatea se dovedește mai puțin imperioasă decât frica.

Mi-am ridicat privirea, dându-mi seama că la mine lucrurile stau exact invers: aș fi înghițit praful ăsta pe loc.

Am apucat săculețul. Schmitt îmi opri mâna.

— Stai puțin! Și al doilea?

Îl flutură pe cel ecru.

— Substanța asta se administrează cu un cristal.

— Cu un cristal?

Schmitt își frecă fruntea.

— În asta constă dificultatea experimentului. După ce înghiți amestecul ăsta, vei fi în stare să-l vezi pe Dumnezeu. Ai însă nevoie de cineva care să te preceadă, să te conducă la el. Acest cineva premergător se numește cristal. Șamanul era categoric.

— De ce vorbiți de cristal?

— Augustin, ți s-a întâmplat până acum să faci să cânte pahare din cristal?

— Da.

— Atunci, ai remarcat cu siguranță că nu trebuie să ții strâns paharul cu mâna, fiindcă dacă strângi, pielea ta, grăsimea, tendoanele, oasele absorb sunetul și împiedică rezonanța. Ca să faci paharul să fluiere, trebuie să ții ușor piciorul lui între două degete. Iată de ce se numește cristal acolitul care autorizează apariția, care trebuie să facă posibilă vibrația fără s-o deranjeze. În catolicism, în loc de cristal, acest mijlocitor ale cărui calități spirituale îți permit să urci până la Dumnezeu, care îți ține ușa și te recomandă Atotputernicului s-ar numi mai degrabă *sfânt*.

Lui Schmitt i se încetini respirația. Mă apucă de braț.

— Descoperă-ți mediatorul, luând mai întâi cealaltă substanță. Acesta e prețul reușitei.

— Dumneavoastră nu vreți să vă aventurați?

— Exclus!

— Tot frica?

— Nu, jur! Îmi lipsesc calitățile care mi-ar permite să fiu cristalul. Eu sunt absorbit.

— Pentru că?

— Pentru că sunt prea mult *eu*. Pentru că, deși sunt mai tot timpul cu capul în nori, personalitatea mea e bine marcată și picioarele bine înfipte în viața mea, în trecutul meu. Găsește pe cineva dezrădăcinat… pe cineva

care… – cum să spun? –, cineva care aderă mai puțin la propria persoană, care se ține la distanță de istoria sa, cu o identitate suficient de plastică, mobilă, evazivă ca să-l lase să vină pe… Dumnezeu.

— Înțelegi, Augustin?

— Cred că înțeleg…

Din nou se lăsă tăcerea.

— Știi pe cineva care ar putea juca rolul cristalului?

— Nu.

Țipătul unei bufnițe sfredelește liniștea beznei.

Încercarea de a medita îmi e întreruptă de păsările care dau din aripi pe furiș, temătoare, și de strigătele lor ascuțite, care-mi amintesc că aici, în spațiul ăsta industrial abandonat, nu sunt decât un animal printre alte animale.

Luna licărește obositor, parcă e supărată.

Mă întorc ba pe o parte, ba pe alta. Cine va fi cristalul? Coborâsem din mașină la rond, bineînțeles sub pretext că vreau să fac ultima bucată pe jos, și de atunci îmi tot frământ creierii fără să găsesc persoana care ar corespunde exigențelor detaliate de Schmitt.

La un metru de mine, ierburile se impregnează cu apă, în două boluri. Unele plutesc la suprafață, altele zac la fund. Licărirea lunii mă împiedică să văd dacă culoarea preparatelor variază.

Cine?

Speram să mă ajute intuiția, să am o sclipire. În lipsa unei revelații, încep să caut sistematic luându-i la rând pe toți cei pe care i-am cunoscut an de an de-a lungul studiilor.

Niște trosnituri mă fac să tresar. Parcă ar fi niște pantofi strivind lemn putrezit.

A pătruns oare cineva în incintă? Nu mai sunt singur?

Inima declanșează alarma și bătăile i se accelerează.

Mă ridic, îmi părăsesc culcușul și mă îndrept tiptil tiptil spre una din ferestrele fără geam care dau în curtea uzinei.

Nimic.

Aud din nou trosnete, mai surde, mai cadențate.

Mă uit spre dreapta, unde zăresc licăriri roșiatice în spatele zidului incintei. Aproape imediat, țâșnește o fâșie de fum. Se face alburie, apoi

neagră, pe urmă se îngroaşă. Arde bena!

În primul moment, noutatea asta mă liniştește, nefiind vorba de un intrus primejdios. Dar flăcările erup, fac salturi, grimase, aidoma unor maimuțe furibunde. Focul devorează toate deşeurile şi mă apucă panica. Gunoaiele din lemn, carton, hârtii hrănesc focul şi incendiul se propagă.

Alertă! Există riscul ca scânteile să treacă de zid şi să ajungă în incintă?

Din prudenţă, îmi adun hainele. Dar ce fac cu bolurile?

Mă întorc la fereastră. Toată bena vomită flăcări, însă peretele de fier le pune stavilă. Nu, focul n-o să ajungă în terenul îngrădit, nu va pârjoli incinta.

În clipa aia, aud o sirenă. Sosesc ajutoare.

Uşurat, mă pitesc mai în spate ca să urmăresc intervenţia fără să fiu văzut. Sirena îşi continuă urletul strident, se apropie şi, fără să se oprească, se îndepărtează.

Cum adică? Pompierii renunţă?

Ciulesc urechile după urma sirenei, care, virulentă, îşi vede de drum. Calculez că pompierii au părăsit autostrada şi au luat-o pe drumul naţional care duce la satul următor. Stupefiat, mă apropii din nou de fereastră.

Încerc să descopăr din priviri în ce direcţie moare sunetul: lumina roşie care aureolează orizontul poartă o coroană de fum.

Un al doilea incendiu, şi mai grav, a izbucnit la un kilometru de aici.

Cerul e sfâşiat de un nor de raţe. Ţipetele stridente ale păsărilor dau alerta. Pe pământ, se aud paşi iuţi de rozătoare, iepuri, vulpi, pisici care caută să fugă de pericol. Din împrejurimi se înalţă o voce răguşită care urlă a morţiu, şi urletul ăsta e preluat, aidoma unui ecou, de câinii caselor vecine. Orizontul opac răsună de strigăte aspre, disperate.

Alerg pe terasa atelierelor, de unde am o privelişte panoramică.

Atmosfera s-a schimbat.

Luna păleşte, lumina stelelor e tot mai slabă, bolta cerului se face ca cenuşa. Pământul, viguros şi sălbatic, deţine puterea.

La est, vest, nord şi sud, fulgerele crapă norii. Au izbucnit peste tot incendii, care îşi scuipă spre cer torţele incandescenţei furibunde.

Orologiile anunţă miezul nopţii. Cerul prinde culoarea amurgului.

Sunt încercuit de foc.

Capitolul 14

— A venit Apocalipsa!

Judecătoarea Poitrenot se uită fix la mine prin penumbra holului.

— Zece bene au ars în noaptea asta. S-a emis o alertă de bombă care paralizează trei școli. Echipa de genişti a dezamorsat pachete suspecte, unul în centrul comercial, altul la gară. Poliția e suprasolicitată. Prim-ministrul trimite întăriri militare și echipe canine. Străzile sunt pline de mașini blindate.

Glasul îi e răsunător, metalic, pătrunde pe casa scării. Îi privesc atent chipul, fața prelungă, îngrijită, fără trăsături sau vreun detaliu care să atragă atenția, poate în afară de ochii rotunzi, întunecați. Ceasul bate miezul zilei: mă aştepta în clădirea ziarului *Demain.*

— Unde erai tu la 12 noaptea, Augustin?

— La un amic. Nu departe de una din benele incendiate.

— Ți-a fost frică?

— Îmi este frică.

Mă apucă de mână și mă trage spre poarta de bronz care dă în stradă.

— Hai să ieșim. Vreau să stăm de vorbă.

— Dar… sunt aşteptat la redacție peste 20 de minute… trebuie…

Se oprește măsurându-mă din cap până-n picioare.

— Ești aşteptat? Asta-i ceva nou… Nu se mai descurcă fără tine nenorocitul de Pégard?

— Nu, dar… am de lucru.

— Exact. Ai de lucru pentru mine.

Mă trage afară. Ne oprim pe trotuar. Chiar dacă mi-am terminat deja treaba în cele patru ore lungi de birou, și chiar dacă aș fi încântat să nu mai îndur bucuria obscenă a lui Pégard, care se felicită că Charleroi trece printr-

o nouă calamitate, opun, din principiu, rezistență:

— De ce ar trebui să lucrez eu pentru dumneavoastră?

— Fiindcă eu nu te plătesc mai prost decât nenorocitul de Pégard.

Râde cu tupeu și mă trage după ea.

Plouă mărunt, liniștit deasupra orașului. Picăturile astea te udă mai mult decât o ploaie obișnuită. De la birourile noastre, ziua cenușie cu nori joși dădea impresia unei perdele care întuneca geamurile; acum, când înfrunt aerul posomorât, șiroirea asta lăptoasă e și mai nesuferită, asfaltul e lunecos, streșinile plâng, străzile tremură de frig; până și pietrele fațadelor par pătrunse de umezeală.

Lângă un copac, cu fața spre noi, așteaptă Méchin, răbdător, jalnic, sub o umbrelă care picură. Judecătoarea îi lansează comanda:

— După noi, Méchin.

După ce facem vreo sută de metri, Poitrenot schimbă direcția, urcă trei trepte ude și împinge o ușă de bronz.

— Sper că n-ai nimic contra bisericilor.

— Ăăă…

— Nu există un loc mai discret și mai confidențial decât o capelă. E mai sigur decât un bordel.

Consternat, Méchin înclină capul. Poitrenot râde pe înfundate și, fără să-mi dea răgaz să-i răspund, mă conduce într-un spațiu pătrat, întunecos, de partea cealaltă a agheasmatarului, în spatele unui confesional scos din uz. Acolo sunt abandonate două amărâte de scaune care ar trebui retapițate. Poitrenot le trage alături.

— Așa! Numai Dumnezeu ne poate auzi, și lui nu-i pasă. Méchin, du-te la altar și vezi dacă mă găsești acolo.

— Bine, doamna judecător.

Méchin se grăbește spre locul cantorului.

Judecătoarea își pune picior peste picior și se uită la mine.

— Deci? Cum merge ancheta?

Îi povestesc despre discuția pe care am avut-o cu Schmitt. Mă ascultă cu atenție, cască de două ori, interesul e la apogeu când ajung la ayahuasca, substanța amazoniană care ar face posibilă întâlnirea cu Dumnezeu.

— Am auzit de drogul ăsta de la niște toxicomani, dar și de la persoane cu depresii grave, ceea ce nu m-a incitat să le dau credit. Tu ai fi dispus să încerci?

— Să zicem că aș fi, dar cu cine? Experimentul necesită două

persoane.

Cade pe gânduri.

— Cineva care să fie pur, eterat, lipsit de narcisism? Să fim serioși, așa ceva se găsește mai rar decât un trifoi cu patru foi. În cazul în care am descoperi pasărea asta rară, ți-ai asuma tu riscul… acestei călătorii?

Tac. N-am de gând să-mi dezvălui secretele: n-o să afle că cele două preparate stau să se răcească în chicineta de la redacție.

— Încearcă, te implor! Începe Apocalipsa, Augustin, nu glumesc.

— Apocalipsa?

— Cea pe care ne-o anunță Cărțile Sfinte. Dumnezeu o să ne dea curând ultimele lovituri. Vine prăpădul. Momentul e aproape.

— Ce tot spuneți?

— *Și veți auzi de războaie și de zvonuri de războaie: luați seama să nu vă speriați, căci trebuie să fie toate, dar încă nu este sfârșitul. Căci se va ridica neam peste neam și împărăție peste împărăție și va fi foamete și ciumă și cutremure pe alocuri*. Ce crezi tu că citez? Ziarul de azi dimineață? Nu, pe Dumnezeu îl citez! Dumnezeu, acum 2000 de ani… *Atunci vă vor da pe voi spre asuprire și vă vor ucide și veți fi urâți de toate neamurile pentru numele Meu. Atunci mulți se vor sminti și se vor vinde unii pe alții; și se vor urî.* Crezi oare că scriu un editorial despre cum Occidentul nostru e supus amenințării lansate de gruparea Stat Islamic? Nu, îți citam chiar textul lui Matei. *Și mulți proroci mincinoși se vor scula și vor amăgi pe mulți. Iar din pricina înmulțirii fărădelegii iubirea multora se va răci. Atunci va veni sfârșitul. Va fi atunci strâmtoare mare, cum n-a fost de la începutul lumii până acum și nici nu va mai fi.*[14]

14. Matei 24, 6-7, 9-10, 11.

— Prezicerile se adeveresc mai ușor decât câștigurile la loto!

— *Și va da frate pe frate la moarte și tată pe copil și copiii se vor răzvrăti împotriva părinților și se vor ucide.*[15] Îți imaginezi poate că e un studiu de sociologie referitor la distrugerea familiilor în urma radicalizării islamiste? Nu, îmi aduc doar aminte de Evanghelia după Marcu. Înțelegi? Dumnezeu a prevăzut răul și își ține promisiunea. Totul se prăbușește pe planetă. Clima se dereglează, atmosfera arde, caniculele se succed, banchiza se topește, pădurile dispar, râurile se revarsă, oceanele devorează coastele, ciclonii se multiplică, uraganele se dezlănțuie, deșerturile se măresc, animalele mor, mii de specii dispar și o multitudine de plante

dispar cu secretele lor. Terra nu mai are mult, se clatină. Cel puțin Terra care permitea viața oamenilor… Roca va subzista, dar goală.

15. Marcu 13, 12.

— Dramatizați!

— Ascultă-mă, nefericitule, și privește lumea în față. *Soarele se va întuneca și luna nu va mai da lumina ei, iar stelele vor cădea din cer și puterile cerurilor se vor zgudui.*[16] Așa a spus Matei înainte ca Dumnezeu, prin gura lui Ioan al Apocalipsei, să adauge: *Și s-a făcut cutremur mare, soarele s-a făcut negru ca un sac de păr și luna întreagă s-a făcut ca sângele. Și stelele cerului au căzut pe pământ… cerul s-a dat în lături… și toți oamenii s-au ascuns în peșteri și în stâncile munților*[17]. Catastrofa nucleară va avea loc, Augustin, ori intenționat, ori dintr-un accident, și ea va suprima viața pe această planetă, cu excepția celor refugiați în adăposturile antiatomice. Această „zi a mâniei“ va pecetlui noaptea noastră definitivă.

16. Matei 24, 29.
17. Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul 6, 12-15.

— Încă o dată, dumneavoastră atribuiți toate răspunderile lui Dumnezeu.

— El a spus! El a scris! De mai multe ori… Poți găsi aceste texte apocaliptice și în tradiția coranică. Augustin, tu și cei ca tine practicați o surzenie deliberată. Îți atrag atenția că Hitler își anunțase și el planul înainte să ajungă la putere, încă de prin anii 1920. Numai că la vremea aceea nici un „om serios“ nu asculta ce zicea el.

— Ce comparație!

— Oamenii serioși se descotorosesc de agitatorii care-i deranjează ridicând din umeri și repetând „e nebun!“ Așa l-au minimalizat pe Hitler. Așa îl neglijează pe Dumnezeu! Dumnezeu se dovedește un barbar echivoc, consemnează tot, și răul, și binele, dar își cenzurează declarațiile ca să nu păstreze decât ceea ce este reconfortant. Lumea citește Biblia la fel de greșit cum a citit *Mein Kampf*.

— Oh!

— Nici Biserica nu se mai referă la textele apocaliptice. Oamenii caută mai degrabă fericirea decât adevărul.

— Dumneavoastră nu?

— Eu sunt judecător de instrucție. Am renunțat la liniște ca să aflu sensul lucrurilor. Nu-ți mai îmbrobodi spiritul, Augustin. *Eu sunt Alfa și Omega, Cel dintâi și Cel de pe urmă, Începutul și Sfârșitul*[18] – asta spune Dumnezeu în Apocalipsă. Iată-ne ajunși în era lui Omega, ultima literă… Din gura lui Dumnezeu nu mai iese decât spada. Violența se răspândește, a scăpat de sub control.

18. Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul 22, 13.

— Vă continuați ancheta probelor incriminatorii, doamnă Poitrenot. Acceptați, totuși, ideea că vinovatul ar putea să fie omul… Omul modifică clima producând gaze. Din pricina activității omului se încălzește atmosfera și stratul de ozon e periclitat. Lăcomia omului epuizează Terra pentru a o rentabiliza. Apetitul omului industrializează natura, inclusiv animalele transformate în lucrători gratuiți, risipindu-se fără noimă lapte, ouă, carne. Setea omului de câștig distruge pădurile. Imperialismul lui reduce biodiversitatea. Știința omului a creat pericolul atomic. Poate că textele dumneavoastră apocaliptice ne pun în gardă? Ele atrag atenția oamenilor că dacă uită esențialul creează haos și merg spre neant. Paginile astea înfricoșează cu scopul de a face posibilă conștientizarea pericolului, reflecția, și apoi o schimbare de atitudine.

— Da, da… Pedagogia fricii. Cunosc…

— Cataclismele dau mereu naștere unor comportamente mai bune, solidare, iluminate, judicioase. Cu ce preț! Or amenințarea, fiind abstractă, imaginară, ne scutește de catastrofe. Nu reprezintă doar un câștig, ne și obligă să progresăm.

— Tu vrei ca oamenii să fie responsabili. Să-și asume răspunderea binelui, a răului, n-are a face, să fie responsabili… Ce orgoliu! Afurisit de egocentrism! Unele culpabilități n-au la origine decât vanitatea. Plesniți de atâta aroganță, voi, oamenii, convinși că voi sunteți la butoane, inclusiv când demolați planeta. Personal, susțin că, și dacă faceți multe, nu însemnați nimic! Sunteți pur și simplu instrumente în mâna lui Dumnezeu.

— Ce știți dumneavoastră?

— Dar tu?

— Ar trebui să-l întrebăm pe Dumnezeu.

Nici n-am apucat bine să spun asta, că mă și simt prins în plasă. Judecătoarea își mijește ochii, mă fixează palpându-și genunchii cu

degetele, ca o pisică atentă, cu ghearele în mișcare, gata să înhațe prada.

Îmi plec fruntea, aproape învins.

Ușa bisericii scârțâie. Intră o bătrână rahitică, își face semnul crucii lângă agheasmatar și se îndreaptă apoi cu pas grăbit spre băncile din față, de unde îl poate vedea bine pe Cristos.

— Vrei să faci încercarea? întreabă cu interes judecătoarea.

— În noaptea asta. Am pus deja plantele la muiat și azi dimineață am făcut primul decoct.

— Bravo.

— Dar n-am găsit cristalul.

Poitrenot își freacă bărbia.

— Mie nu mi-e la îndemână să te ajut. Cei pe care-i frecventez eu nu corespund… lichele, ucenici de lichele, lichele pocăite, asasini, teroriști, pe scurt, criminali pe linie.

— Dar la poliție?

Își mușcă buzele.

— Și ei au de-a face cu același gen de oameni și asta te uzează! În meseriile noastre, nu rămânem copii nevinovați. Ți-l poți imagina pe Terletti în rol de cristal?

Pufnește în râs și continuă:

— Să nu mai fie el Terletti ca să devină vectorul lui Dumnezeu? Imposibil! Terletti nu va putea niciodată să iasă din pielea lui, să se distanțeze; e prea autentic, prea înrădăcinat în rolul lui, prea viril, prea păros… O asemenea pilozitate e ceva mai mult decât persistență, este încăpățânare.

Vocea lui Méchin răsună în depărtare, tremurătoare din pricina ecoului.

— Ah, pardon, doamna judecătoare, scuzați-mă.

Ne uităm lung la el. Fidel reputației de stângăcie, Méchin își scăpase dosarele peste bătrâna care se ruga.

— Dar Méchin? întreb eu.

— Adică?

— Méchin n-ar fi bun de cristal?

— Vai, săracul…

Își frământă degetele.

— Sigur, are avantajul că e obtuz, ceea ce-l transformă într-o cutie de rezonanță potrivită – e nevoie de vid ca să răsune –, dar îi lipsesc celelalte criterii de care vorbeai. Méchin rămâne foarte Méchin, un prostănac.

Ridică subit vocea și îșpi interpelează secretarul cu naturalețe:

— Nu-i așa, Méchin, că ești foarte Méchin?

— Foarte… cum, doamna judecător?

— Méchin!

— Păi… cu siguranță, doamna judecător.

— Și fără îndoială Méchin de când ai făcut ochi, nu?

— Evident, doamna judecător.

Se înclină ca să răspundă, și iar îi scapă dosarele pe lespezile pardoselii. Apoi se precipită în patru labe să adune foile răspândite pe jos în jurul lui.

Poitrenot conchide:

— Nu Méchin.

Apoi se ridică de pe scaun și se scutură de praf.

— Bine, te predau nenorocitului de Pégard.

Mă ridic și eu.

— De ce-i spuneți mereu nenorocitul de Pégard?

— Curioasă remarcă… Îl cheamă Pégard, nu?

— Da.

— Deci e corect.

Își înclină puțin capul fără să mă piardă din ochi.

— Augustin, există un defect de care am oroare, și anume neglijența. Nenorocitul de Pégard deține în privința asta titlul de campion mondial.

— A, da?

— Hai, nu mai face pe miratul! Se poartă bine cu tine?

— Nu.

— Îți arată considerație?

— Nu.

— Respect?

— Mă folosește când are nevoie de mine – la asta se limitează atenția pe care mi-o acordă. Pe de altă parte, nu văd în asta nimic aparte, nimic de excepție. Mulți se comportă așa.

— E o chestiune de dozaj, dragul meu. Caracterul, ca și medicamentul, te poate vindeca sau te poate omorî, depinde de concentrație. Și, crede-mă, el extermină.

Îmi vine în minte fetița blondă, care se ține peste tot după el.

— Fiica lui?

— Mai întâi, nevasta. S-a prăbușit când a ieșit de la maternitate. Depresia ei avea fără discuție și o mare doză de bun-simț: când înțelegi ce

înseamnă să-i faci lui Pégard un copil, care va fi crescut în preajma lui, îți piere entuziasmul. Numai că femeia asta, o De Woutters, primise educație catolică. Concluzia? Și-a reproșat că a regretat căsătoria și vinovăția asta s-a adăugat tristeții.

Se crispează înainte de a continua, o agasează să evoce amintirile astea:

— Divorțul i-ar fi salvat pe toți. El ar fi trebuit să accepte când i l-a propus ea prima oară, dar răspunsul lui a fost: „În familia Pégard nu se divorțează! Și nici în familia De Woutters, după câte știu eu.“ Asta a consumat-o și, după doi ani de la nașterea lui Ophélie, a răpus-o un cancer.

— Ophélie? Pe fetiță o cheamă Ophélie?

— Oribilă idee.

— Fermecător prenume.

— Mai mult decât un prenume. E un destin.

— Poftim?

— Micuța de ea s-a înecat în piscina vilei. A găsit-o un angajat pe fundul bazinului la câteva ore după accident. Tatăl ei nu lucra acasă în ziua aceea. Și, oricum, nu se ocupa deloc de ea, era mereu singură – din zgârcenie, nu i-a angajat nici bonă, nici guvernantă. Când mâncau împreună acasă, Ophélie termina ce avea în farfurie și urca în camera ei să se culce, de îndată ce-i ordona el să plece. Tandrețe, niciodată. Joacă, niciodată. Conversații, niciodată. Nimic. Trebuie că se însurase și se culcase cu nevasta din neatenție. Sau în virtutea convenienței sociale.

— Și moartea fetiței l-a afectat?

— Pe el? După ce, la înmormântare, și-a jucat rolul de tată inconsolabil, s-a dovedit încă și mai energic decât înainte, parcă salvat, eliberat. Numai afacerile lui îl fascinează.

— Se vede că fiica îi lipsește, de vreme ce nu face un pas fără ea. Îl însoțește peste tot. E moarta lui. O văd adesea.

— Da, mi-ai spus. M-am gândit la lucrul ăsta. Mă surprinde. Să fi devenit Pégard mai puțin primitiv, mai puțin ingrat, mai puțin inuman decât mi-l imaginam eu?

— Are și el un suflet.

— Nu i-a folosit la nimic.

La redacție, retușez convorbirea cu Schmitt. Dacă incidentele zilei i-au întârziat apariția, va fi lectura de bază a ziarului de mâine.

Oum Kalsoum îmi întinde o foaie de hârtie.

— Ai un mesaj.

Îmi ridic privirea și remarc semnătura lui Schmitt.

— Mersi, Oum Kalsoum.

Îi zăresc în ochi o licărire de satisfacție, a cărei importanță și-o neagă imediat cu un gest modest și imperial din mâna dreaptă. Azi, e îmbrăcată cu o rochie cu imprimeu exotic: tigri, șerpi și maimuțe se întrec printre liane, trunchiuri de copac și ierburi gigantice. De unde se cumpără haine din astea?

Observă că-i privesc ținuta, o ia drept compliment, îmi zâmbește și pleacă încântată fredonând și cu șoldurile legănate de amintirea unui dans. Pare și mai îndrăgostită de ea însăși în după-masa asta.

Schmitt îmi trimite un fax cu o listă de întrebări de pus lui Dumnezeu, cu titlul „În caz că“… Citesc. Unele mă amuză, altele sunt foarte interesante, și pe urmă mă indispune faptul că încă n-am găsit cristalul.

Profit de vidul creat de o ședință a jurnaliștilor, la care Pégard nu m-a chemat, și mă duc la bucătărie să văd cum se prezintă cele două preparate de ayahuasca. Din zori și până acum, lichidul și-a schimbat culoarea din roșu în maro-închis, s-a îngroșat, a devenit uleios. Le pun iar la încălzit în două crăticioare, le las să fiarbă câteva minute, pe urmă le vărs în cele două boluri pe care le ascund, ca și înainte, deasupra dulapului.

Vizita asta la bucătărie mă chinuie. Stomacul mi se înnoadă, geme, cere hrana pe care i-o voi refuza: n-am nimic de ronțăit, dar mai și postesc, ca să pot absorbi drogul.

Beau de la robinet.

Cu cine să iau legătura? Pe cine să contactez?

Pe infirmiera zeloasă care mă îngrijea la spital? Cum o chema? Myriam… Sau poate pe cealaltă, care, aducându-mi cutiile pentru urină și fecale, voia „să mă gândesc la ea“? Nu mă imaginez invitându-le să bem un pahar împreună. Cu atât mai puțin să le iau prin surprindere și să le droghez. Și, oricum, aș avea nevoie de bani…

Epuizat de întrebarea asta sterilă care-mi chinuie creierul de azi dimineață, decid să-mi dezmorțesc puțin picioarele.

O iau în jos pe scară, și când ajung la ultima treaptă mă oprește o siluetă.

— Ai timp?

Mohammed Badawi e ascuns în penumbră.

— Momo!

Roșește la numele de Momo și se uită pe furiș împrejur.

— Trebuie să vorbesc cu tine.

Se apropie. Îi tremură buzele și ochii exprimă o neliniște profundă. Din pricină că ecoul dialogului nostru umple casa scării, mă apucă de braț.

— Hai să mergem la gunoaie.

Mă trage după el în curte, o traversăm repede și împinge o ușă de lemn jegoasă care dă într-o șandrama unde se află trei lăzi de gunoi din plastic verde-gazon, care emană un iz acrișor de descompunere.

Mă fixează pe ascuns, cu capul plecat:

— Ai văzut ce se întâmplă? Focurile, alertele, panica?

— Evident.

— Știi cine a făcut toate astea?

— Nu. Nimic n-a fost revendicat.

Îmi permit chiar să-i împărtășesc ultimele informații primite la redacție de la poliție: camerele de supraveghere nu oferă nici o lămurire, fiindcă au fost neutralizate în prealabil. Forțele de ordine s-au împotmolit.

Momo se posomorăște.

— De ce ai ascuns computerul?

Repetă cu energie ostilă:

— Când am fost reținut, polițiștii mi-au spus că ai găsit computerul în benă. De ce nu mi-ai dat computerul lui Hocine?

— Tu ce crezi?

I-am întors mecanic întrebarea, după un obicei preluat de la orfelinat; ori de câte ori nu știam de ce mă apostrofează colegii, le răspundeam „Tu ce crezi?“. Asta m-a ajutat să descopăr că ceilalți nu așteptau răspunsul meu, ci pe al lor. Momo nu face excepție de la regulă și continuă volubil:

— Voiai să ștergi niște informații capitale?

Uf, prefer să creadă lucrul ăsta decât să ghicească că eu aparatul îl urmăream. Zâmbește ușurat. Dibăcia mi-a funcționat și de data asta.

— Spune, Momo, te-ai întors la liceu?

Momo se crispează.

— Răspunde!

— Nu mai merg.

— S-a întâmplat ceva rău?

— Am lepră. Se feresc de mine.

— Sunt imaturi.

— Sunt tâmpiți. În orice caz, nu mai calc acolo. Am ales învățământul

prin corespondență.

— Bună idee. Are totuși un risc, și anume că te vei izola, n-o să te mai întâlnești cu nimeni.

— Adică cu cine?

O sirenă a poliției urlă pe stradă. Momo se înfioară, apoi se întoarce către mine, implorând:

— Vrei să stăm de vorbă?

— Sigur.

Am răspuns din milă, fără să gândesc. Era prea târziu să revin la prudență… Pe Terletti și pe ceilalți polițiști îi va indigna faptul că-l frecventez pe fratele teroristului, așa că-mi regret deja solicitudinea.

Momo își ridică gluga și bagă mâinile în hanorac.

— Mâine la prânz, aici?

— OK.

— Găsește un loc mai discret.

— OK, mă ocup.

Momo se fofilează spre ieșire, controlează dacă drumul e liber și dispare. Înaintează cu pași săltăreți, energici, privind ba la dreapta, ba la stânga, ca un bodyguard în alertă. Îmi face impresia că s-a mai înălțat de când nu l-am văzut…

Mai aștept un minut printre deșeuri și mă întorc la redacție. Urcând treptele, revin la frământările mele și decid că nici Momo nu e bun de cristal. Cercetările stagnează, infuziile fermentează și sunt aproape gata… E limpede, nu mi se poate încredința nimic important, pentru că de fiecare dată dau greș.

Intru în redacție și, trecând prin fața biroului lui Pégard, dau de fetița cu fustă ecosez, care se distrează cu un yo-yo.

— Bună ziua, Ophélie.

Tresare, mai întâi surprinsă că-și aude prenumele, după aceea pare încântată.

— Bună ziua.

— Te ții tot timpul după tata.

— De ce l-aș lăsa singur? răspunde ea, înfășurând sforicica jucăriei.

— Are grijă de tine?

Se încruntă: nu-și pusese întrebarea asta. Insist:

— De vreme ce sunteți mai tot timpul împreună, desigur că stați mult de vorbă. Ce-ți povestește tata?

Îi văd stupefacția în ochi.

— Păi… nimic.

Își coboară colțurile buzelor într-un rictus de îndoială. I se pare cu siguranță aberant ce-i spun.

— Sunt lângă el și asta-i tot. E datoria mea. E tatăl meu.

— Tata nu e trist pentru ce ți s-a întâmplat?

— Ce mi s-a întâmplat?

— Accidentul. În piscină.

Cască ochii.

— În piscină?

— Piscina casei. Acolo unde te-ai înecat.

— Eu?

— Nu-ți amintești?

— Nu m-am înecat.

— Ba da. Acum treizeci de ani.

Mă privește fix, derutată.

— Am cinci ani! Eu nu intru niciodată în apă! Ce prostii spui…

Ridică din umeri, îmi întoarce spatele, intră în biroul directorului și dă iar drumul jucăriei.

Eu continui spre masa mea de scris. Judecătoarea Poitrenot vede corect lucrurile: Pégard nu are nici regrete, nici remușcări, nu-i este dor de fiica lui, pe el nu-l mai urmărește trecutul. Ophélie nu apare la cererea tatălui ei; ea rătăcește prin lumea noastră fiindcă n-a înțeles că e moartă.

Stau cu capul în mâini și reflectez asupra acestui fenomen. Se pare că sufletele ar rămâne printre noi când se cred încă în viață, nu pentru că le cheamă cei vii.

Trebuie oare s-o informez pe Ophélie că nu mai există? Ce drept aș avea să fac lucrul ăsta? Ar fi mai fericită dacă l-ar lăsa baltă pe Pégard, care tot nu-i acordă nici o atenție? Mai fericită unde? În ce loc s-ar duce?

Colegii încep să plece acasă și mă salută în trecere.

Dezordinea începe să-mi tulbure gândurile. Simt din când în când o zăpăceală, un fel de pană de electricitate în creier, fiindcă mă prăbușesc cu capul pe masă. De fiecare dată mă îndrept și încerc să-mi continui treaba. Îmi fixez cu disperare privirea pe ecran, pe hârtii, pe însemnări, dar nu sunt capabil să țes vreo legătură între ele. Corpul, umed de febră și epuizare nu-și găsește locul. Și mi-e atât de foame în momentul ăsta, că intestinele mi se înnoadă în burta goală ca niște șerpi. Și capul mi se golește. O dispoziție funestă mă pironește pe scaun.

— Domnule Pégard!

Cu haina strâns înfășurată pe el, pălăria pe cap, trabucul stins între buze, Pégard se pregătește să părăsească redacția.

Îi strig:

— Domnule Pégard, pot să mai rămân puțin? Interviul cu Schmitt trebuie retușat și mi s-au încredințat niște documente care zac neatinse de trei zile.

Pégard mârâie ceva. Se dă în el lupta între două forțe: cea care acceptă orice muncă neremunerată și cea care-l îndeamnă să refuze orice favoare.

— Bine. Să cuplezi alarma când pleci.

Mușcă vârful rotund al trabucului, îl scuipă și se îndepărtează, ca și cum n-aș exista. Ophélie merge în urma lui și se uită la mine arătându-și deschis disprețul, în urma conversației noastre de mai devreme. Îi scânteiază ochii și, în ultimul moment, îmi șoptește:

— Ești un prostănac!

După ce-mi aruncă vorbele astea, aleargă să-și ajungă din urmă tatăl.

Se aude ușa trântită. În sfârșit, sunt singur.

Îmi scot pantofii.

În jurul meu domnește întunericul. Și o totală liniște.

N-o să iau yagé în noaptea asta. Mă sugrumă foamea.

Unde să găsesc curajul și energia ca să merg o oră până la squatul meu? Dar oricum, aș ajunge ud leoarcă și n-aș putea nici să mă usuc, nici să mă încălzesc. Mai bine dorm aici.

Aud un zgomot răsunător.

O pocnitură zguduie podeaua.

Speriat, reușesc totuși să identific că e vorba de un corp greu care a căzut pe jos.

Mă reped pe culoarul principal.

La capătul culoarului se vede o lumină.

Fug la chicinetă.

Oum Kalsoum zace acolo gemând. A vomitat.

Are ochii închiși.

Gâfâie.

Deasupra trupului ei suferind, pe măsuța de lângă chiuvetă, sunt cele două boluri pe care le ascunsesem. Unul e gol.

Oum Kalsoum a dat pe gât ayahuasca.

Capitolul 15

Unele evidențe sunt atât de strălucitoare, că te orbesc. O zi întreagă am căutat cu disperare cristalul, și el îmi trecea tot timpul pe sub nas.

Oum Kalsoum – iată mediumul perfect! Ea este ființa care s-a distanțat de propriul corp, de istoria ei, de originile ei; e bărbatul devenit femeie, flamandul devenit arăboaică, catolicul devenit musulmană, o ființă ambiguă, enigmatică, vagă, incertă, fără delimitări, lutul tuturor metamorfozelor.

Lungită pe spate cu picioarele în aer, ca un elefant răsturnat, Oum Kalsoum freamătă în rochia ei cu imprimeu amazonian, horcăie, fluieră, scrâșnește din dinți. Mă aplec.

— Cum te simți, Oum Kalsoum?

Întrebarea îi parvine abia după câteva secunde, ca unei albine al cărei sistem nervos, asaltat de zumzăiala stupului, are nevoie de timp ca să prelucreze multitudinea de informații. Când, în fine, creierul ei mă percepe, pupilele i se dilată, mă privesc o clipă, după care își reiau mișcările dezordonate, ca și cum mii de lucruri circulă în jurul ei.

— Vai!

Își rotunjește buzele. Pare teribil de mirată de ce vede la stânga mea. Arunc și eu o privire într-acolo și nu disting decât un cuptor cu microunde, dar Oum Kalsoum dă impresia că percepe o persoană importantă, căreia îi surâde și îi adresează niște bolboroseli, care, în creierul ei, corespund fără îndoială unor nesfârșite tirade. A ajuns deja într-o altă lume, se mișcă pe un alt plan al realității; îmi evocă un moment câinii care vedeau morții celebri în biblioteca de la Guermanty. Repede! Trebuie s-o ajung din urmă. Conform indicațiilor lui Schmitt, Oum Kalsoum mi-a luat-o înainte și poate că în momentul ăsta urmează să mă recomande lui Dumnezeu. Nu trebuie

să irosesc nici o secundă. Altfel risc să pierd legătura telepatică.

Mă reped la computer și-i trimit lui Schmitt mesajul: *Călătoria începe în seara asta la redacție.* Pe urmă, mă întorc în bucătărie. Pun mâna pe al doilea bol și beau fără ezitare din yagé. Ce bine că am înghițit-o dintr-odată! Lichidul întunecat e rășinos, cvasifosforescent, mi se lipește de dinți și-mi lasă în gură un gust infect de putrefacție supersărată, ca o banană putrezită amestecată cu un pește descompus o vreme în mâl.

Mă așez pe taburet.

Aștept.

Amăreala din cerul gurii răspândește un gust incipient de indispoziție.

Cu toate astea, nu se întâmplă nimic.

Aștept.

Poate n-am înghițit destul?

Nici un rezultat.

Nu?

Nu.

Nici unul.

Oum Kalsoum, țintuită pe podea, uguie, îi curg bale, ridică brațele și dă din degete, ca și cum și-ar deschide aripile.

Schmitt m-a asigurat că efectele lichidului se produc aproape instantaneu.

Așteptare.

Dar dacă n-am absorbit suficientă substanță, degeaba aștept.

Să mai beau!

Iau în mână bolul și, în timp ce-i ling marginile, fascicule de lumină albastră îmi traversează câmpul vizual.

Scap bolul. Spărgându-se, produce un zgomot amplu, puternic, continuu, asemănător unei avalanșe.

Încăperea e traversată în toate sensurile de lumini ca de fulger. Ah! Simt că se infiltrează ceva în mine. Încetul cu încetul mă fac albastru. Și mă modific. Trupul își schimbă registrul, se umflă, se întinde, devine elastic.

Fulgerele continuă.

Amețeala mă atacă în valuri, de parcă aș fi un far în mijlocul unui ocean dezlănțuit. Am frisoane.

Acum sunt albastru. Albastru și suplu.

Îmi dau ușor drumul de pe taburet, mă întind pe jos.

În jurul meu, bucătăria se transformă. Vibrează, trepidează, pivotează, se joacă cu pereții, coboară și urcă despărțiturile, le găurește, le strâmbă, le îndoaie. Ea este în pragul călătoriei, nu eu. Și iată că se înalță și survolăm marea, jungla, o cascadă, un deșert, un munte, păduri, un canion. Se succed văi, caverne, lacuri, râuri, apoi traversăm Charleroi, unde coșurile uzinelor aurite scot un fum roz-pal. Din încăperea unde eram nu mai rămâne decât podeaua, care mă transportă prin univers. Un covor zburător. Nu, un linoleum zburător.

Dârdâieli, zguduieli. Început de greață. E și normal. Întotdeauna mi-e rău în mijloacele de transport.

Mă sprijin.

Exaltat, contemplu mine de sare oranj în lumina asfințitului. Deodată linoleumul își încetinește zborul, se oprește, își ridică zidurile cum îmi ridic eu pantalonii, bucătăria se reconstruiește, tavanul îi pune capac.

Mă întorc la ziar.

Îmi vine să vărs.

Nu, nu vreau să vomit aici. Nu lângă Oum Kalsoum, care deja se răsucește în propria-i vomă.

Mă agăț de marginea unei mobile ca să mă ridic în picioare și, dând buzna la toaletă, îmi izbesc umărul, cotul și capul de ușă, de polițe, de dulapuri, fără să simt urmă de durere.

Aplecat deasupra chiuvetei, dau afară tot ce înghițisem. Mai exact îmi golesc ființa. Cu religiozitate. După fiecare spasm, mă șterg. Acced la puritate. Ador asta… Sigur că sunetul de cașalot la fiecare jerbă expulzată îmi dă impresia că provine de la altcineva, de lângă mine, dintr-o carcasă de uriaș, deși sunt conștient că eu sunt cel care produc tot vacarmul.

Aleluia, nu mai am ce vărsa. Sunt eterat. Celest. Angelic…

Revin în bucătărie, fiindcă nu vreau să pierd legătura telepatică cu Oum Kalsoum.

Mă lungesc lângă ea și constat că totodată paralizez… Am parcurs greu cei trei metri până să mă prăbușesc aici: trăgeam după mine niște picioare de plumb și mi-era greu să-mi coordonez membrele țepene.

Lungit pe spate, respir mai bine. Mă uit fix în tavanul alb, care-mi răspunde cu bumbac. Fulgi de vată. Din belșug. Ninge cu blândețe. Și iată-mă sub zeci de învelișuri de puf, care mă izolează, mă afundă și mă anesteziază. Ce desfătare!

Iar vibrează încăperea, zidurile dispar: plecăm din nou.

Aud sporovăit de papagali. Universul defilează expunând peisaje viu,

intens colorate. Sunt mulți șerpi. Mult prea mulți. Chiar și în mine. Da, reptilele țes o plasă în care mă strâng, și plăcile lor solzoase proiectează o lumină argintie. Habar n-am dacă mă sperie sau dacă-mi place.

Ba da, știu: mă panichează. Șerpii boa, cobrele, pitonii, năpârcile, stâncile, norii, vârfurile copacilor, talazurile înverșunate, toate îmi cer moartea. E o conspirație, vor să mă pulverizeze. Asta îmi accelerează bătăile inimii. Papagalii se transformă în vulturi. Ajutor, frânați! Vreau să scap, să mă ascund.

Dar cum? Am tot încercat să reintru în contact cu bucătăria, am dat cu palmele, cu omoplații, cu șoldurile, cu călcâiele, dar degeaba, e imposibil, corpul meu nu mai ține cont de ce doresc eu. Am pierdut definitiv controlul.

M-am împotmolit în această halucinație ca viespea în dulceață. N-am cum să mă urnesc. Și atunci, ce fac? Să consimt?

Având în vedere că pătimesc, n-ar trebui să mă supun?

Înfrângerea și resemnarea, nu sunt ele cele mai frumoase lucruri pe care le pot oferi de acum înainte?

Mă predau.

Cedez misterului.

Răsplata vine, frica se retrage.

Miriade de stele mă ating ușor în treacăt. Plutesc către un zenit umbros. În centrul lui, o gaură mare. Oum Kalsoum păzește intrarea, așezată picior peste picior, mai tânără, mai elegantă, coafată cu un coc nemaipomenit, machiată la perfecție. Îmi surâde și mă invită înăuntru cu o mână fină, prelungă.

Intru. O iau pe un culoar negru și pustiu, apoi ajung în fața unei lumini.

Este un ochi. Un ochi imens. Care ocupă tot spațiul.

Ochiul mă privește. Ochiul mă așteaptă.

Tremur.

În jurul meu: neantul.

În față, Dumnezeu.

Simt că dacă nu mă apropii voi cădea.

Ce să fac?

Să mă opresc? Să continui?

Să mor, sau să înțeleg?

Capitolul 16

Marele Ochi luminos mă examinează. Mă las încălzit de privirea lui.

— Dumneavoastră sunteți?

— Care dumneavoastră?

— Dumnezeu.

Marele Ochi tace. Cu toate că e înconjurat de întuneric, încinge tenebrele cu o căldură liniștitoare.

— Îmi închipui că ai venit să-mi pui întrebări.

— De unde știți?

— E o caracteristică a oamenilor.

— Aa… Animalele nu se comportă la fel?

— La mine ele caută protecție, alinare, iubire, nu vin cu întrebări.

— Dar și oamenii vă adresează rugăminți, nu?

— Nu asta e menirea mea.

— Cum? Nu ascultați milioanele de rugăciuni care ajung la dumneavoastră clipă de clipă?

— O rugăciune adevărată nu e formularea unei cereri, ci o mulțumire.

— Ce veste oribilă! Așadar, nu dați ascultare rugilor, nici dacă vă ajung ude de lacrimi, pătate de sânge, tremurând de disperare?

Marele Ochi nu răspunde.

— Pentru ce stați la distanță?

— La distanță de ce?

— De lume.

— Am fost altfel. Acum, aproape că nu pot să mă implic mai mult.

— Și vă țineți la distanță de noi, oamenii?

— Trebuie să fiți liberi. Liberi să credeți sau să nu credeți.Liberi să

acționați bine sau rău. Liberi să mă consultați, sau să vă arătați nemulțumirea. Mi se pare că Dumnezeu trebuie să se ascundă. Nu vreau nici să vă impun evidența rațională, nici să împing la acțiune; vă ofer recomandări și vă respect.

— Mare risc.

— Pentru cine? Nu pentru mine.

— Pentru noi. N-avem nici o certitudine cu privire la dumneavoastră.

— Cu atât mai bine. Vă rămâne credința.

— Nu toți oamenii o au.

— Credința nu e obligatorie. Chiar numele îi definește caracterul precar.

— Eu, de pildă, n-am crezut niciodată în dumneavoastră.

— Păcat. Eu cred în tine.

Marele Ochi își coboară privirea, tace, apoi continuă:

— După tine, aș fi absent, dar nu sunt. Dacă Dumnezeu nu își dezvăluie prezența ție, pentru el tu ești mereu prezent. Nu confunda. Eu sălășluiesc pretutindeni, permanent. Oamenii sunt îndeobște orbi și surzi în fața lui Dumnezeu, fiindcă ei nu înțeleg decât lucrurile mărunte, sunt prea puțin deschiși la chestiunile majore. Și tu a trebuit să iei un drog ca să-ți ieși din inteligența ta strâmtă, așa-zis autonomă, ca să ajungi la mine.

— Dar poate că dumneavoastră vă reduceți la o himeră! Vă reamintesc că am absorbit stupefiante și că, în momentul de față, halucinez…

— Tu crezi că halucinația e o înșelăciune, când ea reprezintă, în fond, sfârșitul înșelăciunilor. Halucinația nici pe departe nu dă naștere unei iluzii, ea este revelația adevărului. Yagé nu ți-a alterat conștiința, ți-a extins-o.

— Sincer acum, n-ați găsit o cale mai bună decât narcoticul ca să ne conduceți până la dumneavoastră?

— Îmi pare rău, nu eu, voi n-ați găsit ceva mai bun.

Ne destindem. Vidul de sub mine mă susține cu o elasticitate agreabilă. Mă simt cuprins de seninătate. La ce bun vorbele? Am șansa să fiu în preajma lui Dumnezeu. Mai bine să profit.

Marele Ochi mă scrutează. Mă trec fiorii. Îmi vin în minte întrebările trimise de Schmitt și rup tăcerea.

— Am venit să vă întreb despre cărțile dumneavoastră.

— Cu plăcere.

Corneea Marelui Ochi se lichefiază puțin și lucește. Oare încearcă și el vanitatea de autor? E prima oară că mi-o ia înainte:

— Care dintre ele?

— Toate trei.

— Bine.

— De ce v-ați hotărât să scrieți?

— Adevărul e că nu le-am scris de unul singur. Am cerut ajutor.

— Da, știu, v-ați folosit de negri.

— Prefer să-i numesc profeți.

— Profeți, negri, tot aia e: ei scriau în locul dumneavoastră.

— Cine scrie când scriu eu? Nu, nu scriau în locul meu, ci redactau conform sugestiilor mele. Puțină considerație, tinere! Nu mă acuza de impostură.

— De ce n-ați pus mâna pe condei?

— Care mână?

Marele Ochi clipește. Apoi, continuă:

— Cu ce cuvinte? Ființele și-au inventat vorbirea ca să comunice cu semenii lor. Eu sunt singurul exemplar al speciei mele. Fiind unic, eu nu vorbesc. Creatorul e scutit de nevoile creaturilor.

— Și totuși, în clipa asta, noi stăm de vorbă!

— E o impresie… De fapt, îți influențez gândirea dincolo de concepte; tu îmi oferi fraze.

— Dacă vă îmbrac în cuvinte, vă pot travesti.

— Nu te lăuda, autorul te orientează. Tu mă auzi și transcrii mesajul meu în limba ta.

— Cum pot fi sigur că reușesc?

— Mai degrabă, fii sigur că nu reușești. Dar merită să încerci.

— Rămâneți misterios.

— N-am de ales.

— Cum devii Dumnezeu?

Pupila se dilată în centrul Marelui Ochi, ca și cum e tot mai surprins.

— Nu mi-am pus niciodată întrebarea asta.

— Atunci, v-o pun eu: cum devii Dumnezeu?

Marele Ochi clipește.

— Se petrece… fără voia mea… dar nu fără mine… în măsura în care eu sunt totul. O formă de constrângere.

— Nu v-ați spus când erați mic: „Mai târziu, voi fi Dumnezeu“?

— N-am fost niciodată mic.

— Totuși…

— Nu mi-am dorit niciodată să fiu Dumnezeu, de vreme ce sunt.

— Deci, nu sunteți liber?

— Evident.

— Superioritatea oamenilor față de Dumnezeu este libertatea.

— Prea multă importanță dai tu libertății. Eu cunosc doar necesitatea.

— Nu știți ce-nseamnă datoria?

— Datoria? Ceea ce consimți sau refuzi? Ceea ce alegi să îndeplinești, să neglijezi, sau să contești? Așa e, nu cunosc eventualitatea asta. Alegerea nu e specialitatea mea.

— Dar Binele și Răul?

— Eu mă situez dincolo de Bine și Rău. Aceste indicatoare au fost concepute exclusiv în folosul vostru.

— De către dumneavoastră? Sau de noi, oamenii?

— Eu am dat o mână de ajutor.

— Cum?

— Scriind. Dar să revenim la subiectul discuției noastre, și la motivul vizitei tale: cărțile mele.

— De ce ați acordat atât de mult timp scrisului?

— Poftim?

— După informațiile mele, ați început cu Moise, căruia i-ați dat cele Zece Porunci.

— Da.

— Or Moise – căpetenia – a trăit acum douăzeci și șase de secole…

— Și…

— Având în vedere că oamenii de știință sunt de părere că specia umană a apărut acum 200 000 de ani în Africa, dumneavoastră ați așteptat 197 400 de ani până să vă manifestați. Aș zice că sunteți un scriitor tardiv, că n-aveți nimic de copil-minune.

— Eu nu sunt supus timpului, exist în afara lui. Uneori intru în timp cum intrați voi în apa râului să vă scăldați, și pe urmă ies.

— Adresându-vă nouă, ați coborât în fluviul timpului nostru?

— Exact.

— De ce ați așteptat 197 400 de ani? Generații întregi de oameni n-au fost niciodată iluminate de dumneavoastră.

— Ba da… sigur că le-am transmis mesaje, dar sufletele lor poetice le transformau de îndată în mituri, în legende, în epopei, în narațiuni fermecătoare, care mă trădau. Am încercat timp îndelungat un sentiment de neputință.

— Neputința dumneavoastră?

— A lor. Modificau tot de la bun început: înfrumusețau, exagerau. De pildă, nu rămâneam niciodată *un* Dumnezeu, mă împărțeau în mai mulți zei.

— De ce?

— De plictiseală. Eu le alimentam nevoile spirituale, însă le stimulam totodată pofta de spectacol. Gândește-te, n-aveau nici cărți, nici teatre, nici operă, nici cinematografe, nici televizoare, nici calculatoare! Lacuna asta o umpleam eu. Era preferința lor să aibă mai multe personaje, nu unul singur. Pe deasupra, legendele lor se transmiteau din gură în gură, și fiecare gură adăuga înfloriturі la ce răspândea mai departe. Recitatorul inițial n-ar mai fi recunoscut nimic din propria narațiune. Lucrurile s-au schimbat total când a fost inventată scrierea: oamenii gravau cuvintele în piatră, o memorie mai de nădejde decât memoria omului. Făceau în fine deosebirea între Etern, Istorie și povestiri.

— Asirienii și egiptenii au scris primii. Cu toate astea, lor nu le-ați dictat nimic.

— Am pariat pe evrei.

— De ce?

— Evreii sunt muncitori, inteligenți, pragmatici, riguroși! Știau la fel de bine și să socotească, și să scrie. Dacă mai apăreau printre ei și niște visători – excepții de la regulă –, erau în general bine echilibrați: între picioare și cap, între pământ și cer. La vremea aceea le lipsea un teritoriu.

— Vremea Exodului…

— Exact. Am presupus că, neavând o țară a lor, ar fi receptivi, și am mizat pe ei.

— Deci ați ales poporul ăsta.

— Așa s-ar putea spune.

— Mai întâi pe Moise.

— Un băiat formidabil, educat de aristocrați egipteni, cultivat, voluntar, activ, autoritar de la natură, tipul de conducător. Totodată tenace și alert, înțelept și ferm, vedeam la el calități contradictorii, care mi-au dat încredere. Mi-am asumat riscul!

— I-ați dictat zece legi, care de atunci se numesc Decalogul, sau cele Zece Porunci. Felicitări! Concis, dar eficace.

— Mulțumesc.

— De ce porunci?

— Autoritatea are de câștigat când nu se justifică: trebuie să se mulțumească enunțând. „Să nu ucizi“ se întipărește mai bine în minte decât „Nu trebuie să ucizi un individ, fiindcă e totuna cu a-ți ucide aproapele, așadar pe fratele tău, așadar pe tine, așadar întreaga omenire“. Eu sunt Dumnezeu: dau ordine. Explicațiile le las în grija filozofilor.

— V-a satisfăcut munca lui Moise?

— Cu excepția câtorva detalii, m-a ascultat perfect.

— Și atunci, ați fost contaminat de virusul scrisului. Câți redactori v-au trebuit pentru Biblie?

— Patruzeci și opt.

— Cum? Vă mai aduceți aminte după mii de ani?

— Mi-aduc aminte de tot. Trei mii de ani din trecut, trei secunde acum, trei secole mâine, n-are importanță pentru memoria mea dincolo de timpul vostru.

— Ce ați întreprins dumneavoastră mă surprinde: începeți cu zece legi, precise, fondatoare, succinte, și pe urmă multiplicați cărțile cu zecile, umpleți sute de pagini. V-ați consacrat mereu esențialului?

— Poftim?

— Eu, când vă citesc, deduc exact contrariul. De ce ne oferiți atâtea povestiri diferite?

— Pentru ca fiecare dintre voi să-și găsească într-o bună zi locul într-una din povestiri, să primească o vorbă aparte destinată lui… Unul se va recunoaște în Cain, altul în Noe, un al treilea în Iudita, în Samson, în Iov, în Estera, în Dalila. Nu scrii pentru tine, Augustin, scrii pentru ceilalți. Cărțile mele au un rol dublu: lumină și oglindă. Lumină ca să vă urmați clar drumul și oglindă ca să vă recunoașteți. Multiplicitatea, chiar enciclopedismul aparțin proiectului meu.

— Foarte bine, dar povestea Facerii?

— Cum?

— Geneza.

— Da? Ce vrei să spui?

— De ce ați scris vrute și nevrute?

— Eu?

— Ați fi putut să bănuiți că până la urmă oamenii vor dezvolta științele, că vor cerceta în mod rațional originea lumii, că vor lămuri legile naturii și ale evoluției; ați fi putut să bănuiți că în cele din urmă nimeni nu va mai subscrie parabolei dumneavoastră. Șapte zile! În șapte zile să se

treacă de la haos la univers! Câteva ore pentru crearea viețuitoarelor! Și culmea: Eva concepută dintr-o coastă a lui Adam! V-ați tăiat singur craca de sub picioare.

— Bineînțeles că bănuiam!

— Păi atunci?

— Cum ați fi vrut să răspândesc o concepție științifică a Facerii atunci când științele nu existau? Nimeni n-ar fi înțeles.

— Eu nu accept argumentul ăsta. Ar fi trebuit să ne ghidați.

— Ceea ce am și făcut. V-am călăuzit să descoperiți voi înșivă.

— Și de ce să nu dezvăluiți adevărul?

— Se vorbește de adevăr atunci când el poate fi auzit. De altfel, dețineți voi în ziua de azi adevărul despre univers?

— Da, mi se pare că ultimele teorii din domeniul fizicii…

— Ultima teorie rămâne ultima teorie. Înaintea ei au fost altele; și încă altele vor mai urma. Peste două secole, oamenii vor râde de ceea ce contemporanii numesc acum adevărul.

— Sigur. Dar în timp ce noi, oamenii, suntem limitați, dumneavoastră nu sunteți.

— Ba da.

— Poftim?

— Sunt limitat de limitele voastre.

Marele Ochi se învârte în orbită, agasat parcă să tot repete truisme. Se oprește și mă fixează. Așteaptă. Am impresia că apare o liniște, o duioșie, că lucirea lui se domolește… Nerăbdător, reiau discuția:

— Să ajungem la partea esențială. Pentru ce atâta violență în Biblie?

— Bună întrebare. Vă mulțumesc că mi-ați pus-o.

Marele Ochi strălucește din nou.

— Atenție, colega dumneavoastră, Oum Kalsoum, vă roade degetele de la picioare.

— Poftim?

— Nu știu cu ce le confundă – o bomboană, o nucă, un cartof prăjit –, dar acum vă suge al cincilea deget de la piciorul drept, acela mai moale.

Dintr-odată, fără măcar să schițez cea mai vagă mișcare, mă regăsesc în bucătăria ziarului. Culcat pe linoleum, îmi ridic puțin capul și constat că Oum Kalsoum toarce sugându-mi acel deget. Îmi văd încălțămintea lângă capul ei. Ce mă miră nu e că-mi suge degetul, ci că a reușit să-mi scoată și adidașii, și șosetele. Mă îndepărtez de trupul ei sprijinindu-mă în mâini. Bucătăria dispare instantaneu și mă aflu iar în fața Marelui Ochi. Oare am

învățat drumul?

Marele Ochi mă analizează, și nu știu ce amănunt – poate dimensiunea pupilei, luciul corneei – mă face să suspectez că-și bate joc de mine. Percepând ce gândesc, tresare jenat și reia conversația:

— Unde eram?

— La violență.

— A, da! Am fost înțeles greșit. Sau, mai curând, nu mai sunt înțeles. Vremurile s-au schimbat radical… Eu am conceput Biblia ca o carte împotriva violenței, dar unii s-au servit de ea ca să-și exprime propria ură în numele meu.

— Nu evitați faptele! Sunt multe pasaje unde vă ieșiți din fire.

— Nu eu, personajele mele!

— Dumneavoastră! Dacă în anumite ocazii personajele vă amenință, în altele totul e foarte limpede: îi alungați pe Eva și pe Adam din Paradisul terestru, dezlănțuiți Potopul tot din mânie, îi măcelăriți pe egipteni pentru ca Moise și ai lui să plece.

— Asta-i pedagogie.

— Poftim?

— N-ați observat că încep Biblia cu un tablou al păcii și o termin la fel?

— Nu, n-am constatat așa ceva.

— În Geneză, zugrăvesc o grădină a desfătărilor, un șes minunat, unde Adam și Eva trăiesc fericiți, apoi zugrăvesc din nou lumea asta a păcii în ultimele rânduri ale Apocalipsei. Tot ce v-a încântat la început veți obține mai târziu. Speranța este reversul nostalgiei. Dar bărbatul și femeia n-au vrut acest Eden. Eva a mușcat din fructul cunoașterii, perechea a fost izgonită, el a fost condamnat la trudă, ea să nască în dureri. Care e concluzia? Trebuie să dorești Edenul. Pentru a ajunge acolo, oamenii vor fi puși la încercare, să îndure răul, suferința, nedreptatea. Nu se învață decât cu prețul efortului, dar fericirea de la sfârșit o va depăși pe cea de la început, deoarece o fericire dobândită e mai solidă decât o fericire căpătată. Eu am stabilit un traseu între aceste două fericiri, și Biblia e o lucrare inițiatică. Violența izbucnește în viața omului – din vina lui – și eu îl învăț cum s-o înlăture. De la uciderea lui Abel până la Cruce, am înlănțuit mai multe etape. Normal că fiecare etapă luată în parte șochează. Trebuie pusă în perspectiva planului global. Tot ce a fost deja pare, la scadență, depășit.

— Siguranța dumneavoastră de sine e dezarmantă!

— V-am pus la îndemână un manual ca să vă puteți elibera de violență.

— N-o să scăpați prea ieftin. Când vă citesc, mă izbește un fapt: vă trădați violența! După Moise, apelați la Iosua, șef de oști, crud, implacabil, care cucerește Pământul Făgăduinței, udându-l cu sânge. La Ierihon, extermină întreaga populație, bărbați, femei, copii, bătrâni – comite un genocid în numele dumneavoastră. La ce bun? Îi spânzură pe cei cinci regi amoriți. La ce bun? Prosperă în felul ăsta până la 110 ani. La ce bun? Mai departe, Ilie, profetul dumneavoastră, ucide 400 de proroci ai lui Baal tăindu-le beregata, în complicitate cu dumneavoastră. Pe urmă…

— Încetează! Tu privești toate astea din punctul tău actual de vedere, al unui cetățean modern, raționalist, aparținând unei civilizații care a proclamat drepturile omului și care trâmbițează că violența reprezintă un rău. Altădată, nu puteai supraviețui fără violență. Ea bântuia peste tot. Triburi și nomazi luptau pentru posesia fiecărui lucru, fiecărui puț, fiecărui câmp, pentru hrană, păduri, animale. Toți venerau zei brutali ca să răspândească spaima și să arate că sunt puternici. Dacă voiam să mă asculte, trebuia să le vorbesc ca un tigru, nu ca un șoarece. Nu li s-ar fi părut că sunt puternic dacă aș fi renunțat la vehemență. Ca să îmbunez lumea de atunci, foloseam însemnele lumii de atunci.

— E limpede, dumneavoastră nu vă înșelați nicicând. Nu vi se întâmplă niciodată să folosiți autocritica?

— Ba da. De aceea am redactat a doua carte.

— Noul Testament?

— Istorisirile despre Isus.

— Le aveați în cap încă de la început.

— Sigur că da.

— Mi-e greu să cred așa ceva.

— Citește bine Vechiul Testament, citește bine Noul Testament, vei vedea în primul promisiunea celui de-al doilea.

— Fiindcă îl anunțați pe Mesia.

— Exact! Prevăzusem un al doilea volum.

— Hm…

— Începeam de asemenea să indic soluția care vă va curăța de sălbăticie. Uite o anecdotă convingătoare: un psalmist îl imploră pe Dumnezeu să-i zdrobească pe toți bebelușii dușmanilor de zidurile cetății. Tu vei spune că e violență? Nu, e depășirea violenței. Când îl rogi pe Dumnezeu să lovească înseamnă că tu însuți ai renunțat la violență. Omul alungă violența din realitate și din propria sa voință.

— Nu și din gândirea lui!

— Exact. Era deci necesar să-mi duc la bun sfârşit munca şi să scriu a doua carte. Isus denunţă agresivitatea. Nu numai că se dovedeşte blând, iubitor, vindecător, înţelegător faţă de săraci, de femei, de copii, nu numai că nu pedepseşte adulterul cu lapidarea, dar îşi dă ultima suflare pe cruce. Agonia lui Isus este dovada supremă: Dumnezeu însuşi devine victimă, Dumnezeu moare din pricina violenţei oamenilor. Cel care ar fi putut să se comporte ca un leu, având în vedere puterile sale, a ales să se poarte ca un miel. El suferă pentru voi, vă denunţă mânia voastră prostească şi vă îndeamnă s-o eliminaţi. Se sacrifică ca să vă instruiască, pentru ca apoi să vă reformeze. E greu să explic mai clar, nu-i aşa?

— Aşa e.

Se lasă din nou tăcerea. Marele Ochi devine auriu, mulţumit de el. Decid să nu-l las să se tămâieze.

— În fond, totul fusese dezvăluit în aceste două volume, realizând o progresie admirabilă. Ar fi trebuit să vă opriţi acolo.

— Exact.

— Atunci de ce aţi scris un al treilea volum? De ce Coranul?

Capitolul 17

Marele Ochi se întunecă. În jur, tenebrele se răcesc. El murmură:

— Islamul, desigur… De ce islamul?

Un curent de aer galactic emană o pulbere fină, luminoasă, care ne atinge mângâietor. Mă ia cu frig și, dintr-odată, mă clatin simțind că vidul e mai puțin dispus să mă susțină. Dau din brațe și încerc să restabilesc echilibrul.

În fine, Marele Ochi rupe tăcerea:

— Ratasem.

— Dumneavoastră? Să rataţi ceva?

Dumnezeu clipește.

— Recunosc că dacă oamenii nu m-au înțeles este din vina mea. Îmi revendic partea mea de vină.

— Vă referiți la Noul Testament?

— Da.

— La creștinism?

— Exact. Numesc creștinism consecințele celei de a doua cărți. Ce fiasco!

— Glumiți! Evangheliile conțin un poem magnific, înălțător, emoționant.

— Prea…

— Până și intelectualii care nu sunt adepții dumneavoastră și nici ai religiilor laudă sublimele calități spirituale ale lui Isus. Eminentul Spinoza îi decerna titlul de „filozof suprem“.

— Asta-i problema: a doua mea carte n-a avut decât succes literar, a recoltat stimă. Numai elita i-a adus omagii, numai un club al celor „*happy few*“, în timp ce eu aș fi dorit să devină populară pe scară largă.

Mă înăbuș. Mă tem că Marele Ochi divaghează. Sunt indignat.

— Desigur, primii creștini au fost persecutați, martirizați, executați, dar Evangheliile au fost studiate, aprofundate, comentate, traduse, sacralizate, s-au răspândit în bazinul mediteraneean, au pătruns în teritoriile nordice. În câteva secole, creștinismul a reușit să alunge culturile păgâne anterioare și s-a impus, a devenit confesiune dominantă. Ce triumf! Așa ceva nu ați obținut cu prima carte.

— E drept… Vechiul Testament nu dobândise decât notorietate locală.

— Regională! Nu era citit decât în Iudeea.

— Pledez vinovat! Făcusem apel la Moise să redacteze, pe urmă la artizanii din preajmă. Iudaismul a înfruntat disprețul: poporul ales. Eu concepusem un proces de extindere universală și i-am sfătuit în sensul ăsta de nenumărate ori pe evrei cu ocazia intervențiilor mele, dar ei au păstrat declarația asta pentru ei. Au capturat-o, au transformat-o în identitate, îmbogățită de un trecut comun. Concluzia? A rezultat o spiritualitate care băltea în interiorul triburilor pe care le alesesem ca purtătoare de cuvânt. Având în vedere că intenția mea era să-mi lărgesc auditoriul, am conceput creștinismul ca un iudaism accesibil celor care nu erau evrei.

— Și ați reușit! Creștinismul a cucerit lumea.

— Era destinat să „cucerească“?

Marele Ochi ezită, gânditor.

— Mărturisesc că la început creștinismul mă delecta. Inventasem o formulă literară inedită: aceeași narațiune istorisită din patru puncte de vedere: i-am lăsat pe Matei, Marcu, Luca, Ioan să povestească fiecare aventura lui Isus. Nimeni nu se încumetase vreodată să folosească acest procedeu.

— Într-adevăr, foarte original.

— Mai mult decât original, era util.

— Util?

— Voiam să-mi stimulez auditoriul, să-l constrâng să reflecteze, să-l oblig să pună întrebări. Cele patru Evanghelii descriu un erou în diferite feluri, trecute prin sensibilități diferite – spre exemplu, Ioan beneficiază de o educație filozofică, în timp ce pe Marcu îl călăuzesc faptele, iar Matei se adresează cu precădere evreilor. Unele episoade apar în toate versiunile, altele nu, și asta îl împinge pe cititor la o subtilă „vânătoare de comori“ pentru a reconstitui faptele. Nu-i mai suportam pe cititorii creduli!

— Dumneavoastră?

— Adineauri, îmi reproșai Facerea! De ce? Pentru că tu ai descifrat-o

superficial. Ai citit-o ca pe un proces-verbal al începuturilor, pe când eu îți prezentam o fabulă poetică. Oamenii au tendința supărătoare de a vedea în narațiuni transpunerea realității. Evangheliile pe care le-am dictat au dinamitat acest reflex. Cititorul riguros al celor patru mărturii își elaborează propriul text, comparând și verificând coincidențele. Idealul este să apară cinci Evanghelii, cele ale apostolilor plus cea a fiecărui cititor.

— Să fie toți scriitori, acesta era sloganul dumneavoastră la vremea aceea, nu?

— Nu: să fie toți inteligenți!

Un timp de tăcere.

— Ambiția m-a făcut să păcătuiesc. În lumina cărților sfinte, obiceiurile cititorilor nu se pot schimba cu un singur volum.

— Stați puțin, în explicațiile dumneavoastră mă deranjează un amănunt. Vorbiți de patru cărți „dictate“ apostolilor. Insinuați că ei nu l-au văzut pe Isus? Că Isus n-a existat?

Marele Ochi clipește rar.

— Există mai multe maniere de a dicta ceva: ori insufli idei, ori le compui pornind de la realitate.

— Și în cazul Evangheliilor?

Tace și își încruntă sprânceana.

— Noi vorbim de literatură, da sau nu?

— Da… însă mă tem că nu literatura mă interesează mai mult decât adevărul. Eu vreau să știu dacă viața lui Isus a fost confirmată.

— Constat că ai o concepție îngustă asupra adevărului. Pentru tine, el e ceea ce precedă cartea și ce se povestește în ea. Pentru mine, adevărul e ce urmează, ceea ce cartea generează. Redactarea Noului Testament mă pasiona, fiindcă oamenii aveau să recolteze din el o doctrină. Eu însămânțam.

— Vă eschivați de la întrebare.

— Isus nu l-a cunoscut decât pe Isus, nu creștinismul. În opera mea, evreul se considera evreu și îndeplinea poruncile iudaismului. Creștinismul s-a născut după moartea lui Isus, deosebit de iudaism – ceea ce eu prevăzusem –, deoarece unii evrei i-au negat lui Isus statutul de Mesia reducându-l la cel de profet. Mie puțin îmi pasă! Prin cărțile astea, eu aspiram să creez creștinismul.

— Vă rog, fiți mai precis. A venit Isus pe pământ?

— Asta am scris.

— Răspundeți.

— Pe mine mă interesează arborele, nu grăuntele.

— Răspundeți.

— De la adevărul faptic la adevărul spiritual e aceeaşi distanţă ca de la grăunte la arbore.

— Răspundeți.

— Am răspuns, doar că nu-ți dai seama.

Marele Ochi pare foarte sigur de el, pe când eu sunt sfârşit, spasme repetate îmi sugrumă stomacul şi simt c-o să vomit. Înghit şi încerc să-mi controlez respiraţia. Degeaba! Persist. Ar fi trebuit oare să-mi consacru puţină energie ca să lupt contra efectelor decocției? Nu vreau să ratez punctul culminant al acestei întâlniri.

Culori temerare îmbogățesc irisul Marelui Ochi. E încântat.

— La început, mă felicitam pentru creştinism. Mi se părea că în această a doua carte arătasem clar la ce grad înalt al samavolniciei, nedreptății, imoralității, imbecilității poate duce violența. Pe cruce, omoram ura. Îmi imaginam că, văzând cum moare un nevinovat, fiecare îşi va da seama de rezultatul odios al propriei violențe. Agonizând, Isus îl vindeca pe cel violent de violența sa, îi incita pe oameni să caute soluții altundeva decât în forță, să construiască o lume nouă, unde bunăvoința să înlocuiască frica. Ce ideal frumos! Să nu-ți mai fie teamă de ceilalți, ci să-i iubeşti.

— O utopie.

— Da, în fine! Desluşeam realitatea cu lumina idealului. Şi mă gândeam – în naivitatea mea de autor mulțumit de sine – că eliberasem spiritele, nu numai de brutalitate, dar şi de imbecilitate. Dacă decriptezi Evangheliile, Isus revizuieşte pseudoevidențele care stăteau la baza epocii lui. Refuză să le considere pe femei inferioare, rezervându-le revelații capitale. Ridică familia deasupra sensului ei îngust, îşi acuză frații de comportamente nocive şi le indică o frăție superioară, cea a umanității. Este chiar şi mai insolent şi atacă instituțiile religioase, îi izgoneşte pe negustori din Templu, stigmatizează practici lipsite de sens, repetă mereu că *nu omul e făcut pentru sabat, ci sabatul pentru om.* După el, individul nu se dovedeşte pios respectând formal nişte rituri şi nu ajunge la pietate decât dacă-şi purifică sufletul şi intențiile. Creând Evangheliile, îi împingeam pe oameni să privilegieze spiritul înaintea literei.

Aşteaptă câteva clipe, după care adaugă îndurerat:

— Vai, vai…

— Cum? Nu sunteți de părere că s-au schimbat în bine?

— Puțin. Prea puțin. Creştinismul nu a pătruns decât într-un cadru

restrâns.

— De secole întregi există milioane și milioane de creștini.

— Cantitatea nu ascunde lipsa calității. A fost un eșec din partea mea.

Marele Ochi suspină:

— A-l învăța pe om că se rătăcește pironindu-l pe Dumnezeu în cuie pe cruce a fost o idee genială, dar n-a mers.

— De ce?

— Pentru că îl avertizam că este răspunzător. Or omului nu-i place să trăiască într-o lume unde e vinovat. Vinovăția îi tulbură liniștea.

— Și atunci?

— Am făcut cale-ntoarsă. Creștinismul n-a prins, din pricină că n-a fost înțeles. Mult timp am negat această certitudine, instituționalizarea Evangheliilor, imperialismul său, omorurile comise în numele său. Isus crease, totuși, laicitatea declarând: *Dați dar Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu.*[19] Sau: *…cine M-a pus pe Mine judecător sau împărțitor peste voi?*[20] or lucrurile au evoluat exact pe dos: pietatea, în loc să se elibereze de tot ce însemna activitate politică, militară, civilă, economică, le penetra, adică își dobândea prioritatea. Am așteptat câteva secole ca să mă edific, mai exact opt. Atunci m-am hotărât să pun din nou mâna pe condei. Sau, mai bine zis, să-l solicit pe Mahomed.

19. Marcu 12, 17.
20. Luca 12, 14.

— Și i-ați dictat Coranul. Ce progres realizați?

— Le vorbesc oamenilor luându-i așa cum sunt, accept că se zbat între instinctele animalice și chemările spirituale, între carne și suflet, între interesul material și generozitate. Așadar, elaborez o carte unde li se recomandă echilibrul, linia de mijloc. Le mai precizez că individul nu întreține nici o legătură privată cu mine, având în vedere că până atunci atât evreii, cât și creștinii căutaseră permanent să ignore această distanță și s-o scurteze. Eu mă afirm distinct și distant. Nu pătrund în Istoria voastră, nu mă compromit. Exceptând momentele când vă scriu.

— Din punct de vedere literar, e o revoluție.

— Exact. Renunț la narațiunile uneori încâlcite ale Vechiului Testament, renunț și la parabolele din Noul Testament. Am fost dezamăgit de impactul pe care l-au avut: majoritatea oamenilor se mulțumeau cu o înțelegere neatentă care nu i-a schimbat așa cum doream. În Coran, mă arăt

pragmatic. Redactez dispoziții. Încadrez viața unei persoane de la naștere și până la moarte, structurez zile și nopți. Insist asupra unor acte foarte simple, dar obligatorii: o bună igienă corporală și alimentară, cinci rugăciuni – care o fac smerită amintindu-i statutul ei de ființă limitată –, stăpânirea poftelor respectând postul Ramadanului. Pe scurt, îi trasez linia orizontului său spiritual, fără să-i separ corpul de suflet.

— Mi se pare excelent.

— Nu-i așa? Și am subliniat toleranța ca fiind o datorie: *Nici o stricăciune în Credință*[21]. Exigența mea: respectul credințelor.

21. Coran, 2, 256.

— Menționați lucrul ăsta pentru ca adepții primelor dumneavoastră cărți să se pună de acord cu cei ai cărții a treia?

— Exact. Deși toate cele trei cărți ale mele indică un Dumnezeu unic, el nu este identic. Prin urmare, am vrut să stabilesc niște legături. În Coran, evoc cartea minunată, pe care o păstrez în Cer pe o masă pusă bine, Mama Cărții, și de care numai eu știu, pe care am împrumutat-o deja lui Avraam, lui Moise, lui Isus, și pe care i-o încredințez lui Mahomed. I-am lăsat-o ceva mai mult lui decât precedenților, pentru ca de data asta să devină carte de referință. După mine, nu există decât o singură religie a Cărții: islamul. Iudaismul și creștinismul sunt în continuare religii care au cărți.

— Aceste trei monoteisme formează, așadar, o familie de trei frați.

— Trei frați care adesea au raporturi mai mult fratricide decât frățești, dar sunt, oricum, frați.

— Mă bucură ce aud.

— Mulțumesc. În plus, cu ocazia Coranului, am învelit preceptele într-o poezie inedită, care încă mi se pare încântătoare. Ascultă: *Suntem mai aproape de el decât vâna gâtului său*[22]. Sau: *Lumina Sa este asemenea unei firide unde se află o lampă. Lampa se află într-o sticlă, iar sticla este asemenea unei stele strălucitoare. Ea este aprinsă de la un copac binecuvântat: măslinul care nu este nici de la Răsărit nici de la Asfințit și al cărui ulei aproape că luminează fără ca focul să-l atingă. Lumină asupra luminii.*[23]

22. Coran, 50, 16.
23. Coran, 24, 35.

Un vacarm răsună în infinit. Mi se pare că recunosc o explozie. Sub efectul deflagrației, stelele se clatină și pe urmă, în depărtări, crește o rumoare surdă, un amestec de țipete, plânsete, vaiete. Marele Ochi, captivat de formulările Coranului pe care continuă să le savureze, n-a remarcat nimic. Detunăturile îmi amintesc de întrebările trimise de Schmitt și reiau convorbirea.

— Nu vă supărați, dar pe mine mă surprinde ceva. Citind Coranul, dau peste mesaje contradictorii. Dacă unele sure îndeamnă la iubire, compasiune, la respingerea forței brute, altele justifică masacrele. Ba spuneți că nu e nici o stricăciune în Credință, ba porunciți să fie ucis orice evreu.

— Să dictezi nu înseamnă să etichetezi. Ți-am atras atenția când ți-am vorbit de Cartea Mamă că eu n-am redactat Coranul, ci l-am încredințat oamenilor. Coranul cuprinde un istoric, un context, aproximații. Nu știi că versiunea pe care ai consultat-o tu a fost stabilită abia la 144 de ani după moartea lui Mahomed?

— Ce scuză șchioapă! Vina contradicțiilor am purta-o noi, nu dumneavoastră. Asta vreți să spuneți?

— Vezi? Iar o luăm de la început!

— Cu ce?

— Cu neînțelegerea.

— Nu, dumneavoastră o luați de la început! Deja Vechiul Testament colcăia de contradicții.

— Mă obosești…

— Elogiați jihadul, războiul sfânt.

— Jihad nu înseamnă „război sfânt“. Înseamnă „efort împotriva înclinațiilor nefaste“, adică o luptă interioară.

— Nici în *sîra*, adică în biografia Profetului, nici în *maghazi*, unde se relatează expedițiile lui militare.

— Acestea nu fac parte din Coran!

— N-ați spus dumneavoastră în Coran: Nimiciți-i pe extremiști până la cel din urmă? Sau: *Ucideți-i pe închinătorii la idoli*[24] *oriunde-i veți afla?*

24. Coran, 9, 5.

— Una e ce am spus și alta ce trebuie înțeles. Incredibil! Gândește-te la intelectualii care-l studiază pe Platon, dar nu-i deranjează că susținea sclavia, sau pe Nietzsche, dar nu țin cont de antisemitismul lui, în schimb

se arată intransigenți cu mine. Își pierd simțul nuanței, cum nu mai interpretează, nu mai aleg grâul de neghină, și renunță la spiritul critic. Mă dau la o parte în bloc, fără menajamente, fără pic de politețe, în loc să mă discute.

— E normal, sunteți Dumnezeu.

— Și?

— Lumea se așteaptă să nu vă exprimați ambiguu.

— Să dau ordine?

— Mai ales să decretați acțiuni coerente. Nu putem accepta divergențele dumneavoastră.

— Eu nu vă cer să le acceptați, ci să le analizați.

— Ce mai, sunteți totuși Dumnezeu!

— Da, dar voi sunteți oameni! Adică liberi. N-am de gând să vă calc în picioare liberul-arbitru, capacitatea de a delibera, competența de a face alegeri.

— Fiți Dumnezeu, pentru numele lui Dumnezeu!

— Ce confuzie! Dumnezeu nu vă cheamă la supunere oarbă, ci la deducție. Discerneți!

— Să alegem noi ce precepte vrem? Cu ce drept? Cine ne autorizează să facem așa ceva? Să fie mofturile noastre superioare față de Dumnezeul atotputernic? E absurd! În funcție de ce ciugulesc eu pe ici, pe colo din Coran, am în mână o carte a păcii uneori, sau o carte a războiului alteori. Personal, îl respect pe musulmanul care e adept al vorbelor blânde și îl condamn pe cel care alege vorbe agresive, numai că-mi este imposibil să decid care din aceste două comportamente este al musulmanului adevărat. Care este islamul de esență pură? Coranul cuprinde cel puțin două cărți cu același nume.

— Nu trebuie să vorbim de o Carte, există doar lecturi.

— E exclus! Când dumneavoastră vă adresați nouă, noi nu ierarhizăm poruncile dumneavoastră. Cine am fi noi ca să ne permitem așa ceva? Creatura trebuie să-l corecteze pe Creator?

— Creatura trebuie să se corecteze ea singură. Acesta este drumul pe care îl sugerează o carte sfântă.

— Atunci, de ce nu sunteți niciodată explicit?

— Pentru că eu rămân ascuns și mă bizui pe libertatea voastră. Din când în când vă mai strecor unele lămuriri, dar am mare grijă să nu vă servesc totul clar.

— E greșit, după mine.

— Nu e greșit, dacă țin la proiectul meu inițial: să fac oameni liberi.

— Înseamnă că eroarea de atunci durează: ați vrut să ne faceți liberi…

— Nu m-ai contrazice dacă nu te-ai bucura de independență.

Hărmălaia unei mulțimi urcă în tenebrele din jur. Din clipă-n clipă se vede câte o față care roșește, un chip crispat, un cap pe care curg șiroaie de sânge. În depărtare, defilează cu miile spectre monstruoase care își agită săbiile, lăncile, puștile, cântând imnuri furibunde… Țintuite în negură, unele stele arată ca niște ochi înverșunați.

Marele Ochi a constatat că vidul se umplea de ființe care vociferează. Coboară tonul:

— Eu nu v-am propus decât trei cărți. Dar trebuie să le citiți, adică să le analizați, să le deconstruiți, să le evaluați, să le dați viață în funcție de atenția și timpul pe care le consacrați acestui studiu. Cartea propune, omul dispune. Calitatea cărții depinde de lectura ei.

— Afirmați asta dumneavoastră?

— Se înțelege. Când unii îmi relatează cărțile, am impresia că am spus niște neghiobii. De la alții care practică acest exercițiu primesc, în schimb, mângâiere, consolarea că am scris o minunăție. Cretinul simplifică, pe când un om profund aprofundează cartea. O carte seamănă cu un han spaniol: clientul își aduce cu el prânzul.

— Ca de obicei, dacă neînțelegerile se înmulțesc, dumneavoasră vă declinați răspunderea!

— Neînțelegerea e comisă de cel care nu înțelege, nu?

— Pe scurt, argumentația dumneavoastră este următoarea: dumneavoastră scrieți bine, dar noi înțelegem greșit.

— Dacă înțelegi greșit nu înseamnă că trebuie să arunci cartea. Dacă înțelegi greșit înseamnă că ai înghițit textul brut, nepreparat, fără să-l digeri cu mintea ta. A citi cum trebuie implică distanță și spirit critic.

— Cum? Dumnezeu le recomandă oamenilor distanța?

— Dacă nu vă cer eu asta, cine să vă ceară? Neștiutorii vor vira spre integrism. Aceștia se înmulțesc repede și se atrag. Și tu te-ai alăturat, de fapt, mulțimii lor.

— Eu? Eu integrist?

— Absolut. Vorbești ca un fanatic.

— Eu!

— Tratezi cu violență Cartea Sfântă și nu-ți dai voie să raționezi.

Islamistul care se agață de versetele războinice ale Coranului și le pune în aplicare sub pretextul că ele au ieșit din gura divină face ca tine: nu-și exersează liberul-arbitru.

— Pe mine mă șochează libertatea asta de-a putea alege dintre surele lui Dumnezeu.

— Îmi răspunzi ca un integrist ateu: nu crezi în Dumnezeu, dar ți-l imaginezi puternic și univoc. Câtă naivitate! Dar, mai ales, ce degradare! Nu numai că nu crezi în Dumnezeu, dar nu crezi în libertatea omului.

— Dumneavoastră ați spus în Coran: „Aceasta este cartea cea mai presus de orice îndoială.“

— Mai presus de orice îndoială pentru mine. Dar sper că vouă vă va provoca îndoieli.

— Dacă nouă ni se cere să interpretăm cărțile dumneavoastră, pentru ce să mai recurgem la dumneavoastră? N-avem decât să le scriem pe ale noastre.

— Ceea ce și faceți. Nici o bibliotecă nu mai are loc pentru miliardele voastre de cărți.

Depărtările se tulbură. Ne înconjoară milioane de fețe, fețe care au cunoscut vrăjmășia, calamitățile, durerile, ignoranța, foamea, disperarea, ereziile, sclavia, gazarea, Inchiziția, moartea brutală, moartea nedreaptă. Ne ajung la ureche strigătele lor, în toate limbile.

Încercăm să ne concentrăm ca să ne putem termina conversația. În Marele Ochi sclipesc reflexii ale Apocalipsei.

— E adevărat, cele trei opere ale mele au dat naștere unor echivocuri, unor confuzii, și haosului. De fiecare dată, am vrut să fac apel la înțelepciunea oamenilor, și de fiecare dată majoritatea m-au refuzat. Puțini sunt cei care cugetă. În fond, aveai dreptate adineaori: Poate am greșit?

— Când?

— Când l-am creat pe om liber. Ar fi trebuit să-l dotez cu un mecanism pe bază de instincte, ca al animalelor. Nu ne-am mai împotmoli în terenul ăsta noroios.

— Dacă n-ați fi modelat un om autonom, n-ați mai fi considerat necesar să scrieți.

— Cu fiecare carte am căutat să-l călăuzesc și să-l îmbunătățesc. Dar, din nefericire, omul este incorigibil.

— Considerați că vreunul din texte le domină pe celelalte?

— A, nu, n-aș putea spune așa ceva!

Vocea i-a vibrat în umbră, acoperind bubuiturile. Dintr-odată, sufletele

din jurul nostru împietresc, surprinse. Marele Ochi mă privește insistent.

— Vrei să întrebi, de fapt, dacă unul dintre monoteisme e mai valoros decât celelalte?

— Da.

— Nici unul nu e la adăpost de prostie. Nici unul nu e la adăpost de inteligență. În fiecare religie, omul leneș va găsi ce caută, ce este mai rău. În fiecare religie, omul vigilent va găsi ce nu căuta, ce este mai bun.

Marele Ochi se estompează.

— Pregătiți o a patra carte?

— N-o să mai scriu, Augustin. Am pus definitiv punct carierei mele literare. Cu prima carte am vrut să creez o legătură; când am compus trei, intenția mea a fost să creez o reflecție. N-am avut cititori la înălțimea proiectului meu.

— Ei, nu… exagerați.

— Oamenii nu înțeleg nimic din cărțile mele. Mi le tipăresc, mi le vând, alți oameni le cumpără, citează din ele, dar de citit, se citesc cum vrea fiecare. Mă doare omul.

Marele Ochi dispare brusc, la fel și legiunile nefericiților. Infinitul se deschide sub mine, mă prăbușesc, urlu… mă zbat, aterizez cu brațele încrucișate pe linoleumul din bucătărie.

De-a lungul pereților și mobilelor răsună fragmentată, șoptită, ultima frază a Marelui Ochi:

— Mă doare omul.

Capitolul 18

Soarele îmi despică craniul ca un fierăstrău. Nu crezusem până acum că razele de lumină ar putea sfâșia carnea cu zgomot oribil, strident. Mi-au sfârtecat tâmpla stângă și încă insistă, cu ură. Mă zvârcolesc lungit într-o rână ca să scap de ele. În fine, scap de lama acestui groaznic fierăstrău.

Privesc în sus.

Unde sunt?

În fața mea, de sub o prelată în culori psihedelice, aud grohăituri, gâlgâieli, horcăieli. Nările îmi sunt asaltate de diverse duhori, unele acide, unele grele, altele grase, altele râncede, altele fetide, toate pestilențiale.

Nu departe de fața mea, un păianjen. Imens. Adipos. Corpul lui cărnos, acoperit cu peri rari, se ghemuiește, gata să sară pe mine. Fiori de frică. Când încerc să-l gonesc, îmi dau seama că era mâna mea dreaptă.

Se aude o sonerie.

Zgomotul ăsta banal mă trezește din toropeală. Revin la realitate. Încerc să mă ridic. Mă sprijin cu o mână de podea ca să mă pun în șezut și constat că picioarele îmi sunt anchilozate și oribil de grele.

Unde sunt?

Mă uit atent în jur și recunosc bucătăria ziarului *Demain.* E cu susul în jos. Printre mobilele răsturnate zac bălți de vomă, de urină, de fecale, lângă cioburi de boluri, pahare, farfurii. Mă aplec spre grămada de lângă mine și o recunosc pe Oum Kalsoum în rochia ei cu imprimeu. Sforăie ca un porc. Îi curg bale. Fața cu tot machiajul distrus arată ca după o cotonogeală. Din burtă dă drumul unor zgomote de țevi care se golesc.

Iar soneria.

Catastrofă! Încăperea seamănă cu o cocină. Sub efectul drogului ayahuasca, am făcut împreună cu Oum Kalsoum un adevărat dezastru.

Nu izbutesc să mă ridic în picioare, dar, hotărât să mă comport ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, mă târăsc până în hol.

Traversez culoarul, unde ocolesc câteva bălți de vomă, și continui să mă târăsc, deși îmi simt trupul împietrit.

Soneria insistă.

Fiecare centimetru e greu de parcurs.

— Da, da, imediat…

Mă uluiește ce voce am: moale, apatică, dar cu rezonanță peste tot, fără să înțeleg de unde vine.

Încă un efort și iată-mă lungit în fața ușii de la intrare.

— Cine e?

— Eu, Augustin, Schmitt.

Suspin ușurat. Auzindu-l, îmi imaginez că ar fi putut să fie la ușă Pégard, un coleg sau un polițist, și nu Schmitt, care, pentru moment, rămâne vestea cea mai puțin proastă. Mă cuprinde frica.

— Te simți bine?

— Da… Am reușit să mă târăsc până aici.

— O să poți să-mi deschizi?

— Uf, vai… Aici e un haos teribil. Nu mă mai țin pe picioare. Oum Kalsoum și cu mine am spart tot, am făcut o mizerie…

— Oum Kalsoum?

Perspectiva descrierii lui Oum Kalsoum mă epuizează și îngrețoșează.

Tăcere. Ce-ar fi să aținesc puțin…

— Deschide, Augustin! Te ajut eu să faci ordine.

— Bine.

Văd că mă supun la orice în dimineața asta, la comenzi, la sonerie…

Încerc să ajung la broască, mai întâi singur, pe urmă sprijinit de un suport de umbrele, apoi fac o pauză pe un taburet – un pic de odihnă și multă inspirație – și în fine, hop: descui.

— Gata!

— Pot să împing ușa?

— Așteptați puțin.

Îmi dau încet drumul pe podea și mă îndepărtez un metru de ușă, fascinat că la fiecare cascadorie sunt tot mai strălucit.

Apare Schmitt. Mă privește. Ochii i se rotunjesc de consternare, se strâmbă inspirând mirosul infect, își mușcă buzele și se apleacă.

— Cum te simți?

— Rău.

— Te doare ceva?

— Peste tot.

— Ți-a reușit călătoria?

— Da.

— V-ați întâlnit?

— Da.

Schmitt îmi acoperă gura cu mâna.

— Să nu scoți nici un cuvânt!

Îmi surâde extatic și îmi explică cu voce fermă:

— Să nu spui nimic. Vreau să scrii. Ține totul în tine.

Se uită prin jur, observă birouri, culoare.

— Și unde ați făcut mizeria?

— În bucătărie.

— Acolo?

— Cu Oum Kalsoum.

— Oum… Bine, rezolv eu. Pentru asta am și venit. Aseară, după ce ți-am citit mailul, mă îndoiam că-ți vei reveni până în dimineața asta.

Schmitt mă apucă de subțiori, mă saltă în picioare, apoi își ia avânt și mă ridică în brațe; mă las în voia lui ca un prunc. După ce mă așază într-un fotoliu din preajma bucătăriei, pătrunde acolo.

— Doamne Dumnezeule!

Mă pufnește râsul, pentru că derapează pe una din numeroasele scârboșenii. Acum îl văd că se apropie de grămada multicoloră și sonoră.

— Cum?!

Se întoarce la mine și murmură cu privirea rătăcită:

— Asta e… Oum Kalsoum?

Un chiorăit îmi chinuie mațele. Sughit.

Schmitt pune imediat mâna pe o cârpă de spălat pe jos.

— La treabă!

Încep să transpir intens, urechile îmi vâjâie, mă simt incapabil să-l ajut; pare că a înțeles, fiindcă îl văd cum se agită, aleargă de la bucătărie la toaletă cu gălețile, șterge, freacă, răzuie, aerisește, ventilează, parfumează.

Tot spațiul își recapătă înfățișarea obișnuită.

Schmitt îngenunchează lângă Oum Kalsoum și îi bate ușor cu palma obrajii fleșcăiți.

— Domnule… domnule… treziți-vă, vă rog… domnule… mă auziți… domnule?

Oum Kalsoum horcăie fioros de două ori, dar nu răspunde.

Schmitt se precipită spre mine.

— Bărbatul ăsta pare a fi în comă.

— Nu e bărbat, e femeie.

— Aha…

— Oum Kalsoum pare letargică chiar și când e trează, așa că în stare de somn e normal să dea impresia asta.

— Ajută-mă s-o trezim.

Mă sprijin pe umărul lui Schmitt și ne oprim lângă ea.

— Oum Kalsoum!! Haide!

Nici o reacție. Pe măsuța de lângă chiuvetă, îi zăresc CD-playerul.

— Puneți-i cântecele ei.

Schmitt manevrează dispozitivul și dintr-odată se aude o melodie: *Ghanili chwaya chwaya.*

Încântată, Oum Kalsoum deschide ochii.

Mă aplec deasupra ei.

— Cum te simți?

— Am o migrenă.

— Cred și eu! Ți-a căzut o piramidă în cap.

Timp de o clipă, i se dilată pupilele, după care decriptează gluma și-i apare un zâmbet pe buze. O bat pe umăr.

— Mi-e teamă că ieri seară mi-ai băut ierburile.

— Uau! Grozav. Clasa întâi.

Pufnește în râs.

— Hai, te scoli?

Oum Kalsoum transmite mușchilor ordinul; nici unul nu reacționează, așa că Oum Kalsoum mimează tristețea unui copil prins vinovat, apoi râde cu și mai multă poftă.

Schmitt intervine:

— Trebuie să-și schimbe rochia asta împuțită.

Oum Kalsoum constată amploarea stricăciunilor și arată cu degetul imaginea unui leu de pe materialul rochiei, căruia i-a nimerit în bot o bucată de clafoutis[25] regurgitat.

25. Clafoutis (fr.) – prăjitură cu fructe.

— Ce foame pe leul ăsta! strigă ea.

Râde pe înfundate. Eu, la fel: duet de ilaritate. Oum Kalsoum râde și plânge în același timp. Stupefiat, Schmitt ne măsoară din cap până-n picioare.

Când ne potolim – mai mult de oboseală –, se arată îngrijorat:

— Nu trebuie să vă găsească cineva în halul ăsta. Hai să plecăm de-aici.

Exact în aceeași clipă, auzim cum cineva învârte o cheie în broască. Tremur.

— Pégard!

Îi recunosc clinchetul legăturii de chei, felul în care împinge ușa, cum apucă portmantoul. Întreb în șoaptă:

— Cât e ceasul?

— Șapte.

— Nu vine niciodată așa devreme…

— Azi vine, răspunde Schmitt. Atentatele de azi-noapte…

— Ce?

Rămân cu gura căscată. Schmitt nu-mi dă timp să mă tulbur:

— Unde ne putem ascunde?

— Poftim?

— Tu, Oum Kalsoum și cu mine.

— Suntem pierduți…

Pe Oum Kalsoum o străfulgeră o idee:

— Duceți-vă în cămara cu provizii. Eu rămân aici.

— Nu se poate, o să te concedieze.

— Ascunde-te!

Îl apuc pe Schmitt de braț și-l împing în depozitul de sticle, unde stau lăzile de gunoi. Pașii lui Pégard se apropie periculos de repede, dar izbutesc să închid ușa la timp.

— O cafeluță, spune Pégard intrând în bucătărie fredonând.

Se oprește din fredonat când o reperează pe Oum Kalsoum întinsă pe jos.

— Ce faci acolo?

— Mă odihnesc.

— N-ai voie să dormi aici! Și ce-i mirosul ăsta? Nu se poate… ai vărsat pe jos. Oh, ce scârboșenie! Ești mahmură!

Oum Kalsoum nu răspunde. Pégard e gâtuit de furie:

— Afară de-aici! Te concediez!

— Pe naiba.

— Prea târziu, eşti concediată!

— Dacă mă dai afară, o să vorbesc.

Se lasă o tăcere mormântală. Apoi Oum Kalsoum sparge tăcerea vorbind răspicat, tranşant:

— O să le spun poliţiştilor tot ce am ascuns până acum. Plus ce m-ai rugat tu să le spun.

Din nou tăcere.

— Ei bine, acum să nu încurcăm borcanele, exclamă Pégard, regăsindu-şi calmul, nu te dau afară. Ştii, surpriza… furia. Mi-am ieşit din fire… Glumeam şi eu! Hai, trebuie să te aranjezi. E vorba de demnitatea ta. Nu vreau să te vadă şi ceilalţi în starea asta…

— Nu, e vorba de demnitatea ta! Uneori, angajaţii tăi se întreabă de ce mă ţii…

Pégard tuşeşte uşor şi pe urmă anunţă binedispus, aproape nepăsător:

— Te-ajut să te ridici?

— Lasă-mă-n pace.

Pégard bombăne glumeţ, porneşte aparatul de espresso şi se îndepărtează până în fundul redacţiei fluierând ca un fanfaron, dând ritmic din umeri. Îşi închide uşa biroului.

După câteva secunde, îi şoptesc lui Schmit:

— Avem cale liberă.

Împing uşa, mă întorc în bucătărie, înaintez, mă împiedic de un taburet. Când trec pe lângă Oum Kalsoum în vârful picioarelor, ea îşi duce un deget la gură ca să-mi amintească de discreţie. În cadrul uşii apăruse fetiţa cu codiţe.

— Bună ziua, Ophélie.

— Cu cine vorbeşti? spune Schmitt în şoaptă.

Îi fac un semn cu mâna că-i voi explica mai târziu. Impresionată, Ophélie o cercetează din ochi pe Oum Kalsoum zăcând pe linoleum ca o balenă care încearcă să-şi recapete respiraţia.

— O cunoşti, Ophélie?

Fetiţa se încruntă, îşi mişcă nările, strâmbă din nas, îşi muşcă uşor buza de jos.

— Nu…

Cu pleoapele nemişcate, se întoarce spre mine.

— Dar l-am cunoscut pe fratele ei.

Douăzeci de minute mai târziu, stau la masa unui bistrou față în față cu Schmitt și savurăm un mic dejun copios. Cu toate că m-am așezat într-un colț la umbră, tot mă agresează lumina soarelui, și conștiința mi-e discontinuă. Durerile de cap îmi agravează starea de ebrietate.

Localul vibrează de indignări și suspine. Patronul, năucit, aleargă de la o masă la alta, vizibil mai interesat să discute evenimentele cu clienții decât să-i servească. Fiecare se simte neglijat, abandonat.

Schmitt mi-aduce la cunoștință că, în timpul nopții, Charleroi a fost pârjolit de incendii criminale. Cu toate că focurile au fost declanșate cu mijloace artizanale – sticle de bere umplute cu benzină –, doborârea obiectivelor arată o logică necruțătoare: o biserică, o sinagogă, o asociație laică, filiala locală a organizației Amnesty International. Nu încape îndoială că a fost un atac islamist, așa că autoritățile se așteaptă la un comunicat prin care se revendică actele. Din fericire, s-au constatat numai distrugeri materiale, n-au fost răniți, cu excepția unui pompier în timpul intervenției. Dar pagubele simbolice cresc.

În jurul nostru, în bistrou, observ licăriri noi în ochii oamenilor, suspiciunea, îngrijorarea, înverșunarea. Localnicii au devenit bănuitori. Pe cât de puternice fuseseră valurile cordiale de solidaritate în urma exploziei din Piața Charles II, pe atât de vizibilă este acum teama care viciază spiritele. După primul atentat, locuitorii orașului își manifestau fraternitatea, strigau în gura mare că n-o să fie ei contaminați de veninul teroriștilor, își reafirmau valorile umaniste sau creștine; acum, departe de a reclama pacea, se arată dispuși să se războiască cu un dușman perfid, laș, care poate să dea lovitura în fiece clipă. Teroriștii își ating scopul: să bage teroarea în noi.

Cu un gest, Schmitt își împinge deoparte mâncarea. Are fața întunecată.

— Cel mai mult ne amenință ceea ce ne scapă. Necunoscutul hrănește spaima. Poți să pricepi că un băiat din Charleroi care n-a pus niciodată piciorul dincolo de granițele țării, unul ca Hocine Badawi, comite un carnagiu în numele luptelor ce se dau în Siria, în Egipt, în țări pe care nu le cunoaște? Cum să nu mă apuce panica în fața celui care își alege obiectivele la întâmplare? Nu contează dacă ești tânăr, bătrân, creștin, necredincios, musulman, cinstit, pervers, genial, e suficient să fii francez, belgian, și devii prada lui. Mai rău, ajunge să te afli în locul respectiv. Din

întâmplare. Poți să-ți explici cum de își distruge un individ viața ca s-o ia pe a altuia? Că alege să cultive moartea cu mai multă patimă decât existența? Fanaticii triumfă, Augustin. Teroarea înseamnă să nu înțelegi nimic.

Schmitt își continuă funebrul comentariu cu vocea vădit tulburată:

— Iată-ne ajunși în era confuziei. Prin atacul lor din noaptea asta asupra creștinismului, iudaismului și statului, islamiștii vor crea o stare de suspiciune sistematică cu privire la islam.

— Și totuși, nu există numai un islam.

— Încearcă să le explici oamenilor așa ceva! Îl vor asculta doar pe cel care vorbește tare și răspicat, deci pe islamist. Deșteaptă treabă! Societățile noastre vor regresa spre obscurantism, dogmatism, rigiditate, în loc să se adapteze cu suplețe la prezent. Șocurile din ultimele zile, teama, suferințele ne zdrobesc. A început coborârea în infern. Nu răspunzi cu toleranță când te doboară durerea. Nu imediat. La noi sau la musulmani, oamenii vor suferi o degradare identică: vor regresa, se va fabrica un viitor cu elemente din trecut. Nostalgia va fi sângeroasă. Ar trebui să progresăm ca umanitate, să învățăm să trăim împreună; în schimb, vom regresa. Viața spirituală, singura care ne poate da imbold spre înțelepciune și spre lărgirea orizontului, se va transforma într-un câmp de bătaie. Rivalitatea dintre religii se va aprinde.

— Rivalitatea dintre religii nu l-a distrus niciodată pe Dumnezeu.

— Dar îi poate distruge pe oameni. Epoca războaielor se încheie. De-a lungul mileniilor precedente, când se comiteau atrocități și mai cumplite, subzistau totuși urme de inteligență în mijlocul haosului: regulile. Regulile războiului erau cele care salvau umanitatea de oameni, chiar atunci când ei coborau până la ce era mai abject, mai josnic. Dar de acum înainte pericolul ne pândește pretutindeni, fără dușmani vizibili, fără legi. Ne apropiem de un punct unde extincția devine posibilă.

— Cea anunțată în Biblie? Apocalipsa?

— Da. O să ne distrugem dacă nu renunțăm la violență. Nimic nu se reproduce la fel de rapid ca violența. Este ca un cancer care se multiplică în metastaze, ea dă naștere unor lanțuri de răzbunări, sancțiuni, represalii…

— Și atunci, ce-i de făcut? Negocieri?

— Nu se negociază cu o amenințare.

— Atunci?

— Destinul nostru este în mâna celor care, din păcate, nu par suspecți:

musulmanii. Să se arate fără complexe, să se opună islamiștilor, să-și manifeste valorile pe care le împărtășesc cu nemusulmanii. Iar artiștii, intelectualii, jurnaliștii de pretutindeni să participe la aceste lămuriri. Criza spirituală nu se va rezolva decât pe cale spirituală.

Mă aplec și-l întreb discret:

— Vreți să vă relatez convorbirea mea cu Dumnezeu?

— Nici vorbă. Trebuie scris. Numai așa.

— De ce?

— Tot ce-i important trebuie să-și găsească ca mijloc de exprimare o singură portiță, îngustă. Alege scrierea. Dezvăluind povestea asta pe cale orală, riști să simplifici, să banalizezi, s-o pierzi.

— Totuși, mi se pare…

— Cărțile despre care ți-am vorbit nu eu le-am scris. În timp ce-mi șlefuiam romanele față de apropiații mei, conversația pe care o aveam cu ei devenea cimitirul cărților și nici nu-mi dădeam seama de asta.

— Chiar așa?

— Cei care anunță că vor scrie nu scriu niciodată.

Își începe a treia cafea.

— Când ți se termină stagiatura la ziar?

— Mai am douăzeci de zile.

— Cât câștigi?

Îl informez pe scurt că stagiatura mea nu e remunerată, că probabil nu va avea nici un fel de consecințe profesionale, că am mari necazuri materiale. Schmitt bate cu degetele în masă.

— Îți plătesc 2 000 de euro ca să scrii despre convorbirea cu Dumnezeu.

— Vorbiți serios?

— În primul rând ca subvenție. Ai condiții de lucru la tine acasă?

Să-i mai dezvălui încă un adevăr? Sinceritatea mi-a reușit din prima zi cu el, așa că:

— N-am locuință. Dorm în câte un squat.

Schmitt își îndepărtează puțin scaunul, mă cercetează din ochi, aruncă priviri în jur de parcă ar căuta aprobarea unor persoane care nu sunt acolo.

— Vino și instalează-te o lună la Guermanty. Am construit în fundul curții o casă de oaspeți – o anexă. Acolo, ești cu totul independent, poți să și gătești. Eu voi sta la mine, dar sunt adesea plecat în diverse călătorii; te voi lăsa, așadar, în pace. Și viceversa. Însă te previn: după o lună, îți primești cecul și la revedere. Ne-am înțeles?

Ridică tonul, afișează un fel de acreală agresivă, doar ca să-și ascundă amabilitatea.

Batem palma.

— Mulțumesc.

— Mi-ai spus asta o dată, de acum înainte nu mai trebuie să repeți. Adună-ți lucrurile. Vin să te iau la ora 18.

Îmi dă o bancnotă de 50 de euro.

— Poftim, un avans din salariu.

Bag banii în buzunar, mă abțin să-i mulțumesc, pentru că am văzut că-l enervează, pe urmă îl întreb din curiozitate:

— Procedați mereu așa?

— Cum așa?

— Cu atâta intensitate! V-am văzut azi dimineață când făceați curat în birouri; erați atât de concentrat, s-ar fi zis că vă era viața în joc.

— Sunt permanent absorbit, vigilent, la pândă. Nu funcționez decât în două moduri: ori asiduu, ori adormit. Memoria și atenția îmi sunt în stare de maximă alertă chiar și atunci când sunt la un joc de cărți, când discut despre nimicuri, când trebuie să asist la un spectacol de teatru insipid.

— Vă ocupați de mine de azi dimineață de parcă ar fi o chestiune de viață și de moarte.

— Totul e o chestiune de viață și de moarte!

Îmi apucă brațul cu palma lui mare, caldă.

— Viața se poate întrerupe dintr-o clipă într-alta, Augustin. Ni se pare că prezentul e puternic; dar se poate frânge mai ușor decât un fir de păr. O arteră se înfundă… Un vas cedează… Sângele inundă creierul… O prăbușire… o bombă… Un bețiv la volan…

— Vă gândiți la chestiile astea?

— Nu mă gândesc, dar gândurile mele se conturează pe fondul ăsta.

— E trist.

— E o bucurie, e întăritor, e dinamic.

— Moartea nu-i o urgență.

— Nici să trăiești nu e o urgență. Am pierdut prea multe dintre persoanele pe care le iubeam ca să mai las o singură secundă de viață să se irosească. Acționează bine, repede și din plin – asta-i deviza mea.

Vitalitatea lui emană din convingerea asta; colosul își extrage energia din sentimentul fragilității lui extreme. Îmi vine în cap femeia aceea nedumerită, moarta care-l însoțește și despre care mi-a povestit. Ghicește

oare la ce mă gândesc? E nervos, i s-au umflat vinele gâtului, îi strălucesc ochii, îl simt gata să-mi tragă o mamă de bătaie.

— Îmi pare tare rău, domnule Schmitt, că v-am înfuriat.

— Mă mâhnește întotdeauna profund să justific că sunt cel care sunt.

Plătește patronului pentru cafea.

Îmi pun impermeabilul, mă îndrept spre ieşire şi-i fac semn lui Schmitt către un individ înalt, slab, sprijinit de un pom la vreo zece metri distanță și cu ochii în direcția noastră.

— Îl cunoașteți pe tipul de acolo?

Distrat, Schmitt se uită afară prin vitrină.

— Unde?

— Acolo.

Dar bărbatul cu ochi gri dispăruse, conştient că-l priveam.

— Straniu. Când am ieșit de la ziar azi dimineață, stătea acolo, în față. Acum îl văd aici! Pupilele lui gri îmi par cunoscute. Ieri? Şi alaltăieri?

Intrigat, Schmitt se apleacă vrând să evite reflexiile de lumină care ne orbesc pentru a-l putea repera pe necunoscutul dispărut. Degeaba… Își pleacă fruntea și spune glumind:

— După tine, pe care din noi îl filează?

Răspund instantaneu:

— Pe mine!

Schmitt ridică din sprânceană, surprins de iuțeala răspunsului meu.

— Pe tine? De ce?

— Nu știu.

Râde pe înfundate.

— Mă jignești, Augustin: eu mă credeam celebru, dar ei preferă să te urmărească pe tine.

Zâmbesc dând din cap. Nu îndrăznesc să-i dezvălui cine mă tulbură. Simt din nou sudori reci.

Cine e necunoscutul ăsta cu ochi de lup care-mi iese în cale în ultimele două zile?

Mortul meu?

Capitolul 19

Momo doboară soldați chinezi pe un ecran uriaș. Mormanul de cadavre crește, geamul e împroșcat de sânge, imediat curățat de un nou batalion de combatanți, nerăbdători să fie și ei eliminați. Brațul lui Momo nu șovăie. Omoară cum respiră.

În spatele lui, Hocine e atent, agresiv, cu privire de granit, gura crispată într-un rictus de ură. A depășit starea de șoc, s-a mărit, și-a dublat volumul, și-a sporit influența și își arată umerii precum o pasăre răpitoare aripile, zdrobindu-l pe mezin cu umbra lui, ca un înger al morții. Momo e cel care apasă pe trăgaci, dar Hocine îi dă impulsul, îl stimulează, vociferează, se bucură de măcelul pe care-l săvârșește cu mâna fratelui său.

Oare Momo își dă seama de forța pe care o exercită cruzimea fratelui mai mare asupra lui? Nu știu… Calmul lui are ceva rigid, ca și cum ar fi fermecat. Îi ating ușor cotul.

— Îți plac jocurile astea?

Luat prin surprindere, Momo se smulge din apatia lui ucigașă și se uită fix în ochii mei.

— Înainte, aveam oroare de ele…

Chinezii, care acum nu mai înfruntă nici un obstacol, se tot înmulțesc pe monitor cu un surâs asasin pe buze. Au preluat din nou comanda. Hocine e nemulțumit, furios, în timp ce Momo contemplă un kalașnikov din plastic pe care-l ține în mână. În jurul nostru sunt zeci de adolescenți, care stau cu picioarele desfăcute, cu mitralierele în mână, și trag focuri de armă ucigașe: acolo ruși, dincolo dinozauri, dincolo pirați sau vampiri – unul dintre ei trage dintr-un ascunziș chiar într-o trupă de „majorete“, strigând „Nenorocito!“ de fiecare dată când trimite pe lumea cealaltă câte o victimă. Ferestrele din sala de jocuri video sunt acoperite cu perdele

purpurii, pereții sunt tapetați cu catifea lucioasă de culoarea abanosului, pe tavan sunt fixate oglinzi, totul seamănă cu fostul bordel, doar că acum gemetele sunt emise de mașini.

Momo se întoarce spre mine.

— Augustin, acceptă-mă în grup!

— Care grup?

— Grupul tău, al lui Hocine.

Fac un pas înapoi. Iar începe povestea! Astea-s roadele lașității mele… Când ne-am întâlnit prima oară în containerul unde Momo căuta computerul lui Hocine, am făcut pe nebunul și i-am spus că eram prieten cu teroristul. După aceea, de câte ori îmi punea o întrebare la care nu știam să-i răspund, îmi luam mina celui care știe mai multe decât poate spune. În cele din urmă, l-am convins că ștersesem mesajele compromițătoare de pe hard disk. Firește că, în singurătatea suferinței, Momo s-a agățat de această ipoteză. E pornit, mă privește cu ciudă.

— Ți se pare că sunt prea tânăr?

Vreau să câștig timp și-i răspund dând din cap.

— Am paișpe ani. Alții au început și mai devreme.

— Au început și au și terminat! În Sudan sunt și copii de unșpe ani care se aruncă în aer.

— N-am nimic împotrivă. Sunt gata.

Încerc să-mi păstrez calmul dându-i impresia că am purtat deja de o sută de ori conversația asta.

— Ce te împinge la acțiune?

— Fratele meu!

Îl privesc intens pe Hocine, deasupra lui Momo; stă cu brațele încrucișate și ne măsoară de sus până jos cu superioritate.

— Îl vezi?

— Poftim?

— Îl auzi?

— Ce spui? Eu îți vorbesc de Hocine, care a murit.

— Și eu.

— Cum vrei să-l văd sau să-l aud?

Așadar, Momo nu e conștient de prezența mortului care îl însoțește. Asta îl face fragil, ușor de manipulat. Știu din experiență că e mai bine să ai alături un mort vizibil, să poți discuta, chit că te iei la ceartă, decât un mort invizibil, care-ți suflă ce și cum să faci.

Vreau să fiu prudent și încerc să-mi camuflez comentariul anterior:

— Mă gândeam că poate îți apare în vis.

— Ar fi grozav. De fapt, eu nu-l cunoșteam cu adevărat pe Hocine. Acum îmi dau seama. Ăsta-i motivul pentru care vreau să urmez aceeași cale.

Mă uit cu milă la adolescentul ăsta care, din iubire de frate, vrea s-o ia pe drumul dușmăniei: pentru că nu și-a înțeles fratele, încearcă să se apropie de el comițând aceleași erori.

— Pentru toată lumea nu sunt altceva decât un nimeni.

— Fals! Ești cineva pentru mama ta.

— Ea doar plânge.

— Îl plânge pe Hocine?

— Da.

— Și ai vrea să te plângă și pe tine? Să plângă mai mult? De aceea vrei să faci ca Hocine?

Momo își pleacă capul, întristat. Hocine protestează, vociferează în ceafa fratelui. După treizeci de secunde, cu privirea tulbure, Momo se uită la mine și-mi spune:

— M-am apucat să citesc Coranul.

— În franceză sau în arabă?

— În franceză. Pe Internet.

— Pe Internet? Înseamnă că nu citești decât fragmente.

— Ei și? Am însemnat pasajele esențiale. Cu cât le repet mai des, cu atât mai clare îmi sunt ideile. Am nevoie de rădăcini.

— Hai, mai joacă o partidă.

Dau drumul unei monede în aparat. Se aprinde ecranul, chinezii reapar. Momo apucă mitraliera și înfruntă trupele. Mușchii lui tineri tresar, furia îl face să jubileze, tirul îi consumă toată energia. Conform contorului, face trei sute de morți în două minute.

E încântat. Se întoarce mândru către mine.

— Dă-mi o șansă, și ai să vezi că pot face asta și de-adevăratelea.

Uite drept cine mă ia el, drept intermediar… Cel care-l va ajuta să treacă prin oglindă. Cel care-l va face să ajungă în mijlocul jocului.

Mă uit în jur, la toți adolescenții care se distrează acolo, și parcă văd o armată de somnambuli. Și-au luat rămas bun de la realitate; se scaldă în hormoni, orbiți de plăcere, rănesc, omoară, mitraliază, sfâșie, nimicesc

siluete despre care nu știu nimic.

Mă trec fiorii. Inumanitatea începe aici, în paradisul divertismentului virtual. Acționează cum acționăm noi când visăm, fără rest, fără frică de consecințe, nepedepsiți. Le mulțumesc în gând părinților mei anonimi că m-au lăsat orfan și nu mi-au dat niciodată jocuri electronice. Singurii mei tovarăși de luptă contra plictiselii au fost cărțile.

Momo sare de pe estrada de unde trăgea.

— Nu te-aș dezamăgi. Îți voi merita încrederea.

Mă tulbură devotamentul lui. Din afecțiune și recunoștință, e dispus să comită orori. Ce să fac?

Îl zăresc în acel moment pe omul cu ochi de lup. Stă sprijinit de un flipper în fundul sălii.

Vede că l-am remarcat. Se întoarce prefăcându-se absorbit într-o convorbire telefonică.

Ce să fac?

Momo mă apucă de braț.

— Mi-am găsit rostul în viață.

— Să-ți răscumperi fratele?

— Și să continui ce a început el.

— Momo, tu știi unde te duce asta…

— Nu mi-e frică.

— Nu ți-e frică de moarte?

— Viața mea are sens dacă servește unei cauze.

— Nu ți-e teamă că vei omorî oameni nevinovați?

— Nu există nevinovați. Nu există decât trădători și eroi. Am ales de partea cui sunt.

— Momo, tu crezi că știi regulile, dar nu e vorba de un joc, Momo. E vorba de viața reală.

— Exact. Vreau s-o îndrept.

— Mai ales s-o suprimi. Pentru că nu seamănă cu ce speri tu să fie.

— E normal să mă testezi, dar ia-mă în serios.

— Tu te rogi?

— Mă rog să mă asculți. Augustin, care-i numele tău adevărat? Numele tău de jihadist?

Ridic din umeri. Momentele mele de tăcere îl impresionează mereu pe Momo. Nu se așteaptă să capete răspuns. Din colț, omul cu ochi de lup ne

urmărește.

Momo spune în șoaptă:

— Grupul tău a pornit incendiile din nopțile trecute?

— Firește că nu!

Momo zâmbește, pupilele îi strălucesc.

— Știam eu.

— Cum știai?

— Pot să te învăț și eu multe lucruri…

Dintr-odată, adolescentul ursuz redevine copilul de acum câteva luni; mi se adresează cu o privire fermecătoare, feminină. Caut o ieșire, îi bolborosesc:

— Plec, Momo.

— Unde?

— Nu pot să-ți spun.

— Te duci… acolo?

Nici nu mai trebuie să-i confirm. E convins că plec în Siria. Fața i se întristează.

— Te invidiez. Când te-ntorci?

— Peste o lună.

— Dă-mi o adresă, un mail, un număr de telefon.

Pentru că nu pot să-i dau nimic, îmi iau un aer grav și-i șoptesc:

— Dă-mi tu mailul tău și o să-ți scriu.

Plin de recunoștință, se bâlbâie:

— Mulțumesc… mulțumesc… O să-mi scrii?

— Jur.

Bucuria îl copleșește. Parcă a pus pe el zece kilograme în plus. Ochii îi scânteiază.

— Și tu, Momo, mă informezi cine a pus la cale incendiile din Charleroi, nu?

— Da! De fapt, tu ce crezi despre asta?

Îmi dreg glasul ca să par profesionist:

— Bună inițiativă: locuitorii din Charleroi sunt panicați, toți dau vina unii pe alții. Dar e amatorism… La nivel de bandă de puștani. Dacă bomba fratelui tău n-ar fi explodat, prea puțin s-ar fi vorbit de incidentul de acum și n-ar mai fi băgat groaza în nimeni.

— Te aștepți la ceva mai ca lumea?

— Evident. Spune-mi cine.

Momo dă să răspundă, i se întredeschide gura, dar, deodată, își ridică fruntea și mă sfredelește cu privirea.

— O să-ți spun după ce-mi scrii.

Își pune gluga pe cap, bagă mâinile în buzunare și dispare rapid cu capul vârât între umeri, fofilându-se printre jucători.

S-a eclipsat și fantoma cu ochi cenușii.

În jurul meu continuă agoniile virtuale, presărate de țipete metalice.

Părăsesc sala de jocuri.

Ajuns pe stradă, îl văd pe Terletti sprijinit de fațadă. Fumează. Privirea îi e cenușie, la fel ca părul. Impermeabilul kaki îl identifică, pare un al doilea rând de piele – epuizat, șifonat de nopți nedormite, murdar la poale, dar sus gulerul îi este ridicat elegant, aproape militărește.

— Ei, Augustin, n-ai nimic de spus?

— Ba da: bună ziua, domnule Terletti.

Terletti trage puternic din țigara pe care o ține în colțul gurii. Tutunul se face roșu-aprins, foița se scurtează înnegrindu-se. Polițistul ăsta nu fumează, prăjește.

— Frecventezi pe cine nu trebuie, după câte am aflat.

— Pe Momo Badawi?

— Dacă nu cumva el se întâlnește cu cine nu trebuie, de vreme ce vă vedeți aici…

Suspiciunile lui încăpățânate mă surprind, dar mă și flatează în același timp; în ochii lui, nu sunt doar un inofensiv fără minte, ci reprezint un eventual pericol. Terletti a dispus să fiu urmărit? Tipul cu ochi gri o fi unul dintre informatorii lui? Orgoliul mă îmbată și aștept mândru următoarea întrebare.

— Despre ce-ați vorbit?

— Mi-a spus că și-a întrerupt studiile, și am încercat să-l conving să le continue.

— Și pe urmă?

— Am vorbit de incendii.

— Aha!

— Sper că nu mă suspectați.

— Ai dormit la redacția ziarului în noaptea aceea.

Acum sunt sigur că-l informează bărbatul cu ochi cenușii.

Cerșetoarea cu bebelușul trece pe trotuar. Își ține păpușa de plastic la piept ca și cum ar alăpta, și interpelează un trecător:

— Vă rog, domnule, pentru copilașul meu și pentru mine.

Pentru că n-o mai văzusem niciodată în plină lumină, descopăr că e trecută de șaizeci de ani. Femeia se ține insistent de trecător. Sâcâit, bărbatul îi dă până la urmă o monedă ca s-o ajute, dar și ca să scape de ea.

Terletti i se adresează cu severitate cerșetoarei:

— Ascultă, Joceline, poate ar trebui să mai schimbi placa! Nu crezi că ai depășit vârsta să faci copii?

Surprinsă, femeia înțepenește, se uită fix la păpușa din plastic rozaliu, stă o clipă pe gânduri, după care, arătând cei doi euro căpătați, îi lansează replica lui Terletti:

— O echipă care câștigă nu se schimbă!

Face stânga-mprejur rânjind. Terletti ridică din umeri. Apoi își întoarce iar privirea către mine.

— Și tot n-ai nimic să-mi spui?

Din doi pași e la câțiva centimetri de mine, mult prea aproape ca să mă retrag. Mă strivește. Mă invadează. Sunt pătruns de mirosul lui de bărbat, amestecat cu parfumul aspru de tutun, și-i simt căldura corpului de parc-ar fi a mea. Mă trec fiorii.

— Cine a comis atentatele astea?

— Nu știu, dar…

— Dar?

Șovăi. Îmi tremură picioarele. Terletti mă amenință de aproape, ca atunci când săruți pe cineva – de la aceeași distanță. Habar n-am dacă vreau să prelungesc momentul ăsta sau să-l întrerup.

Ochii lui mă scotocesc, mă palpează, stăruie. Cât timp o să mai rezist fără să mă prăbușesc? Mormăi:

— Momo știe, sau cel puțin așa zice.

— Mmm, un minor… Ni se reproșează cu prea multă ușurință că-i tracasăm pe minori.

— Și?

— Fă-l să deschidă gura, și vino să-mi spui.

Se îndepărtează și scoate o țigară din pachet. După ce o aprinde, inhalează fumul cât se poate de încet, cu ochii pe jumătate închiși, și-l plimbă prin tot corpul. Nu-și ascunde plăcerea, savurează fiecare particulă cu o senzualitate aproape indecentă.

— Augustin, tu știi că te iubesc.

Fraza asta deplasată mă lovește ca un pumn, și, ca niciodată, nu-mi lipsește prezența de spirit:

— Adevărat? Și cum v-ați comporta dacă m-ați urî? Explicați-mi

diferența.

Decepția îi întunecă fața. Își aruncă chiștocul de parcă el ar fi motivul neplăcerii, ridică din umeri și se îndepărtează. Înainte să se urce în mașină, cu spatele la mine, adaugă:

— Aștept să dai un semn de viață.

Pe celălalt trotuar, bărbatul cu ochi cenușii și-a făcut din nou apariția și citește cu fals interes un ziar.

Schmitt așteaptă liniștit în fața bistroului Les Templiers.

Mi-am strâns bagajul de la uzina de șuruburi. M-a cuprins o emoție stranie. Am ajuns acolo triumfător, satisfăcut, copleșit că scăpam de o existență precară, mizerabilă. Dar, în timp ce-mi adunam hainele, simțeam o indispoziție tot mai puternică. M-a luminat croncănitul sfâșietor al unui corb: mi se făcuse teamă. Urma să locuiesc o lună de zile în anexa unui castel și să câștig bani. Așa ceva mă îngrijora. Molozul, praful, umezeala, mirosul scândurilor putrezite, curentul, țipetele păsărilor răpitoare noaptea, toate astea îmi erau familiare, mă calmau. O să-mi placă ceva nou? Voi supraviețui într-un mediu luxos? În timp ce făceam cale-ntoarsă ca să escaladez zidul, simțeam că uzina dezafectată mă conducea ca o veche prietenă, pentru ultima dată, fără să protesteze, doar șoptindu-mi demnă: „Normal că mă părăsești, n-am destul de oferit.“ Înainte să sar în benă, m-am oprit s-o contemplu: de fapt, eram bogat când locuiam acolo, îmi punea la dispoziție tot ce avea, cele trei clădiri imense, atelierele, micile anexe, curtea desfundată, puțurile cotropite de buruieni. Nimeni n-o revendica. De vreme ce nu-mi aparținea, era în întregime a mea. O împărțeam numai cu niște rozătoare discrete și cu niște păianjeni, iar țipetele păsărilor mă deranjau prea puțin.

Necunoscutul cu ochi cenușii mă escortase în autobuz de la distanță, și la dus, și la întors. Acum, la Charleroi, pe bulevard, e la cincizeci de metri în spatele nostru. Îi atrag atenția lui Schmitt:

— Îl vedeți pe bărbatul de acolo?

— Nu.

— Nu?

Mă uit în urmă și constat că probabil a dispărut pe o alee.

— Cred că e de la poliție și mă filează.

Schmitt pălește și se uită lung la mine.

— De ce să te pună pe tine poliția sub urmărire?

— Mă bănuiește că am organizat un grup terorist.

Uşurat, Schmitt ridică din umeri. Ideea i se pare absurdă. Nici urmă de îndoială pe chipul lui: exclude cu totul posibilitatea că aş fi integrist. De unde convingerea asta? În fond, pentru el rămân un necunoscut şi ar trebui să aibă rezerve. Până la urmă, încrederea asta ar putea să mă vexeze.

— Vi s-ar părea probabil să fiu un terorist?

— O, nu!

— De ce?

— Pentru că eşti tipul care-şi pune întrebări. Un integrist nu mai are întrebări, are doar răspunsuri.

— Există şi integrişti inteligenţi.

— Credinţa absolută nu e dovadă de inteligenţă, ci de voinţă. Nu reprezintă un mod de a cunoaşte lumea. Fanaticul dă mereu peste motive de îndoială, dar nu *vrea* să se îndoiască. El preferă ficţiunea, nu realitatea, şi realitatea o mătură cu un kalaşnikov dacă îl contrazice. Tu cauţi, nu pretinzi că ai găsit…

— Vă mulţumesc pentru încrederea pe care mi-o arătaţi.

Izbucneşte în râs.

— E mai puţin vorba de încredere şi mai mult de vanitate: nu-mi imaginez că un tânăr care mi-a studiat textele cu atâta pasiune şi precizie ar putea fi un mărginit.

Contaminat de amuzamentul lui, adaug:

— Dacă aţi şti dumneavoastră ce mi-a spus Dumnezeu în legătură cu asta…

— Sssst! Nici un cuvânt. Aştept să te citesc, nu vreau să aud.

Mi-l arată pe bărbatul cu ochi cenuşii, care tocmai a reapărut.

— Şi ai vrea să ne descotorosim de el?

— Nu îndrăzneam să vă rog.

— Formidabil! N-am făcut niciodată lucrul ăsta altfel decât în cărţile mele.

Stă puţin pe gânduri, chipul i se luminează, şi-i spune câteva vorbe şoferului. Apoi îmi spune să merg după el. Bărbatul cu ochi cenuşii accelerează, e acum la douăzeci de metri în spatele nostru.

Ajungem în dreptul unui teatru.

— Hai, vino!

Intrăm repede în clădirea teatrului. Schmitt o sărută pe casieriţă, vorbesc despre piesele lui jucate acolo, apoi spune că ar dori să-l salute pe Gérard, regizorul.

— Îl chem imediat, dacă doriți, spune casierița.

— Nu-i nevoie, știu drumul.

Mă conduce rapid în zonele cele mai întunecate ale teatrului, depășim sasuri, mergem de-a lungul unor culoare, pe urmă împinge o ușă cu alarmă de incendiu.

Lumina zilei ne surprinde, orbitoare. Clipesc încontinuu.

— Stop! Am ajuns: ieșirea artiștilor!

Schmitt îmi arată că ne așteaptă mașina. Sărim înăuntru și șoferul pornește motorul. După câteva minute, alunecăm liniștit pe drumul de țară, și în spatele nostru, nici un vehicul.

— Vezi? Asta a fost! exclamă Schmitt. Prea ușor, aproape că sunt dezamăgit.

— S-ar zice că totul vă distrează.

Se uită fix la mine, stupefiat.

— Evident, totul.

Oftează și surâde în același timp.

— Viața e o tragedie: cu atât mai indicat e s-o trăim ca pe o comedie.

Capitolul 20

Afară, câinii bat în lung și-n lat peluza disputându-și o minge veche de fotbal. Sunt încrâncenați, rapizi, dau impresia că se duşmănesc, dar în spatele salturilor, alergăturilor, luptelor, vicleniilor, chelălăielilor, amenințărilor, se vede clar veselia pură; jocul e mai important decât competiția; plăcerea lor nu constă în victorie, ci în distracție. În jur, rododendronii ce se ridică spre cerul palid proiectează flori roz, albe, violet, iar un cireş în floare împrăştie cu generozitate petale crem. În Valonia, primăvara îşi semnalează sosirea sub un soare încă zgribulit.

Schmitt e pe terasa de la marginea peluzei, unde stă pe vine şi îşi încurajează câinii râzând, fericit de fericirea lor. Pentru el, nimic nu e mai presus în momentele acelea.

În fața acestui tablou pastoral, idilic, pe care eu îl privesc de la fereastra anexei, simt o durere. De două săptămâni încoace, mă roade tot mai mult. Fără să dezvălui o iotă nimănui, duc o viață dublă și sunt mistuit de regrete. Pe de-o parte, mă ocup de misiunea pe care mi-a încredințat-o Schmitt, să relatez întâlnirea cu Marele Ochi, și profit de confortul pe care mi l-a pus la dispoziție; pe de altă parte, întrețin cu Momo o legătură secretă, care ia o întorsătură dăunătoare. În fiecare din aceste două existențe păstrez secretul față de cealaltă.

Nu mi se pare că sunt ipocrit, mai curând scindat în doi indivizi: un Augustin autor al textului filozofic pentru care este remunerat și un Augustin care practică un discurs terorist cu scopul de a câștiga încrederea lui Momo și de a-i urmări radicalizarea pas cu pas.

Mă scindez. Un pumnal îmi despică și trupul, și sufletul. Pe cât sunt de sincer, pe atât sunt de contradictoriu.

După cum m-a prevenit, Schmitt mă lasă în pace. E tot timpul pe picior de plecare, și de îndată ce revine la castelul-fermă se izolează în turn ca să-și termine romanul. Cu cât îl frecventez mai mult, cu atât îl cunosc mai puțin. E ca orizontul. Pe măsură ce mă apropii, el se îndepărtează.

Ieri, când îi făceam remarca asta precizând că nu e vorba nici de compliment, nici de critică, doar de un diagnostic, mi-a răspuns franc:

— Cum să poți cunoaște un om când el însuși nu se cunoaște, și nici nu ține neapărat să se cunoască?

— Totuși, sfatul lui Socrate era: „Cunoaște-te pe tine însuți.“

— Socrate se voia filozof, nu romancier și nici dramaturg. Eu nu-mi sunt suficient, am cultul celorlalți, ei mă interesează mai mult decât persoana mea. Eu însemn ceva numai prin lacunele mele, prin privirile mele și absențele mele. Un perete cu mii de uși deschise nu prea mai arată a perete.

Când nu îi ține companie nurorii sale de 20 de ani, fermecătoarea Maïa, care se pregătește pentru examenele de științe politice, îmi dă sfaturi despre cum să scriu.

— Îl am ca model pe Platon, domnule Schmitt.

— De ce?

— E cel mai bun autor de dialoguri filozofice.

— Și Diderot? Berkeley?

— Trebuie să scriu ca Platon.

— Caută-te mai întâi pe tine. Nu ești scriitorul care vrei să fii, ești scriitorul care ești. Nu te amăgi. Și grăbește-te încet. Dacă există, scriitorul din tine te va aștepta, răbdător, proaspăt, intact, în vârful condeiului, după miile de fraze care te conduc într-acolo, stângaci, dar sigur.

Când mă ocup de paginile pe care le reiau neîncetat, folosesc calculatorul pentru oaspeți – instrument al duplicității mele. În prima seară, mi-am creat o adresă de email și a doua zi nu m-am putut abține, i-am scris lui Momo. Mi-a răspuns instantaneu. Ca de obicei, îmi mărturisea din gândurile, intențiile, activitățile lui, îmi alimenta misterul. Credea că mă aflu deja în Siria, ocupat cu logistica unor noi atentate. Din lipsă de fermitate, de ocupație și din curiozitate, i-am permis să se lase pradă fantasmelor. Mai rău: i-am trimis în chip de confirmare două fotografii șterpelite de pe Internet. Într-una se vedea o încăpere monahală, în cealaltă, un deșert. Mișcat de nu știu ce impuls, dau acum atenție delirurilor lui. Am descoperit de asemenea că se îmbată cu videoclipuri sadice care ridică în slăvi actele ucigașe comise în numele lui Dumnezeu, că scrie pe forumuri

pentru radicalizați, că-l pasionează să-și împărtășească noile convingeri cu internauți din zori și până-n noapte. A spart zidul cămăruței unde stă ca să comunice cu singuraticii din lumea largă, așa că de acum înainte gravitează într-o constelație internațională. Iar eu dețin un rol special în inima noii lui geografii mintale: ocup locul fratelui celui mare, cel pe care vrea să-l epateze.

Cum de m-am lăsat momit în halul ăsta? E o minciună, sau unul dintre adevărurile mele? Mă împrăștii, mă atomizez, mă risipesc în toate direcțiile. Am tendința de a mă arăta empatic față de oricine îmi iese în cale, alimentez mereu conversația în sensul ales de el: vorbesc ca Schmitt cu Schmitt, ca Poitrenot cu Poitrenot, ca Terletti cu Terletti, ca Momo cu Momo. Pentru ce fac asta? Am chiar atâta nevoie să mă fac plăcut? Îmi lipsește în asemenea măsură recunoștința celorlalți? Mi se pare că sunt cam patetic…

Fac din când în când efortul de a-mi justifica actele și aproape că reușesc spunându-mi că fac o muncă cinstită pentru Poitrenot, Schmitt și Terletti, animat de pasiunea anchetatorului. Cu toate astea, îmi dau seama de superficialitatea argumentelor mele, fiindcă ele se situează la nivelul rațiunii; or eu nu mă reduc la rațiune; mai e ceva, ceva profund, orb, puternic, irezistibil, care mă împinge să fraternizez cu Momo. Dacă la început, cu primele mele mesaje, încercam să-l temperez pe acest adolescent dezorientat, acum am renunțat la orice rezervă și-l las să-și sporească veninul.

Cine vorbește în mine? Cine acționează în mine?

Sunt întrebări pe care și le punea Schmitt cu ocazia primei noastre întâlniri, întrebări care acum mă chinuie pe mine. Cine scrie când cineva scrie? În cazul lui e clar: el trăiește alături de zidul lui de morți, morți aleși, care-l inspiră, îl critică, îl trezesc, îl motivează, ca să intervină în lumea prezentă. Dar în cazul meu? Am sperat în două rânduri – sau m-am temut – să-l abordez pe mortul meu, bătrânul de la spital, bărbatul cu ochi de lup; din nefericire, aparținea realității anoste. Nu știu ce mă împinge să intru în contact cu ce nu înțeleg – un scriitor, Dumnezeu, Marele Ochi, adolescentul fanatizat. Pentru ce atâta analiză, în loc să-mi trăiesc viața?

Schmitt urcă spre pavilionul meu însoțit de câini, care aleargă primprejur. Cobor să-l întâmpin.

Când mă vede, micuța Daphnée vine cu mingea la mine, ca să mă atragă în joaca lor. Nu reacționez. Nu sunt obișnuit cu astfel de interacțiuni.

Schmitt apucă el proiectilul, continuă competiția și mă întreabă cum

îmi merge. Nu-i povestesc de sciziunea mea interioară, brodez în schimb pe marginea tribulațiilor mele literare și-i mărturisesc că de-abia aștept să termin conversația cu Marele Ochi.

— Augustin, tu nu vrei să scrii, tu vrei să fi scris.

Câinii fac salturi tot mai înalte ca să prindă mingea, pe care Schmitt o aruncă prea sus în aer. Îmi dau repede seama ce au în comun aceste trei patrupede și bipedul: veselia. Când îl surprind pe scriitor la masa de lucru, observ, tot așa, că zâmbește atent, fericit, concentrat, cu totul absorbit de fiecare clipă, aidoma câinelui care vânează mingea.

— Să nu faci nimic doar ca să termini, fă ca să faci. Oamenii se omoară ca să cucerească viitorul, niciodată prezentul. Se pregătesc pentru viață, nu se bucură că trăiesc. Tu acum îți scrii textul, nu când îl vei fi terminat.

— Mi-e frică.

— Bravo.

— Dumneavoastră vă mai este frică?

— Da, când simt că lucrez bine. Când nu lucrez bine, n-am nici o teamă.

— Poftim?

— Nu poți crea decât atunci când există un echilibru între teamă și iscusință. Dacă îți e prea frică, nu vei reuși să inventezi. Dacă exagerezi controlând, vei ocoli orice pericol, nu-ți va picura nimic important din condei.

— Totuși, măiestria vine cu timpul. Îmi închipui că vă simțiți mai sigur, mai confortabil, azi decât ieri.

— Ei, asta-i capcana… Așa se explică de ce opera unora stagnează, sau mai bine zis regresează când și-au perfecționat tehnica. Nu fac decât să adauge câte o carte celorlalte de dinainte, fără să mai simtă nici un fior. În schimb, cel care se bazează pe dezvoltarea priceperii sale de a-și lărgi și paleta fricilor e dispus să rişte mai mult și se poate aștepta la surprize frumoase. O să pun punct acestei meserii când voi constata că nu mai tremur. Unde ai ajuns?

— La a mia ciornă aruncată la gunoi. Nu-mi stăpânesc subiectul.

— Excelent. Nu trebuie să te încrezi în subiectele pe care le stăpânești. E mai bine să te lași tu dominat de ele. Eu, pe măsură ce avansez, detectez tot mai puțin cine scrie în mine când scriu. Textul se scrie singur.

Mă trec fiorii. Aș dori să pun cărțile pe masă, să-i spun ce mă chinuie, să-i vorbesc despre gândurile mele contradictorii, despre dedublarea

personalității, despre forțele paradoxale care mă atrag spre el, dar, în același timp, și spre un tânăr fanatic, față de care simt dezvoltându-se o complicitate ucigătoare.

Mă privește intens. Un tremur nervos îi schimbă expresia chipului.

— Fii încrezător, Augustin, că ești încărcat. Fața ta, tăcerile tale, totul confirmă asta: mii de lucruri clocotesc în tine. O să iasă la suprafață.

Pleacă și se apropie de Maïa, nora lui, care stă la soare și studiază manualele de drept.

Eu mă întorc în camera mea și deschid computerul.

Îmi apare mesajul lui Momo:

„Acum pot să-ți spun: incendiile de la Charleroi eu le-am pornit.“

Bănuiam. Oftez și mă mulțumesc să-i răspund laconic:

„Pe toate?“

Momo răspunde rapid:

„Pe toate. Mergeam cu scuterul și nimeni n-a bănuit.“

„Cum ai neutralizat camerele de supraveghere?“

„Am lansat un concurs pe Facebook: *Operațiunea Libertate.* Puștii de liceu au reacționat masiv. Pe urmă, cei care au ocultat obiectivele au fost sâcâiți de poliție… Nu eu.“

„Răule.“

„Știu ce crezi tu: că sunt pueril, un amator. Dar asta mi-a dat curaj. Acum pregătesc ceva mult mai important. Spectaculos!“

Tac. Trebuie să-i las lui alegerea de a-și continua dezvăluirile. Ca să-l ademenesc, scriu sec:

„Mă întorc, sunt între două avioane. Scriu îndată ce pot. Pe curând.“

Plec de la computer. Trebuie oare să-l informez pe Terletti? Răspunsul mi se pare evident, așa că-l neglijez. Terletti să aștepte. Cât timp nu bagă nevinovați la închisoare.

Trec pe lângă combina muzicală și dau drumul cântecelor lui Oum Kalsoum cea adevărată, pe care am început să le ascult după ce am plecat de la *Demain.* Vocea ei urcă pe un covor de viori și de coarde ciupite, suplă, dulceagă, un șuvoi de miere închisă la culoare, groasă, ornamentată cu mii de vibrații. Oum Kalsoum nu cântă, glasul ei îmi unge sufletul, îmi mângâie pielea, aidoma unei mame, surori, iubite – toate la un loc. Necazurile mi se topesc în aceste melopee, și trupul meu îmi devine cel mai bun prieten. Mă las purtat de muzică și voluptatea mă face să uit curgerea

timpului.

Îmi ajung la ureche niște zgomote seci, scurte, precise.

De unde să vină? Să fie carii care rod bârnele tavanului? Dau muzica mai încet și-mi ridic ochii în căutarea urmelor de rumeguș. Nu văd nimic. Zgomotele se întețesc.

Merg spre locul de unde se aud și ajung la fereastra dinspre stradă. În mijlocul șoselei, o văd pe judecătoarea Poitrenot însoțită de Méchin, aruncând cu pietricele spre fereastra mea. Înmărmurit, deschid o fereastră. Cum de m-a găsit?

Exclamă nerăbdătoare:

— Mi-a luat ceva timp. Hai, deschizi? Avem de discutat.

— N-am voie să primesc pe nimeni. Am promis gazdei.

Exact atunci, văd la cincizeci de metri depărtare mașina neagră a proprietății părăsind satul. În ea, Schmitt și Maïa.

Judecătoarea Poitrenot ridică din umeri.

— Cine o să-i spună?

— Aveți totuși niște metode aparte…

— Poți să te plângi. Ai prefera să te convoc la mine la birou?

— Vin.

Cobor și deschid ușa de serviciu. Judecătoarea Poitrenot se strecoară imediat înăuntru strigându-i lui Méchin:

— Méchin, caută-mă la cafenea.

— Bine, doamna judecător.

Îl privește îndepărtându-se stângaci, cu mers șchiopătat, grăbit, și nu se poate stăpâni:

— Sărmanul…

— Nu vă purtați frumos cu el.

— Eu?

— Nu-i dați nimic interesant de făcut.

— E un incompetent… I-ai cerut vreodată unei vaci să-ți facă o fișă de sinteză?

— Îl comparați cu o vacă. Nu-i frumos.

— Ai dreptate: o vacă reușește cel puțin să dea lapte.

— De ce-i pretindeți să vă însoțească peste tot?

— Nu-i pretind nimic. El se lipește de mine, crede că asta e munca lui. OK, am pierdut destul timp, și n-am venit aici pentru o disertație despre Méchin: unde ne așezăm?

O conduc până la etajul apartamentului meu mansardat, compus dintr-

un dormitor, un birou, o baie și o chicinetă.

— E Versailles! exclamă admirativ judecătoarea Poitrenot.

Cercetează volumele puse de Schmitt pe etajere. E surprinsă:

— Ca să vezi. Un scriitor citește și cărțile altora?

— Evident.

— Nu, nu-i evident. Boul mănâncă friptură?

Mă enervează, și mă arăt vexat că a dat năvală peste mine:

— Cum ați aflat că stau aici?

— După tine, care-i meseria mea? Vânzătoare de choux à la crème?

— V-a informat Terletti?

— Eu știu multe lucruri de care Terletti habar n-are. Nu numai părul și testosteronul te ajută să avansezi în viață.

Începe să fredoneze și mai fals decât Oum Kalsoum și-mi arată cu degetul coperta discului.

— A, și ție îți place? Când ai descoperit-o?

— La ziar. De fapt, avem un angajat, Robert Peeters, care se dă drept Oum Kalsoum.

— O nebună?

— Mai curând, un nebun. În fond, îmi plăcea de el.

— Robert Peeters… Robert Peeters… Stai puțin, îmi spune ceva numele ăsta…

Își mușcă ușor degetul, și pe urmă exclamă:

— Robert Peeters, îngrijitorul piscinei lui Pégard! Se ocupa de bazinul de afară pe vremea când nenorocitul locuia cu fiica lui. El, Robert Peeters, a găsit-o înecată pe fetiță.

Șocat, mă sprijin de un perete, fiindcă încep să pricep secretul care-o leagă pe Oum Kalsoum de Pégard. Întreb cu tonul cel mai neutru din lume:

— A spus Peeters că Pégard nu era acasă în ziua aia?

— Exact. A confirmat ce pretinsese nenorocitul.

Iată, așadar, de ce Pégard îi iartă lui Oum Kalsoum toate greșelile: îi e teamă ca nu cumva, într-o bună zi, să dea în vileag adevărul, că Pégard nu era plecat de acasă, ceea ce dovedea o dată în plus indiferența lui totală față de fiica lui.

Judecătoarea Poitrenot oprește muzica și, fără să ceară voie, se așază pe marginea patului.

— Ai avansat cu ancheta privitoare la violență? Vreau să zic ancheta mea, cea pe care o faci pentru mine… Ai testat drogul ăla? Te-ai întâlnit cu

Dumnezeu? Hai, dă repede raportul!

— Schmitt mi-a interzis să vorbesc despre asta, îmi cere să scriu.

— Atunci dă-mi foile pe care le-ai scris până acum…

— Nu, vreau să le retușez, să…

— Nu-mi pasă mie de asta! O să faci pe Voltaire și pe Proust mai încolo. Eu vreau să știu precis cum se justifică Dumnezeu în legătură cu ororile pe care le comandă și pe care oamenii le comit în numele lui.

Îi întind o versiune a interviului cu Marele Ochi.

Judecătoarea Poitrenot își deschide geanta, își caută ochelarii și scoate și o cutiuță violet.

— O bomboană?

— Nu, mulțumesc.

— Ai dreptate! Sunt oribile! Parfum de violete, ca fixativul. Parcă sug un pieptene. Îmi vine să vomit…

Scoate două pastile, le pune în gură și trece, atentă, la lectură. Pe măsură ce citește, face ochii mari, strâmbă din nas, strânge din buze; fața ei plată, rotundă, face simplu și clar, rând pe rând, câte un singur gest, precum chipul unei păpuși.

Termină de citit ultima pagină după o jumătate de oră, o pune pe cuvertură, scoate un oftat și mă fixează.

— Când aud ce spune Dumnezeu, devin atee. Adică nu, resping cu totul un astfel de Dumnezeu.

— Dumnezeu e cum e, nu cum îl visați dumneavoastră.

— La ce bun un Dumnezeu dacă omul e liber? Mai bine fără…

Scoate o perie din geantă și își netezește părul gânditoare.

— Și chiar așa este Dumnezeu?

— Mie așa mi s-a părut.

— Sunt decepționată. L-aș fi dorit atotputernic. Dar el a renunțat la atotputernicia sa făcându-ne pe noi liberi.

— Cei decepționați de Dumnezeu sunt decepționați de om. Reclamând un Dumnezeu omnipotent, aleargă după un om privat de libertate.

— Ajungem la același lucru: suntem o eroare în proiectul lui.

— Dimpotrivă, suntem încarnarea unui risc suprem.

— Un risc inutil… Fără noi, lucrurile mergeau de la sine. Așa, noi putem face să sară totul în aer. Pentru ce și-a bătut capul să ne lase cu lacuna asta, o parte necreată în creație?

— Tocmai ca să nu-şi bată capul. Noi îi distragem atenţia.

Judecătoarea pufneşte în râs:

— Te înţeleg. Dacă ar fi fabricat o lume perfectă, Dumnezeu s-ar fi plictisit, cum ne plictisim noi când ne uităm la un ceas elveţian. Dar nu, eu insist şi semnez: nu-mi convine un astfel de Dumnezeu. Prefer ateismul.

Îmi întinde teancul de pagini.

— Îţi restitui ancheta ta despre violenţă.

— Dar…

— Mulţumesc, o să ţin cont… Dumnezeu a pierdut, dar tu ai câştigat: răspunderea o voi căuta numai la oameni.

— Da?

— Exact aşa. Şi încă o consecinţă: nu mai vreau să aud vorbindu-se de Dumnezeu, de mesaje divine, de religii. Dacă trebuie să decidă omul, atunci Dumnezeu să tacă din gură şi omul să-l dispreţuiască. Eu consider că trebuie să terminăm cu mofturile astea, să ne eliberăm de aceste pseudotranscendenţe. Dacă omul păcătuieşte şi tot el pedepseşte, atunci ateismul şi justiţia îmi sunt de-ajuns. Nu-i nevoie de Dumnezeu. Ar trebui chiar să-l interzicem.

— Cum? Adică ateismul să fie obligatoriu?

— Ateismul să fie obligatoriu, asta-i soluţia.

— Ateismul obligatoriu e o prostie la fel de mare ca şi creştinismul forţat sau islamul impus. Asta înseamnă fanatism, doamnă Poitrenot: opiniile dumneavoastră sună a prescripţii obligatorii.

— Ateismul nu impune o credinţă, ci o necredinţă. El nu dă lovituri nimicitoare cuvântului lui Dumnezeu, nici datoriilor care ne revin. Ateismul ne cere să ne descurcăm singuri.

— Şi Dumnezeu ne oferă această responsabilitate, numai că el, cel puţin, ne inspiră, ne surprinde, ne înalţă, ne uimeşte. Ne mai rămâne ceva sacru dacă nu mai credem în Dumnezeu? Mie îmi place să nu fim atât de minunaţi, atât de puternici, atât de geniali. Îmi place să cred că viaţa ne depăşeşte. Îmi place smerenia.

În timp ce pun hârtiile lângă computer, aflu că am un nou mesaj de la Momo. Îmi stăpânesc curiozitatea.

Judecătoarea Poitrenot mă scrutează.

— Augustin, ce-mi ascunzi tu mie?

Mă uit în jos şi tac.

Ea insistă:

— Îmi ascunzi ceva important.

Îmi ridic ochii și o implor:

— Mai aveți puțină răbdare și curând o să vă spun.

Consimte cu un gest leneș, convinsă că sunt sincer, și se apropie de fereastră:

— Uite-l pe bietul Méchin cum patrulează pe stradă. I s-a urât de când tot așteaptă. Patrulează cu aerul lui de victimă! Ai observat că e tot timpul asudat? Dacă mai rămân aici câteva minute, o să-i curgă șiroaie transpirația. Méchin e unicul om din lume capabil să pornească averse în inima Saharei.

Îmi atinge ușor obrazul.

— Pe foarte curând, Augustin. Îți aștept secretul.

Nici nu pleacă bine, că mă și reped la computer să văd ce-mi scrie Momo:

„Acum, totul funcționează (perfect). Mâine seară, bum!“

Au trecut patru ore de la vizita judecătoarei și m-am războit neîncetat cu frazele pe care le tot evitasem. Lui Momo i-am răspuns imediat: „Ce spui? Ce-o să se întâmple mâine seară? Ce anume funcționează?“ Nu-mi vine nici un răspuns. Iminența unei primejdii – sau seducția ei – mă chinuie și mi-e greu să mă concentrez.

Aș vrea tare mult să discut cu Schmitt, dar de când s-a întors s-a încuiat să scrie, și n-o vede nici pe Maïa, care a abandonat momentan Dreptul în favoarea piscinei. Spre rușinea mea, am prea mult timp de consacrat reflecției. Până nu demult, urgența supraviețuirii îmi lăsa puține ocazii să meditez asupra vieții. De când stau aici, în anexa castelului, am timp liber să cuget. Rezultatul? Departe de a se clarifica, totul se întunecă.

La ora șapte seara, momentul când cerul aurește meterezele și zidurile castelului se eliberează de căldura zilei, Schmitt traversează grădina și bate la ușa anexei.

E încruntat. I se citește supărarea pe frunte. Îmi ocolește privirea. Mersul îi e stângaci, îngreunat de un fel de disconfort. Mă invită cu un gest să iau loc. Se așază și el, exact în fața mea.

— Am trecut prin momente foarte neplăcute, Augustin, în după-amiaza asta. M-a deranjat poliția cu un telefon și mi-a pus întrebări în legătură cu tine.

Îmi plec capul dându-mi seama că prevăzusem că sejurul ăsta se va

termina prost.

Schmitt continuă cu același ton sever, în luptă cu emoția și cu ticul nervos care-i face să tremure buza inferioară:

— Poliția știe că ne-am întâlnit. Știe din articolul tău din *Demain* și de la bărbatul care te fila, cel pe care l-am depistat… Au întârziat un timp, fiindcă m-au căutat la Bruxelles, apoi la Paris.

— Mă așteaptă la dumneavoastră?

— Le-am confirmat că ne-am văzut, că te respect, dar nu le-am dezvăluit că te găzduiesc.

— Mulțumesc.

— Au plecat.

— Uf…

— Adună-ți lucrurile și pleacă imediat din Guermanty.

— Dar…

— Până acum i-am mințit pe polițiști. În câteva minute, le-aș fi spus adevărul. Augustin, fă asta pentru mine. Te rog.

Îmi pune un plic pe genunchi.

— Poftim, aici sunt banii promiși. Contez pe tine că-mi vei aduce textul.

— Jur!

— Și, Augustin, să nu le spui niciodată că ai stat aici. Nu doresc să fiu acuzat de mărturie mincinoasă sau că împiedic cursul justiției.

— Vă jur și asta. Pe capul meu. Aveți încredere.

— Încredere…

Se ridică și se duce spre ușă cu pași greoi.

Ca să-l liniștesc, îi spun apăsat:

— O să mă duc la poliție să vorbesc cu ei. Dacă vor să mă interogheze, n-am să mă ascund.

Schmitt își freacă fruntea.

— Nu veniseră să te interogheze, Augustin. Veniseră să te aresteze.

— Poftim?

Îmi tremură picioarele. Sudoarea îmi curge pe spate. Tot corpul mi se prăbușește, ca și cum cineva mi-a tăiat tendoanele, ligamentele:

Schmitt îmi explică cu voce tristă:

— M-au informat că s-au produs explozii, că ele au fost semnalate poliției de persoane care au auzit niște bubuituri dubioase. Poliția a descoperit un laborator clandestin, un loc unde se fabricaseră bombe. Centuri de explozive artizanale. Și în locul acela au dat de urmele tale.

— Poftim?
— Da, amprentele tale digitale și probe ADN.
— Imposibil!
— De ce ar minți poliția în legătură cu ceva atât de grav?
— În fine! Unde e laboratorul ăsta clandestin?
— Într-o uzină dezafectată. O fabrică de șuruburi.

Capitolul 21

E ora 20.30.

Totul se petrece ca într-un vis. Suntem ascunşi, Momo şi cu mine, în subsolul teatrului, pe practicabilul de lemn, şi aşteptăm să fim urcaţi pe scenă. Cele trei încărcături de dinamită care-mi stau lipite de burtă gata să explodeze îmi îngreunează respiraţia; n-o să dureze prea mult. Năduşit leoarcă, cu pantalonii îmbibaţi de urină, Momo îşi pipăie şi el centura explozivă. Schimbăm priviri neliniştite şi inimile ne bat gata să ne iasă din piept.

De sus, ajunge până la noi hărmălaia copiilor din sală, râsete, ţipete entuziaste, zbierete exaltate. Părinţii şi profesorii îşi temperează entuziasmul, dar asistă cu îngăduinţă la toată efervescenţa, fiindcă e zi de sărbătoare.

Ţin în mână un dispozitiv conectat la un fir electric: detonatorul.

Cât mai am de trăit?

N-am mai trăit niciodată o zi ca asta.

Ieri, când să plec de la Schmitt, am avut câteva secunde ca să-i trimit un mesaj lui Momo: „Întors din Siria. Ne vedem mâine la 9 în faţa sălii de jocuri.“

M-am întâlnit cu Momo după o noapte petrecută dârdâind pe o bancă din spatele gării. Mă aştepta la cazinoul adolescenţilor. Ce s-a întâmplat? Când i-am văzut mutra lividă şi pleoapele roşii, m-a cuprins o bucurie sinceră, un amestec de afecţiune, milă şi disperare. Eram amândoi fericiţi de această revedere şi am fi vrut să ne îmbrăţişăm, dar cumpătarea şi discreţia ne-au reţinut. Tot ce simţeam ni se vedea în priviri.

— O să-mi povesteşti despre Siria?

— Firește că nu.

Zâmbete.

— Și tu, Momo, ce-ai pregătit?

Mi-a spus în câteva fraze că făcuse explozive artizanale. Cu ajutorul Internetului pentru detaliile tehnice și al vagabonzilor de pe strada lui pentru material, a învins toate dificultățile.

— Și unde te ascunzi când experimentezi?

— Nu departe de bena unde ne-am cunoscut. La uzină, în spatele zidului. Nu vine nimeni acolo.

Mi-a spus pe urmă la ce vor servi bombele: să distrugă o sală de spectacol.

— În seara asta o să fie opt sute de persoane la teatrul Grammont – copii, adolescenți, familiile lor, profesori. Ideal!

— Vor fi și musulmani?

— Evrei, creștini, atei.

— Și musulmani?

— Puțin îmi pasă. Musulmani răi. Care nu merită să trăiască. N-are importanță, îi urăsc pe toți!

Atunci, exact în clipa aceea, m-am auzit spunând:

— Vin cu tine.

M-am instalat în fundul cafenelei cu geanta între picioare și scriu urmărindu-i în același timp pe clienți, pe trecători, de teamă să nu apară cumva Terletti sau poliția. N-am uitat că sunt cu ochii pe mine și că mă paște închisoarea dacă mă descoperă… De acum înainte, timpul nu mai curge în același sens: nu se cumulează, ci scade. Îl măsor pornind de la o catastrofă iminentă: ori arestarea mea, ori operațiunea din seara asta. Fiind prizonier al numărătorii inverse, sunt conștient că mă bucur de ultimele momente de libertate și, de îndată ce stiloul îmi obosește, savurez banalele chifteluțe cu sos de roșii, mâncarea de bază a belgienilor, ideală pentru un condamnat.

Uneori, îmi tremură mâna când duc furculița la gură.

Ce-i de făcut?

Mi s-a întipărit o imagine în minte: mă văd ascuns împreună cu Momo în tortul din placaj, înfășurați în explozive și cu detonatorul în mână. Acolo-i viitorul meu!

Când i-am promis că merg cu el dacă-mi face rost de o centură cu dinamită, s-a repezit la mine să mă îmbrățișeze. Mă sufocau brațele lui și

simțeam după freamătul pieptului că-și punea stavilă hohotelor de plâns. Apoi, subit, s-a desprins din îmbrățișare și m-a tras de mână după el. După câteva străzi, am ajuns la un Internet café. Am ales un computer, Momo a scos un stick USB din buzunar și l-a băgat în calculator.

Au apărut niște imagini; se vedea cum copiii intrau unii după alții într-o sală de teatru. Sub degetul lui Momo, secvențele defilau rapid. Începea un spectacol de amatori, o serie de scheciuri. Deodată, copiii actori s-au adunat cu toții în mijlocul scenei, a răsunat un imn de sărbătoare, după care a apărut urcând din podea un imens tort roz cu mai multe etaje, de trei metri înălțime. Copiii au aplaudat entuziaști și au început să cânte *Happy Birthday.*

Momo a oprit înregistrarea.

— Ei, asta e: noi vom fi în tortul de placaj. Săptămâna asta, am adăugat și câțiva saci de cuie și bile de oțel, ca să fiu sigur că explozia va provoca un număr maxim de victime. Întregul public va fi atins. Un măcel! Ei, cum ți se pare? Filmul e de la serbarea de anul trecut de la școala mea. O să fiu prezent și anul ăsta, chiar dacă nu vrea nimeni să mă vadă pe-acolo. Ce zici? Ești gata?

— Gata!

Ca semn al consensului, am bătut palma ca și cum căzusem de acord asupra unei plimbări banale cu bicicleta. Pe urmă, Momo s-a lipit iar de mine. Era la limita nervilor, tremura de exaltare, de impetuozitate, de frică.

Mă opresc din nou din scris ca să mai înghit o chifteluță. Da, o să mă aflu alături de Momo în tortul de placaj, o să am la brâu centura cu explozive, dar nu ca să omor copiii: ca să-i salvez!

Inima îșI accelerează bătăile și, cu fiecare secundă, devin tot mai lucid. Dacă de săptămâni întregi am rămas în contact cu Momo, motivul a fost să previn ororile pe care le-ar comite. Asta mi-a fost misiunea! Logica căreia i-am dat ascultare… De câte ori nu mi-am pus întrebarea: cine vorbește în mine când vorbesc? Cine acționează în mine când pornesc la acțiune? Eu sunt sursa gândurilor pe care le gândesc? Nu cunosc încă răspunsul, dar am ajuns la certitudinea că e vorba de un elan spre bine, nu spre rău. Mă străfulgeră un detaliu al planului și mă reped la bar să cer un telefon.

— Nimeni nu ne mai cere să folosească telefonul, bombăne patroana.

— Nu știu unde mi-am pus mobilul.

— Doi euro.

Îmi întinde aparatul și se îndepărtează să-și usuce halbele. Pun mâna în fața receptorului ca să-mi modific timbrul.

— Alo, poliția, vorbiți, vă rog, spune o voce obosită de femeie.

— Conversația asta se înregistrează?

— Da.

— Au fost puse bombe la teatrul Grammont. Vor exploda în seara asta în timpul unei serbări. Suspendați spectacolul și închideți sala.

— Alo? Cum? Vă rog să vă prezentați. Cine…

— În seara asta la teatrul Grammont. Bombe. Interziceți absolut tot. E o chestiune de viață și de moarte.

Închid. Mă trec fiorii față de lucrul abject pe care l-am anunțat și la gândul că poate cineva din cafenea m-a auzit. Dar clienții continuă să mestece, să bea, să discute fără să mă bage în seamă. Inconștienții! Mă ignoră, în timp ce eu tocmai le-am salvat copiii, nepoții, prietenii! Ingratitudinea lor îmi conferă un plus de eroism…

Îmi pică ochii pe un ziar abandonat la bar. O manșetă neagră funerară încadrează prima pagină a cotidianului *Demain*, anunțând parcă un deces. Titlul e tipărit cu litere mari, aldine: „Libertatea presei asasinată“, și sub el o fotografie mare a lui Philibert Pégard cu mâinile încătușate, privire de victimă și un plasture pe gură.

Patroana mi-a surprins mirarea și exclamă:

— Ce bandit, Pégard ăsta! Tocmai s-a aflat că era implicat până-n gât într-un scandal de facturi false, care finanțau partidele politice. Nu numai că profita și el din plin de pe urma tranzacțiilor, dar e îndatorat milioane la fisc.

— L-au arestat?

— A, nu! A fost doar interogat. Fotografia asta e o înscenare, ca să facă fițuica vânzare… Are tupeul să facă pe martirul! Ce lepră… Se pare că a întins-o deja în insulele Cayman. Călătorie sprâncenată!

Ridic din umeri, mă întorc la masa mea, continui cu scrisul, termin ce aveam de povestit și pun paginile într-un plic enorm cu antetul ziarului.

La ora 18, Momo și cu mine pătrundem în culisele teatrului printr-o ferestruică ce dă spre zona pietonală.

Durează mult, fiindcă manipulăm și explozive. Orice stângăcie ar putea să fie fatală, așa că înaintăm încetișor, în tăcere, coordonați, de parcă am fi niște răufăcători profesioniști. Ajunși înăuntru, coborâm sub scenă ca să ajungem la acel gigantic tort cu zmeură.

În cala scenei, care miroase a ulei și praf stătut, mulțimea funiilor și bârnelor mă impresionează. Descopăr sub picioarele noastre alte adâncituri,

un al doilea nivel, și un al treilea, unde sunt coborâte decorurile. Un aranjament util mai ales pentru spectacolele de revistă cu numeroase schimbări de decor, atât de în vogă pe vremuri.

Momo împinge trapa tortului roz și iată-ne înăuntru. Pereții despărțitori sunt căptușiți cu sacii care vor ucide publicul.

— Îi îndes de cinci zile, îmi mărturisește Momo cu ochi strălucitori.

— Să ne punem centurile.

— Deja!

— E o procedură de rutină.

M-am impus ca șef cu o naturalețe care mă uimește. Scoatem cu multă precauție încărcăturile de dinamită. Deodată mă opresc.

— Trebuie să merg la toaletă cât se mai poate.

— Ce?

— Păi, Momo, avem două ore de așteptat.

— Vrei s-o ștergi? Te-ai dezumflat, da?

— Îți jur că nu.

Îmi iau un aer de indignare. Pe jumătate convins, Momo bolborosește câteva secunde și pe urmă îmi dă voie să ies.

Ies din tort și merg spre culise. De îndată ce ajung departe de ochii și urechile lui, grăbesc pasul și alerg la etajele superioare.

Tăcerea și întunericul domnesc în sala unde niște veioze bleu răspândesc o lumină slabă de acvariu.

Cu ajutorul lanternei mele de buzunar, descopăr regia, profilată pe zidul din fund, la primul balcon. Mă cocoț până acolo, aprind lumina și scot din buzunarul pantalonului stick-ul USB furat de la Momo, cu înregistrarea spectacolului de anul trecut. Norocul meu e că regia îmi e familiară, fiindcă la școlile unde am învățat făceam treaba de inginer de sunet la serbări ca să scap de urcatul pe scenă. Introduc stick-ul în aparat și programez difuzarea filmului pentru ora 20.15.

Cobor înapoi la subsol.

Ajung cu respirația tăiată și-l găsesc pe Momo, care, rămas singur, intrase în panică. În loc să-mi reproșeze că zăbovisem prea mult, suspină ușurat:

— Mi-a fost frică.

— De ce? C-o să dispar?

— Frică…

— E tracul.

— Crezi?

— Se spune că tracul înseamnă nerăbdare. Nerăbdarea de a-i arunca în aer, Momo. Nu-i așa?

— Sigur!

Vrea să mă strângă în brațe, tot mai afectuos și mai naiv, dar e deja înhămat cu explozive și se stăpânește.

E deja ora 20.30.

Totul se petrece ca într-un vis.

Suntem amândoi ascunși acolo, în subsolul teatrului, unde așteptăm, pe practicabilul de lemn care ne va urca pe scenă. Cele trei încărcături de dinamită care-mi stau lipite de burtă și gata să explodeze îmi îngreunează respirația; n-o să dureze prea mult. Nădușit leoarcă, cu pantalonii îmbibați de urină, Momo își pipăie și el centura de explozive. Schimbăm priviri neliniștite și inimile ne bat gata să ne iasă din piept.

De sus, ajunge până la noi hărmălaia copiilor din sală, râsete, țipete entuziaste, zbierete exaltate. Părinții și profesorii își temperează entuziasmul, dar asistă cu îngăduință la toată efervescența, fiindcă e zi de sărbătoare.

Țin în mână un dispozitiv conectat la un fir electric: detonatorul.

Cele trei sonerii răsună, spectacolul începe.

Mai am câteva secunde până începe muzica festivă. Am executat o parte a planului: teatrul e gol, nu auzim decât banda sonoră de anul trecut, care, din inițiativa mea, e amplificată de difuzoare. Momo nu s-a prins de înșelătoria asta, deoarece de aici, din pricina podelelor, nu percepem decât voci domolite, nu cuvintele. Dacă își va detona bomba, nu vor fi victime. Sigur, în afară de noi doi.

Nu-mi mai rămâne decât să-l conving să renunțe.

În ultimele două ore, de câte ori am încercat, apărea deasupra lui Hocine, fratele, și mă acoperea cu pledoaria lui. Faptul că Momo se află aici e justificat exclusiv de ură, și Hocine i-o reactivează neîncetat.

Nici nu mai apuc să abordez subiectul.

Mi-e frică, dar nu de ce credeam eu. Nu mă gândesc la moartea mea, mi-e teamă de ceea ce ar putea pune capăt realizării planului meu. În teatrul ăsta, ca și la castelul lui Schmitt, nu am acces la idei mărețe, mă blochează incidentele, mă împotmolesc în amănunte. Ce idiot sunt! Sincer, dacă s-ar produce vreo nenorocire, nu mi-ar duce mie lipsa omenirea.

Prin crăpătura dintre cele două etaje ale tortului, pot să disting în

penumbră bârne și cabluri din culisele subsolului, și mă uit la ele pendelete, pentru că tot n-am altceva de privit. Momo nu are în fața ochilor decât un perete despărțitor.

Aplauzele se propagă până la noi.

Ne uităm unul la altul, întrebându-ne dacă ni se apropie rândul… dar nu, începe o muzică veselă ca preludiu al unei noi scenete. Răsuflăm. De ușurare? De nervi? De ciudă? De furie? Habar n-am.

— Momo, printre cei de sus nu sunt și prieteni de-ai tăi?

Eu știu foarte bine că nu-i nimeni sus, dar Momo nu se îndoiește nici o clipă.

— Eu nu mai am prieteni.

— Ba ai, dar nu *vrei* să ai.

— Te am pe tine.

— Oare nu ți-i poți imagina, în carne și oase, așezați pe locurile lor și machiați pentru rolurile lor?

— Taci din gură!

Momo vorbește tot mai mult cu vocea lui Hocine, cu intonația lui, cu asprimea lui, cruzimea lui. Îmi face impresia că mortul a pus stăpânire totală pe cel în viață. Cum o să…

În fundul culiselor apare o siluetă. Tresar. Cum adică? Umblă cineva prin teatru? Vreun tehnician? Un paznic?

Umbra se apropie încet de tort, și atunci o recunosc pe… judecătoarea Poitrenot. Se pare că m-a reperat prin crăpătură, fiindcă îmi cere discret să ies la vedere.

Cum e posibil una ca asta?

Cum de-a riscat să vină?

Ea rămâne, firește, singura persoană capabilă să facă față poliției, să treacă de un cordon de poliție, dar pentru ce?

— Momo, trebuie să merg iar la toaletă.

— Nu! Mai e doar puțin.

— Hai, termină. Vin imediat.

— O s-o întinzi.

— Iar începi! Cine comandă aici? Ți-am spus că mă-ntorc.

Ies din tort cu multă precauție, am grijă să nu bruschez detonatorul, să nu lovesc explozivele.

Mă apropii de judecătoarea Poitrenot, care îmi face semn să avansăm în interiorul culiselor.

— E nenorocire, Augustin. Sunt opt sute de persoane sus în sală, dintre

care cinci sute sunt copii!

— Cum? Credeam că teatrul a fost închis.

— Poliția n-a ținut seamă de mesajul tău! Gândește-te și tu, în momentul ăsta se primesc zilnic câte zece alerte anonime cu bombă. Terletti a trimis doi agenți să pieptene sala pe la începutul după-amiezii și, cum nu s-a găsit nici un pachet suspect, s-a mulțumit să dea ordin ca spectatorii să fie identificați la intrare și să li se controleze gențile.

— Evacuați-i imediat!

— Terletti nu mă ascultă.

— Imposibil!

— Dar sunteți judecător de instrucție.

— Dar nu șefa poliției. Vino după mine, Augustin, să plecăm cât mai e timp.

— V-ați pierdut mințile? În două minute, Momo își va detona centura și teatrul va sări în aer. Apocalipsa – asta se va întâmpla.

— Atunci nu mai urcați pe scenă! Detonați acum!

O privesc în ochi. Am impresia că mă golesc de sânge.

— Nu. Mă duc să-l conving pe Momo să se oprească.

— De-o oră tot încerci!

— De unde știți?

— Retrag ce-am zis, Augustin. Nu vă aruncați în aer acum, imediat. O podea e puțin… Explozia va produce mai puțini morți în sală, dar la fel de mulți pe scenă. Cel puțin cei cincizeci de copii care sunt acolo. Nu există o altă ieșire!

În clipa aceea, zăresc tenebrele sub picioarele mele, între podelele pe care ne aflăm.

— Ba da, ar fi o soluție. Să mergem mai jos.

Mă privește stupefiată. Mă uit la cablurile care atârnă în jurul nostru. Puntea de lemn pe care vom urca poate să și coboare. Dedesubt mai e un nivel, sau două. Dacă explodăm jos de tot, consecințele vor fi minore la nivelele superioare.

Aprobă, palidă la față. Și tocmai când credeam că am găsit soluția, mă descurajez.

— Nu se poate…

— Cum?

— Cine o să execute manevra? La nivelul ăla nu e nici un mașinist.

— Dar eu nu sunt bună de nimic, prostănacule?

E fulminantă. Mai spune o dată, ofensată:

— Pentru ce crezi tu că sunt aici?

— Dacă nu plecați, veți sări în aer odată cu noi.

— Întoarce-te în tortul tău.

Muzica festivă vibrează deasupra noastră.

De departe, îl auzim pe Momo strigând:

— Augustin!

— Vin imediat!

Mă grăbesc cât îmi permite centura explozivă și intru în tort. Momo îmi zâmbește și are lacrimi în ochi. Deasupra lui, Hocine ocupă acum tot spațiul rămas liber în ascunzișul nostru; este enorm, negru, macabru, și gura îi e deformată de ură.

— Momo, trebuie să-ți vorbesc: acolo, sus, sunt oameni adevărați!

— Știu…

Happy birthday to you…

Puntea se prăbușește. Timp de două secunde, mă tem că-și va reveni, dar simt că de fapt coboară, în timp ce Momo nici nu-și dă seama, fiindcă toate forțele lui și toată atenția și le concentrează asupra degetului care va apăsa detonatorul. Hocine nu mă lasă să mă apropii. N-o să reușesc să-l opresc.

Happy birthday to you…

Platforma pe care ne aflăm e în tangaj, cade, scrâșnește, scârțâie, frânează și deodată rămâne imobilă.

Momo urlă: *Allahu Akbar!*

Urmează o tăcere și apoi zgomotul se dezlănțuie.

Explozie.

Totul devine alb.

Éric-Emmanuel Schmitt

Guermanty, 30 iunie 2016

Doamnă judecătoare de instrucție,

Vă transmit straniul document închis într-un enorm plic verde cu antetul ziarului *Demain*, pe care l-am primit prin poștă la câteva zile după sinistrul atentat care a devastat teatrul Grammont din Charleroi în luna aprilie. Este vorba de o lungă confesiune, împărțită în 21 de capitole. Începe cu o bombă, se termină cu o altă bombă, e bogată în detalii neștiute, persoane necunoscute și semnată de un tânăr devenit azi, în mod nefericit, celebru, Augustin Trolliet.

Poliția, justiția, mass-media au decis: Augustin Trolliet a fost unul dintre cei mai cruzi teroriști ai timpurilor noastre, pentru că el a pus la cale măcelul din Piața Charles II, incendiile ce-au urmat și, în fine, oribila explozie care a devastat sărbătoarea unor copii de școală. Cel pe care jurnaliștii din întreaga lume îl numesc „creierul“ a provocat milioane de comentarii, nu numai din pricina amplorii dezastrelor pe care le-a produs, dar și pentru că, spre deosebire de teroriștii de origine magrebiană, părinții lui erau belgieni – ce-i drept, necunoscuți – și a crescut într-un anturaj nereligios. Radicalizarea lui ne derutează analizele.

Recunosc că aveam contact cu Augustin Trollier – dumneavoastră sunteți la curent, fiindcă poliția mi-a cerut să depun mărturie – și aveam o părere foarte bună despre el. N-are a face că aprecierile mele sunt șocante, nimeni și nimic nu mă va determina să-mi schimb impresia pe care mi-a făcut-o. M-a amăgit? Reușea oare, așa cum presupune comisarul de poliție Terletti, să-și disimuleze întru totul radicalizarea? Chit că par naiv, repet că am cunoscut un om delicat, sensibil, îndrăgostit de literatură, dornic de cunoștințe, preocupat de pace și onestitate, așa cum se și dezvăluie în aceste pagini.

Citiți, vă rog, textul acesta. Vă va tulbura. Nu știu ce statut să-i acord. Este o cronică a săptămânilor fatale din urmă? Sau o ficțiune? Cine a

redactat textul, romancierul sau memorialistul? Coincidea Augustin Trolliet cu el însuși atunci când scria? Descifrăm cuvintele inocentului, sau ale inocentului care își dorea el să fie?

Faptele au ochii orbi, vocea moartă, și nu relatează nimic. Rămășițele corpului său găsite printre dărâmături au indicat anchetatorilor că Augustin Trolliet a comis atentatul împreună cu Mohammed Badawi. Or, dacă dăm crezare acestor pagini, prezența lui Augustin ar reprezenta mai degrabă sacrificiul, care în ultimă instanță a permis salvarea vieții copiilor.

Azi, toată lumea se bucură de manevra greșită, care a coborât platoul încărcat cu dinamită la al treilea subsol, și nu l-a urcat spre scenă, astfel încât în urma atacului au rezultat numai serioase pagube materiale, nu și victime omenești. Totuși, ceea ce fiecare numește o stângăcie n-a fost oare un act premeditat, asumat, de mare curaj? Pentru că asta ne propune textul pe care Augustin, obsedat de premoniția propriului deces, l-a terminat chiar în ziua în care a murit.

Desigur, să nu privim acest text drept un proces-verbal. Conține prea multe greșeli și neclarități. De pildă, neg faptul că i-aș fi procurat droguri sau că l-am găzduit la mine. De asemenea, prezența în culise a judecătoarei de instrucție Poitrenot în seara fatală este o invenție: nu numai că ancheta nu a cunoscut niciodată o „judecătoare Poitrenot“ – nu vă spun eu o noutate de vreme ce postul îl ocupați dumneavoastră –, dar nici nu s-a descoperit un al treilea cadavru în ruine.

Faptul că ne lipsește o definiție proprie acestui text nu ne interzice să-l luăm în serios. Aș dori să-l cântăriți rând cu rând, cuvânt cu cuvânt. E vorba de integritatea unui om, de onoarea lui, adică de reabilitarea lui. Tânărul căruia i se spune acum „monstrul secolului“ probabil că a fost un erou.

Trăim într-o lume unde prevalează lașitatea, comoditatea, individualismul și disprețul față de cel care își dă viața pentru o idee. Altădată, gândeam exact invers, prețuiam ideea încărcată cu forța de a împinge la sacrificiu. Întotdeauna aceste lucruri au depins de prejudecată. Nu moartea dă valoare unei cauze, ci cauza dă valoare morții. Faptul că unii se omoară pentru afirmarea unei doctrine nu fortifică acea doctrină, nu e decât mărturia unui grad superior de orbire; în schimb, atunci când un individ își dă viața ca să salveze viața altora, fapta sa este dovadă de umanism și de curaj magnific. În tortul acela fatal, căptușit cu explozive, se aflau doi adversari, un războinic al morții – Mohammed Badawi – și un războinic al vieții – Augustin. Unul urmărea dispariția lumii, celălalt se

sacrifica pentru ea. Teroristul acorda mai multă importanță unei himere decât concretului, eroul, mai multă importanță concretului decât himerei. Primul suprima realitatea care-i contrazicea iluzia, al doilea salva realitatea unde ar putea prospera toate iluziile.

Eu afirm că Augustin, în pofida sărăciei sale, în pofida singurătății, în pofida lipsei unui model familial, nu se radicalizase. Evident, trăia la marginea societății și nu căpăta nici o recunoștință, dar nu încerca să-și dea o identitate – deși pe a lui nu și-o cunoștea. Nu aparținea nici unei comunități, doar comunității umane, cea pentru care s-a jertfit.

Nu-mi pasă că sunt atacat, nu-mi pasă că poliția și justiția persistă și trag concluziile opuse. Era de datoria mea, pentru memoria lui Augustin, să depun această declarație la dosar.

Vă rog, doamnă judecător, să primiți expresia sentimentelor mele alese.

É-E. S.

Éliane Bitbol
Grefieră

Charleroi, 5 iulie 2016

Stimate domn,

Am transmis neîntârziat scrisoarea dumneavoastră, precum și documentul alăturat doamnei judecător Isabelle Weyts, care vă va comunica în cel mai scurt timp ce curs va da materialului expediat de dumneavoastră.

Scrisoarea pe care v-o adresez are caracter confidențial și privat, deși profesia mea de grefieră a făcut-o posibilă. Zilele trecute, parcurgând misiva dumneavoastră înainte de a o clasa, am dat peste un nume care mi-a trezit unele amintiri: judecătoarea Poitrenot. Mi-am permis, de aceea, să citesc cele 21 de capitole redactate de Augustin Trolliet, în care aceasta apare regulat în compania domnului Méchin.

Dumneavoastră ați exprimat ipoteza că era vorba de un personaj inventat de Augustin Trolliet, fiindcă toată lumea știe că cea care s-a ocupat de la bun început de acest caz a fost judecătoarea Isabelle Weyts, nicidecum o judecătoare Poitrenot.

Cu toate acestea, există, sau mai bine zis, a existat o judecătoare Poitrenot. Pentru că a murit acum 20 de ani. Cum de o regăsim într-o relatare care se desfășoară azi? M-au trecut sudori reci.

Trebuie să vă mărturisesc că mă frământ zi și noapte căutând cum să vă împărtășesc gândurile pe care le aștern acum pe hârtie. Chiar dacă voi fi luată drept nebună, țin ca unele elemente să ajungă la cunoștința dumneavoastră.

Am cunoscut-o pe doamna judecătoare Poitrenot acum 26 de ani, când am primit postul de grefieră. Tenace, originală, foarte puțin convențională, era o persoană care suscita în instituția noastră comentarii variate, de la cele mai disprețuitoare la cele mai elogioase. Eu aparțineam clanului de admiratori. Nu încape îndoială că mă făcea mândră că sunt femeie,

deoarece avea o poziție rezervată odinioară bărbaților. Ochii mei de tânără stagiară o vedeau achitându-se de funcțiile sale cu mână de fier, cu energie, fără prejudecăți.

La vremea aceea îl vedeam și pe domnul Méchin, predecesorul meu, un individ mult mai puțin marcant, mai evaziv, destul de bine portretizat în expunerea lui Augustin Trolliet.

Am început să-mi pun întrebări: cum se poate ca Augustin Trolliet, acest tânăr de 20 de ani, să descrie la perfecție niște persoane pe care este imposibil să le fi cunoscut? Nu-mi pot explica o asemenea performanță. Într-adevăr, după calculele mele, judecătoarea Poitrenot și domnul Méchin au decedat la puțin timp după nașterea lui Augustin Trolliet. De la cine a căpătat el informații? Replicile judecătoarei Poitrenot sună consternant de exact, reproducând obiceiul ei de a sări de la una la alta, de a amesteca trivialul cu sublimul, grotescul cu metafizicul. Am avut ocazia s-o urmăresc la ședințe luând cuvântul, și vă pot certifica că am regăsit și în timpul lecturii aceeași autenticitate.

A fi în slujba adevărului poate duce la extreme. Când intrăm la Ministerul Justiției, nu numai că debutăm într-o profesie, dar îmbrățișăm o vocație. În anul morții sale, judecătoarea Poitrenot, propusă pentru supravegherea acțiunilor teroriste, suspecta doi frați italieni de pregătirea unui atentat. După cum citim în relatarea lui Augustin Trolliet, judecătoarea Poitrenot își conducea de obicei singură anchetele, după cum o tăia capul, departe de poliție și, la nevoie, se deplasa personal la locul faptei. În acea zi, au fost întâmpinați și ea, și fidelul Méchin în atelierul celor doi frați de o rafală de pistol-mitralieră. Au căzut amândoi morți instantaneu.

Ceremonia funerară a fost pe cât de grandioasă, pe atât de emoționantă. Fotografiile celor doi angajați așezate pe sicrie – învelite cu drapelul belgian – ne priveau luând parte la slujba religioasă, rugându-ne, cântând, plângând. Cât despre mine, pot spune că tristețea a atins culmea când ministrul de Justiție a amintit că domnul Méchin lăsa în urma lui trei copii.

Ajung acum la ceea ce dumneavoastră veți lua drept un delir… În relatarea sa, Augustin Trolliet ne vorbește de morții pe care-i vedea dincolo de chipurile celor vii și se întreabă dacă nu cumva și el este unul dintre morți. Crede în mai multe rânduri că „își zărește mortul“; o dată, în domnul Versini, văduvul care mergea alături de sicriul soției în Piața Charles II; o altă dată în bărbatul cu ochi de lup, care-l spiona.

Tânărul constată de fiecare dată cu tristețe că era vorba de persoane

reale, și nu de vreo fantomă a lui, care să-i facă mai puțin tristă singurătatea de orfan. Să fi fost judecătoarea Poitrenot „mortul lui“? Pentru că apare mereu în momentele cruciale, nu i se adresează decât lui, nu participă la nici o întrunire colectivă și reușește să-l găsească în toate vizuinile, chiar atunci când poliția nu știe unde se ascunde.

Reflectând mai îndeaproape asupra textului la a doua lectură, am reținut două idei care mi-au întărit această ipoteză. Augustin Trolliet ne semnalează că, și dacă cineva nu e conștient de mortul care-l însoțește, el îi suportă, oricum, manipularea, ceea ce înseamnă că defunctul îl privează de libertatea sa și devine destinul lui. Astfel, Momo apare ghidat în mod tragic de fratele Hocine. Nu are judecătoarea Poitrenot acest rol în viața lui Augustin? Ea e cea care îl cicălește să ajungă la Dumnezeu și să afle ce raport există între teroriști și Dumnezeu. Fără ea, Augustin nu s-ar fi apropiat niciodată de personajul care poartă numele dumneavoastră, nu ar fi luat drogul, nu ar fi discutat cu „Marele Ochi“, pesemne că n-ar fi pierit în subsolul teatrului…

Pe urmă, aflăm prin Ophélie, fiica domnului Pégard, că unii morți nu știu că sunt morți. Dacă ne gândim la brutalitatea neașteptată a asasinării ei, n-am putea presupune că judecătoarea Poitrenot nu s-a văzut murind? În cazul acesta, ea continuă să cutreiere prin lumea noastră, insistentă, hotărâtă, îndârjită, mereu la datorie.

Cu toate astea, poate ați obiecta: ce legătură există între judecătoarea Poitrenot și Augustin Trolliet? Pentru ca un mort să se poată impune unui om în viață, trebuie să existe o legătură specială între ei.

Iată pasajul unde mi se trezesc amintiri care-mi fac pielea de găină…

În anul decesului, începuseră să circule niște zvonuri despre judecătoare. La momentul respectiv, n-am vrut să le ascult, dar azi am să vă relatez cum stăteau exact lucrurile. Unii pretindeau că judecătoarea Poitrenot avusese o aventură cu tânărul comisar Terletti – bărbat frumos la vremea aceea – și că din relația lor clandestină – el era căsătorit – s-ar fi născut un copil. Informațiile legate de acest accident se băteau cap în cap: după unii, judecătoarea ar fi avortat în luna a treia; după alții, ar fi născut sub anonimat, și bebelușul ar fi fost încredințat statului. Calomniatorii explicau că soluția se datora fie ambiției judecătoarei de a nu-și frâna ascensiunea profesională, fie lipsei instinctului matern, fie scandalului iminent care ar fi izbucnit în familia Terletti. Și, cum fusese într-o misiune în Brazilia câteva luni bune, nimeni nu o văzuse însărcinată, nici lăuză; în consecință, oricine era liber să inventeze orice, vorbele se răspândeau

vertiginos și ranchiuna necontrolabilă a judecătoarei față de Terletti lua proporții. Azi, părerea mea este că singura persoană care știe cum s-au petrecut lucrurile în realitate este comisarul însuși. Dar, fiind un taciturn – în același timp, un redutabil seducător –, se pricepe mai bine să scoată adevărul de la alții decât să și-l dezvăluie pe al lui.

Mi-a trecut prin minte și o altă idee citindu-l pe Augustin Trolliet: ar putea fi el băiatul pe care judecătoarea îl abandonase la naștere, acel fiu fără familie, pe care l-a conceput într-o clipă de rătăcire cu Terletti? Repet: numai el știe.

Dar cine-i va pune întrebarea? Noi tocmai am aflat că după 40 de ani de fumat bietul comisar se luptă cu o formă gravă de cancer la plămâni; există riscul ca boala să-l trimită curând pe lumea cealaltă cu secrete cu tot, și mă tem că acest eventual copil – mort sau abandonat – va rămâne un mister.

Un ultim punct: domnul Méchin. Nu putem ști dacă judecătoarea Poitrenot și-a dat seama că murea alături de Méchin sub gloanțele sceleraților italieni, dar în orele ei de luciditate trebuie să se fi simțit vinovată de felul în care se purta cu el. Îl lua în râs, îl disprețuia, îl umilea, râzbunându-se, probabil, pe bărbatul ăsta slab pentru ce-i făceau bărbații puternici. Să îndrăznesc? Acum, îl văd pe domnul Méchin ca fiind „mortul“ judecătoarei Poitrenot, regretul ei, remușcarea ei, cel al cărui destin distrus o obsedează, și pe care-l va duce după ea ca o povară, pentru totdeauna.

Încep să divaghez, desigur… Iertați-mi aceste ipoteze, stimate domnule Schmitt. Nu încape îndoială că, expunându-le, cam bat câmpii. Dar cine, în afară de dumneavoastră, mă va înțelege? Nu trăim într-o epocă în care sunt mulți cei care se îndepărtează de îngusta raționalitate? Uneori spre mai bine… Alteori spre mai rău … Eu, care am crezut întotdeauna că-mi exersez liberul-arbitru, încep să tremur la ideea că morții noștri sunt destinul nostru dacă nu ne eliberăm de ei.

Stimate domnule Schmitt, așteptând să vă salut când veți fi invitat de doamna judecător, vă asigur de sentimentele mele respectuoase și de admirația pe care o am de ani de zile pentru opera dumneavoastră.

Éliane Bitbol

Maïa Schmitt-Le Cam

Paris, 28 martie 2060

Socrul meu, Éric-Emmanuel Schmitt, ar fi împlinit azi o sută de ani. Nu pot să nu mă gândesc la lucrul acesta fără nostalgie, având în vedere că am pornit şi eu acum pe calea bătrâneţii, şi aş fi dorit să mai fie printre noi, cu toate că ştiu că ar fi evadat, fiindcă detesta zilele de naştere. Venerabila editură Albin Michel, care a scos o nouă ediţie a operelor lui, are ambiţia unei ediţii complete, şi m-a rugat să fac o anchetă asupra cazului *Omului care vedea dincolo de chipuri*, apărut în 2026, sub numele Augustin Trolliet, la zece ani după valul de atentate care a lovit Charleroi, Belgia şi Franţa.

La vremea aceea, unii susţineau că textul nu fusese scris de Augustin Trolliet, ci de Schmitt însuşi. El a transmis de îndată o rectificare, precizând că a primit textul prin poştă, l-a transmis organelor de justiţie – avem dovada – şi că nu este în nici un caz autorul. Reacţia lui nu i-a convins pe cei care îl bănuiau că ar fi scris lucrarea, deoarece şi un mincinos ar fi declarat acelaşi lucru. O echipă de anchetatori a investigat drepturile de autor, în speranţa că se va ajunge până la el, dar în cele din urmă toţi banii au fost expediaţi orfelinatului din Charleroi, unde Trolliet îşi petrecuse primii ani de viaţă. Nu s-a mai vorbit apoi de această chestiune decât cu ocazia unor colocvii universitare.

Când discutam cu socrul meu despre această poveste, îmi repeta acelaşi lucru, dar cu un surâs pe buze, care îmi dădea de bănuit. În timpul vieţii lui, n-am reuşit niciodată să-l eliberez de această ambiguitate.

Astăzi perplexitatea mea persistă. Unele fraze – formulările lapidare, clare şi obscure în acelaşi timp – înclin să i le atribui socrului meu. Or, dacă reperez caracteristici care amintesc de scrisul lui, ar putea fi ale altcuiva? În acelaşi timp, Augustin Trolliet declara că citise toată opera lui Schmitt; se inspira, sau imita.

Cât despre temele abordate, le adoptă atât pe ale lui, Dumnezeu, religiile, raportul între violenţă şi sacru, identitatea greu de înţeles, misterul

comportamentului. Filozofia care emană din întâlnirea cu Marele Ochi corespunde convingerilor lui: un umanism furibund. Dumnezeu nu-i dirijează pe oameni, indiferent dacă sunt sau nu credincioşi, de vreme ce le-a dăruit libertatea. Este la latitudinea lor să şi-o fructifice, ceea ce nu se întâmplă decât dacă se folosesc de ea. Şi, o dată pentru totdeauna: fie că Cerul e plin sau gol, oamenii au răspunderea oamenilor. Mai mult: oamenii au răspunderea lui Dumnezeu. Ei îl pot denatura sau înţelege, ei pot să-l audă sau să rămână surzi, să-l citească bine sau să-l citească greşit, ei pot să-şi exercite spiritul critic, să preţuiască inteligenţa Cărţilor sfinte, planul, intenţiile acestora, sau să reţină numai balastul. Dacă vrem să reuşim, aşa diferiţi cum suntem, să trăim laolaltă în armonie. Schmitt le spunea prietenilor atei sau de diverse alte culte: „Dumnezeu trebuie să fie ce-i mai bun în om. Credem sau nu credem, să facem noi să fie aşa.“ Reţin fraza Marelui Ochi „Mă doare omul“, şi îmi vine în minte o alta pe care mi-o tot repeta: „Mă doare omul, deoarece cred în el“. Într-unul din carnetele lui, e notată această reflecţie: „Mult timp am crezut că Dumnezeu îl înalţă pe om, până când am început să-mi dau seama că, mai înainte, trebuie ca omul să-l înalţe pe Dumnezeu.“ Pe integrişti îi numea *răpitori de ostatici*, înţelegând prin asta nu capturările practicate de terorişti, ci confiscarea lui Dumnezeu în scopuri maligne. După cum reiese din întrevederea cu Marele Ochi, religiile, a căror menire este să răcească focul, deviază aproape natural spre integrism dacă inteligenţa, analiza, discuţia şi comparaţia nu le revitalizează. Pentru el, raţiunea nu era inamicul religiei, ci aliatul ei cel mai ferm.

Atunci când a căpătat credinţa, în deşertul Saharei, aceasta nu i-a sabotat umanismul, ci i-a „dărâmat zidurile“, lărgindu-i orizontul, făcându-l mai tolerant, mai puţin antroponarcisist. Aşa îmi spunea socrul meu.

Aceste coincidenţe fundamentale între socrul meu şi Augustin Trolliet nu contribuie la elucidarea paternităţii lucrării, deoarece, conform declaraţiilor amândurora, ceea ce i-a apropiat a fost pur şi simplu fraternitatea lor spirituală.

Lipsa unor elemente edificatoare m-a făcut să cercetez arhivele familiei, să scot la suprafaţă scrisori, e-mailuri, jurnale intime. Pe socrul meu l-a preocupat mult timp ideea de a compune o conversaţie între el şi Dumnezeu, autorul celor trei cărţi marcante; îl atrăgea ideea asta, îl pasiona, îi tot dădea târcoale. Totuşi, în 2005, dezvăluia în însemnările sale că renunţase la ea şi dorea să se consacre romanelor, nu eseurilor.

Există un detaliu care mă incită azi să cred că nu el are răspunderea

acestor pagini. Permiteți-mi să vă împărtășesc un secret de factură „schmittiană“: dacă privim cu atenție marile lui romane din această perioadă, remarcăm că toate se încheie cu o întrebare. Îmi spunea și mie adesea: „Semnătura mea este întrebarea.“

Mai întâi, nu ne este limpede unde se termină romanul. La finele capitolului 21? După scrisoarea grefierei adăugată ca anexă? Dar în nici unul din cazuri textul nu se termină cu o întrebare. Din acest motiv, declar că nu sunt de acord ca textul să fie atribuit socrului meu.

Asta nu mă împiedică să-mi recunosc emoția de a-l regăsi în aceste pagini pe el, de a mă regăsi și pe mine, chiar fugitiv, ca o siluetă. În ceea ce mă privește, am foarte puține amintiri din perioada respectivă, și nici nu mi-aduc aminte de vreun oarecare Augustin Trolliet. Venea foarte multă lume în trecere la Guermanty, actori, muzicieni, scenografi, decoratori, cercetători, jurnaliști, așa că figura lui ar fi trecut ușor neobservată.

Sunt bulversată și de faptul că în acest roman unic scris de un necunoscut găsim întrebarea asupra identității morților care-i însoțesc pe cei rămași în viață influențându-i, consolându-i și criticându-i. Pentru Schmitt era o întrebare importantă. Cine vorbește în noi când vorbim? Poate noi… Poate părinții noștri… Poate societatea… Poate Dumnezeu… Suntem noi autorii actelor noastre? Ai vieții noastre? Vom ajunge oare vreodată să fim cu adevărat liberi? Întrebarea pe care posteritatea și-o pune referitor la *Omul care vedea dincolo de chipuri* este ecoul obsesiei socrului meu: cine scrie când scriu eu?

(*9 iulie 2017*)